

Domn al luminii

de Roger Zelazny

1968

CUVÂNT ÎNAINTE

(prin care se arată că *realitatea* nu este decât ceea ce acceptăm noi a fi, potrivit schemelor de gândire care ne-au fost inoculate prin cultură, impuse prin obișnuință sau propuse de cei putini atinși de aripa inspirației în aplecarea lor asupra temeiurilor a ceea ce cu toții, dar fiecare în parte, credem a ști.)

Cartea pe care o aveți în mână nu intenționează să înlocuiască o realitate, ea propune doar o alta și, prin urmare, nimic nu s-a schimbat, numai totul este altfel!

Notă: paginile dedicate descifrării panteonului indian, vast câmp al operațiunilor de acest fel, ocupă spații ample în tratate, dicționare și enciclopedii; tulburați-le pacea savantă, dacă notele din josul paginilor nu reușesc să vă astâmpere curiozitatea, dar nu fiți surprinși sau dezamăgiți dacă veți constata că echivalențele sunt greu de stabilit și amintiți-vă că *autorul* este, de fapt, unul dintre creatorii *realității*...

UNU

Se spune că la cincizeci și trei de ani după eliberarea^[1] lui, s-a întors din Norul de Aur, pentru a ridica încă o dată mânușa aruncată de Ceruri și a se opune Ordinului Vieții și zeilor care dăduseră porunca. Adepții lui se rugaseră pentru această întoarcere, deși asemenea rugăciuni erau un păcat. Rugăciunea nu trebuie să-l tulbure pe cel ce a pășit în Nirvana^[2], indiferent de împrejurările plecării sale. Purtătorii robelor galbene^[3] se rugaseră, oricum, ca Manjusri^[4], Cel al Săbiei, să revină printre ei. Se spune că Boddhisatva a auzit...

Cel ale cărui dorinți au fost aduse sub ascultare,
care este slobod de rădăcină^[5],
a cărui pășune este golătatea^[6] -
fără de ghiers și liber -
neștiută-i este calea,
ca a păsării în slavă.
Dhammapada (93)

Adepții lui îl numiseră Mahasamatman și ziceau că este zeu. Oricum, el prefera să lase deoparte Maha^[7] — și atman^[8] și să-și spună Sam. Nu pretinse nicicând a fi zeu. Dar după aceea, nu spuse nici că nu ar fi. Împrejurările fiind cele știute, nici recunoașterea uneia, nici a alteia nu i-ar fi fost de vreun folos. Tăcerea însă, da.

Așadar, misterul plutea în jurul lui.

Era în anotimpul ploilor...

¹ Eliberarea din ciclul reîncarnărilor, cf. credințelor orientale (n. tr.).

² Țelul suprem al budiștilor, echivalând cu ieșirea sufletului din ciclul existențelor, potrivit credinței în reîncarnare (n. tr.).

³ Diferitele ordine monahale se deosebesc exterior prin culoarea robei purtate de călugări (n. tr.).

⁴ Suflet eliberat, care își amână asumarea Nirvanei dedicându-se efortului dezinteresat de călăuzire spre țelul final a celorlalte suflete, încă prinse în ciclul existențelor (n. tr.)

⁵ Rădăcinile ignoranței, care îl țin pe om prizonier ciclului existențelor (n. tr.)

⁶ Golul, înțeles ca absență a manifestării, se asociază stării de Nirvana (n. tr.).

⁷ Mare (sanscr.)(n. tr.).

⁸ Suflet, spirit (sanscr.) (n. tr.).

Era bine în timpul mării umezeli...

Era în zilele ploilor când se înălțară rugăciunile lor, nu din palmele împreunate sau din funiile cu noduri sau din învârtirea moriștilor de rugăciune^[9], ci din marea mașină pentru rugăciuni din mănăstirea zeiței nopții, Ratri.

Rugăciunile în frecvență înaltă se ridicau prin atmosferă și treceau dincolo de ea, ajungând în norul cel auriu, numit Podul Zeilor, care înconjoară întreaga lume și se vede noaptea ca un curcubeu din bronz, fiind locul în care, la amiază, soarele, din roșu, devine portocaliu.

Unii dintre călugări se îndoiau de ortodoxia acestei tehnici de rugăciune, dar mașina fusese construită și era pusă în mișcare de către Yama-Dharma^[10], cel căzut din Orașul Celest; și se spunea că tot el construise, pe vremuri, puternicul car al tunetului pentru Domnul Shiva^[11]: mașina aceea care străbătea cerurile în zbor, slobozind în urmă-i o dâră de foc.

În ciuda căderii lui în dizgrație, Yama încă era considerat cel mai de seamă dintre inventatori, deși nu încăpea îndoială că zeii din Oraș l-ar fi hărăzit morții adevărate dacă ar fi aflat despre mașina pentru rugăciuni. Cu toate că, era sigur, l-ar fi hărăzit ei morții adevărate și fără scuza mașinii pentru rugăciuni, dacă le-ar fi încăput pe mână. Cum avea să-și aranjeze problema asta cu Domnii Karmeî^[12] era treaba lui, dar nu se îndoia nimeni că, la vremea potrivită, va găsi el o modalitate. Avea pe jumătate vârsta Orașului Celest însuși și nu erau mai mulți de zece zeii care-si aminteau de întemeierea aceluia sălaș. Era cunoscut a fi mai priceput și decât Domnul Kubera^[13] în rosturile Focului Universal. Acestea, însă, îi erau Atributele minore. El era cunoscut mai ales pentru altceva, deși puțini oameni vorbeau despre asta. Înalt, dar nu peste măsură; mare, dar nu greoi; mișcările lui, lente și înlănțuite. Se îmbrăca în roșu și vorbea puțin.

⁹ Moriști care au înscrise pe elementele mobile rugăciunile ce sunt apoi "multiplicate" prin învârtire (n. tr.).

¹⁰ Zeul morții și al lumilor de dedesupt, împlinitor al legii existenței (n. tr.).

¹¹ Ipostază a trinității hinduse, personificare a forțelor distructive ale naturii (n. tr.).

¹² Fapta, acțiunea (sanscr.), ale cărei roade constituie sursa existențelor viitoare, cf. doctrinei reîncarnării (n. tr.).

¹³ Zeul bogăției, aici al ingeniozității (n. tr.).

Yama umblă la mașina pentru rugăciuni și gigantica floare de lotus metalică, pe care o fixase pe acoperișul mănăstirii, începu să se rotească în lagăre.

O ploaie ușoară cădea peste clădire, peste lotus și peste jungla de la poalele munților. Timp de șase zile oferise numeroși kilowați de rugăciuni, dar bruiajul îl împiedicase să se facă auzit Sus. În șoaptă, chemase numele celor mai importante zeități ale fertilității, invocându-le sub aspectul celor mai de seamă Atribute ale lor.

O mormăială de tunete răspunse cererilor lui și mica maimuță antropoidă care-l asista chicoti.

— Rugăciunile și blestemele tale sunt tot una, Doamne Yama, comentă maimuța. Adică, nimic.

— Ti-au trebuit șaptesprezece încarnări ca să ajungi la adevărul ăsta? întrebă Yama. Îmi dau seama de ce îți treci timpul tot ca maimuță.

— Nu tocmai, zise maimuța, pe nume Tak. Deși mai puțin spectaculoasă decât a ta, căderea mea a implicat, totuși, o anumită răutate din partea...

— Ajunge! i-o tăie Yama, întorcându-i spatele.

Tak își dădu seama că se putea să fi atins un punct dureros. În încercarea de a găsi un alt subiect de conversație, se duse la fereastră, săltă cu picioarele pe pervaz și privi în sus.

— Este o spărtură în pătura de nori, spre vest, zise Tak.

Yama se apropie, se uită și el într-acolo, se încruntă și dădu din cap.

— Aha, făcu el. Stai acolo și ghidează-mă.

Se duse către un tablou de comandă.

Deasupra, lotusul își încetă rotirea, apoi se înclină către peticul de cer liber.

— Foarte bine, zise Yama. Ceva tot am reușit.

Își trecu mâna peste un alt pupitru de comenzi, apăsând o serie de comutatoare și reglând două cadrane.

Sub ei, în pivnițele încăpătoare ale mănăstirii, semnalul fu recepționat și alte preparative începură : se pregătea gazda.

— Se adună iar norii! țipă Tak.

— Nu mai contează de-acum, zise celălalt. Avem peștele în cârlig. Din Nirvana, în lotusul nostru, sosește.

Tună iar și ploaia se abătu asupra lotusului cu un zgomot infernal. Șerpi de fulgere albastre se încolăceau, șuierând, în jurul vârfulor ascuțite ale munților.

Yama închise un ultim circuit.

— Cum crezi că va suporta reîncarnarea? întrebă Tak.

— Ia du-te tu și cojește-ți o banană cu picioarele!

Tak preferă să se considere trimis la plimbare și ieși din încăpere, lăsându-l pe Yama să închidă la loc mașinăria. O luă pe un coridor, apoi pe o scară largă. Ajuns în capătul acesteia, auzi glasuri și târșăitul unor sandale apropiindu-se dinspre un hol lateral.

Fără să ezite, se cățăără pe zid, folosindu-se în ascensiunea sa de o serie de pantere sculptate și de un șir de elefanți. Încălecând o grindă de susținere a acoperișului, se trase într-o pată de umbră și așteptă nemișcat.

Doi călugări în robe închise la culoare intrară pe sub arcadă.

— Așadar, de ce nu le poate ea însenina cerul? zise primul.

Cel de-al doilea, un bărbat mai în vârstă și mai solid construit, ridică din umeri.

— Eu nu-s înțelept, să pot răspunde la asemenea întrebări. Că este nerăbdătoare, asta-i clar, altfel nu le-ar fi oferit niciodată sanctuarul, lor sau lui Yama. Dar cine poate spune până unde ține noaptea?

— Sau în ce toane este o femeie, zise primul. Am auzit că nici preoții n-au știut că o să vină.

— Se poate. În orice caz, s-ar părea că-i de bun augur.

— Așa s-ar părea.

Trecură pe sub o altă arcadă și Tak îi ascultă îndepărtându-se, până ce se făcu liniște.

Nu-și părăsi, totuși, ascunzișul.

Cea la care se referiseră călugării nu putea fi decât zeița Ratri însăși, adorată de Ordinul care pusese sanctuarul la dispoziția adepților lui Sam, Marele Suflet, Iluminatul. Acum Ratri urma să se numere și ea printre cei căzuți din Orașul Celest și să intre în pielea unei muritoare. Avea toate

motivele să fie scârbită de întreaga poveste; iar Tak își dădea seama de riscul pe care și-l asuma ea oferind sanctuarul, fără a mai pune la socoteală prezența ei fizică pe durata afacerii. Îi era periclitată însăși posibilitatea unei viitoare reabilitări, dacă răsufla vreo vorbuliță și ajungea la urechile cui nu trebuia. Tak și-o amintea ca pe o frumusețe cu păr negru și ochi argintii, trecând în caleașca ei în formă de lună — din abanos și crom — trasă de telegari negri și albi, însoțită de garda sa, compusă la fel, din slujitori negri și albi, trecând pe Șoseaua Cerurilor și egalând-o în slavă pe însăși Sarasvati^[14]. Inima îi tresări în pieptul păros. Trebuia s-o vadă iar. Într-o noapte, cu mult timp în urmă, când vremurile erau mai fericite și el se afla într-o formă mai bună, dansase cu ea într-un balcon, la lumina stelelor, preț de numai câteva clipe. Dar le ținea minte; și este tare greu să fii maimuță și să ai asemenea amintiri.

Coborî de pe grindă.

Era un turn, un turn înalt, care se înălța în colțul nord-estic al mănăstirii. În turnul acela era o încăpere. Se spunea că adăpostește prezența zeiței. Zilnic era dereticată, așternuturile erau schimbate, se ardeau miresme proaspete, iar în fața ușii era așezată o ofrandă. În mod normal, ușa era ținută încuiată. Existau, desigur, ferestre. Întrebarea dacă un om ar fi putut intra pe vreuna dintre ele trebuia să rămână retorică. Tak făcu dovada că o maimuță putea.

Urcându-se pe acoperișul mănăstirii, începu să escaladeze turnul, urcând una câte una cărămizile alunecoase, din colț în colț, cu cerul lătrând deasupra lui ca un zăvod, până când, în cele din urmă, se agăță de zid, exact sub pervaz. Ploaia cădea fără încetare asupra lui. Auzi o pasăre cântând înăuntru. Văzu capătul unei eșarfe albastre, ude, atârând peste pervaz.

Se prinse de marginea ferestrei și se ridică până ce reuși să privească înăuntru.

Era întoarsă cu spatele la el. Purta un sari^[15] albastru închis și stătea așezată pe o băncuță, în celălalt capăt al încăperii.

Tak încălecă pervazul și își dresе glasul.

Ea se întoarse imediat. Purta voal, așa încât trăsăturile nu i se puteau distinge. Îl privi prin el, apoi se ridică și străbătu încăperea apropiindu-se.

¹⁴ Zeița înțelepciunii și a artelor (n. tr.)

¹⁵ Piesă vestimentară tradițională, specific indiană, constând dintr-o fâșie lungă de mătase pe care femeile și-o petrec în jurul corpului și al capului, lăsând un umăr liber.

Tak fu îngrozit. Silueta ei, cândva zveltă, era îngroșată în talie; mersul, cândva ca o unduire, era acum o șontăcăială; pielea îi era prea întunecată; chiar și prin voal, contururile nasului și maxilarului erau prea pronunțate.

Tak își înclină capul.

— Și astfel te-ai întors alături de noi, cei care-am venit acasă la venirea ta, cântă el, ca păsările la cuibul dintre ramuri.

Ratri se opri, nemișcată ca statuia ei din holul principal de jos.

— Păzește-ne de lupoaică și de lup și ocrotește-ne de hoț, o, Noapte, și fii bună cu noi și treci.

Ratri întinse ușor mâna și i-o puse pe cap.

— Ai binecuvântarea mea, micuțule, spuse ea după o vreme. Din nefericire, asta-i tot ce pot da. Nu pot oferi protecție sau conferi frumusețe, de care am și eu nevoie. Cum te cheamă?

— Tak, îi răspunse el.

Ea își atinse o sprânceană.

— Am cunoscut cândva un Tak, zise, în zilele de mult trecute, departe...

— Eu sunt acel Tak, Doamnă.

Ea se așeză pe pervaz. După un timp, el își dădu seama că zeița plângea, sub voal.

— Nu plânge, zeiță. Tak se află aici. Ti-l aduci aminte pe Tak al Arhivelor? Al Suliței Strălucitoare? Încă mai este gata să-ți împlinească poruncile.

— Tak... spuse ea. O, Tak! Și tu? N-am știut! N-am auzit...

— Încă o întoarcere a roții, Doamnă, și cine știe? Lucrurile pot fi încă mai bune decât au fost vreodată.

Umerii ei se zguduiră. El întinse mâna, apoi și-o retrase.

Ea se întoarse și i-o prinse.

După o veșnicie, Ratri vorbi:

— Nu printr-o desfășurare firească a evenimentelor vom fi noi repuși în drepturi sau lucrurile așezate, Tak al Suliței Strălucitoare. Trebuie să ne făurim propria cale.

— Ce vrei să spui? Întrebă el.

Apoi:

— Sam?

Ea încuviință din cap.

— El este acela. El ne este nădejdea împotriva Cerurilor, dragă Tak. Dacă poate fi rechemat, mai avem o șansă să trăim iar.

— De asta ai riscat, de asta te-ai băgat între fălcile tigrlui?

— De ce altceva? Când nu mai există nici o speranță veritabilă, trebuie să ne inventăm singuri una. Chiar dacă moneda este calpă, tot poate fi strecurată.

— Calpă? Nu crezi că el a fost Buddha^[16]?

Ea râse scurt.

— Sam a fost cel mai mare șarlatan dintre zei sau dintre oameni. Totodată, a fost cel mai valoros adversar pe care l-a înfruntat vreodată Trimurti^[17]. Nu te arăta atât de șocat de ceea ce-ți spun, Arhivistule! Știi că a furat structura doctrinei lui, calea și realizarea, întregul veșmânt, din surse străvechi, interzise. Era o armă, nimic mai mult. Puterea îi stătea în nesinceritate. Dacă pe el l-am putea aduce înapoi...

— Doamnă, sfânt sau șarlatan, *a revenit*.

— Nu te juca așa cu mine, Tak.

— Zeiță și Doamnă, tocmai m-am despărțit de Domnul Yama care-și închidea mașina pentru rugăciuni, încruntându-se cu încruntarea lui la izbândă.

— Încercarea s-a făcut în ciuda unor pronosticuri foarte puternice... Domnul Agni^[18] a spus cândva că asemenea lucruri nu s-ar putea realiza.

Tak se ridică în picioare.

— Zeiță Ratri, zise el, cine, fie el zeu sau om sau orice între una și cealaltă, se pricepe mai bine decât Yama la asemenea lucruri?

— Nu știu, Tak, ce să răspund la întrebarea asta, pentru că nu există răspuns. Dar cum poți fi sigur de faptul că ne-a prins nouă peștele în plasă?

— Pentru că el este Yama.

— Atunci, dă-mi brațul, Tak. Condu-mă iar, așa cum ai făcut cândva. Hai să-l vedem pe Boddhisatva dormind.

¹⁶ Cel Iluminat, ieșit din ciclul obligatoriu al existențelor (n. tr.).

¹⁷ Trinitatea hindusă (n. tr.).

¹⁸ Zeul focului (n. tr.).

Tak îi deschise ușa, apoi o conduse în jos pe scări, către încăperile de dedesubt.

Lumina, provenind nu de la torțe, ci de la generatoarele lui Yama, umplea subterana. Patul, aranjat pe o platformă, era înconjurat din trei părți de paravane. Cea mai mare parte a mașinăriei era, de asemenea, mascată de panouri și de draperii. Îmbrăcați în robe galbene, călugării care erau de față se mișcau tăcuți prin încăpere. Yama, maestrul inventator, stătea în picioare la capul patului.

Când ei se apropiară, câțiva dintre perfect disciplinații, imperturbabilii călugări scoaseră pe șoptite scurte exclamații. Tak se întoarse atunci către femeia de lângă el și se trase un pas înapoi, cu răsuflarea oprită.

Nu mai era mica matroană grăsulie cu care stătuse de vorbă, încă o dată, se afla alături de nemuritoarea Noapte, despre care stătea scris: "Zeița a umplut largul spațiului, în adâncul și în înaltul lui. Slava ei alungă întunericul".

O privi doar o clipă și-și acoperi ochii. Încă mai împrăștia în juru-i ceva din Aspectul ei îndepărtat.

— Zeiță... începu el.

— Să mergem la cel ce doarme, rosti ea. Se agită.

Înaintară către pat.

După care, pentru a fi zugrăvită pe pereții nenumăratelor coridoare, sculptată în zidurile templelor și pictată pe tavanele multor săli, se făptui trezirea celui cunoscut sub felurite nume, precum Mahasamatman, Kalkin, Manjusri, Siddhartha, Tathaga-tha, Binder, Maitreya, Iluminatul, Buddha și Sam. La stânga îi stătea zeița nopții; la dreapta, Moartea; Tak, maimuța, era ghemuit la picioarele patului, addagio etern la coexistența animalului cu divinul.

Avea un trup obișnuit, negricios, de înălțime și vârstă medii; trăsăturile, regulate, nu ieșeau cu nimic din comun; când ochii i se deschiseră, se văzu că îi erau negri.

— Salutare, Domn al Luminii!

Ratri fu cea care spuse aceste cuvinte.

Ochii clipiră. Nu distingeau nimic. În încăpere, nimeni nu făcea nici o mișcare.

— Salutare, Mahasamatman-Buddha! spuse Yama.

Ochii priveau înainte, fără să vadă.

— Salut, Sam, zise Tak.

Fruntea se încreți ușor, ochii se îngustară, căzură asupra lui Tak, trecură asupra celorlalți.

— Unde?... întrebă el șoptit.

— Mănăstirea mea, răspunse Ratri.

Fără expresie, îi privi frumusețea.

Apoi închise ochii și-i strânse tare, până ce îi apărură cute la colțurile lor.

Un rictus de durere îi transformă buzele în arc, iar dinții încleștați, în săgeți.

— Tu ești, într-adevăr, cel pe care l-am numit? întrebă Yama.

El nu răspunse.

— Tu ești cel care a înfruntat oștirea Cerurilor într-un popas, pe malurile râului Vedra?

Gura se destinse.

— Tu ești cel care a iubit-o pe zeița nopții?

Ochii scânteiară. Un zâmbet ușor se ivi și pieri de pe buze.

— El e, zise Yama.

Apoi:

— Cine ești, omule?

— Eu? Eu nu sunt nimic, răspunse celălalt. O frunză prinsă într-un vârtej, poate. Un fulg în suflarea vântului...

— Foarte rău, spuse Yama, pentru că sunt destule frunze și destui fulgi pe lume ca să mă fi trudit atât de mult doar pentru a le spori numărul. Mi-am dorit un om, un om tare, care să se opună cu puterea lui voinței zeilor. Credeam că tu ești acela.

— Eu sunt, se uită el din nou cruciș. Sam. Eu sunt Sam. Cândva... demult... *m-am luptat*, nu-i așa? De multe ori...

— Ai fost Sam, Marele Suflet, Buddha. Îți amintești?

— Poate că am fost...

În ochii se aprinse un foc domol.

— Da, zise el după un timp. Da, am fost. Cel mai umil dintre cei semeți, cel mai trufaș dintre cei plecați. Am luptat. Am arătat Calea, pentru o vreme. Am luptat iar, am predicat iar, am încercat politica, magia, otrava... Am purtat o mare bătălie, atât de teribilă încât până și soarele și-a întors fața de la măcelul de oameni și zei, de animale și demoni, de spirite ale pământului și ale aerului, ale focului și ale apei, de slizzarzi și cai, de săbii și care de luptă...

— Și ai pierdut, zise Yama.

— Da, am pierdut, nu-i așa? Dar a fost o adevărată demonstrație ceea ce le-am oferit, nu? Tu, zeu al morții, ai fost conducătorul carului meu. Acum îmi amintesc totul. Am căzut cu toții prizonieri și trebuia iar ca Domnii Karmei să ne fie judecători. Tu le-ai scăpat, prin voința-moarte și prin Calea Roții Negre. Eu n-am putut.

— Corect. Trecutul tău le-a fost înfățișat. Ai fost judecat.

Yama îi privi pe călugării care acum se așezaseră pe dușumea, cu capetele plecate, și coborî vocea.

— Dacă te-ar fi făcut să mori de adevărata moarte, ar fi făcut din tine un martir. Dacă ți-ar fi permis să umbli prin lume, sub indiferent ce formă, ți-ar fi lăsat ușa deschisă, să te întorci. Așa, de vreme ce tu ți-ai furat învățăturile de la Gottama, dintr-un alt loc și timp, ei ți-au furat povestea la sfârșitul zilelor aceluia printre oameni. Ai fost găsit vrednic de Nirvana. *Atman-ul* tău a fost proiectat nu într-alt trup, ci în marele nor magnetic ce înconjoară planeta. Asta s-a petrecut în urmă cu mai bine de jumătate de veac. Acum, oficial, ești un avatar^[19] al lui Vishnu^[20], ale cărui învățături au fost greșit interpretate de către unii dintre cei mai zeloși adepți ai lui. Tu, personal, ai continuat să exiști doar sub forma unor lungimi de undă auto-perpetuante, pe care eu am reușit să le captez.

Sam închise ochii.

— Și ai îndrăznit să mă aduci înapoi?

— Exact.

— Am fost în permanență conștient de condiția mea.

— La asta m-am și așteptat.

¹⁹ Reîncarnare divină (n. tr.).

²⁰ Ipostază a trinității hinduse, personificare a forțelor conservatoare ale naturii (n. tr.).

Ochii i se deschiseră, aruncând flăcări.

— Și cu toate astea ai îndrăznit să mă rechemi de *acolo*?

— Da.

Sam își lăsă capul în jos.

— Pe bună dreptate ți se spune zeul morții, Yama-Dharma. Ai smuls de la mine experiența ultimă. Ai prăvălit asupra ei piatra neagră a voinței tale, cea care este dincolo de orice înțelegere și slavă pieritoare. De ce nu m-oi fi lăsat așa cum eram, în oceanul existenței?

— Pentru că lumea are nevoie de umilința ta, de pioșenia ta, de extraordinarele tale învățături și de gândirea ta machiavelică.

— Yama, sunt bătrân, spuse el. Am vârsta omenirii acesteia. Am fost unul dintre Cei Dintâi, știi. Unul dintre primii care au venit aici să construiască, să întemeieze. Toți ceilalți sunt morți acum, sau sunt zei — *dei ex machini*... Noroc am avut și eu, dar l-am lăsat să treacă pe lângă mine. Nu mi-am dorit niciodată să fiu zeu, Yama. Nu cu adevărat. Doar mai târziu, când am văzut ce făceau, am început să adun puterea. A fost prea târziu, însă. Erau deja prea puternici. Acum nu mai vreau decât să dorm somnul etern, să cunosc iar Odihna Supremă, fericirea fără de sfârșit, să ascult stelele cântând pe țărmul necuprinsei mări.

Ratri se aplecă înainte și i se uită în ochi.

— Avem nevoie de tine, Sam, zise ea.

— Știu, știu, îi răspunse el. Eterna poveste. Aveți un cal docil, așa că-i dați bice pentru încă o bucată de drum.

Dar zâmbea spunând asta și ea îl sărută pe frunte.

Tak sări în sus și se aruncă pe pat.

— Omenirea saltă de bucurie, observă Buddha.

Yama îi întinse o robă și Ratri îi puse sandalele în picioare.

Revenirea din pacea ce depășește înțelegerea durează. Sam dormea. Dormind, visa; visând, țipa sau doar striga. Nu avea deloc poftă de mâncare, deși Yama îi găsise un trup și robust și perfect sănătos, unul capabil să suporte bine transformarea psihosomatică a retragerii din divin.

Stătea, însă, câte o oră întreagă, nemișcat, privind țintă la o piatră, la o sămânță sau la o frunză. Și, în asemenea momente, nu putea fi deranjat.

Yama vedea în asta un pericol și dezbătu problema cu Ratri și cu Tak.

— Nu e bine ca tocmai acum să se retragă din lume astfel, spuse Yama. Am discutat cu el, dar e ca și cum ai vorbi în vânt. Nu poate recupera ceea ce a lăsat în urmă. Încercarea nu face decât să-l stoarcă de puteri.

— Poate că i-ai interpretat greșit eforturile, zise Tak.

— Ce vrei să spui?

— Vezi cum se uită la sămânța pe care și-a pus-o dinainte? Fii atent la cutele de la colțurile ochilor.

— Da? Ce-i cu asta?

— Își mijește ochii. Are ceva la ochi?

— Nu.

— Atunci de ce și-i mijește?

— Ca să studieze mai bine sămânța.

— S-o studieze? Nu asta-i Calea, așa cum a propovăduit-o odată. Și totuși, *chiar* studiază. Nu meditează căutând în interiorul obiectului ceea ce conduce la eliberarea de subiect. Nu.

— Atunci ce face?

— Invers.

— Invers?

— Studiază într-adevăr obiectul, analizându-i alcătuirea, în strădania de a se închea pe sine. Caută înăuntrul său un motiv pentru a trăi. Încearcă încă o dată să se înfășoare în vălul Mayei, iluzia existenței lumii.

— Cred că ai dreptate, Tak!

Ratri fu cea care vorbise.

— Cu ce îl putem ajuta în eforturile lui?

— Nu sunt sigur, stăpână.

Yama încuviință din cap și părul lui negru îi luci într-o rază de soare, strecurată prin umbrarul îngust.

— Ai făcut lumină exact în punctul unde nu înțelegeam eu, consimți el. Încă nu s-a întors pe deplin, deși poartă un trup, umblă pe picioare omenești, vorbește ca noi. Gândirea lui este încă dincolo de înțelegerea noastră.

— Atunci ce avem de făcut?

— Duceți-l în lungi plimbări pe la țară, zise Yama. Dați-i să mănânce delicatessuri. Răscoliți-i sufletul cu poezie și cântec. Găsiți-i băuturi tari — aici, în mănăstire, nu există așa ceva. Înveșmântați-l în mătase lucitoare. Faceți-i rost de o curtezană... Ba de trei. Cufundați-l iar în existență. Numai așa poate fi eliberat de lanțurile Dumnezeirii. Prost am mai fost că nu mi-am dat seama mai curând...

— Nu tocmai, zeu al morții, zise Tak.

Flacăra, care este neagră, țâșni din ochii lui Yama, dar apoi zeul zâmbi.

— Mi se plătește, micuțule, recunosc el, pentru comentariile pe care, probabil fără să-mi dau seama, le-am lăsat să-ți ajungă la urechile păroase. Îmi cer scuze, maimuțo. Ești cu adevărat un om, și încă unul inteligent și cu spirit de pătrundere.

Tak i se înclină.

Ratri chicoti.

— Spune-ne, înțeleptule Tak — pentru că, pesemne, noi suntem de prea mult timp zei și ne lipsește perspectiva -, cum să procedăm în această problemă a reumanizării lui, astfel încât intențiile să ne fie cât mai bine servite?

Tak făcu o plecăciune către el, apoi către Ratri.

— Așa cum a propus Yama, declară el. Astăzi, stăpână, îl iei într-o plimbare pe la poalele munților. Mâine, Domnul Yama îl conduce până la marginea pădurii. Ziua următoare îl voi duce eu printre pomi și ierburi, flori și liane. Și vom vedea. Vom vedea.

— Așa să fie, spuse Yama.

Și așa fu.

În săptămânile următoare, Sam ajunse să aștepte aceste plimbări cu ceea ce mai întâi păru a fi o ușoară încordare, apoi un entuziasm moderat, iar în cele din urmă o dorință arzătoare. Se obișnuia să iasă neînsoțit pentru durate din ce în ce mai lungi: la început, pentru câteva ore dimineața; apoi, dimineața și seara. După care, își petrecea întreaga zi plecat, iar uneori, câte o zi și o noapte.

La capătul celei de-a treia săptămâni, Yama și Ratri stătură de vorbă despre asta sub umbrar, în primele ore ale dimineții.

— Nu-mi place cum stau lucrurile, zise Yama. Nu-l putem jigni impunându-i acum compania noastră. Dar e periculos pe-acolo, pe-afară, mai ales pentru unul născut din nou, cum este el. Ar trebui să știm cum își petrece timpul.

— Dar, orice ar face, îl ajută să-și revină, spuse Ratri, înghițind o fructă zaharisită și dând dintr-o mână plinuță. Este mai puțin plecat cu gândul. Vorbește mai mult, glumește chiar. Bea vinul pe care i-l aducem. Pofța de mâncare îi revine.

— Dar dacă se întâlnește cu un trimis al lui Trimurti, judecata de apoi se poate declanșa.

Ratri mesteca rar.

— Nu prea e probabil, totuși, să se întâmple așa ceva în țara asta și în momentul de față, declară ea. Animalele vor vedea în el un copil și nu-i vor face nici un rău. Oamenii îl vor lua drept un sfânt pustnic. Demonii îi știu de mult de frică și-au să-l respecte.

Yama, însă, clătină din cap.

— Doamnă, nu este chiar atât de simplu. Cu toate că mi-am demontat multe piese ale mașinăriei și-am ascuns-o la mare distanță de aici, un atât de masiv transfer de energie ca cel pe care l-am folosit eu nu se poate să fi trecut neobservat. Mai devreme sau mai târziu, acest loc va fi vizitat. Am folosit ecrane și dispozitive de inducere în eroare, dar zona asta, în întregime, e posibil să fi apărut pentru anumite locuri ca și cum Focul Universal ar fi executat un dans pe hartă. În curând va trebui să ne mutăm. Aș prefera să aștept până ce implicarea ne va fi complet descoperită, dar...

— Nu s-ar putea ca niște forțe naturale să fi produs aceleași efecte energetice ca și lucrările tale?

— Ba da, și chiar apar în această zonă, motiv pentru care am și ales-o ca bază — așa că, la fel de bine, s-ar putea și să nu se întâmple nimic. Totuși, mă îndoiesc de asta. Iscoadele mele de prin sate nu raportează nici o mișcare, acum. Dar în ziua întoarcerii lui, zic unii că, săltând pe creasta furtunii, a fost văzut trecând carul tunetului, gonind prin ceruri și prin ținuturile

înconjurătoare. Asta a fost departe de aici, dar nu pot să cred că fără nici o legătură.

— Totuși, nu a revenit.

— Nu, după câte știm noi. Dar mă tem...

— Atunci, hai să plecăm imediat. Îți respect prea mult presimțirile. Tu ai cea mai multă putere asupra-ți, dintre toți Cei Căzuți. Pentru mine, este o mare încercare până și să-mi asum o formă plăcută pentru mai mult de câteva minute...

— Puterile mele, zise Yama, umplându-și ceașca sa cu ceai, au rămas intacte pentru că nu sunt de același fel cu ale voastre.

Apoi zâmbi, lăsând să i se vadă șirurile regulate de dinți lungi, strălucitori. Zâmbetul îi prinse capătul unei cicatrice de pe obrazul stâng și îi ajunse până la colțul ochiului. Clipi pentru a-i pune capăt și continuă:

— Cea mai mare parte a puterii mele este sub formă de cunoștințe, pe care nici chiar Domnii Karmei nu mi le-au putut smulge. Puterea celor mai mulți dintre zei, oricum, se *bazează*, pe o psihologie specială, pe care și-o pierd parțial când se întrupează într-un nou corp. După o vreme, mintea, cumva amintindu-și, modifică orice corp într-o anumită măsură, producând o nouă homeostazie, care permite revenirea treptată a puterii. A mea a revenit rapid, totuși, iar acum dispun în întregime de ea. Dar chiar și dacă n-ar fi fost, tot îmi rămân cunoștințele, pe care să le folosesc ca pe o armă — iar asta înseamnă putere.

Ratri își sorbi ceaiul.

— Indiferent de unde izvorăște, dacă puterea ta zice să o luăm din loc, atunci trebuie să facem așa. Cât de curând?

Yama deschise o pungă de tutun și-și răsuci o țigară în vreme ce vorbi. Degetele lui închise la culoare, suple, cum observă ea, aveau întotdeauna ceva deosebit în mișcări, de parcă ar fi fost degetele cuiva care cânta la un instrument muzical.

— Aș zice să n-o mai lungim pe-aici mai mult de o săptămână, maxim zece zile. Până atunci trebuie să-l întăream de acest colt de țară.

Ea încuviință, dând din cap.

— Și atunci, încotro?

— Ceva regate miciuțe, din sud, poate, unde să putem veni și pleca netulburați.

Își aprinse țigara și trase fumul în piept.

— Am o idee mai bună, spuse ea. Știi că sub nume de muritoare sunt una dintre stăpânele Palatului lui Kama^[21] din Khaipur.

— Adulterium-ul, madam?

Ea se încruntă.

— Asta, după cum este îndeobște cunoscut vulgului, și nu-mi zice mie "madam" într-o aceeași răsuflare — pute a glumă răsuflată. Este un loc al odihnei, al plăcerii, al sfințeniei și al unei mari părți a venitului meu. Acolo, simt eu, ar fi un bun ascunziș pentru ce ne-am propus noi, până când el își revine, iar noi ne facem planul de bătaie.

Yama se plesni peste coapsă.

— Uau! Uau! Cine s-ar gândi să-l caute pe Buddha într-un bordel? Buun! Excelent! La Khaipur, atunci, zeiță dragă... La Khaipur și la Palatul Dragostei!

Ea se ridică în picioare și bătu cu sandaua în dalele de piatră.

— N-am să-ți permit să vorbești astfel despre stabilimentul meu!

El își lăasă ochii în jos și, cu mare greutate, își alungă zâmbetul de pe buze. Se ridică apoi în picioare și îi făcu o plecăciune.

— Îmi cer scuze, dragă Ratri, dar revelația a venit atât de neașteptat...

După care se înecă și se uită în depărtare. Când își întoarse privirile, era sobru și ceremonios. Continuă:

— Încât am fost furat de nepotrivire. Acum, totuși, văd clar înțelepciunea lucrului. Este o acoperire desăvârșită și-ți asigură și sănătate și, ceea ce este mai important, o sursă tainică de informare printre negustori, războinici și preoți. Este o parte indispensabilă a comunității. Îți conferă un anumit statut și cuvânt în afacerile civile. A fi zeu este una dintre cele mai vechi profesii din lume. Se potrivește de minune, așadar, ca noi, Cei Căzuți, să ne aflăm adăpostul sub pulpana altei venerabile tradiții. Te salut, îți aduc mulțumiri pentru înțelepciunea și prevederea ta. Eu nu minimalizez întreprinderea unui binefăcător și a unui co-conspirator. De fapt, abia aștept vizita.

Ea zâmbi și se așeză înapoi.

²¹ Dorința senzuală (n. tr.).

— Îți accept laudele lunecoase, o, fiu al șarpelui. În orice caz, este foarte greu să-ți poarte cineva pică. Mai toarnă-mi, te rog, puțin ceai.

Se lăsară pe spate, Ratri sorbindu-și ceaiul și Yama fumând. În depărtare, un front de furtună acoperi ca o perdea jumătate din priveliște. Soarele încă mai strălucea totuși, deasupra lor, iar un vânticel răcoros vizita umbrarul.

— Ai văzut brățara? Brățara din fier pe care-o poartă? Întrebă Ratri, mâncând încă o prăjitură.

— Da.

— Știi de unde-o are?

— Nu.

— Nici eu. Dar simt că trebuie să-i aflăm proveniența.

— Ei!

— Cum facem?

— I-am încredințat corvoada asta lui Tak, el este mai bine adaptat decât noi la cerințele pădurii. Chiar acum se află pe urmele lui.

Ratri dădu din cap.

— Bun! zise ea.

— Am auzit, spuse Yama, că zeii tot mai vizitează când și când cele mai importante lăcașuri ale lui Kama de pe pământ, în general incognito, dar uneori în deplinătatea puterii lor. Este adevărat?

— Da. Cu numai un an în urmă, Domnul Indra^[22] a venit la Khaipur. Acum vreo trei ani, falsul Krishna^[23] a făcut și el o vizită. Din toată Partida Celestă, Krishna Neobositul provoacă cea mai mare consternare în rândul personalului. Și-a făcut de cap timp de o lună de zile, ceea ce a însemnat multă mobilă sfărâmată și intervențiile multor medici. Aproape că a golit pivnița și cămara! După care a cântat, totuși, la fluier o noapte întreagă, ceea ce ar fi trebuit să-i aducă bătrânului Krishna iertarea pentru aproape orice. Dar nu a fost tocmai vrajă ceea ce am auzit în noapte; aceea, pentru că adevăratul Krishna este unul singur, măsliniu și pletos, cu ochii atât de roșii și arzători. Ăstălalt a dansat pe mese, pricinuind multe stricăciuni, iar acompaniamentul lui muzical lăsa de dorit.

²² Zeul războiului (n. tr.).

²³ Unul dintre cei mai vechi și mai populari zei ai panteonului hindus, cu multiple atribute (n. tr.).

— Și a plătit pentru acest masacru cu mai mult decât cu un cântec?

Ea râse.

— Haide-haide, Yama. Hai să nu fie între noi întrebări retorice.

El slobozi fumul pe nas.

— Surya, soarele, este acum pe punctul de a fi acoperit, spuse Ratri, privind afară, spre cer. Este ceasul la care Indra omoară balaurul^[24]. Ploaia va începe din clipă în clipă.

Un val de cenușiu năvăli peste mănăstire. Vântul crescuse în intensitate, iar dansul apelor începu pe ziduri. Ca o draperie din mărgele, ploaia acoperi partea deschisă a umbrarului, cea înspre care priveau. Yama mai turnă ceai. Ratri mai mîncă o prăjiturică.

Tak înainta prin pădure. Trecea de la copac la copac, din ramură în ramură, urmărind poteca de dedesubt. Blana îi era udă: frunzele scuturau asupra lui mici averse de ploaie, când trecea printre ele. Norii îl ajunseră din urmă, dar soarele dimineții tot mai strălucea pe cer, la răsărit, iar pădurea era plină de culori în lumina razelor roș-aurii. În jurul lui, păsărelele cântau prin hățișul de crengi, liane, frunze și ierburi care formau ca un zid de ambele părți ale potecii. Păsăretul își făcea cântarea, insectele bâzâiau, iar din vreme în vreme se auzea câte un mormăit sau câte un lătrat. Frunzișul era agitat de vânt. Dedesubtul lui, cărarea coti brusc, pătrunzând într-un luminiș. Tak își dădu drumul la pământ și o luă pe jos. La celălalt capăt al poienii, urcă iar în copaci. Acum, își dădu el seama, poteca mergea paralel cu munții, chiar îndreptându-se ușor spre ei. Se auzi un bubuit îndepărtat de tunet și după un timp vântul se înteți, răcindu-se. Își făcu vânt mai departe, trecând prin pânze umede de păianjen, speriiind păsăretul ce exploda în fâlfâiri țipătoare de penet strălucitor. Poteca o ținea tot în către munți, chiar dacă uneori, șerpuiind, se mai întorcea în direcția din care venea. Din vreme în vreme, se întretăia cu alte cărări bățătorite, gălbui, ce se despărțeau, se încrucișau, se uneau. Atunci, el cobora pe pământ și cerceta urmele. Da, Sam s-a întors *aici*; Sam s-a oprit lângă iazul *ăsta* să bea — aici, unde ciupercile portocalii creșteau mai

²⁴ Monstrul care tulbura apele și prin a cărui ucidere omenirea a fost izbăvită (n.tr.).

înalte decât un om înalt și suficient de largi pentru a adăposti pe mai mulți de ploaie; acum, Sam a luat ramura *aia* din drum; aici s-a oprit să-și lege cureaua la sanda; în locul ăsta s-a sprijinit de un copac gros, care dădea semne că ar adăposti o nimfă...

Tak merse mai departe, cam la o jumătate de oră în spatele lui Sam, după socoteala lui — dându-i, astfel, destul timp să ajungă oriunde ar fi vrut el și să înceapă orice activitate care i-ar fi stârnit entuziasmul. Deasupra munților spre care privea acum se arătă haloul unui fulger. Se făcu auzit un alt bubuit de tunet. Poteca o lua în sus, ajunsă acum la poalele munților, unde pădurea se rărea, iar Tak o apucă, în patru labe, prin iarba înaltă. Cărarea o ținea tot în sus, iar colții de piatră erau tot mai proeminenți. Cu toate acestea, Sam o luase pe aici, așa că Tak urcă mai departe.

Deasupra, Podul Zeilor, de culoarea polenului, dispărea pe măsură ce norii se rostogoleau către est. Fulgerul lumină și tunetul urmă aproape imediat. Vântul era mai puternic aici, la loc larg; ierburile se plecau la pământ în calea lui; temperatura păru să coboare dintr-o dată.

Tak simți primii stropi de ploaie și țâșni la adăpostul uneia dintre stânci. Semăna cu un paravan îngust, ușor înclinat împotriva ploii. Tak merse în lungul bazei ei, în vreme ce ploaia se dezlănțuia, iar culorile părăseau lumea o dată cu ultima bucățică de albastru de pe cer.

O mare de lumină învolburată apăru deasupra și revărsă, de trei ori, șuvoaie care alergau în jos într-un crescendo nebunesc, pentru a se prăvăli peste pintenul întunecat de piatră, curbat sub vânt, aflat la vreo patru sute de metri deasupra, pe pantă.

Când i se limpezi privirea, Tak văzu ceea ce acum, în sfârșit, înțelegea. Era ca și cum fiecare fulger care căzuse lăsase o parte din el însuși în picioare, legănându-se în aerul cenușiu, ca niște focuri pulsânde, în ciuda umezelii ce cobora, grea, asupra pământului.

Apoi, Tak auzi râsul — sau era un sunet fantomă lăsat în auzul lui de tunetul de adineauri?

Nu, râs era — gigantic, inuman!

După un timp, izbucni un urlet de furie. Apoi urmară un alt fulger, un alt tunet.

Un alt stâlp de foc se balansă alături de pintenul de piatră.

Tak rămase nemișcat timp de vreo cinci minute. Apoi se auziră iar — urletul, urmat de trei fulgerări strălucitoare și de trosnitură.

Acum erau șapte stâlpi de foc.

Să îndrăznească să se apropie, înconjurând acele lucruri, trăgând cu ochiul către pintenul de piatră dinspre cealaltă parte?

Și dacă o făcea, și dacă — așa cum simțea el — Sam era într-un fel sau altul implicat, de ce ar fi fost el în stare dacă însuși Iluminatul nu putea stăpâni situația?

Nu găsi nici un răspuns, dar se trezi că înaintează, lăsat la pământ, prin iarba udă, ocolind larg prin stânga.

Când se afla la jumătatea drumului, se întâmplă iar și zece turnuri apărură, roșii și aurii și galbene, aplecându-se și revenind, aplecându-se și revenind, ca și cum ar fi fost înrădăcinate în pământ.

Se ghemui acolo, ud și tremurând, își cercetă curajul și-l află a fi cu adevărat un lucru mărunț. Totuși, se avântă până în dreptul ciudatului loc, apoi trecu dincolo de el.

Ieși în spatele lui, trezindu-se între mai multe pietre mari. Recunoscător adăpostului și acoperirii pe care pietrele i le ofereau, făcându-l de nevăzut dinspre josul pantei, se aplecă puțin în față, fără să-și ia ochii de la pintenul de piatră.

Acum descoperi că era parțial scobit. La baza lui se afla o grotă uscată, puțin adâncă, în care stăteau îngenunchiate două siluete. Sfinți la rugăciune? Se îndoia.

Atunci se întâmplă. Cel mai înspăimântător fulger pe care-l văzuse el vreodată se prăvăli asupra stâncilor — și nu o singură dată sau doar pentru un moment. Era ca și cum o fiară cu limbă de foc ar fi lins, iar și iar, stânca, mormăind între timp, vreme de, probabil, un sfert de minut.

Când deschise ochii, Tak numără douăzeci de turnuri de văpaie.

Unul dintre sfinți se aplecă înainte, gesticulând. Celălalt râse. Sunetul ajunse până unde se afla Tak, împreună cu vorbele:

— Ochii șarpelui! Acum eu!

— În ce cantitate? întrebă cel de-al doilea, iar Tak recunoscuse vocea lui Sam, Marele Suflet.

— Dublu sau deloc! mugi celălalt și se întinse înainte, se legănă înapoi, apoi gesticulă la fel cum făcuse Sam.

— Nina de la Srinagina! cântă el și se aplecă, se legănă și gesticula iar.

— Sfântul șapte, spuse Sam blând.

Celălalt hohoti.

Tak își închise ochii, își acoperi urechile, așteptând ceea ce putea urma aceluia hohot.

Nu greșea.

Când văpaia și tumultul trecură, privi în jos, către o scenă iluminată feeric. Nu se mai osteni să numere. Era clar că patruzeci de obiecte de foc pluteau acum deasupra locului, răspândindu-și lucirea în jur: numărul li se dublase.

Ritualul continuă. Pe brațul stâng al lui Buddha, brățara din fier lucea cu o lumină slabă, verzuie, nemaivăzută.

Auzi cuvintele "Dublu sau deloc!" repetate iar și îl auzi pe Buddha spunând din nou "Sfântul șapte", drept răspuns.

De astă dată crezu că versantul muntelui se va despica sub el. De astă dată crezu că strălucirea era o imprimare vizuală tatuată pe retina lui, prin pleoapele închise. Dar se înșela.

Deschise ochii pentru a vedea o adevărată armată de fulgere pâlpâitoare. Văpaia lor îi răscolea creierul și-și puse palma la ochi să se poată uita în jos.

— Ei bine, Raltariki? întrebă Sam și o lumină strălucitoare, de smarald, îi juca în jurul mâinii stângi.

— Încă o dată, Siddhartha. Dublu sau deloc.

Ploaia încetă un moment și, profitând de marea vâlvătaie de pe versantul muntelui, Tak văzu că așa-numitul Raltariki avea capul unui bivol de apă și o pereche de brațe în plus.

Se cutremură.

Își acoperi ochii și urechile și-și încleștă dinții, în așteptare.

După câțva timp, se produse. Muget și foc slobozit, iar și iar, până când, în cele din urmă, își pierdu cunoștința.

Când își reveni în simțire, nu mai erau decât un voal cenușiu și o ploaie blândă între el și stâncă protectoare. La baza ei nu se mai afla decât o singură siluetă și nu purta coarne și nici nu părea să aibă mai mult de cele două brațe obișnuite.

Tak nu se clinti. Așteptă.

— Țasta, zise Yama dându-i un spray, este pentru gonirea demonilor. Pe viitor îți sugerez să te ungi peste tot cu uleiuri dacă vrei să te aventurezi foarte departe de mănăstire. Credeam că în regiunea asta nu sunt rakasha, altfel ți l-aș fi dat mai demult.

Tak acceptă recipientul și-l puse pe masă, în fața lui.

Se aflau în apartamentele lui Yama, luând o masă ușoară. Yama se lăsă pe speteaza scaunului, cu un pahar din vinul lui Buddha în mâna stângă și un decantor pe jumătate plin în dreapta.

— Atunci, cel numit Raltariki este într-adevăr un demon? Întrebă Tak.

— Da... și nu, răspuse Yama. Dacă prin "demon" înțelegi o creatură malefică, supranaturală, cu puteri extraordinare, cu durată nelimitată de viață și posibilitatea de a-și asuma, temporar, practic orice formă — atunci, răspunsul este nu. Asta este definiția general acceptată, dar este neadevărată într-o privință.

— Aha! Și care-ar fi aia?

— Nu e o creatură supranaturală.

— Dar este toate celelalte lucruri?

— Da.

— Atunci nu văd ce diferență este între a fi sau nu supranaturală — de vreme ce este malefică, are puteri extraordinare și durată nelimitată de viață și este în stare să-și schimbe forma la dorință.

— Ei, dar e o mare diferență! Vezi tu, este diferența dintre necunoscut și ceea ce este de necunoscut, dintre știință și fantezie — este o chestiune de esență. Hai să ne imaginăm cele patru puncte cardinale ca fiind logica, înțelepciunea, cunoașterea și necunoscutul. Unii înclină către această din urmă direcție. Alții chiar înaintează pe ea. A te înclina în fața uneia înseamnă a le pierde din vedere pe celelalte trei. Mă pot livra necunoscutului, dar niciodată celor ce nu

se pot cunoaște. Omul care înclină către această din urmă direcție este fie un sfânt, fie un nebun. Eu nu mă simt atras nici de una nici de alta.

Tak ridică din umeri și sorbi din vin.

— Dar demonii?...

— Se pot cunoaște. Am făcut cu ei experimente timp de mulți ani și am fost unul dintre Cei Patru care au coborât în Puțul Iadului, dacă-ți amintești, după ce Taraka i-a scăpat Domnului Agni, la Palamaisu. Nu tu ești Tak al Arhivelor?

— Am fost.

— Atunci ai citit despre cele mai timpuriu consemnate contacte cu rakasha?

— Am citit rapoartele asupra zilelor înlănțuirii lor...

— Atunci știi că ei sunt primii locuitori ai acestei lumi, că se află aici încă dinaintea sosirii Omului de pe dispărutul Urath.

— Da.

— Sunt mai degrabă ființe energetice, decât din materie. Propria lor tradiție susține că odată purtau corpuri și trăiau în cetăți. Oricum, aspirația lor către nemurire personală i-a condus pe un drum diferit de cel urmat de Om. Au aflat o cale de a se perpetua sub forma unor câmpuri stabile de energie. Și-au abandonat trupurile pentru a trăi de-a pururi ca vârtejuri de forță. Dar intelecte pure nu sunt. Și-au purtat cu ei, neștirbit, eul și, născuți din materie, tânjesc după carne. Deși îi pot adopta aparența pentru o vreme, nu se pot reîntoarce la ea neajutați. Veacuri după veacuri, au rătăcit fără țintă prin această lume. Apoi, venirea Omului le-a răscolit pacea. Au luat formele coșmarurilor lui, ca să-l chinuie. De asta a trebuit ca ei să fie înfrunțați și legați mult dedesubtul munților Ratnagari. Nu i-am putut distruge pe toți. Nu le putem permite să-și continue încercările de a poseda mecanismele de încarnare și trupurile oamenilor. Așa că au fost prinși și închiși în mari recipiente magnetice.

— Totuși, Sam a eliberat mulți pentru a-și face voia, spuse Tak.

— Eh! A făcut și a păstrat un legământ, ca unii dintre ei să mai umble totuși prin lume. Dintre toți oamenii, ei îl respectă, probabil, doar pe Siddhartha. Și cu toți oamenii, împărtășesc un viciu extraordinar.

— Anume...

— Le plac la culme jocurile de noroc... Joacă pe orice miză, iar datoriile la joc sunt singurele lor chestiuni de onoare. Trebuie, altfel nu s-ar mai bucura de încrederea celorlalți jucători și ar pierde ceea ce este, poate, unica lor plăcere. Având puteri extraordinare, nici prinții nu se dau înapoi de la o partidă cu ei, sperând să le câștige serviciile. S-au pierdut regate în felul ăsta.

— Dacă, spuse Tak, după cum crezi tu, Sam juca unul dintre vechile jocuri cu Raltariki, care ar fi putut fi miza?

Yama își termină vinul, apoi își umplu iar paharul.

— Sam este un prost. Adică nu, nu este. Este un jucător. *Există* o diferență. Rakasha, ei controlează ordinele inferioare ale ființelor energetice. Sam, chiar prin intermediul brățării pe care o poartă, *nu poate* comanda trupa de elementarii ale focului, pe care le-a câștigat de la Raltariki. Acestea sunt creaturi muritoare, lipsite de minte — și fiecare dispune de forța unui fulger.

Tak își termină vinul.

— Dar ce miză putea Sam să pună în joc?

Yama oftă.

— Toată munca mea, toate eforturile noastre de peste o jumătate de veac.

— Vrei să spui... corpul lui?

Yama dădu din cap.

— Un corp uman este cel mai mare stimulent care i se poate oferi unui demon.

— De ce să se aventureze Sam la un asemenea risc?

Yama se uită la Tak fără să-l vadă.

— Probabil că era singura modalitate prin care să-și adune voința de viață, care să-l lege iar de misiunea lui — punându-se de unul singur în pericol, distribuindu-și propria existență în fiecare rol dictat de sorți.

Tak își turnă încă un pahar de vin și-l înghiți dintr-o sorbitură.

— Pentru mine, *asta* este de necunoscut, zise el.

Yama, însă, scutură din cap.

— Numai necunoscut, spuse el. Sam nu e nici tocmai un sfânt, nici nebun.

— Aproape, totuși, hotărî Yama.

Și în seara aceea pulveriza prin mănăstire din spray-ul contra demonilor.

În dimineața următoare, un omuleț se apropie de mănăstire și se așază în fața intrării, punându-și la picioare, pe pământ, un vas de cerșit^[25]. Purta doar un veșmânt dintr-o bucată de pânză maro, grosolană, care-i ajungea până la glezne. O legătură neagră îi acoperea ochiul stâng. Ceea ce-i mai rămăsese din păr era negru și foarte lung. Nasul ascuțit, bărbia mică și urechile mari și netede îi dădeau feței o înfățișare de vulpe. Pielea îi era întinsă și puternic arsă de vânt. Unicul lui ochi, verde, părea să nu clipească niciodată.

Stătu așezat acolo vreo douăzeci de minute până ca unul dintre călugării lui Sam să-l observe și să semnaleze faptul unuia dintre purtătorii de robe galbene ai Ordinului lui Ratri. Călugărul, la rândul lui, găsi un preot și-i trecu acestuia informația. Preotul, nerăbdător s-o impresioneze pe zeiță cu virtuțile adeptilor ei, trimise să fie adus cerșetorul înăuntru, să fie hrănit, să i se ofere haine noi și să i se dea o chilie în care să doarmă pentru cât timp va dori să rămână.

Cerșetorul acceptă mâncarea cu o curtoazie de brahman, dar refuză să mănânce altceva decât pâine și fructe. Acceptă și veșmântul negru al Ordinului lui Ratri, lepădându-și pelerina soioasă. Apoi se așază, în chilia lui, pe salteaua proaspătă ce fusese întinsă pentru el.

— Îți mulțumesc, vrednic preot, spuse acesta, cu o voce plină și rezonantă și, în general, mai puternică decât el însuși. Îți mulțumesc și mă rog să se reverse asupra ta zâmbetul zeiței tale, pentru bunătatea și dărnicia ta în numele ei.

Preotul zâmbi în sine, încă sperând ca Ratri să treacă prin hol pentru un moment, să ia act de bunătatea și de generozitatea lui în numele ei. Dar ea nu se arată. Puțini din Ordinul său o văzuseră de fapt, chiar și în noaptea când își adunase puterile și umblase printre ei, pentru că numai purtătorii robelor galbene asistaseră la trezirea lui Sam și erau la curent cu privire la identitatea lui. În general, umbla prin mănăstire când adeptii ei erau la rugăciune sau după ce se retrăgeau pentru înnoptat. Dormea mai mult în timpul zilei; când li se înfățișa, era bine acoperită și învăluită în mantie; dorințele și dispozițiile

²⁵ Singura posesiune a călugărilor rătăcitori (n.tr.).

i le comunica direct lui Gandhiji, șeful Ordinului, care avea nouăzeci și trei de ani în acest ciclu și era pe jumătate orb.

Prin urmare, atât călugării săi cât și purtătorii robelor galbene se întrebau cum arată și căutau să câștige vreo favoare în ochii ei. Se spunea că binecuvântarea sa asigura reîncarnarea ca brahman. Numai lui Gandhiji nu-i păsa, întrucât el acceptase calea adevăratei morți.

Pentru că ea nu trecu pe coridor cât statură ei acolo, preotul prelungi conversația.

— Eu sunt Balarama, declară el. Pot să te întreb cu privire la nume, bunule domn, și, poate, destinația ta?

— Eu sunt Aram, spuse cerșetorul, cel care și-a luat asupra-și legământul sărăciei pentru un timp de zece ani și al tăcerii pentru șapte ani. Din fericire, cei șapte s-au scurs, de aceea pot acum să vorbesc pentru a mulțumi binefăcătorilor mei și a le răspunde la întrebări. Mă îndrept către munți, să-mi găsesc o peșteră unde să pot medita și să mă rog. Aș putea, oare, să accept amabila voastră ospitalitate pentru câteva zile, înainte de a-mi continua călătoria?

— Am fi, spuse Balarama, într-adevăr onorați dacă un sfânt ar găsi de cuviință să ne binecuvânteze mănăstirea cu prezența lui. Te asigurăm că ai fi bine venit. Dacă este ceva ce ți-ar fi de folos pe drumul tău, iar noi am fi în stare să-ți dăm acel lucru, te rugăm, spune.

Aram îl fixă cu ochiul lui verde, neclipitor și spuse:

— Călugărul care m-a văzut primul nu purta roba Ordinului tău.

Spunând asta, îi atinse veșmântul negru.

— În locul ăștuia, cred că bietul meu ochi a zărit unul de altă culoare.

— Da, zise Balarama, pentru că adepții lui Buddha se adăpostesc aici, printre noi, adăstând o vreme din rătăcirea lor.

— Asta este într-adevăr interesant, spuse Aram, pentru că aș dori să vorbesc cu ei și, poate, să învăț mai multe despre Calea lor.

— Vei avea ocazii destule dacă te hotărăști să mai rămâi printre noi un timp.

— Atunci, așa am să fac. Ei cât au să mai rămână?

— Nu știu.

Aram dădu din cap.

— Când aş putea vorbi cu ei?

— În seara asta va fi o oră în care toți călugării se strâng împreună și sunt liberi să vorbească ce vor, în afara celor care și-au luat jurământul tăcerii.

— Am să-mi petrec în rugăciune timpul până atunci, spuse Aram. Mulțumesc.

Amândoi se înclinară ușor, iar Aram intră în încăperea lui.

Seara, Aram participă la ora de comuniune a călugărilor, care, indiferent din ce ordin făceau parte, se amestecară unii cu alții și începură să discute. Sam nu participă, și nici Tak; iar Yama nu participa niciodată în persoană.

Aram se așeză la masa lungă din sala de mese, vizavi de câțiva dintre călugării lui Buddha. Vorbi o vreme cu ei, pe teme de doctrină și de practică, de castă și crez, vreme și probleme cotidiene.

— Pare ciudat, spuse el după un timp, că cei din ordinul vostru, așa, brusc, au bătut atâta drum spre sud și vest.

— În ținutul cu pământ înțelenit, în anotimpul fulgerelor?

— Poate că trebuie să se producă vreo revelație pe-aici, ce mi-ar putea lărgi spiritul. Încotro să mă uit după ea?

— Întregul Univers este o revelație, răspunse călugărul. Lucrurile se schimbă cu toate și, totuși, cu toate rămân. Ziua urmează nopții... Fiecare zi e diferită și, totuși, fiecare e numai o zi. Mare parte a lumii este iluzie și, totuși, formele acestei iluzii urmează un tipar ce este parte a unei realități divine.

— Da, da, zise Aram. În căile iluziei și ale realității sunt versat, dar cu întrebarea mea chiar vroiam să aflu dacă nu cumva s-a ridicat prin împrejurimi un nou învățător sau a revenit vreunul dintre cei vechi sau, pasămite, vreo manifestare divină s-a arătat, de a cărei prezență s-ar putea folosi sufletul meu.

Vorbind, cerșetorul mătură de pe masa din fața lui o gănganie roșie, târâtoare, de mărimea unghiei degetului mare și ridică sandaua ca pentru a o zdrobi.

— Rogu-te, frate, nu-i face nici un rău, spuse călugărul.

— Dar din astea se găsesc peste tot, iar Maeștrii Karmei au spus că un om nu se poate întoarce ca insectă și că uciderea insectelor este un act neutru din punct de vedere karmic.

— Totuși, răspunse călugărul, viața fiind una, în această mănăstire toți practică doctrina *ahimsa*^[26] și se abțin de la a ridica viața vreunei creaturi.

— Dar, zise Aram, Patanjali^[27] susține că, mai degrabă decât actul, *intenția* este cea care guvernează. Prin urmare, dacă am ucis mai degrabă cu dragoste decât cu răutate este ca și cum nici n-aș fi ucis. Mărturisesc că nu așa au stat lucrurile și că răutatea a fost prezentă — de aceea, chiar dacă n-am ucis, tot port povara vinovăției, din cauza prezenței acelei intenții. Așa că acum aș putea-o strivi cu piciorul fără să fie cu nimic mai rău, potrivit principiului *ahimsa*. Oricum, ca oaspete, de bună seamă că respect practica și nu fac așa ceva.

Spunând asta, își luă sandaua de deasupra insectei, care stătea nemișcată, împungând în sus cu antenele ei roșii.

— Într-adevăr, este un învățat, spuse unul din Ordinul lui Ratri.

Aram zâmbi.

— Îți mulțumesc, dar nu este așa, zise el. Nu sunt decât un umil căutător al adevărului, iar odinioară, când și când, am avut privilegiul de a asculta cuvintele celor învățați. Dacă aș mai avea iar un asemenea privilegiu! Dacă ar fi prin preajmă vreun mare învățător sau învățat, mai mult ca sigur că aș trece și peste cărbuni încinși pentru a mă așeza la picioarele lui să-i ascult cuvintele și să-i urmez exemplul. Dacă...

Se opri, căci ochii tuturor se îndreptaseră brusc spre ușa din spatele lui. Nu-și întoarse capul, ci se întinse să strivească un gândac ce se afla lângă mâna lui. Vârful unui mic cristal și două sârmulițe se iviră prin chitina spartă de pe spatele lui.

Apoi se răsuci, măturând cu ochiul său verde rândul de călugări așezați între el și ușă, și se uită la Yama, care purta pantaloni strâmți, cizme, cămașă, eșarfă, mantie și mănuși, toate roșii, iar în jurul capului avea răsucit un turban de culoarea sângelui.

²⁶ Nonviolența (n.tr.).

²⁷ Figură semilegendară a filosofiei yoga, autorul celui mai reputat tratat în materie (n.tr.).

— "Dacă?" întrebă Yama. Tocmai spuneai "dacă". Dacă vreun înțelept sau vreun avatar al unui zeu s-ar afla prin împrejurimi, ți-ar plăcea să-l cunoști? Asta spuneai, străine?

Cerșetorul se ridică de la masă. Se înclină.

— Eu sunt Aram, spuse el. Un căutător și un călător împreună cu toți cei ce doresc iluminarea.

Yama nu-i întoarse salutul.

— De ce-ți rostești numele invers, Domn al Iluziei, când toate cuvintele și acțiunile tale îl trâmbițează înaintea ta?

Cerșetorul ridică din umeri.

— Nu înțeleg ce spui.

Apoi zâmbetul îi reveni pe buze.

— Sunt unul dintre cei care caută Calea și Dreptatea, adăugă el.

— Îmi vine greu să cred, după ce-am fost martor, cel puțin o mie de ani, la trădările tale.

— Vorbești de vieți ale zeilor.

— Din nefericire, da. Ai făcut o greșală gravă, Mara^[28].

— Care ar fi aceea?

— Ai impresia că trebuie să ți se permită să pleci viu de aici.

— Recunosc că la asta mă aștept.

— Fără a ține cont de numeroasele accidente pe care le poate păți un călător singuratic prin regiunea asta sălbatică.

— Am fost un călător singuratic timp de mulți ani. Accidente li s-au întâmplat întotdeauna altora.

— S-ar putea să crezi că și dacă trupul îți este distrus aici, *atman*-ul îți va fi transferat de la distanță în alt corp, aflat în altă parte. Înțeleg că mi-a descifrat cineva însemnările și acum șmecheria este posibilă.

Sprâncenele cerșetorului se deplasară cu jumătate de centimetru în jos și se adunară la rădăcina nasului.

— Nu realizezi ce forțe înconjoară chiar acum clădirea asta, împotriviându-se oricărui asemenea transfer.

Cerșetorul păși în mijlocul încăperii.

²⁸ Demonul tentației, Visătorul; aici, zeul iluziei (n.tr.).

— Yama, spuse el, ești nebun dacă ai de gând să-ți măsoari bietele forțe decăzute cu cele ale Visătorului.

— Se poate să fie așa, Doamne Mara, răspunse Yama, dar prea mult am așteptat ocazia asta ca s-o mai amân. Îți amintești de promisiunea pe care am făcut-o la Keenset? Dacă dorești să-ți continui lanțul existențelor, va trebui să treci pe aici, singura ușă a încăperii de față, pe care o barez eu. Nimic din afara acestei camere nu te mai poate ajuta acum.

Mara își înălță arunci mâinile și flăcările izbucniră.

Totul era o vâlvătaie. Limbi de foc ieșeau din zidurile de piatră și din robele călugărilor. Fumul tălăzuia și se vâlătucea prin încăpere. Yama stătea în mijlocul focului dezlănțuit, fără să se clinească.

— Asta-i tot ce poți face? Întrebă el. Flăcările tale sunt pretutindeni, dar nimic nu arde.

Mara își plesni palmele și limbile de foc pieriră.

În locul lor, cu capul înălțat la aproape de două ori înălțimea unui om, cu învelișul ei argintiu lățit în evantai, o cobră regală se arcui în poziția de atac, luând forma de S.

Yama nu o băgă în seamă, privirea lui întunecată întinzându-se ca antenele unei insecte negre, sfredelind unicul ochi al lui Mara.

Cobra regală pieri la jumătatea atacului. Yama păși agale înainte.

Mara se trase un pas înapoi.

Stătură amândoi așa, preț de vreo trei bătaii de inimă, după care Yama mai înaintă doi pași, iar Mara se dădu iar înapoi. Stropi de transpirație le apărură amândurora pe frunți.

Cerșetorul era acum mai înalt, iar părul îi era mai bogat; avea pieptul mai gros și umerii mai largi. O anumită grație, care nu se vădise mai înainte, îi însoțea toate mișcărilor.

Se mai trase înapoi un pas.

— Da, Mara, există un zeu al morții, spuse Yama printre dinți. Căzut sau nu, adevărata moarte îmi sălășluiește în priviri. Trebuie să mi le întâlnești. Când ai să ajungi la perete, n-ai să mai ai unde te retrage. Simți cum puterea îți părăsește membrele. Simți cum răceala îți cuprinde mâinile și picioarele.

Lui Mara i se dezveliră dinții într-un rânjel. Gâtul îi era ca al unui taur. Bicepsii îi erau mari cât coapsele unui bărbat. Pieptul îi era un butoi de forță, iar picioarele îi erau ca niște copaci zdraveni din pădure.

— Răceală? întrebă el, desfăcându-și brațele. Pot sfărâma un uriaș cu mâinile astea, Yama. Tu nu ești decât un zeu surghiunit, prăpădit. Încruntarea ta poate aduce sub ascultare bătrânii sau infirmii. Privirile tale pot băga în răcori animalele tâmpe sau pe oamenii din clasele de jos. Eu mă aflu la fel de sus deasupra ta precum o stea deasupra fundului oceanului.

Mâinile înmănușate în roșu ale lui Yama căzură ca o pereche de cobre asupra beregătei lui.

— Atunci, simte puterea de care-ți tot bați joc, Visătorule. Ți-ai luat înfățișarea puterii. Folosește-o! Nu mă ameți cu vorbe!

Obrajii și fruntea lui Mara se făceau stacojii pe măsură ce mâinile lui Yama se strângeau tot mai tare în jurul gâtului său. Ochii stăteau să-i sară din orbite, o lumină verde, cercetătoare, măturând lumea.

Căzu în genunchi.

— Destul, Doamne Yama! icni el. Doar n-o să te ucizi pe tine însuți?

Se transforma. Trăsăturile i se unduiau ca și cum s-ar fi aflat sub o apă agitată.

Yama privi în jos către propriul lui chip și își văzu propriile sale mâini, roșii, încleștate în jurul încheieturilor!

— Ești tot mai disperat acum, Mara, când te părăsește viața. Yama, însă, nu este un copil, ca să se teamă să sfărâme oglinda care ai devenit. Fă-ți ultima încercare sau mori ca un bărbat, este exact același lucru până la urmă.

Dar iarăși fură o unduire și o schimbare.

De astă dată, Yama ezită, slăbindu-și strânsoarea.

Părul ei ca bronzul îi căzu pe mâini. Ochii ei îl implorau. La gât avea un colier de cranii din fildeș, puțin mai deschis la culoare decât pielea ei. Sari-ul îi era de culoarea sângelui. Mâinile ei se odihneau peste ale lui, aproape mângâietor...

— Zeiță! șuieră el.

— Doar n-ai s-o ucizi pe Kali^[29]?... Durga^[30]?... se sufocă ea.

— Iar ai dat greș, Mara, șopti el. Nu știai că tot omul ucide ce a iubit?

Și cu asta, mâinile i se suciră și se auzi un zgomot de oase zdrobite.

— Înzecită să-ți fie osânda, spuse el, cu ochii strâns închiși. Nu va mai exista nici o renaștere.

Mâinile i se desfăcură apoi.

Un bărbat înalt, frumos proporționat, zăcea pe podea la picioarele lui, cu capul plecat pe umărul drept.

Ochiul i se închisese, în sfârșit.

Yama întoarse cadavrul cu vârful cizmei.

— Construiți un rug și ardeți acest corp, le spuse el călugărilor, fără să se întoarcă spre ei. Nu neglijați nici un ritual. Unul dintre cei mai de seamă a murit astăzi.

Apoi își luă privirile de la această lucrare a mâinilor sale, se răsuci pe călcâie și părăsi încăperea.

În seara aceea fulgerele umplură cerul și ploaia căzu ca o rafală de gloanțe din Ceruri.

Stăteau toți patru în încăperea din tumul cel înalt care se ridica în colțul din nord-est al mănăstirii.

Yama se plimba prin cameră, oprindu-se la fereastră de fiecare dată când ajungea la ea.

Ceilalți stăteau și-l priveau, ascultând.

— Bănuiesc, le zise el, dar nu știu. Nu au să distrugă mănăstirea unui zeu confrate, dezvăluindu-le oamenilor disensiunile dintre ei — nu fără a fi siguri. Nu au fost siguri, așa că au făcut cercetări. Asta înseamnă că timpul încă este de partea noastră.

Ei încuviințară dând din cap.

— Un brahman care a renunțat la lume pentru a-și afla sufletul a trecut pe aici, a suferit un accident, a murit la noi de moarte adevărată. Trupul său a fost ars, iar cenușa împrăștiată în râul ce duce la mare. Asta este tot ce s-a

²⁹ Zeița violenței și a răzbunării (n.tr.).

³⁰ Alt nume al lui Kali (n.tr.).

întâmplat... Călugării rătăcitori ai Celui Iluminat se aflau în vizită, în momentul respectiv. Au plecat la puțin timp după cele petrecute. Cine știe încotro au luat-o?

Tak se ridică în picioare, cât putu el de drept.

— Doamne Yama, cuvântă el, chiar dacă poate dura o săptămână, o lună — poate chiar mai mult — povestea asta va ajunge la urechile Stăpânului, când îi va judeca pe primii dintre cei prezenți în această mănăstire care vor păși în Sălile Karmei. În aceste condiții, cred că unii dintre ei se pot alege cu o judecată mai timpurie tocmai din acest motiv. Și atunci?

Yama își învârti o țigară cu grijă și precizie.

— Trebuie să aranjăm astfel încât ceea ce am spus să fie ceea ce s-a întâmplat de fapt.

— Cum asta? Când creierul unui om este supus derulării karmice, toate evenimentele la care a fost martor în cel mai recent ciclu de viață al lui îi sunt puse dinaintea judecății, ca un sul de pergament.

— Asta-i corect, spuse Yama. Și n-ai auzit tu niciodată, Tak al Arhivelor, despre palimpsest — un sul de pergament care a mai fost folosit o dată, șters și apoi folosit iar?

— Desigur, dar mintea nu este un pergament.

— Nu? zâmbi Yama. Ei bine, cu zâmbetul tău trebuia să se înceapă, nu cu al meu. Ce-i adevărul, de fapt? Adevărul e cel pe care îl hotărăști tu.

Își aprinse țigara.

— Călugării ăștia au fost martori ai unei scene stranii și înfricoșătoare, continuă el. M-au văzut adoptându-mi Aspectul și folosindu-mi un Atribut. L-au văzut și pe Mara făcând la fel, aici, în această mănăstire unde noi am reînviat principiul *ahimsa*. Ei sunt conștienți că un zeu poate face asemenea lucruri fără încărcătură karmică, dar șocul a fost mare, iar impresia puternică. Și incinerarea finală încă nu s-a săvârșit. Până să se termine incinerarea asta, povestea pe care ți-am spus-o trebuie să fie adevărată în mintea lor.

— Cum? întrebă Ratri.

— În chiar noaptea asta, în chiar acest ceas, spuse el, în vreme ce imaginile faptului le ard în conștiințe, iar cugetele le sunt tulburate, noul adevăr va fi fabricat și ținut în locul celui alt... Sam, te-ai odihnit destul.

Lucrul ăsta îți revine ție, acum. Trebuie să le ții o predică. Trebuie să stârnești în ei acele sentimente mai nobile și calități de spirit mai înalte, care fac din om subiectul interesului divin. Ratri și cu mine ne vom uni apoi puterile și un nou adevăr se va naște.

Sam se foi și-și lăsă ochii în jos.

— Nu știi dacă o pot face. A trecut atât de mult...

— Dacă ai fost o dată Buddha, ești Buddha pentru totdeauna, Sam. Pune pe tapet niște parabole mai vechi de-ale tale. Ai la dispoziție vreo cincisprezece minute.

Sam întinse mâna.

— Dă-mi niște tutun și o foiță.

Primi pachetul și-și răsuci o țigară.

— Foc?... Mulțumesc.

Trase adânc în piept, dădu fumul afară, tuși.

— Am obosit să-i tot mint, spuse în cele din urmă. Cred că asta e de fapt.

— Să-i minți? Întrebă Yama. Cine ți-a cerut să-i minți cu ceva? Citează-le Predica de pe Munte, dacă vrei. Sau ceva din Popol Vuh^[31] sau din *Iliada*. Nu-mi pasă ce le spui. Numai să-i stârnești puțin, să-i alini un pic. Asta-i tot ce-ți cer.

— Și după aia?

— După aia? După aia am să procedez la salvarea lor... Și a noastră!

Sam dădu domol din cap.

— Dacă spui așa... Dar nu mă simt prea în largul meu când se ajunge la genul ăsta de lucruri. Sigur, am să găsesc eu vreo două adevăruri și-am să arunc în joc câteva pioșenii — dar hai să fie douăzeci de minute.

— Douăzeci de minute, atunci. După care împachetăm. Mâine plecăm la Khaipur.

— Așa curând? Întrebă Tak.

Yama scutură din cap.

— Așa târziu, spuse el.

³¹ Mit cosmogonic mayaș (n.tr.).

Călugării stăteau așezați pe dușumeaua refectoriului. Mesele fuseseră trase pe lângă pereți. Insectele dispăruseră. Afară, ploaia continua să cadă.

Marele Suflet Sam, Iluminatul, intră și se așeză în fața lor.

Ratri intră și ea, îmbrăcată ca o călugăriță budistă și cu voalul coborât.

Yama și Ratri meraseră în partea din spate a încăperii și se așezară pe jos. De pe undeva, asculta și Tak.

Sam stătu câteva minute cu ochii închiși, după care spuse încet:

— Am multe nume, dar nici unul dintre ele nu are importanță.

Apoi deschise încet ochii, fără să-și miște capul. Nu se uită la nimic anume.

— Numele nu sunt importante, repetă el. A vorbi înseamnă a rosti nume, dar a vorbi nu este important. Se întâmplă o dată un fapt care nu s-a mai întâmplat până atunci. Văzându-l, omul deschide ochii asupra realității. Nu poate spune altora ceea ce a văzut. Ceilalți, oricum, vor să afle, așa că-i pun întrebări, zicând: "Cum e lucrul ăsta, pe care l-ai văzut tu?" Așa că el încearcă să le spună. Poate că el a văzut întâiul foc de pe pământ. Le zice: "E roșu, ca un mac, dar prin el dansează alte culori. Nu are nici o formă, ca apa, curgând pretutindeni. Este fierbinte, ca soarele verii, dar mai încins. Există o vreme pe o bucată de lemn și apoi lemnul dispare, ca și cum ar fi fost mâncat, lăsând în urmă ceva care este negru și se poate cerne ca nisipul. Când dispare lemnul, dispare și el". Așadar, ascultătorii trebuie să își imagineze că realitatea este precum un mac, precum apa, precum soarele, precum ceva care mănâncă și excretează. Ei cred că nu seamănă cu nici unul dintre lucrurile cu care cel ce a cunoscut-o le-a spus că ar semăna. Ei, însă, nu au văzut focul. Nu-l pot cunoaște în adevăr. Nu pot decât afla despre el. Dar focul apare iarăși în lume, de multe ori. Tot mai mulți oameni îl văd. După o vreme, focul este la fel de obișnuit ca iarba și ca aerul pe care-l respiră. Văd că, deși e ca un mac, nu e mac, deși e ca apa, nu e apă, deși e ca soarele, nu e soarele și, cu toate că îi seamănă cuiva care mănâncă și leapădă rămășițe, nu este ceea ce mănâncă și leapădă rămășițe, ci altceva, diferit de fiecare dintre toate acestea în parte sau luate împreună. Așa că se uită cu luare-aminte la acest lucru nou și fac un nou cuvânt pentru a-l denumi. Îl denumesc "foc".

Dacă dau peste unul care încă nu l-a văzut și-i vorbesc despre foc, acesta nu pricepe la ce se referă. Așa că ei o iau de la capăt și-i spun cum este focul. În vreme ce fac asta, ei știu din propria lor experiență că ceea ce îi spun nu este adevărul, ci numai o parte a lui. Știu că omul acesta nu va cunoaște niciodată realitatea din cuvintele lor, deși le stau la dispoziție toate cuvintele din lume. El trebuie să privească focul, să-l miroasă, să-și încălzească mâinile la el, să i se uite în văpaie — sau să rămână pentru totdeauna ignorant. Prin urmare, "focul" nu contează, "pământul" și "aerul" și "apa" nu contează. "Eu" nu contează. Nici un cuvânt nu contează. Omul, însă, uită realitatea și ține minte cuvintele. Cu cât își amintește mai multe cuvinte, cu atât confrății lui îl consideră mai demn de stimă. El privește la marile transformări ale lumii, dar nu le vede așa cum au fost ele văzute atunci când omul le-a privit pentru întâia oară. Numele lor îi vin pe buze și el zâmbește gustându-le, gândind că le cunoaște prin numire. Lucrul care nu s-a mai întâmplat niciodată continuă să se producă. Și continuă să fie un miracol. Marea floare arzătoare se întinde, curgând peste membrele lumii, excretând cenușa lumii și nefiind nici unul dintre toate lucrurile pe care le-am numit aici și fiind toate în același timp și *asta* este realitatea — Nenumitul.

Așadar, vă cer... Uitați numele pe care le purtați, uitați vorbele pe care le spun de îndată ce le rostesc. Priviți, mai bine, către Nenumitul din voi înșivă, care ia ființă pe măsură ce i mă adresez. El nu ia aminte la cuvintele mele, ci la realitatea dinlăuntrul meu, din care face parte. Acesta este *atman*, care mă ascultă pe *mine* mai degrabă decât îmi ascultă cuvintele. Orice altceva este ireal. A defini înseamnă a pierde. Esența tuturor lucrurilor este Nenumitul. Nenumitul nu se poate cunoaște, este mai puternic și decât Brahma^[32]. Lucrurile trec, esența, însă, rămâne. Vă aflați, așadar, în mijlocul unui vis.

Esența visează un vis al formei. Formele trec, esența, însă, rămâne, visând vise noi. Omul numește aceste vise și gândește că a pus mâna pe esență, fără să știe că a invocat irealul. Pietrele astea, zidurile astea, trupurile astea pe care le vedeți așezate alături de voi sunt maci și apă și soarele. Sunt vise ale Nenumitului. Sunt foc, dacă vreți.

³² Figura centrală a trinității hinduse (n.tr.).

Uneori, se întâmplă să vină câte un visător care este conștient că visează. Poate stăpâni câte ceva din cele ale visului, supunându-și-l voinței lui, sau se poate trezi într-o și mai mare autocunoaștere. Dacă alege calea autocunoașterii, slava îi este mare și se va afla peste veacuri ca pe o stea. Dacă, însă, alege calea Tantrelor^[33], combinând Samsara^[34] cu Nirvana, înțelegând lumea și continuând să trăiască în ea, acesta este puternic printre visători.

Poate fi puternic spre bine sau spre rău, când îl cercetăm — cu toate că și acești termeni sunt lipsiți de semnificație, în afara numirilor Samsarei.

Oricum, a trăi în Samsara înseamnă să fii supus lucrării acelor dintre visători care au putere. De sunt puternici spre bine, este un timp de aur. De sunt puternici spre rău, este o vreme de întuneric. Visul se poate transforma în coșmar.

Este scris că a trăi înseamnă a suferi. Aceasta se întâmplă, zic înțelepții, pentru că omul trebuie să-și mistuie povara Karmei pentru a atinge Iluminarea. De aceea, spun înțelepții, cu ce se alege un om dacă se luptă într-un vis cu ceea ce are ca parte a lui, cu ceea ce este tocmai calea pe care trebuie să-o urmeze pentru a obține eliberarea? În lumina valorilor perene, zic înțelepții, suferința nu reprezintă nimic; în termenii Samsarei, spun înțelepții, ea conduce la ceea ce este bun. Ce justificare are atunci un om care se luptă împotriva celor ce sunt puternici spre rău?

Se opri pentru un moment și-și înălță capul.

— În această noapte, Domnul Iluziei a trecut printre voi, Mara, puternic printre visători, puternic spre rău. S-a ciocnit de un altul căruia îi este îngăduit să lucreze cu cele ale visului, într-un alt chip. S-a întâlnit cu Dharma^[35], cea care poate trezi pe visători din visul lor. S-au luptat și Domnul Mara nu mai există. De ce s-au luptat, zeul morții împotriva iluzionistului? Spuneți că de neînțeles le sunt căile, fiind căile zeilor. Nu acesta este răspunsul.

Răspunsul, justificarea este aceeași pentru oameni ca și pentru zei. Binele și răul, spun înțelepții, nu înseamnă nimic, pentru că aparțin Samsarei. Fiți de

³³ Textele sacre (sanscr.) (n.tr.).

³⁴ Lumea manifestă, văzută ca iluzie, în opoziție cu Nirvana, care reprezintă realitatea ultimă, nemanifestată (n.tr.).

³⁵ Legea existenței (n.tr.).

acord cu înțelepții, care ne-au învățat poporul din cele mai vechi vremuri pe care și le poate omul aminti. Fiți de acord, dar luați aminte și la un lucru despre care înțelepții nu vorbesc. Lucrul este "frumusețea", care-i un cuvânt — dar căutați înapoia cuvântului și gândiți-vă la Calea Nenumitului. Și care este Calea Nenumitului? Este Calea Visului. Și de ce visează Nenumitul? Lucrul nu este cunoscut nici unui locuitor al Samsarei. Așa că întrebați-vă, mai bine, ce visează Nenumitul?

Nenumitul, din care cu toții facem parte, visează forma. Și care este cel mai înalt atribut pe care îl poate avea forma? Este frumusețea. Nenumitul, așadar, este un artist. Problema, prin urmare, nu se referă la bine sau la rău, ci este una de estetică. A lupta împotriva unora care sunt puternici printre visători și sunt puternici spre rău sau spre urât nu înseamnă a lupta pentru ceea ce înțelepții ne spun că este lipsit de sens în termenii Samsarei sau ai Nirvanei, ci mai degrabă înseamnă a lupta pentru visarea simetrică a visului, sub aspectul ritmului și al măsurii, al echilibrului și al antitezei care fac din el un obiect al frumosului. Despre asta, înțelepții nu spun nimic. Acest adevăr este atât de simplu încât este limpede că l-au trecut cu vederea. Din acest motiv, eu sunt obligat de estetica situației să vă atrag atenția asupra ei. A lupta împotriva visătorilor care visează urâtenii, fie ei oameni sau zei, nu poate fi decât voia Nenumitului. Această luptă va aduce și ea suferință, iar, astfel, povara karmică a cuiva se va ușura, la fel ca prin îndurarea urâteniei; *această* suferință, însă, este producătoarea unei finalități mai înalte, în lumina valorilor eterne despre care înțelepții vorbesc atât de des.

Prin urmare, vă spun vouă, estetica lucrurilor la care ați fost martori e de un rang superior. M-ați putea întreba atunci: "Cum pot eu cunoaște ce este frumos și ce este urât, ca să fiu mânat să acționez în consecință?" La această întrebare, vă spun, trebuie să vă dați singuri răspuns. Ca să o faceți, uitați mai întâi cele ce v-am spus, pentru că nu am spus nimic. Sălășluiți acum în Nenumit.

Își înălță mâna dreaptă și-și plecă fruntea.

Yama se ridică în picioare, Ratri se ridică în picioare, Tak apăru pe o masă.

Toți patru plecară împreună, știind că mașinațiile Karmei fuseseră, pentru o vreme, dejucate.

Umblau prin strălucirea aspră a dimineții, pe sub Podul Zeilor. Pământufuri înalte de palmieri, încă umede de ploaia nopții, luceau de-a dreapta și de-a stânga potecii. Vârfurile copacilor și picurile munților din depărtare se unduiau prin vaporii ce se înălțau în aer. Ziua era senină. Adierile dimineții mai purtau, încă, o urmă a răcorii nopții. Trosnetele și bâzâitul și ciripitul junglei îi întovărășeau pe călugări în drumul lor. Mănăstirea, de care se depărtaseră, se mai zărea puțin peste vârfurile copacilor; mult deasupra ei, prin aer, se răsucea un fir de fum, sprijinind cerul.

Servitorii lui Ratri îi purtau lectica în mijlocul grupului format din călugări, slujitori și o mică trupă de războinici care-i asigurau paza. Sam și Yama mergeau alături de conducătorul grupului. Deasupra-le, în tăcere, Tak îi urma strecurându-se prin frunzișuri și printre ramuri, nevăzut.

— Rugul încă mai arde, zise Yama.

— Da.

— Îl ard pe rătăcitorul care a avut un atac de inimă în vreme ce lua masa împreună cu ei.

— Este adevărat.

— Pentru un imbold atât de neașteptat, te-ai prezentat cu o predică minunat de angajantă.

— Mulțumesc.

— Chiar crezi ceea ce predici?

Sam izbucni în râs.

— Sunt foarte naiv când e vorba despre propriile-mi cuvinte. Cred tot ce spun, cu toate că știu că sunt un mincinos.

Yama pufni.

— Toiagul lui Trimurti tot se mai abate asupra spinărilor oamenilor. Nirriti^[36] se învârte prin bârlogul lui întunecos; hărțuiește mărirele sudului. Ai de gând să-ți mai petreci o viață complăcându-te în metafizică — să găsești alte justificări pentru a te opune dușmanilor? Vorbele tale de aseară sunau de parcă ai fi luat-o de la cap cu *de ce*, în loc de *cum*.

³⁶ Zeița distrugerii, a dezagregării; aici, zeul corupției și al întunericului (n.tr.).

— Nu, răspuse Sam. Nu am vrut decât să încerc o altă direcție de gândire asupra auditoriului. E greu să provoci o rebeliune între cei pentru care toate lucrurile sunt bune. Nu mai este loc și pentru rău în mințile lor, în ciuda faptului că suferă permanent din pricina lui. Spre exemplu, sclavul care este tras pe roată, dar care știe că se va naște din nou — probabil ca negustor burtos — dacă suferă de bună voie... Perspectiva lui nu este aceeași cu a unuia care știe că nu are decât o viață de trăit. Poate suporta orice, știind că oricât de mare ar fi durerea de acum, plăcerea viitoare o va depăși. Dacă un asemenea om nu crede în bine sau în rău, poate că atunci frumusețea și urâtenia pot fi făcute să-i servească. Doar numele au fost schimbate.

— Atunci, asta este o nouă doctrină oficială? întrebă Yama.

— Este, răspuse Sam.

Mâna lui Yama se strecură printr-o deschizătură invizibilă a robei și apărău cu un pumnal, pe care-l înălță în chip de salut.

— Pentru frumusețe, zise el. Jos cu urâtenia!

Un val de tăcere străbătu jungla. Toate semnele de viață dimprejurul lor încetară.

Yama ridică o mână, cu cealaltă întorcând pumnalul în teaca lui ascunsă.

— Stop! strigă el.

Se uită în sus, mijindu-și ochii în soare, cu capul întors spre dreapta.

— La o parte de pe potecă! în tufișuri! strigă iar.

Toată lumea se execută. Trupurile înveșmântate în galben țâșniră de pe potecă. Lectica lui Ratri fu dusă printre copaci. Ea stătu la dreapta lui Yama.

— Ce e?

— Ascultă!

Atunci apărău, pogorându-se din cer într-o izbucnire sonoră. Săgeta peste piscurile munților și trecu pe deasupra mănăstirii, involburând fumul și dispărând înapoia lui. Explozii zgomotoase îi trâmbițară sosirea și aerul se cutremură când își tăie drum prin vijelie și lumină.

Avea forma unei cruci tau, curbată măreț, iar în urmă-i se târa o coadă de foc.

— Distrugătorul a ieșit la vânat, zise Yama.

— Carul tunetului! țipă unul dintre mercenari, făcând un semn cu mâna.

— Trece Shiva, zise un călugăr cu ochii măriți de spaimă. Distrugătorul...

— Dacă știam la momentul cu pricina cât de bine lucrez, zise Yama, îi numărăm eu zilele mai atent. Uneori chiar că-mi regret geniul.

Carul de luptă trecu pe sub Podul Zeilor, se balansă deasupra junglei și se lăsă către sud, îndepărtându-se. Mugetul i se diminuează treptat, apoi se făcu liniște.

O pasăre scoase un semnal scurt. O alta îi răspunse. După care, tot freamătul și zgomotul vieții reîncepu, iar călătorii își reluară drumul.

— Are să se întoarcă, zise Yama și lucrul se adevări.

De încă două ori trebui în acea zi ca ei să părăsească poteca pentru a lăsa să le treacă pe deasupra capetelor carul de luptă al tunetului. Ultima oară, dădu roată mănăstirii, urmărind pesemne ritualul funerar ce se oficia acolo. După care, trecu munții și dispăru.

În noaptea aceea făcură tabără sub cerul liber, iar în noaptea următoare procedară la fel.

Cea de-a treia zi îi aduse la râul Deeva și la micul oraș-port Koon. Acolo găsiră mijlocul de transport pe care și-l doreau și porniră mai departe la drum în aceeași seară, îndreptându-se spre sud în niște mici ambarcațiuni, până la confluența Deevei cu puternica Vedra, pe al cărei curs își continuară călătoria până la destinație, cheiurile din Khaipur.

În timp ce curentul îi purta la vale, Sam asculta zgomotele râului. Stătea în picioare pe puntea cufundată în întuneric, odihnindu-și mâinile pe balustradă. Privea peste întinderea apelor spre locul unde cerul sălta și cobora, stele plecându-se asupra stelelor. Atunci i se adresă noaptea cu glasul lui Ratri, de undeva din apropiere.

— Ai mai pășit pe drumul ăsta, Tathagatha.

— De multe ori, răspunse el.

— Deeva este o lucrare frumoasă sub stele, cu jocul valurilor și unduirile ei.

— Într-adevăr.

— Ne îndreptăm acum spre Khaipur și spre Palatul Karmei. Ce ai de gând să faci când ajungem?

— Am să petrec o vreme în meditație, zeiță.

— La ce ai să meditezi?

— La viețile mele trecute și la greșelile pe care le-a conținut fiecare dintre ele. Trebuie să-mi revăd atât propriile tactici, cât și pe cele ale dușmanului.

— Yama socoate că Norul de Aur te va fi schimbat.

— Se prea poate.

— Socoate că te-a moleșit, te-a slăbit. Tu întotdeauna ai pozat în mistic, dar acum crede că ai și devenit — spre propria ta ruinare și spre ruinarea noastră.

Sam clătină din cap și se răsuci. Dar nu o zări. Stătea acolo, nevăzută, sau se retrăsese? Vorbi blând, fără inflexiuni în voce.

— Am să smulg aceste stele de pe cer, declară el, și am să le azvârl zeilor în față, dacă va trebui. Am să hulesc în fiecare templu de pe întinderea pământului. Am să iau vieți precum strânge pescarul pește, cu plasa, dacă va fi nevoie. Am să urc iarăși la Orașul Celest, chiar de va fi o flacăra sau o sabie goală fiecare treaptă, iar drumul păzit de tigri. Într-o zi, zeii vor privi din Ceruri și mă vor vedea pe scară, aducându-le darul de care se tem cel mai mult. În acea zi, o nouă Yuga^[37] va începe. Dar pentru început, trebuie să meditez, sfârși el.

Se întoarse iar și se uită pe deasupra apelor. O stea căzătoare își trasă drumul prin ceruri. Barca își continua drumul. Noaptea oftă alături de el.

Sam privea înainte, amintindu-și.

DOI

Cândva, un mic rajah dintr-un mic principat veni cu suita la Mahārtha, orașul care este numit Poarta Sudului și Capitala Răsăritului, ca să-și cumpere un nou trup. Aceasta se întâmpla pe vremea când ața destinului încă mai putea fi trasă din mocirlă, când zeii erau mai puțin formali, demonii încă legați, iar Orașul Celest încă se mai deschidea când și când oamenilor. Aceasta este povestea felului în care prințul l-a momit pe primitorul ofrandelor, cel cu un

³⁷ Ciclu universal al evoluției (n.tr.).

singur braț, în fața templului, atrăgând asupra-și dizgrația Cerurilor pentru îndrăzneala de care a dat dovadă...

Puține sunt ființele născute din nou printre oameni; dar mai numeroase decât cele născute din nou altundeva.

Anguttara-nikaya (1, 35)

Ajuns la amiază în Capitala Răsăritului, prințul, călare pe o iapă albă, trecea pe largul Bulevard al Soarelui, cu suta lui de slujitori îngrămădită în urmă-i, cu sfetnicul Strake la stânga, cu hangerul atârnat de umăr și cu o parte a avutului său umplându-i sacii de la coburii șeii.

Căldura se abătea asupra turbanelor oamenilor, se prelingea peste ei, se întorcea iar în sus din colbul drumului.

O caleașcă trecu încet pe alături, îndreptându-se în direcția opusă și vizitiul se uită pieziș la flamura purtată de majordom; o curtezană stătea în poarta pavilionului ei, studiind lumea care trecea; o haită de câini vagabonzi se ținea pe lângă copitele cailor, lătrând.

Prințul era înalt și mustața lui avea culoarea fumului. Mâinile, cafenii, erau marcate de crestele rigide ale venelor sale umflate. Totuși, ținuta îi era dreaptă, iar ochii îi semănau cu ochii unei păsări bătrâne, electrice și limpezi.

Mulțimea se îmbulzea înaintea lui, să privească trecerea alaiului. Călare umblau numai cei care-și puteau permite cai, și puțini erau atât de bogați. Animalul de călărie obișnuit era slizzardul — o creatură acoperită cu solzi, cu gâtul ca un șarpe, cu mulți dinți, cu origine dubioasă, trăind puțin și având un comportament viclean; calul, din anumite motive, devenise steril în ultima vreme.

Prințul pătrunse înăuntru, în Capitala Răsăritului, iar paznicii vegheau.

În drumul lui, alaiul coti de pe Bulevardul Soarelui și o luă pe o arteră mai strâmtă. Trecea pe lângă scundele clădiri comerciale, marile magazine ale marilor negustori, bănci, temple, hanuri, bordeluri. Merse înainte, până când, la marginea districtului central, ajunse la princiarul lăcaș de găzduire al lui Hawkana, Gazda cea Desăvârșită. Prințul trase de frâu în dreptul porților, pentru că însuși Hawkana se afla în fața zidurilor, îmbrăcat simplu, corpulent

după cum se cuvenea și zâmbitor, așteptând să conducă personal înăuntru iapa cea albă.

— Bine ai venit, Doamne Siddhartha! strigă el cu glas mare, astfel ca toți cei aflați în preajmă să poată afla identitatea oaspetelui său. Bun sosit în acest loc unde noaptea cântă privighetoarea, în grădinile parfumate și în sălile de marmură ale acestui umil lăcaș! Bun venit și călăreților tăi, care au bătut cale lungă împreună cu tine și, fără îndoială, caută aleasă răcorire și tihnită odihnă, asemenea ție. Înăuntru veți găsi de toate, după placul vostru, nădăjduiesc, așa cum ați găsit de nenumărate ori odinioară, când ați zăbovit între aceste ziduri în compania altor oaspeți princieri și nobili vizitatori, prea numeroși pentru a-i aminti, cum ar fi...

— O zi bună și ție, Hawkana! strigă prințul, pentru că amiaza era călduroasă, iar hangiul bogat în vorbe ca râurile în ape, mereu amenințând să-și dea drumul la gură fără oprire. Să pătrundem degrabă între zidurile tale, unde, pe lângă alte calități, prea numeroase pentru a le mai aminti, este și răcoare.

Hawkana dădu scurt din cap și, luând iapa de căpăstru, o conduse înăuntru curții sale; acolo, ținu scara pentru ca prințul să coboare, apoi dădu caii pe mâinile grăjdarilor lui și trimise un băiat afară, dincolo de poartă, să curețe strada în locul unde așteptase alaiul.

Înăuntru, oamenii se îmbăiară, stând în bazinul din marmură și lăsând servitoarele să le toarne apă pe umeri. Apoi se unseră cu uleiuri, după obiceiul castei războinicilor, îmbrăcară veșminte curate și trecură în sala de oșpețe.

Prânzul dură toată după-amiaza, până când războinicii pierdură numărul felurilor de bucate. În dreapta prințului așezat în capul mesei lungi și scunde, trei dansatoare se unduiau în figuri complicate, pocnind din țimbale prinse de degete, cu fețe purtând expresiile potrivite fiecărui moment al dansului, în vreme ce patru cântărețe acoperite cu voaluri interpretau tradiționala muzică a programului. Masa era acoperită cu o tapiserie măiestrit țesută în albastru, maro, galben, roșu și verde, pe care erau înfățișate o serie de scene de luptă: războinici călare pe slizzarzi și cai întâmpinau cu lănci și arcuri cu săgeți șarjele unor panda cu pene, cocoși de foc și plante împodobite cu nestemate; maimuțe verzi se luau la trântă în vârfulurile copacilor; Pasărea Garuda{*}

strângea în gheare un demon, izbindu-l cu ciocul și cu aripile; din adâncurile mării se revărsa o oștire de pești cu coarne, ținând țepi de coral roz în înotătoarele lor împreunate, asaltând un șir de oameni înzăuați și cu coifuri pe capete, care purtau lănci și torțe aprinse pentru a le aține drumul pe uscat.

Prințul abia se atinse de mâncare. Cu bucatele mai mult se jucă, ascultă muzica, râse când și când la glumele unuia dintre oamenii lui.

Sorbi un șerbet, făcând să sune paharul din sticlă la atingerea de inelele lui.

Hawkana apăru lângă el.

— Sunt toate în regulă, Doamne? se interesă acesta.

— Da, bunule Hawkana, totul este în regulă, răspunse el.

— Nu mănânci la fel ca oamenii tăi. Nu-ți place mâncarea?

— Nu mâncarea e de vină, ea este excelentă, nici prepararea ei, care este fără cusur, vrednice Hawkana. Mai degrabă pofta mea, care nu a fost deloc la înălțime.

— Ah! făcu Hawkana, cunoscător. Am eu un lucru, lucrul de care e nevoie! Numai unul ca tine îl poate prețui cu adevărat, îndelung s-a mai odihnit pe un anumit raft din beciurile mele. Zeul Krishna l-a ocrotit cumva împotriva trecerii vremii. Mi l-a dat cu mulți ani în urmă pentru că nu i-a dispăcut cum a fost găzduit aici. Am să-l aduc înapoi, pentru tine.

După care se înclină și se retrase din sală.

Când reveni, aducea cu sine o sticlă. Prințul îi recunoscuse forma înainte de a vedea eticheta.

— Burgundia! exclamă el.

— Întocmai, zise Hawkana. Adus din dispărutul Urath, cu multă vreme în urmă.

Mirosi sticla și zâmbi. Apoi turnă puțin într-un pocal în formă de pară și-l așeză în fața oaspetelui său.

Prințul îl înălță și-i savură buchetul. Sorbi îndelung. Închise ochii.

În încăperea se păstră liniștea, în semn de respect pentru plăcerea lui.

Apoi prințul coborî paharul, iar Hawkana mai turnă o dată în el produsul strugurilor *pinot noir*, care nu puteau fi cultivați în ținuturile de aici.

Prințul nu atinse paharul. În schimb, se întoarse spre Hawkana, spunând:

— Care este cel mai bătrân muzicant din casa aceasta?

— Mankara, aici de față, spuse gazda arătând către bărbatul cu părul alb care-și lua masa pe un gheridon dintr-un colț al încăperii.

— Bătrân nu la trup, ci de ani, spuse prințul.

— Ei, ăsta trebuie să fie Dele, zise Hawkana, dacă poate fi considerat muzicant. Spune că a fost așa ceva, odinioară.

— Dele?

— Rândașul care are în grijă grajdurile.

— Aha, înțeleg... Trimite după el.

Hawkana bătu din palme și porunci servitorului care apărură să meargă la grajduri, să-l facă prezentabil pe grăjdar și să-l înfățișeze neîntârziat înaintea mesenilor.

— Rogu-te, nu te osteni să-l faci prezentabil, doar adu-l aici, spuse prințul.

Se lăsă apoi pe spate și așteptă, cu ochii închiși. Când grăjdarul se înfățișă înaintea lui, îl întrebă:

— Spune-mi, Dele, ce fel de muzică știi tu să cânti?

— Din cea care nu mai place auzului brahmanilor, răspunse rândașul.

— Care-ți era instrumentul?

— Pianul, zise Dele.

— Poți cânta la vreunul dintre astea?

Arătă spre instrumentele care acum zăceau nefolosite pe mica estradă de lângă perete.

Rândașul le cercetă aplecându-și capul pe un umăr.

— Cred că m-aș putea descurca la flaut, dacă e nevoie.

— Știi vreun vals?

— Da.

— Vrei să cânti *Dunărea albastră*?

Expresia tâmpă a rândașului pieri, lăsând loc uneia de stânjeneală. El îi aruncă o privire rapidă lui Hawkana, care încuviință dând din cap.

— Siddhartha este un prinț printre oameni, fiind dintre Cei Dintâi, declară gazda.

— *Dunărea albastră* la unul dintre flautele astea?

— Dacă binevoiești.

Rândașul ridică din umeri.

— Am să-ncerc, zise el. A trecut îngrozitor de multă vreme... Țineți-mi hangul.

Se duse spre locul unde se aflau instrumentele și șopti ceva stăpânului flautului pe care și-l alese. Omul dădu din cap. Apoi randașul înălță flautul la buze și scoase câteva note, de probă. Se opri, repetă încercarea, apoi se întoarse cu fața.

Înălță iar flautul și începu notele tremurătoare ale valsului. În vreme ce el cânta, prințul își sorbi vinul.

Când se opri să-și tragă suflul, prințul îi făcu semn să continue. Cântă mai departe, după armonii interzise^[38] și muzicanții profesioniști afișară expresii de dispreț profesional; sub masa lor, însă, mai multe picioare băteau ritmul domol al muzicii.

În cele din urmă, prințul își termină vinul. Seara se apropia de orașul Mahartha. Îi aruncă randașului o pungă cu monede, fără să îl privească în ochi când acesta părăsi sala. Se ridică și se întinse, acoperindu-și un căscat cu dosul mâinii.

— Eu mă retrag în încăperile mele, le spuse oamenilor săi. Nu vă pierdeți la joc moștenirile în absența mea.

Ei râseră și-i urară noapte bună, comandând băuturi tari și biscuiți sărați. Depărtându-se, prințul auzi în urmă-i zureitul zarurilor.

Prințul se culcă devreme, pentru a se putea scula înaintea zorilor. Ordonă unui servitor să rămână în fața ușii lui toată ziua următoare și să nu permită nimănui intrarea, spunând că se simte indispus.

Înainte ca primele flori să se deschidă insectelor dimineții, el părăsise locul de găzduire, martor fiindu-i doar un bătrân papagal verde. Nu înveșmântat în mătăsurii țesute cu perle plecă el, ci în zdrențe, cum avea obiceiul să facă în asemenea ocazii. Nu precedat de surle și tobe merse el, ci în liniște, străbătând străzile abia luminate ale orașului. Calea îi era pustie, cu excepția câte unui medic sau a câte unei prostituate întorcându-se de la vreo

³⁸ Pasăre fantastică, vehicul al lui Vishnu (n.tr.).

solicitare târzie. Un câine vagabond se ținu după el prin cartierul oamenilor de afaceri, în drum spre port.

Se așeză pe o ladă, la capătul unui dig. Zorii sosiră, ridicând întunericul de peste lume; privi corăbiile agitându-se la venirea mareei, cu pânzele coborâte, cu păienjenișuri de parâme, cu prorele împodobite cu sculpturi înfățișând monștri sau fecioare. Fiece vizită la Mahārtha îl aducea pentru puțin timp și în port.

Umbrele roz ale dimineții se deschiseră deasupra pletelor încâlcite ale norilor și adieri răcoroase trecură peste docuri. Păsări hulpave, în căutare de stârvuri, scoteau țipete răgușite săgetând în zbor prin apropierea turnurilor cu ferestre boltite, pentru a se lăsa apoi în picaj asupra oglinzii apei golfului.

Urmări o corabie ce pornea pe mare, cu pânzele din canava ridicându-se pe catargele înalte și umflându-se în vântul sărat. La bordul altor corăbii, fixate bine în ancorele lor, începea să se vadă acum mișcare, pe măsură ce echipajele se pregăteau să încarce sau să descarce tămâie, coral, ulei și tot felul de țesături, obiecte din metal, animale, cherestea și mirodenii. Simți în nări mirosul comerțului și ascultă înjurăturile marinarilor, toate stârnindu-i deopotrivă admirația : cel dintâi pentru duhoarea bogăției, iar cele din urmă pentru amestecul celorlalte două preocupări importante ale lui, teologia și anatomia.

După o vreme, intră în vorbă cu un căpitan străin care supraveghease descărcarea unor saci cu grâne, iar acum se odihnea la umbra unor lăzi.

— Bună dimineața, spuse el. Să-ți fie călătoriile lipsite de furtuni și de naufragii, iar zeii să te dăruiască pretutindeni cu porturi sigure și piețe bune pentru încărcătură.

Celălalt dădu din cap, se așeză pe o ladă și începu să-și umple o pipă scurtă, din lut.

— Mulțumescu-ți, bătrâne, răspuse. Cu toate că mă rog zeilor din temple după cum îmi place mie, primesc și binecuvântările oricui altcuiva. Binecuvântările pot fi oricând de folos, mai ales pentru un corăbier.

— Ai avut o călătorie dificilă?

— Mai puțin dificilă decât s-ar fi putut, zise căpitanul. Muntele acela marin care mocnește, Bombarda lui Nirriti, slobozește iarăși nori grei de fum către ceruri.

— A, ai navigat dinspre sud-vest!

— Da. Chatisthan, dinspre Ispar-de-la-Mare. Vânturile sunt prielnice în această perioadă a anului, numai că au purtat și cenușa Bombardei mult mai departe decât și-ar fi închipuit cineva. Vreme de șase zile a tot căzut asupra noastră zăpada asta neagră, iar miasmele lumilor de dedesubt ne-au urmărit, stricându-ne gustul hranei și al apei și făcându-ne ochii să ne lăcrimeze și gâtleurile să ne ardă. Am adus multe mulțumiri când, în cele din urmă, am scăpat. Vezi ce murdară e burta corabiei? Să fi văzut pânzele — negre ca părul lui Ratri!

Prințul se aplecă înainte, să privească mai bine corabia.

— Dar apele nu au fost mai tulburate decât de obicei? întrebă el.

Corăbierul clătină din cap.

— Am întâlnit un vas de război lângă Insula de Sare și am aflat că cele mai rele descărcări ale Bombardei avuseseră loc cu șase zile înainte. La momentul acela norii ardeau și s-au ridicat valuri înalte, care au scufundat două corăbii despre care știau cei de pe vasul de război și, probabil, o a treia.

Bătrânul lup de mare se lăsă pe spate, umplându-și pipa.

— După cum ziceam, un corăbier poate întotdeauna să aibă nevoie de binecuvântări.

— Caut un marinar, spuse prințul. Un căpitan. Se numește Jan Olvegg sau poate acum este cunoscut drept Olvagga. Îl cunoști?

— L-am cunoscut, zise celălalt, dar este mult de când umbla el pe mări.

— Așa? Ce s-a ales de el?

Marinarul întoarse capul pentru a-l studia mai bine.

— Cine ești tu, ca să întrebî? se interesă el într-un târziu.

— Mă cheamă Sam. Jan este un foarte vechi prieten al meu.

— Ce înseamnă "foarte vechi"?

— Cu mulți, mulți ani în urmă, într-un alt loc, l-am cunoscut când era căpitan pe un vas care nu plutea pe mările astea.

Căpitanul se aplecă brusc înainte și luă de jos o bucată de lemn, cu care goni câinele ce dădea târcoale unei stive înălțate de cealaltă parte a digului. Câinele lătră o dată și se repezi la adăpostul unui depozit. Era același care-l urmărise pe prinț de când părăsise casa de oaspeți a lui Hawkana.

— Ferește-te de copiii infernului, zise căpitanul. Sunt câini și câini... și câini. Trei feluri de câini, dar în portul ăsta gonește-i pe toți de lângă tine.

După care îl măsură iar pe celălalt.

— Mâinile tale, spuse el, arătând cu pipa, au purtat de curând inele multe. Au rămas urmele.

Sam își privi mâinile și zâmbi.

— Nimic nu scapă ochilor tăi, corăbierule, răspuse el. Așa că recunosc evidența. Am purtat de curând multe inele.

— Așadar, ca și câinii, nici tu nu ești ceea ce pari a fi... Și tocmai ai întrebat despre Olvagga, pe numele lui vechi. Numele tău, zici, e Sam. Pesemne, ești unul dintre Cei Dintâi?

Sam nu răspuse imediat, ci îl studie pe celălalt ca și cum l-ar fi așteptat să mai spună ceva.

Dându-și probabil seama, căpitanul continuă:

— Olvagga, după câte știu eu, se număra printre Cei Dintâi, deși nu vorbea niciodată despre așa ceva. Fie că ești tu însuși dintre Cei Dintâi, fie că ești unul dintre Maeștri, cunoști lucrurile astea. Așa că nu-l dau de gol vorbind astfel. Vreau să știu, însă, dacă vorbesc unui prieten sau unui dușman.

Sam se încruntă.

— Jan nu a fost nicicând cunoscut ca unul care-și făcea dușmani, zise el. Vorbești de parcă i-ar avea acum, printre cei pe care-i numești Maeștri.

Marinarul continuă să-l privească.

— Nu ești Maestru, zise el în cele din urmă, și vii de departe.

— Ai dreptate, încuviință Sam, dar spune-mi cum de știi lucrurile astea.

— Mai întâi, zise celălalt, ești bătrân. Și un Maestru putea purta un corp de bătrân, dar... nu mai mult timp decât ar fi rămas câine, adică nu pentru foarte multă vreme. Frica lor de a nu muri pe neașteptate de adevărata moarte ar fi prea mare. Așa că unul dintre ei nu ar fi rămas într-un corp un timp atât de îndelungat încât să aibă pe degete, imprimate adânc, urmele inelelor. Pe

de altă parte, cei bogați nu sunt niciodată deposezați de trupuri. Dacă li se refuză renașterea, ei își trăiesc întreaga durată a vieții. Maeștrii s-ar teme de ridicarea armelor printre fideliile vreunui dintre cei bogați, dacă ar fi ca aceștia să se confrunte cu altceva decât cu moartea naturală. Așa că un corp precum al tău nu putea fi obținut într-un asemenea fel. Un trup din rezervoarele vieții nu ar fi purtat nici el urme de inele.

Prin urmare, concluziona el, după mine, ești un om important, altceva decât un Maestru. Dacă-l știi pe Olvagga de pe timpuri, atunci ești și tu unul dintre Cei Dintâi, ca și el. Luându-mă după genul de informație pe care-o cauți, cred că vii de tare departe. Dacă erai din Mahartha, știai despre Maeștri și, știind despre Maeștri, ai fi știut și de ce nu poate naviga Olvagga.

— Cunoștințele tale despre Mahartha par a fi mai vaste decât ale mele... tu, nou sosit în port corăbier.

— La rândul meu, vin și eu de la mare depărtare, recunosc căpitanul zâmbind ușor, dar eu pot vizita într-o duzină de luni de două ori pe-atâtea porturi. Aflu noutăți — știri și zvonuri și povești de pretutindeni — din mai mult de două duzini de porturi. Aud despre intrigile de palat și despre afacerile din temple. Aflu secretele șoptite la vreme de noapte fetelor de aur pe sub arcul din trestie de zahăr al lui Kama. Aflu despre campaniile purtate de khshatriya^[39] și despre înțelegerile făcute de mării negustori asupra viitorului grânelor, al bijuteriilor și al mătășii. Beau cot la cot cu barzii și cu astrologii, cu actorii și cu servitorii, cu birjarii și cu croitorii. Uneori, poate, dau peste un port în care au ancorat pirații și acolo aflu sumele fixate de ei pentru răscumpărarea celor luați captivi. Așa că să nu ți se pară ciudat că eu, care vin de departe, pot ști mai multe despre Mahartha decât tine însuși, care poate că deja locuiești aici de o săptămână, cu chirie. Când și când, pot afla chiar și despre faptele zeilor.

— Atunci îmi poți spune despre Maeștri și de ce trebuie ca ei să fie numărați printre dușmani? Întrebă Sam.

— Îți pot spune câte ceva despre ei, răspunse căpitanul, ca să nu rămâi neavertizat. Negustorii de trupuri sunt în prezent Maeștrii Karmei. Numele lor individuale sunt ținute secrete acum, după tipicul zeilor, astfel încât pot părea

³⁹ Muzica indiană respectă legi armonice diferite de cele occidentale (n.tr.).

la fel de impersonali ca și Marea Roată^[40], pe care pretind că o reprezintă. Nu mai sunt doar negustori de trupuri, ci s-au aliat cu templele. Acestea, la rândul lor, s-au schimbat, deoarece cei asemenea ție, făcând parte dintre Cei Dintâi, care acum sunt zei, împart Cerurile cu ei. Dacă ești într-adevăr dintre Cei Dintâi, Sam, drumul te va conduce fie spre zeificare, fie spre moarte, când ajungi în fața acestor noi Maeștri ai Karmei.

— Cum? Întrebă Sam.

— Detalii trebuie să cauți în altă parte, zise celălalt. Eu nu cunosc procesul prin care se săvârșesc toate aceste lucruri. Întreabă de Jannaveg, croitorul de pânze de corabie, de pe strada Licăririlor.

— Așa este Jan cunoscut acum?

Celălalt încuviință din cap.

— Și păzește-te de câini, zise, sau, mai sigur, de orice este viu și poate adăposti inteligență.

— Cum te cheamă, căpitane? Întrebă Sam.

— În portul ăsta, n-am nici un nume, sau am unul fals și nu văd nici un motiv pentru care te-aș minți. Bună ziua, Sam.

— Bună ziua, căpitane. Mulțumesc pentru vorbele pe care mi le-ai spus.

Sam se ridică și părăsi portul, îndreptându-se către cartierul oamenilor de afaceri și al străzilor comerciale.

Soarele era un disc roșu pe cer, înălțându-se către Podul Zeilor. Prințul mergea prin orașul trezit, croindu-și drum printre tarabele pe care era etalată îndemânarea micilor meșteșugari. Vânzătorii ambulanți de pomezi și pudre, parfumuri și uleiuri, umblau încoace și-ncolo, pretutindeni. Florăresele își vânturau ghirlandele și cununile de flori în fața trecătorilor; podgoreni nu spuneau nimic, așezați cu burdufurile lor pe șirurile de bănci umbrite, așteptându-și clienții să vină ei singuri, cum făceau întotdeauna. Dimineața mirosea a mâncare gătită, mosc, excremente, carne, uleiuri și esențe, toate amestecate și lăsate slobode să rățăcească, precum un nor invizibil.

Îmbrăcat ca un cerșetor, prințului nu i se păru nepotrivit să se oprească și să stea de vorbă cu cocoșatul care ținea în mână vasul de cerșit.

⁴⁰ Casta războinicilor (n.tr.).

— Salutare, fârtate, zise el. Tot umblând, am ajuns departe de locul unde locuiesc. Poți să mă îndrumi spre strada Licăririlor?

Cocoșatul dădu din cap și-și agită sugestiv vasul de cerșit.

Sam scoase o monedă din buzunarul bine ascuns sub veșmintele lui zdrențăroase. O lăsă să cadă în vasul cocoșatului, de unde moneda dispăru rapid.

— Pe acolo.

Omul arătă cu capul.

— Mergi înainte și, la a treia stradă de-aici, faci la stânga. După care o ții tot drept până treci de alte două străzi și ajungi la Cercul Fântânilor, din fața Templului lui Varuna^[41]. Acolo, la Cerc, strada Licăririlor este marcată cu Semnul Bufniței.

Sam dădu din cap către cocoșat, îl bătu peste gheb și-și continuă drumul.

Când ajunse la Cercul Fântânilor, prințul se opri. Mai multe duzini de oameni stăteau într-un șir care se tot mișca, în fața Templului lui Varuna, cel mai aspru și măreț dintre toate zeitățile. Acești oameni nu se pregăteau să intre în templu, ci erau preocupați de un anumit lucru ce presupunea momente de așteptare și ajungere la rând. Auzi zornăitul monedelor și se dădu mai aproape.

Era o mașină, lucitoare, metalică, prin fața căreia treceau oamenii.

Cineva introducea o monedă în gura unui tigru din oțel. Mașina începea să toarcă precum o pisică. Omul apăsa butoanele în formă de animale și demoni. Apoi începeau să sclipească niște lumini în lungul celor doi Naga, șerpilor sacri, care se încolăceau în jurul părții din față, transparente, a mașinii.

Sam se apropie și mai mult.

Omul trase în jos maneta de pe partea laterală a mașinii; șerpilor pulsară roșetic; și acolo, în mijlocul luminii și în sunetul unei muzici domoale, apăru o roată de rugăciuni care începu să se învârtă cu furie.

Omul avea o expresie plină de fericire. După câteva minute, mașina se opri. El băgă încă o monedă și trase iar de manetă, făcându-i pe mai mulți dintre cei aflați spre capătul cozii să-și exprime zgomotos nemulțumirea, remarcând că era cea de-a șaptea pe care o introducea, că era o zi călduroasă,

⁴¹ Ciclul existențelor, aici înțeles ca expresie a voinței zeilor (n.tr.).

că mai erau și alții care așteptau să facă niște rugăciuni și că de ce nu se ducea el înăuntru să facă o asemenea mare donație direct preoților? Cineva observă că, de bună seamă, omulețul avea multe de ispășit. Începură să se facă anumite speculații cu privire la natura păcatelor lui. Ceea ce fu însoțit de un râset zdravăn.

Văzând că la coadă erau și câțiva cerșetori care-și așteptau rândul, prințul se duse la capătul ei și se așeză și el.

Pe măsură ce coada înainta, observă că, în vreme ce unii care trecuseră prin fața mașinii apăsaseră pe butoane, alții nu introduceau decât un disc plat din metal în gura celui de-al doilea tigră, de pe cealaltă parte a cutiei. După ce mașina înceta să funcționeze, discul cădea într-o adâncitură și era recuperat de către proprietarul său. Prințul se hotărî să riște o întrebare. Se adresă celui care stătea la coadă înaintea lui.

— Cum se face, spuse el, că unii au propriile lor discuri?

— Pentru că ei s-au înscris, răspunse omul fără să întoarcă privirea spre el.

— La templu?

— Da.

— Aha.

Așteptă o jumătate de minut, apoi întrebă:

— Cei care nu sunt înscriși și vor să folosească mașina, doar ei apasă pe butoane?

— Da, zise celălalt. Spunându-și numele, ocupația și adresa.

— Dar dacă cineva se află aici în vizită, ca mine?

— Trebuie să adaugi și numele orașului din care ești.

— Și dacă cineva nu știe să scrie, ca mine... Atunci?

Celălalt se întoarse spre el.

— Atunci, poate că-i mai bine să-ți faci rugăciune în felul vechi și să dai darul direct în mâinile preoților. Sau să te înscrii și să obții un disc al tău.

— Înțeleg, zise prințul. Da, ai dreptate. Trebuie să mă mai gândesc la asta, mulțumesc.

Părăsi rândul și ocoli fântâna către locul unde, de un stâlp, atârna Semnul Bufniței. O luă pe strada Licăririlor.

De trei ori întrebă de Janagga, croitorul de pânze de corabie, a treia oară pe o femeie cu brațe puternice și mustață rară, care ședea cu picioarele încrucișate și împletea un covor, la taraba ei de sub copertina joasă a ceea ce cândva părea să fi fost un grajd și care mirosea de parcă încă mai era.

Ea îi dădu mârâind îndrumările cerute, după ce-l măsură de sus până jos și înapoi, cu ochi ciudat de frumoși, de un căprui catifelat. Sam îi urmă instrucțiunile, luând-o pe o ulicioară în zigzag și apoi în jos, pe o scară exterioară, care mergea pe lângă zidul unei clădiri cu cinci etaje, sfârșind cu o ușă ce se deschidea într-un coridor de la subsol. Înăuntru era umezeală și întuneric.

Bătu la cea de-a treia ușă pe stânga și, după o vreme, ușa se deschise.

Omul se uită la el.

— Da?

— Pot să intru? E o chestiune destul de urgentă...

Omul ezită un moment, apoi dădu brusc din cap și-i făcu loc să intre.

Prințul trecu pe lângă el și păși înăuntru. O bucată mare de canava era întinsă pe dușumea, în fața scăunelului pe care omul se reazează. Îi făcu semn prințului să ia loc pe singurul scaun care se mai afla în încăpere.

Era scund și lat în umeri; părul îi era complet alb, iar pupilele ochilor îi erau invadate de fumuriul începutului de cataractă. Mâinile îi erau mari și maronii, încheieturile degetelor noduroase.

— Da? repetă el.

— Jan Olvegg? zise celălalt.

Ochii bătrânului se lărgiră, apoi se mijiră până ce deveniră doar niște deschizături înguste. Cântări în mână o pereche de foarfeci.

— "E cale lungă pân' la Tipperary"^[42], zise prințul.

Omul se uită atent, apoi zâmbi brusc.

— "Dacă inima nu-ți e aici", continuă el punându-și foarfecii pe bancul de lucru. Cât timp a trecut de-atunci, Sam? întrebă el.

— Am pierdut socoteala anilor.

⁴² Zeul apelor (n.tr.).

— Și eu. Dar trebuie să fie vreo patruzeci — patruzeci și cinci? — de când nu te-am mai văzut. Multă bere s-a mai revărsat peste zăgaz de-atunci, dacă pot spune așa.

Sam dădu din cap.

— Chiar că nu știu de unde să încep... zise omul.

— Mai întâi, zi-mi... de ce "Janagga"?

— De ce nu? Întrebă celălalt. Sună a ceva serios, muncitoresc. Dar tu? Tot în brânșa princiară?

— Tot eu am rămas, răspunse Sam, și mă cheamă tot Siddhartha, când e să mă cheme.

Celălalt chicoti.

— Și "Legătorul Demonilor", recită el. Foarte bine. Să înțeleg, atunci, de vreme ce starea nu ți se potrivește cu portul, că umbli incognito, după cum ți-e obiceiul.

Sam dădu din cap.

— Și am dat peste multe pe care nu le înțeleg.

— Of, suspină Jan. Of. Cum să încep? Cum? Am să-ți spun despre mine, cum... Cum am acumulat prea multă karmă rea^[43] pentru a garanta un transfer curent.

— Ce?

— Karmă rea, asta am spus. Vechea religie nu este numai *religia* — ea este religia cea revelată, obligatorie și înspăimântător de demonstrabilă. Dar nu te strădui prea tare cu ultima parte. Acum vreo duzină de ani, Consiliul a autorizat folosirea psiho-probelor în cazul celor care se pregăteau de reînnoire. Asta se întâmpla exact după schisma acceleraționismului teocratic, atunci când Sfânta Coaliție i-a băgat la înghesuială pe băieții tehniciști și-a tot ținut-o așa. Cea mai simplă soluție era să supraviețuiești problemei. Trupa de la templu a făcut o înțelegere cu vânzătorii de corpuri: clienților li se verificau creierele, iar acceleraționiștilor li se refuza reînnoirea sau... mă rog... Așa, pur și simplu. Nu prea mai sunt mulți acceleraționiști acum. Dar asta a fost numai începutul. Partida zeilor a realizat iute că în așa ceva stătea puterea. A-ți

⁴³ Refren dintr-un binecunoscut cântec irlandez, în vogă în timpul celui de-al doilea război mondial (n.tr.).

cerceta creierul a devenit o procedură standard, imediat înainte de transfer. Negustorii de trupuri au devenit Maeștrii Karmei și parte a structurii templului. Îți citesc viața trecută, greutatea karmei și-ți determină viața care urmează. E o modalitate perfectă de menținere a sistemului de caste și de asigurare a controlului teocratic. Apropo, cei mai mulți dintre cunoscuții noștri sunt vârați în asta până peste aureole.

— Zeule! exclamă Sam.

— Pluralul, îl corectă Jan. Întotdeauna au fost considerați zei, cu Aspecte și Atribute, dar acum au făcut toată treaba înspăimântător de oficială. Și oricine se întâmplă să fie dintre Cei Dintâi ar face al naibii de bine să se hotărăscă dacă vrea zeificare rapidă sau rugul, când pătrunde în Sala Karmei, zilele astea. Când ai fixată întâlnirea? Încheie el.

— Măine, răspuse Sam, după-amiază... De ce mai umbli pe-aici dacă nu ai aureolă sau un pumn de fulgere?

— Pentru că am doi prieteni și amândoi mi-au sugerat că e mai bine să continuu să trăiesc — în tăcere — decât să mă confrunt cu proba. Am ținut seamă de sfatul lor înțelept și, prin urmare, mă învârt tot pe-aici, să cârlesc vele și să mai fac din când în când câte un iad prin cârciumi. Altfel — ridică o mână bătătorită și-și pocni degetele — altfel, dacă nu adevărata moarte, atunci poate un corp măcinat de cancer sau o viață interesantă de bivoli de apă castrat sau...

— Câine? întrebă Sam.

— Întocmai, răspuse Jan.

Jan umplu liniștea și două pahare cu clipocitul alcoolului.

— Mulțumesc.

— Un foc al iadului fericit!

Puse sticla înapoi pe bancul de lucru.

— Pe stomacul încă gol... Tu faci chestia asta?

— Ahă. Am un alambic în cealaltă cameră.

— Cred că trebuie să te felicit. Dacă aveam vreo karmă rea, era dizolvată cu totul până acum.

— Definiția karmei rele nu este ceva care să le displacă prietenilor tăi zei.

— Ce te face să crezi că ai așa ceva?

— Am vrut să încep să transfer mașini printre descendenții noștri de pe aici. Am fost pârât la Consiliu pentru asta. Am negat și am sperat să se uite. Dar acceleraționismul a ajuns, deja, atât de departe, încât toată viața de-acum încolo n-am să mai pot recupera. Și e păcat. Mi-ar plăcea să ridic iar pânzele, să pornesc spre un nou orizont. Sau să...

— Verificarea este chiar atât de sensibilă încât să poată detecta ceva atât de puțin palpabil ca atitudinea acceleraționistă?

— Proba, zise Jan, este destul de sensibilă ca să spună ce ai mâncat la masa de dimineață acum unsprezece ani și unde te-ai tăiat azi-dimineață când te-ai ras, în vreme ce fredonai imnul național al Andorei.

— Nu erau decât lucruri experimentale când am plecat noi... de-acasă, zise Sam. Cei doi pe care i-am luat noi nu erau decât niște traductori elementari de unde cerebrale. Când a intervenit ruptura?

— Ascultă la mine, vere de la țară, zise Jan. Ți-l mai aduci aminte pe răzgâiatul ăla cârn, cu ascendență dubioasă, de a treia generație, numit Yama? Puștiul care suprasolicita întruna generatoarele, până când, într-o zi, unul a explodat, iar el a fost ars atât de rău încât a obținut un al doilea trup — unul în vârstă de mai bine de cincizeci de ani — când el avea numai șaisprezece? Puștiul căruia îi plăceau armele? Tipul care anestezia și diseca tot ce mișca, aplecat cu atâta plăcere asupra studiului său încât îl poreclisem zeul morții?

— Da, mi-l aduc aminte. Mai trăiește?

— Dacă așa vrei să-i spui. Acum chiar este zeul morții — nu ca poreclă, ci ca titlu. El a pus verificarea la punct acum vreo patruzeci de ani, dar teocrații au ținut-o la păstrare până destul de curând. Am auzit că i s-au mai arătat în vis și alte câteva mici bijuterii, care să servească voinței zeilor — cum ar fi o cobră mecanică, în stare să execute o encefalogramă de la mai bine de un kilometru, când se încordează de atac și-și lățește coastele.

Poate detecta un om dintr-o mulțime, indiferent ce corp poartă. Nu se cunoaște nici un antidot pentru veninul ei. Patru secunde, nu mai mult... Sau bagheta de foc, despre care se zice că ar fi pârjolit suprafețele tuturor celor trei Luni, în vreme ce Domnul Agni stătea pe țărmul mării și doar o îndrepta

spre ele. Și înțeleg că în momentul de față proiectează un fel de bolid cu reacție pentru Domnul Shiva... Chestii de-astea.

— Oh, exclamă Sam. Dar nu mi-e frică, adăugă el imediat. Ia spune-mi, am văzut dimineața asta o mașină căreia merita să i se spună rugăciunomat — sunt foarte răspândite?

— Da, zise Jan. Au apărut cam acum doi ani — visate de tânărul Leonardo după un pahar rapid de soma^[44], într-o noapte. Acum, că ideea karmei a prins, sunt mai bune decât receptorii de impozite. Când domnul cetățean se prezintă de bună voie la clinica zeului bisericii în ajunul împlinirii vârstei de șaizeci de ani, registrul lui de rugăciuni se spune că este analizat împreună cu lista de păcate, pentru a se decide casta în care va pătrunde -ca și vârsta, sexul și starea de sănătate a corpului pe care-l va primi. Frumos și exact.

— N-am să trec proba, zise Sam, nici chiar dacă-mi întocmesc ditamai catalogul cu rugăciuni. Mă prind când ajung la păcate.

— Ce fel de păcate?

— Păcate pe care încă nu le-am comis, dar care mi se tipăresc în minte acum, pe măsură ce-mi vin în gând.

— Ai de gând să te opui zeilor?

— Da.

— Cum?

— Încă nu știu. Am să încep, oricum, prin a lua legătura cu ei. Cine le este șef?

— Nu-ți pot numi pe cineva anume. Trimurti guvernează - adică Brahma, Vishnu și Shiva. Care dintre ăștia trei este șef la un moment dat, nu pot spune. Unii spun că Brahma...

— Cine sunt, de fapt? Întrebă Sam.

Jan clătină din cap.

— Nu știu. Poartă toți alte corpuri decât au purtat cu o generație în urmă. Folosesc cu toții nume de zei.

Sam se ridică în picioare.

— Am să mă întorc mai târziu sau am să trimit după tine.

⁴⁴ Conform doctrinei karmei, există o cuantificare a faptelor, bune și rele, în funcție de care se stabilește "destinul" următoarei existențe (n.tr.).

— Sper... Încă un pahar?

Sam refuză clătinând din cap.

— Mă duc să devin iarăși Siddhartha, să-mi întrerup postul cu un ospăț la casa de oaspeți a lui Hawkana și să-mi anunț acolo intenția de a vizita templele. Dacă prietenii noștri sunt acum zei, atunci trebuie să comunice cu preoții lor. Siddhartha se duce să se roage.

— Atunci, nu sufla nici o vorbă despre mine, zise Jan, turnându-și încă un pahar. Nu știu dacă aș supraviețui unei vizite divine.

Sam zâmbi.

— Nu sunt omnipotenți.

— Sper din tot sufletul că nu, zise celălalt, dar mă tem că ziua aia nu este prea departe.

— Navigație bună, Jan.

— *Skaal*.

Prințul Siddhartha se opri pe strada Fierarilor, în drum spre Templul lui Brahma. O jumătate de oră mai târziu, ieși dintr-o prăvălie, însoțit de Strake și de trei dintre slujitorii lui. Zâmbind, ca și cum avusese o viziune a ceea ce avea să se întâmple, traversă centrul Maharthei, ajungând în cele din urmă la înaltul, mărețul Templu al Creatorului.

Ignorând privirile celor care stăteau în fața rugăciunomatului, urcă lungile, domoalele trepte, întâlnindu-l la intrarea în templu pe marele preot, pe care-l înștiințase dinainte despre venirea lui.

Siddhartha și oamenii săi pătrunseră înăuntru, lăsându-și armele și înclinându-se preliminar către încăperea centrală, înainte de a se adresa preotului.

Strake și ceilalți se dădură înapoi la o distanță respectuoasă, în vreme ce prințul puse o pungă grea în mâinile preotului și-i spuse, cu voce coborâtă:

— Aș vrea să vorbesc cu zeul.

Preotul îl studie cu atenție în timp ce-i răspunse:

— Templul este deschis tuturor, Doamne Siddhartha, și toți pot să comunice cu Cerurile cât de îndelung doresc.

— Nu este chiar ceea ce aveam eu în minte, zise Siddhartha. Mă gândeam la ceva mai personal decât un sacrificiu și o lungă litanie.

— Nu te prea înțeleg...

— Dar înțelegi greutatea pungii ăleia, nu-i așa? Conține argint. O alta, pe care o am asupra mea, conține aur — plătabil la livrare. Vreau să vorbesc la telefonul tău.

— Tele?...

— Sistemul de comunicație. Dacă ai fi fost dintre Cei Dintâi, ca mine, ai fi înțeles la ce mă refer.

— Eu nu...

— Te asigur că apelul meu nu se va răsfrânge negativ asupra activității tale ca paznic aici. Sunt conștient de aceste aspecte și discreția mea era proverbială printre Cei Dintâi. Sună tu însuși la Baza întâi și întreabă, dacă asta te liniștește. Am să aștept alături, în încăperea de la intrare. Spune-le că Sam ar vrea să schimbe câteva cuvinte cu Trimurti. Au să accepte apelul.

— Nu știu...

Sam scoase cea de-a doua pungă și o cântări în palmă. Privirea preotului se aținti asupra ei și omul se linse pe buze.

— Așteaptă aici, ordonă el și se răsuci pe călcâie, părăsind încăperea.

Ili, cea de-a cincea notă a harpei, sună în Grădina Lotusului Purpuriu.

Brahma se săltă pe marginea bazinului cu apă încălzită, unde se scâldea cu haremul lui. Părea că are ochii închiși, așa cum stătea; acolo, sprijinit în coate, cu picioarele în apă.

Dar el spiona pe sub șuvițele de păr ude, urmărindu-le pe cele vreo zece-douăsprezece fete care se zbenguiau în bazin, sperând să vadă pe vreuna dintre ele aruncând o privire apreciativă spre trupul lui negricios, numai mușchi. Brune pe cafeniul pielii, mustățile îi luceau umezite și încurcate, iar părul i se lăsa ca o aripă neagră peste spate. Zâmbi strălucitor în lumina filtrată a soarelui.

Nici una dintre ele nu păru însă a-l observa, așa că-și replie zâmbetul și și-l puse deoparte. Toată atenția lor era captată de jocul de polo pe apă în care erau prinse.

Ili, clopoțelul sistemului de comunicație, bâzâi iarăși, în timp ce o adiere artificială îi aduse în nări mireasmă de iasomie. Oftă. Vroia atât de mult ca ele să-l adore — pe el, cu puternicul său fizic și trăsăturile lui atent modelate. Să-l adore ca bărbat, nu ca zeu.

Dar cu toate că nici un muritor nu se putea bucura de un trup ca al lui, având calități atât de speciale, mereu îmbunătățite, el tot se simțea stânjenit în prezența unui bătrân cal de război precum Domnul Shiva — care, în ciuda adeziunii sale la tiparele unui trup normal, părea a exercita o mult mai mare atracție asupra femeilor. Era aproape ca și cum sexul ar fi fost un lucru ce trecea dincolo de biologic; și indiferent cât de tare se străduia el să suprima memoria și să distrugă segmentul spiritual, Brahma se născuse ca femeie și, într-un fel, rămăsese tot femeie. Urând acest lucru, alesese să se reîncarneze, iar și iar, ca bărbat de o masculinitate desăvârșită; o făcuse, dar tot se simțea oarecum nelalocul lui, ca și cum semnul adevăratului său sex i-ar fi fost scris în frunte. Îi venea să bată din picior și să se strâmbe.

Se ridică și se îndreptă agale spre pavilionul lui, trecând pe lângă niște copăcei a căror creștere fusese oprită și care se răsuceau cu o anumită frumusețe grotescă, pe lângă niște spaliere din lemn pe care erau cățărare zorele, pe lângă bazine cu stânjenei albaștri de apă, printre șiraguri de perle ce se legănau prinse de inele lucrate în aur alb, pe lângă lampadare în formă de fete și trepieduri pe care ardeau esențe înmiresmate, pe lângă o statuie cu opt brațe, a unei zeițe albastre, care cânta la *veena* când i te adresai într-un anumit fel.

Brahma pătrunse în pavilion și se îndreptă spre ecranul de cristal alături de care se răsucea o Naga de bronz, cu coada în gură. Activă mecanismul de răspuns.

Apăru o perdea de paraziți, apoi i se înfățișă marele preot de la templul lui din Mahārtha. Preotul îi căzu la picioare și atinse podeaua cu semnul castei, de pe frunte.

— Peste cele patru Ordine de zei și optsprezece lăcașuri ale Paradisului, mai-marele este Brahma, spuse preotul. Creatorul a toate, Domnul Înaltelor Ceruri și a tot ce se află sub ele. Un lotus izvorăște din ombilicul tău și mâinile tale răscolesc oceanul; din trei pași, piciorul îți străbate toate lumile. Răpăitul

de tobă al slavei tale înfricoșează inimile dușmanilor tăi. Sub mâna ta cea dreaptă se află Roata Legii^[45]. Strunești catastrofe folosindu-te de un șarpe ca de un frâu. Salutare! Pregătește-te să primești rugăciunea preotului tău. Binecuvântează-mă și ascultă-mă, Brahma!

— Ridică-te... preotule, zise Brahma, nereușind să-și amintească numele lui. Ce lucru atât de important te-a mânat să mă chemi astfel?

Preotul se ridică, aruncă o ochire asupra trupului șiroind de apă al lui Brahma și-și abătu privirea în lături.

— Doamne, spuse preotul, nu am intenționat să te chem câtă vreme te îmbăiai, dar este aici unul dintre adoratorii tăi care ar dori acum să-ți vorbească într-o problemă, cred, de mare importanță.

— Unul dintre adoratorii mei! Spune-i că atoatecunoscătorul Brahma aude tot, și sfătuieste-l să mi se roage în maniera obișnuită, cuvenită, în Templu.

Întinse mâna spre butonul de decuplare, dar se opri.

— Cum se face că știe de linia Templu-Ceruri? Întrebă el. Și de comuniunea directă a zeilor cu sfinții?

— Spune, răspuse preotul, că este unul dintre Cei Dintâi și că trebuie să-ți transmit mesajul că Sam ar avea câteva vorbe de schimbat cu Trimurti.

— Sam? zise Brahma. Sam? Doar n-o fi... *acei* Sam?

— Este cel cunoscut drept Siddhartha, Legătorul Demonilor.

— Încântat, spuse Brahma. Așteaptă-mă, cântând între timp câteva versete potrivite, din *Vede*.^[46]

— Ascult, Doamne, spuse preotul și începu să cânte.

Brahma se duse în altă parte a pavilionului și stătu o vreme înaintea dulapului cu haine, gândindu-se cu ce să se îmbrace.

Prințul, auzindu-și numele strigat, se smulse din contemplarea sălii templului. Preotul, al cărui nume îl uitase, îl conduse de-a lungul unui coridor. Îl urmă până într-o cameră de depozitare. Preotul bâjbâi după un mâner ascuns, apoi trase de un rând de rafturi, care se deschise ca o ușă.

⁴⁵ Băutura zeilor (n.tr.).

⁴⁶ Roata vieții sau ciclul existențelor (n.tr.).

Prințul trecu prin această deschidere. Se trezi într-o capelă bogat ornamentată. Un ecran strălucitor era suspendat deasupra altarului-pupitru de comenzi, încercuit de o Naga de bronz, care-și ținea coada prinsă între dinți.

Preotul se înclină de trei ori.

— Salutare, stăpân al Universului, mai-marele peste cele patru Ordine de zei și optsprezece lăcașuri ale Paradisului. Din ombilicul tău izvorăște un lotus, mâinile tale răscolesc oceanul, din trei pași...

— Recunosc adevărul celor spuse de tine, rosti Brahma. Ești binecuvântat și ascultat. Ne poți lăsa, acum.

— ?

— Este în regulă. Fără îndoială că Sam te plătește pentru o convorbire privată, nu-i așa?

— Doamne!...

— Destul! Du-te!

Preotul se înclină rapid și se retrase, închizând rafturile în urma lui.

Brahma îl studie pe Sam, care purta o pereche de pantaloni de călărie negri, o bluză largă, de culoarea cerului, turbanul albastru-verzui al celor din Urath și o teacă de pumnal, goală, la brâul din inele de oțel negru.

Sam, la rândul lui, îl studie pe celălalt, care stătea cu spatele în întuneric, purtând o mantie de pene peste un costum de zale ușoare. Mantia era prinsă la gât cu o broșă din opal care arunca flăcări. Brahma avea pe cap o coroană purpurie, bățută în ametiste ce aruncau luciri mov, iar în mâna dreaptă ținea un sceptru în care erau montate cele nouă pietre scumpe norocoase. Pe fața-i întunecată, ochii erau două pete și mai întunecate. De undeva din apropierea lui, se auzea un zvon blând de *veena*.

— Sam? întrebă el.

Sam dădu din cap.

— Încerc să-ți ghicesc adevărata identitate, Doamne Brahma. Mărturisesc, însă, că nu reușesc.

— Așa și trebuie, zise Brahma, dacă cineva e să fie zeu, dacă a fost, este și va fi de-a pururi.

— Drăguțe veșminte, astea pe care le porți, zise Sam. De-a dreptul maiestuoase.

— Mulțumesc. Îmi vine greu să cred că încă mai ești. Verificând, constat că nu ai mai căutat un trup de jumătate de veac. Asta chiar înseamnă o șansă.

Sam ridică din umeri.

— Viața este plină de șanse, de aventuri, de incertitudini...

— Adevărat, zise Brahma. Rogu-te, trage-ți un scaun și stai jos. Fă-te comod.

Sam făcu astfel și, când își înălță iar privirile, Brahma era așezat pe un tron înalt, sculptat în marmură roșie, cu un baldachin asortat atârându-i deasupra.

— Ala pare puțin cam inconfortabil, remarcă el.

— Pernă din cauciuc expandat, răspuse zeul, zâmbind. Poți fuma, dacă vrei.

— Mulțumesc.

Sam își extrase pipa din punga de la cingătoare, și-o umplu, o îndesă cu grijă, și-o aprinse.

— Cu ce te-ai ocupat în tot acest timp, întrebă zeul, de când ai părăsit cuibul ceresc?

— Mi-am cultivat propria grădină, răspuse Sam.

— Te-am fi putut folosi aici, zise Brahma, în secția *noastră* de cultură vegetală în mediu nutritiv. Dacă tot vorbim despre asta, cred că încă se mai poate. Spune-mi mai multe despre șederea ta printre oameni.

— Vânători de tigri, certuri pentru hotare cu regatele vecine, păstrarea moralității în harem, ceva cercetare botanică... Chestii de-astea... De-ale vieții, zise Sam. Acum mi-au slăbit puterile și-mi caut iarăși tinerețea, dar ca s-o obțin înapoi înțeleg că trebuie să mi se scotocească tot creierul. Este adevărat?

— Conform unei mode, zise Brahma.

— În ce scop, dacă-mi este îngăduit să întreb?

— Ca greștii să dea greș, iar dreptii să fie îndreptățiți, răspuse zeul zâmbind.

— Presupunând că sunt greșit, întrebă Sam, cum am să dau greș?

— Ți se va cere să-ți consumi povara karmică într-o formă de existență inferioară.

— Ai ceva cifre la dispoziție cu privire la procentajul celor greșiți, față de cei îndreptățiți?

— Nu mă considera mai prejos decât sunt, în privința omniscienței, zise Brahma, mascându-și cu scepstrul un căscat, dacă admit că pentru moment am uitat cifrele cu pricina.

Sam chicoti.

— Zici că ai avea nevoie de un grădinar pe-acolo, prin Orașul Celest?

— Da, zise Brahma. Ți-ar face plăcere să depui o cerere pentru slujba asta?

— Nu știu. Poate.

— Dar poate că nu?

— Poate că nu, recunosc Sam. Pe vremuri nu mai era atâta codeală cu mintea omului. Dacă unul dintre Cei Dintâi căuta reînnoirea, plătea prețul pentru corp și era servit.

— Nu mai suntem pe vremuri, Sam. Noua eră a sosit.

— Cineva s-ar putea gândi că ai căutat să-i îndepărtezi pe toți Cei Dintâi care nu s-au aliniat la spatele tău.

— Un panteon are loc pentru mulți, Sam. Există un locșor și pentru tine, dacă te gândești să-l ceri.

— Și dacă nu-l cer?

— Atunci, interesează-te la Sala Karmei în legătură cu trupul de care ai nevoie.

— Și dacă aleg divinitatea?

— Creierul nu-ți va fi supus la probă. Maeștrii vor fi sfătuiți să te servească rapid și bine. Se va trimite un aparat de zbor, care să te transporte la Ceruri.

— E nevoie de un pic de reflecție, zise Sam. Sunt de-a dreptul îndrăgostit de lumea *asta*, deși se bălăcește într-o epocă de întuneric. Pe de altă parte, această dragoste n-o să-mi servească la a mă bucura de lucrurile pe care mi le doresc, dacă se hotărăște să mor de adevărata moarte sau să iau forma unei maimuțe și să cutreier jungla. Dar nu sunt îndrăgostit peste măsură nici

de perfecțiunea artificială, așa cum exista ea în Ceruri când am fost ultima oară în vizită pe-acolo. Așteaptă-mă o clipă, să mă gândesc.

— Consider arogantă o asemenea nehotărâre, spuse Brahma, când i se face cuiva o astfel de ofertă.

— Știu, și probabil că tot așa aș fi spus și eu, în locul tău. Dar dacă eu aș fi fost zeul, iar tu ai fi fost în locul meu, sunt convins că aș fi prelungit încă un moment tăcerea milostivă, ca omul să poată lua în liniște o hotărâre majoră cu privire la viața lui.

— Sam, ești un cârcotaș imposibil! Cine m-ar mai fi făcut să aștept, când îi atârână în balanță nemurirea? Ești sigur că nu ai de gând să te târguiești cu *minei*

— Păi, mă trag dintr-o veche spiță de negustori de slizzarzi... Și, într-adevăr, vreau din tot sufletul ceva.

— Și cam despre ce-ar fi vorba?

— Răspunsuri la câteva întrebări care mă tot chinuie de la o vreme încoace.

— Anume?...

— După cum știi, am renunțat de mai bine de un veac să mai particip la întâlnirile vechiului Consiliu, fiindcă deveniseră niște ședințe lungi, care-și propuneau numai să amâne luarea deciziilor și care ajunseseră principalul pretext pentru Festivalul Celor Dintâi. Mă rog, eu nu am nimic împotriva festivalurilor. De fapt, timp de mai bine de un secol și jumătate mă duceam la ele numai ca să trag o băută zdravănă cu ceva spirtoasă pământeană. Dar simțeam că ar fi trebuit să facem ceva cu cei trecători, ca și cu progeniturile numeroaselor noastre trupuri, în loc să le lăsăm să, rățăcească printr-o lume ticăloasă, ce se îndrepta spre sălbăticie. Simțeam că noi, cei din echipă, ar fi trebuit să-i ajutăm, să le oferim beneficiile tehnologiei pe care o păstrasem, nu să ne construim un paradis de nepătruns și să tratăm lumea ca pe o combinație între o rezervație de vânătoare și un bordel. Așa că m-am tot întrebat de ce nu a fost făcut acest lucru. Ar fi fost un mod corect și echitabil de a conduce o lume.

— Să înțeleg de aici că ești acceleraționist?

— Nu, spuse Sam, e doar o întrebare. Sunt curios să aflu o explicație.

— Atunci, pentru a-ți răspunde la întrebări, zise Brahma, explicația este că nu sunt pregătiți pentru asta. Dacă am fi acționat imediat, da, lucrul putea fi făcut. Dar am fost indiferenți, la început. Apoi, când s-a pus problema, eram dezbinați. Trecuse prea mult timp. Ei nu sunt pregătiți și nu vor fi pentru încă multe secole. Dacă ar fi expuși în acest moment unei tehnologii avansate, războaiele care ar urma s-ar solda cu distrugerea începutului pe care l-au făcut deja. Au ajuns departe. Au început o civilizație după tipicul celei a părinților lor din vechime. Dar sunt tot copii și s-ar juca, precum niște copii, cu darurile noastre și ar fi arși de ele. *Sunt* copiii noștri, după demult mortul nostru trup dintâi, și de-al doilea, și de-al treilea, și multe după ele, și tot așa — ai noștri, după responsabilitatea noastră față de ei. Nu trebuie să le permitem să fie accelerați într-o revoluție industrială, ca să distrugă astfel prima societate stabilă de pe această planetă. Funcțiile noastre părintești se pot cel mai bine exercita ghidându-i așa cum o facem acum, prin intermediul templelor. Zeii și zeițele sunt în esență figuri părintești, așa că ce ar fi mai adevărat și mai just decât să ne asumăm aceste roluri și să le interpretăm complet?

— Atunci, de ce le distrugeți propria lor tehnologie copilărească? Presa pentru tipar a fost redescoperită de trei ori, după câte pot eu să-mi amintesc, și de fiecare dată suprimată.

— Asta a fost făcută din același motiv — încă nu erau pregătiți pentru ea. Și nu a fost cu adevărat o redescoperire, ci mai degrabă o reamintire. Era un lucru de legendă, pe care cineva s-a apucat să-l reproducă. Dacă un lucru este să apară, el trebuie să apară ca rezultat al factorilor deja prezenți în cultură, nu extras din trecut, ca un iepure din pălărie.

— Se pare că ai trasat o directivă forte în această privință, Brahma. Să înțeleg de aici că trepădușii tăi cutreieră lumea, distrugând toate semnele de progres peste care dau?

— Nu-i adevărat, spuse zeul. Vorbești de parcă noi ne-am dori pentru totdeauna această povară a statutului de zei, ca și cum noi am căuta să menținem epoca de întunecare numai pentru a putea păstra pe vecie această plictisitoare condiție a impusei noastre divinități!

— Într-un cuvânt, zise Sam, da. Ce-i cu rugăciunomatul care se află chiar în fața acestui templu? Este, cultural vorbind, același lucru cu un car de luptă?

Brahma se ridică în picioare cât era de înalt și îl privi fioros. În spatele lui, tronul era o vâlvătaie de flăcări. *Veena* își făcea auzite strunele, impasibilă. Zeul înălță sceptrul, apoi grăi:

— Pregătește-te să primești blestemul lui Brahma... Începu el.

— Pentru ce, oare? întrebă Sam. Pentru că ți-am ghicit secretul? Dacă am să fiu zeu, ce importanță are? Trebuie să-l mai cunoască și alții. Ești supărată pentru că singura modalitate de a-ți afla adevărata identitate a fost să te ațâț puțin? Am presupus că ai să mă prețuiești mai mult dacă aveam să-mi demonstrez utilitatea punându-mi astfel inteligența în valoare. Dacă te-am jignit, îmi cer scuze.

— Nu pentru că ai ghicit — sau din cauza felului în care ai ghicit -, ci pentru că ți-ai bătut joc de mine, de-asta te blestem.

— Mi-am bătut joc de tine? se miră Sam. Nu înțeleg. Nu am vrut deloc să fiu lipsit de respect. Am fost în relații bune cu tine, pe vremuri. Numai puțin dacă te întorci cu gândul în trecut, ai să-ți aduci aminte că așa este. De ce mi-aș fi primejduit poziția bătându-mi joc de tine acum?

— Pentru că ai spus ce ți-a trecut prin minte, prea repede, fără să te mai gândești.

— Nu, Doamne. Nu am vrut decât să glumesc cu tine, așa cum ar fi făcut oricare alt om cu un semen de-al său, discutând astfel de chestiuni. Îmi pare rău dacă m-ai înțeles greșit. Garantez și că ai un harem de invidiat, în care fără îndoială că am să încerc și eu să mă strecur, într-o noapte. Dacă vrei să mă blestemi pentru că am fost plăcut surprins, atunci blesteamă-mă.

Trase din pipă și-și învălui în fum zâmbetul larg.

În cele din urmă, Brahma chicoti.

— Sunt puțin cam iute la mânie, asta-i drept, explică el, și poate prea afectat de trecutul meu. Desigur, și cu alții am mai glumit adesea în felul ăsta. Ești iertat. Îmi retrag începutul blestemului... Iar hotărârea ta, ce să cred, e de acceptare a ofertei mele? se interesă el.

— Întocmai, zise Sam.

— Bun. Întotdeauna am simțit o afecțiune frățească față de tine. Du-te și cheamă-mi preotul, să-l pot instrui în legătură cu încarnarea ta. Pe curând!

— Lucru sigur, Doamne Brahma.

Sam dădu din cap și-și înălță pipa. Apoi împinse rafturile și-l căută pe preot prin coridoarele exterioare. Felurite gânduri îi umblau prin minte, dar de astă dată le lăsă să rămână nerostite.

În acea seară, prințul făcu sfat cu aceia dintre însoțitorii lui care își vizitaseră rudele și prietenii în Mahārthā, și cu cei care umblaseră prin oraș culegând noutăți și zvonuri. De la ei află că în Mahārthā nu erau decât zece Maeștri ai Karmei și că aceștia locuiau într-un palat de pe versantul dinspre sud-est al culmilor de deasupra orașului. Făceau vizite programate la clinici sau la sălile de lectură ale templelor, unde se prezentau cetățenii pentru judecată, când solicitau reînnoirea. Sala Karmei era o construcție neagră, masivă, în curtea palatului lor, unde cei judecați făceau în cel mai scurt timp cerere pentru a fi transferați în noile trupuri. Strake, împreună cu alți doi sfetnici ai săi, plecară cât mai era încă lumină, să facă schițe cu fortificațiile palatului. Doi dintre curtenii prințului fură trimiși prin oraș pentru a duce invitația la o cină, urmată de un zaiāfet, shanului din Irabek, un bătrân și depărtat vecin al lui Siddharthā, împreună cu care luptase în trei încăierări sângeroase de frontieră și, din vreme în vreme, mersese la vânătoare de tigri. Shanul își vizita rudele în așteptarea întâlnirii fixate cu Maeștrii Karmei. Un alt om fu trimis în strada Fierarilor, unde le ceru lucrătorilor să dubleze comanda prințului și s-o execute până în zori. Mai luă cu sine bani, pentru a se asigura de cooperarea lor.

Mai pe seară, shanul din Irabek sosi la hanul lui Hawkana, însoțit de șase dintre neamurile lui, care făceau parte din casta negustorilor, dar purtau arme de parcă ar fi fost războinici. Văzând că hanul era, oricum, un așezământ pașnic și că nimeni dintre ceilalți oaspeți nu avea arme, și le lăsară și ei deoparte și se așezară spre capul mesei, alături de prinț.

Shanul era un bărbat înalt, dar foarte adus de spate. Purta caftan maroniu și un turban închis la culoare, care cobora până aproape de stufoasele lui sprâncene, groase ca niște omizi, de culoarea laptelui. Barba îi era un tufiș nins, dinții i se vedeau ca niște cioturi negre când râdea, iar pleoapele de jos îi ieșeau roșietice în afară, ca acrite și istovite după atâția ani de când tot împingeau înapoi ochii, injectați, împiedicându-i în încercarea lor evidentă de

a sări afară din orbite. Slobozea un râs flegmatos și bătea în masă, repetând pentru a șasea oară: "Elefanții sunt prea scumpi la ora actuală și nu-s buni de nimic prin noroaie!" Asta era în legătură cu discuția lor despre cel mai bun timp al anului pentru a purta un război. Numai unul foarte recent intrat în problemă ar fi atât de necioplit pentru a insulta ambasadorul unui vecin în perioada anotimpului ploios, se hotărî, iar acela avea să fie ulterior însemnat ca *nouveau roi*.

Când seara era cam pe sfârșite, medicul prințului se scuză pentru a supraveghea prepararea desertului și introduse un somnifer în tortul ce-i fu servit shanului. La câțva timp după consumarea desertului, shanul începu să fie din ce în ce mai ispitit să-și închidă ochii și-și lăsă capul să i se încline în față pentru perioade din ce în ce mai mari.

— Bună petrecere, murmura el printre sforăituri.

Iar în cele din urmă:

— Elefanții nu-s buni de nimic...

Și adormi fără a mai putea fi trezit. Neamurile lui nu găsiră că era potrivit a-l conduce acasă la ora aceea, pentru că medicul prințului le adăugase clorhidrat în vin, astfel că toți zăceau acum întinși pe podele, sforăind. Căpetenia servitorilor prințului aranjă cu Hawkana găzduirea lor, iar shanul fu dus în apartamentele lui Siddhartha, unde fu îndată cercetat de medic. Acesta îi slăbi veșmintele la încheieturi și-i vorbi pe un ton blând, persuasiv.

— Mâine după-amiază vei fi prințul Siddhartha, iar aceștia vor fi slujitorii tăi. Te vei prezenta în Sala Karmei însoțit de ei, pentru a cere acolo trupul pe care ți l-a promis Brahma fără obligativitatea de a fi mai înainte judecat. Vei rămâne Siddhartha pe parcursul transferului și te vei întoarce aici însoțit de slujitori, să te examinez eu. Înțelegi?

— Da, șopti shanul.

— Atunci, repetă ce ți-am spus.

— Mâine după-amiază, zise shanul, voi fi Siddhartha și-i voi comanda pe slujitorii...

Dimineața înflori strălucitoare, iar noaptea pieri dinaintea ei. Jumătate din oamenii prințului ieșiră călare din oraș, îndreptându-se spre nord. Când

ajunseră destul de departe pentru a nu mai putea fi văzuți, începură să ocolească spre sud-est, croindu-și drum printre coline, oprindu-se numai pentru a-și adapta planul de bătaie la condițiile terenului.

Jumătate de duzină dintre oameni fu trimisă în strada Fierarilor, de unde slujitorii se întoarseră ducând saci grei din canava, al căror conținut fu împărțit la trei duzini de oameni; după masa de dimineață plecară și aceștia în oraș.

Prințul se sfătui cu medicul lui, Narada, zicând:

— Dacă am considerat greșit clemența Cerurilor, atunci chiar că sunt blestemat.

Medicul, însă, îi răspunse:

— Mă îndoiesc că ai judecat-o greșit.

Și, astfel, trecură dinspre dimineață către miezul liniștit al zilei, cu Podul Zeilor deasupra-le.

Când dozele administrate își terminară efectul, își făcu apariția mahmureala. Shanului i se mai administră o posthipnoză și fu trimis împreună cu șase dintre slujitorii lui Siddhartha la Palatul Maeștrilor. Neamurile lui fură asigurate că rămăsese adormit în apartamentele prințului.

— Riscul cel mai mare acum, zise medicul, este shanul. O să fie recunoscut? Factorul favorabil nouă este că el nu-i decât un potentat minor dintr-un regat îndepărtat, se află în oraș doar de puțină vreme, și-a petrecut cea mai mare parte din acest timp cu rudele și încă nu s-a prezentat la judecată. Maeștrii încă nu au de unde să-ți cunoască înfățișarea...

— Numai dacă nu le-am fost descris de Brahma sau de preotul lui, zise prințul. Din câte știu eu, discuția mea este posibil să fi fost înregistrată, iar înregistrarea transmisă lor, pentru identificare.

— Totuși, de ce s-ar fi făcut așa ceva? întrebă Narada. Cu greu și-ar putea ei închipui frauda, ca să-și ia precauții împotriva unuia căruia îi fac o favoare. Nu, cred că reușim să o scoatem la capăt. Shanul nu ar fi în stare, desigur, să treacă proba, dar de o examinare superficială are să treacă, așa însoțit cum este de slujitorii tăi. Pentru moment, el chiar *crede* că este Siddhartha și poate trece orice testare simplă cu detectorul de minciuni — ceea ce eu consider a fi cel mai serios obstacol pe care l-ar avea de întâmpinat.

Așa că ei se puseră pe așteptat, iar cele trei duzini de oameni se întoarseră cu pungile goale, își strânseseră bagajele, își înșeuară caii și, unul câte unul, se împrăștiară prin oraș, ca în căutarea unui loc unde să chefuiască, dar de fapt îndreptându-se către sud-est.

— La revedere, bunule Hawkana, zise prințul când oamenii care mai rămăseseră împachetară și îhcălecară. Am să dau, ca de obicei, referințe bune în legătură cu așezământul tău tuturor celor pe care am să-i întâlnesc în drum. Regret că șederea mea aici a trebuit să fie atât de neașteptat întreruptă, dar sunt obligat să încălec și să plec pentru a înăbuși o revoltă la țară, de îndată ce voi părăsi Sala Karmei. Știi și tu cum apar asemenea lucruri, când un stăpân este întors cu spatele. Așa că, deși mi-ar fi plăcut să petrec încă o săptămână sub acoperișul tău, mă tem că această plăcere va trebui să fie amânată pe altă dată. Dacă întreabă cineva de mine, spune-le să mă caute în Hades.

— Hades, Doamne?

— Este cea mai sudică provincie a regatului meu, renumită pentru clima ei excesiv de fierbinte. Vezi să formulezi întocmai, mai ales pentru preoții lui Brahma, care ar putea să se intereseze în legătură cu locul unde mă aflu în următoarele zile.

— Așa voi face, Doamne.

— Și ai deosebită grijă de rânđașul Dele. Aștept să-l aud iarăși cântând la următoarea mea vizită.

Hawkana se înclină adânc și se pregătea să înceapă un discurs, așa că prințul decise că era momentul să-i arunce ultima pungă cu monede și să mai facă un comentariu cu privire la vinurile de Urath — înainte de a încăleca iute și a striga comenzi oamenilor, astfel încât să curme orice conversație.

Ieșiră apoi călare pe poartă și duși fură, lăsându-l în urmă numai pe medic, împreună cu trei războinici pe care acesta trebuia să-i trateze încă o zi de o indispoziție obscură, în legătură cu schimbarea climei, înainte de a porni și ei pentru a-i prinde din urmă pe ceilalți.

Traversară orașul luând-o pe străzi lăturalnice și, după o vreme, ieșiră în drumul mare care ducea la Palatul Maeștrilor Karmei. Pe parcurs, Siddhartha schimbă semnale secrete cu cele trei duzini de războinici ai săi, care stăteau la fereală în diferite puncte din pădure.

După ce merseră cam jumătate din cale, prințul și cei opt oameni care-l însoțeau traseră de hățuri. Se făcură că se odihnesc, retrăgându-se printre copaci și dându-le timp și celorlalți să-i ajungă din urmă.

Nu trecu prea mult și văzură mișcare pe drum, înaintea lor. Se apropiau șapte călăreți și prințul bănuie că sunt cei șase lăncieri ai săi împreună cu shanul. Când se apropie destul, prințul le ieși în întâmpinare.

— Cine sunteți voi, întrebă un călăreț înalt, cu ochi ageri, ce călărea iapa albă. Cine sunteți voi care îndrăzniți să barați trecerea prințului Siddhartha, Legătorul Demonilor?

Prințul îl cântări din priviri — musculos și ars de vânt, de vreo douăzeci de ani, cu trăsături vulturești și ținută impunătoare — și simți deodată că îndoielile îi fuseseră nefondate și că se păcălise singur cu bănuielile și neîncrederea. După exemplarul suplu ce călărea pe propria lui iapă, se părea că Brahma făcuse târgul cu bună-credință, autorizând pentru folosința lui un trup încântător și zdravăn, acum stăpânit de bătrânul shan.

— Doamne Siddhartha, spuse omul lui, care călărise alături de stăpânul Irabekului, se pare că au jucat cinstit. Nu văd nimic în neregulă la el.

— Siddhartha?! urlă shanul. Cine este ăsta, de îndrăznești să i te adresezi cu numele stăpânului tău? *Eu* sunt Siddhartha, Legătorul...

Și cu aceasta, își trase capul spre spate și vorbele începură să-i gâlgâie în gâtlej.

Apoi, shanul fu cuprins de spasme. Înțepeni, își pierdu echilibrul și se prăbuși din șa. Siddhartha își apropie calul de el. La colțurile gurii i se vedeau balonașe de spumă, iar ochii i se dăduseră peste cap.

— Epileptic! strigă prințul. Vroiau să-mi dea un creier dereglat.

Ceilalți se strânseră în jurul lui și-l ajutară pe prinț să-l îngrijească pe shan până ce-i trecu accesul și-și reveni în simțiri.

— Ce... Ce s-a întâmplat? întrebă el.

— Trădare, zise Siddhartha. Trădare, o, shan al Irabekului! Unul dintre oamenii mei te va duce acum la medicul meu personal, pentru un consult. După ce te vei fi odihnit, îți sugerez să depui un protest la sala de lectură a Templului lui Brahma. Medicul meu îți va da îngrijiri la Hawkana, după care te vei simți mai bine. Îmi pare rău că s-a întâmplat un asemenea lucru. Se va

aranja, probabil. Dar dacă nu, adu-ți aminte de ultimul asediu al orașului Kapila și consideră că suntem chit. Bună ziua, frate prințule.

Se înclină în fața acestuia și oamenii lui îl ajutară pe shan să încalece pe roibul lui Hawkana, pe care-l împrumutase Siddhartha mai devreme.

Încălecat pe iapa lui cea albă, prințul îi privi depărtându-se, apoi se întoarse spre oamenii care stăteau în jurul său și vorbi cu voce suficient de ridicată pentru a fi auzit și de cei care așteptau în afara drumului:

— Vor intra nouă dintre noi. La două sunete de corn, ne urmați și voi, ceilalți. Dacă opun rezistență, faceți-i să-și dorească să fi fost mai prudenți, pentru că alte trei sunete de corn îi vor aduce jos de pe colină pe cei cincizeci de lăncieri, dacă e nevoie de ei. Este un loc de plăceri, nu un fort unde să se poarte bătălii. Luați-i prizonieri pe Maeștri. Nu le stricați aparatajul și nu lăsați pe nimeni să o facă. Dacă nu ne opun rezistență e bine. Dacă da, vom trece prin Reședință și prin Palatul Maeștrilor Karmei ca un băiețel printr-un întins și extrem de complicat mușuroi de furnici. Noroc! Nici un zeu nu va fi cu voi!

Și întorcându-și calul, o luă în sus pe drum, cu cei opt lăncieri cântând încetișor în urma lui.

Prințul trecu prin larga poartă dublă, care stătea deschisă și nepăzită. Începu imediat să-și pună întrebări în legătură cu sistemele secrete de apărare pe care Strake se putea să le fi scăpat din vedere.

Curtea avea un aspect îngrijit și era parțial pavată. Într-o largă porțiune de grădină se aflau la lucru servitori, curățând copacii, tunzând boscheții, plantând flori. Prințul căută din priviri amplasamentele armamentului și nu zări nici unul. Slujitorii își înălțară privirile la intrarea lui, dar nu se opriră din lucru.

În celălalt capăt al curții se afla Sala Karmei, construită din piatră neagră. Prințul se îndreptă într-acolo, urmat de călăreții lui, când, pe neașteptate, se auzi salutat de pe treptele Palatului Maeștrilor, aflat în dreapta. Trase de frâu și se întoarse să se uite într-acolo. Omul purta o tunică neagră, cu un cerc galben pe piept și ținea în mână un toiag din lemn de abanos. Era înalt, greoi și cu pungii sub ochi. Nu-și repetă salutul, stătea numai în așteptare.

Prințul își mână bidiviul către scările largi.

— Trebuie să stau de vorbă cu Maeștrii Karmei, spuse el.

- Ai o întâlnire fixată? întrebă omul.
- Nu, răspunse prințul, dar este ceva important.
- Atunci, regret că ai bătut calea degeaba. Trebuie să ai fixată întâlnirea.

Poți face aranjamentele la orice templu din Mahartha.

După care, bătut cu toiagul în treaptă, întoarse spatele și se depărtă.

— Smulgeți din rădăcini tot ce-i în grădină, spuse prințul oamenilor săi, tăiați copacii de colo, strângeți totul grămadă și dați foc.

Omul în negru se opri și se întoarse iar.

Numai prințul se mai afla la picioarele scărilor. Oamenii lui se îndreptau deja spre grădină.

— Nu poți face una ca asta, zise omul.

Prințul surâse.

Oamenii săi descălecară și începură să reteze tufișurile, croindu-și drum prin straturile de flori.

— Spune-le să se oprească!

— De ce așa face-o? Am venit să vorbesc cu Maeștrii Karmei, iar tu îmi spui că nu pot. Eu îți spun că pot și că o voi face. Vom vedea care dintre noi are dreptate.

— Ordonă-le să se oprească, spuse celălalt, și am să-ți duc mesajul Maeștrilor.

— Stați! strigă prințul. Dar fiți gata să începeți iar.

Omul în negru urcă scările și dispăru în palat. Prințul mângâia cornul care-i atârna de un șnur, la gât.

La scurtă vreme, se petrecu o mișcare și oameni înarmați începură să iasă pe ușă. Prințul duse cornul la gură și suflă de două ori în el.

Oamenii purtau platoșe din piele neagră — unii dintre ei încă încheindu-și-le din mers — și coifuri din același material. Brațul în care țineau sabia le era acoperit până la cot și purtau mici scuturi ovale, din metal, cu o roată galbenă pe un câmp negru, ca emblemă. Aveau săbii lungi, curbate. Umplură treptele și se opriră ca în așteptarea unui ordin.

Omul în negru apăru iar și stătu în capul scărilor.

— Prea bine, zise el, dacă ai un mesaj pentru Maeștri, spune-l!

— Ești unul dintre Maeștri? întrebă prințul.

— Da.

— Atunci, probabil că ai cel mai mic rang, de vreme ce trebuie să faci și pe portarul. Lasă-mă să-i vorbesc celui care este mai-mare peste voi aici.

— Insolența îți va fi plătită și acum și în viața care va veni, observă Maestrul.

În acel moment, trei duzini de lăncieri pătrunseră pe poartă și se aliniară de o parte și de alta a prințului. Cei opt care începuseră distrugerea grădinii încălecară pe cai și veniră să se alăture formației, ținându-și pregătite săbiile goale.

— Trebuie să pătrundem călare în palatul vostru? întrebă prințul. Sau binevoiești să-i aduni și pe ceilalți Maeștri, cu care doresc să stau de vorbă?

Aproape optzeci de oameni stăteau pe scări, înfruntându-i cu săbiile în mâini. Maestrul păru să cântărească raportul forțelor. Se hotărî pentru menținerea lucrurilor așa cum se prezentau.

— Nu face nimic necugetat, spuse el, pentru că oamenii mei se vor apăra fără nici o cruțare. Așteaptă-mă să mă întorc. Am să-i chem și pe ceilalți.

Prințul își umplu pipa și și-o aprinse. Oamenii lui stăteau ca niște statui, cu lăncile pregătite. Transpirația era mai evidentă pe fețele soldaților pedestri de pe primul rând de trepte.

Pentru ca timpul să treacă mai ușor, prințul se adresă lăncierilor săi:

— Să nu vă gândiți să vă arătați măiestria așa cum ați făcut la ultimul asediu al Kapilei. Luați ca țintă pieptul, nu capul. De asemenea, continuă el, să nu vă treacă prin minte să vă ocupați cu obișnuita mutilare a celor răniți sau uciși — aici este un loc sfânt și nu trebuie să fie profanat într-un astfel de mod.

Pe de altă parte, adăugă el, am să consider că mi se aduce un afront direct dacă nu vor fi zece prizonieri pentru a fi sacrificați lui Nirriti Cel Negru, patronul meu personal — în afara acestor ziduri, desigur, unde celebrarea Pădurii Negre nu va atârna atât de greu în balanță împotriva noastră...

Spre dreapta se auzi un zăngănit: un pedestraș care se uitase la lungimea lăncii lui Strake leșinase și se rostogolise în jos pe scări.

— Opriți! strigă personajul în negru, care se arată împreună cu încă alți șase — la fel îmbrăcați — în capul scărilor. Nu profanați cu vărsare de sânge Palatul Karmei. Sângele aceluia războinic căzut deja....

— I se va ridică în obraji, termină prințul, când își va reveni în simțiri — pentru că ucis nu este.

— Ce vrei?

Personajul în negru care i se adresa era potrivit de înalt, dar enorm de gras. Stătea ca o butie uriașă, neagră, cu toiagul ca un fulger negru-strălucitor.

— Văd numai șapte, răspuse prințul. Înțeleg că aici își au reședința zece Maeștri. Unde sunt ceilalți trei?

— Ceilalți trei sunt în acest moment de serviciu în trei săli de lectură din Mahartha. Ce dorești de la noi?

— Tu ești mai-marele aici?

— Doar Marea Roată a Legii este mai-mare aici.

— Ești mai-marele reprezentanților Marii Roți între aceste ziduri?

— Da.

— Prea bine. Vreau să vorbesc între patru ochi cu tine... Acolo, zise prințul, arătând către Sala Karmei cea neagră.

— Imposibil!

Prințul își bătu de călcâi pipa goală, îi răzui vatra cu vârful pumnalului și o puse înapoi în punga ei. Apoi se îndreptă bine pe spinarea iepei albe și strânse cornul de vânătoare în mâna stângă, întâlni privirile Maestrului.

— Ești absolut sigur de asta? întrebă el.

Gura Maestrului, mică și strălucitoare, se strâmbă rostind cuvinte ce nu se făcură auzite. Apoi:

— Cum spui tu, încuviință el în cele din urmă. Faceți-mi loc! zise apoi hotărât și trecu printre rândurile de războinici, oprindu-se înaintea iepei albe.

Prințul îndemnă iapa cu genunchii, întorcând-o spre Sala Karmei cea neagră.

— Rămâneți pe poziție, deocamdată! strigă Maestrul.

— Este valabil și pentru voi, le spuse prințul oamenilor săi. Cei doi traversară curtea și prințul descălecă înaintea sălii.

— Îmi ești dator un trup, spuse el cu voce blândă.

— Ce vorbă mai este și asta? zise Maestrul.

— Sunt prințul Siddhartha din Kapila, Legătorul Demonilor.

— Siddhartha tocmai a fost servit, spuse celălalt.

— Așa crezi tu, răspuse prințul. Servit cu un epileptic, din ordinul lui Brahma. Lucrurile nu stau chiar așa, oricum. Omul pe care l-ai tratat mai devreme era un impostor încăpățânat, eu sunt adevăratul Siddhartha, preot fără nume, și am sosit să-mi revendic trupul — unul întreg și puternic și fără boli ascunse. Ai să mă servești în această chestiune. Ai să mă servești cu voie sau fără voie, dar ai să mă servești.

— Așa crezi?

— Așa cred, răspuse prințul.

— La atac! țipă Maestrul și-și repezi bastonul cel negru asupra capului prințului.

Prințul se aplecă, evitând lovitura și se retrase scoțându-și sabia. Pară de două ori lovitura bastonului. Apoi bastonul îl izbi în umăr, cu o lovitură fulgerătoare, suficientă pentru a-l face să se clatine. Se învârti în jurul iepei albe, urmărit de Maestru. Ferindu-se de lovituri, punând calul între el și adversarul lui, duse la gură cornul de vânătoare și suflă în el de trei ori. Sunetele se înălțară deasupra zgomotului luptei înverșunate de pe treptele palatului. Gâfâind, se întoarse și ridică garda la timp pentru a para o lovitură la tâmplă, care cu siguranță l-ar fi ucis dacă și-ar fi atins ținta.

— Stă scris, spuse Maestrul rostind cuvintele printre icneli, că acela care dă ordine fără a avea puterea de a le face ascultate este nebun.

— Cu nici zece ani în urmă, gâfâi prințul, n-ai fi reușit să mă atingi cu bastonul ăla.

Își repezi sabia spre el, sperând să poată reteza lemnul, dar celălalt reușea de fiecare dată să-i întoarcă ascuțișul sabiei astfel încât, deși îl cresta și-l răzuia ici-colo, bastonul rămânea întreg.

Apucând bastonul cu amândouă mâinile, Maestrul îi aplică o lovitură puternică în partea stângă și prințul își simți coastele frângându-i-se în el... Căzu.

Ceea ce urmă nu fu rezultatul unui plan anume, pentru că sabia îi zburase din mână, răsucindu-se, când prințul se prăbușise; dar arma îl izbi pe Maestru peste fluierile picioarelor și acesta căzu în genunchi, urlând.

— Acum suntem la egalitate, gâfâi prințul. Vârsta mea contra grăsimii tale...

Își trase pumnalul, cum zăcea la pământ, însă nu-l putu prinde bine. Se sprijini în cot. Maestrul, cu lacrimi în ochi, încercă să se ridice, dar căzu înapoi în genunchi.

Atunci se auzi tropot de copite.

— Nu sunt nebun, zise prințul, și acum am puterea de a-mi face ordinele ascultate.

— Ce se întâmplă?

— Au sosit ceilalți lăncieri ai mei. Dacă aș fi intrat în forță, te-ai fi strecurat într-un cotlon ca un vierme într-o bucată de lemn și, poate, mi-ar fi luat zile întregi ca să-ți cotrobăi palatul și să te scot la iveală. Acum, te am în mână.

Maestrul ridică bastonul deasupra capului. Prințul își trase brațul înapoi.

— Lasă-l jos, sau arunc pumnalul. Nu știu dacă am să te nimeresc sau nu, dar s-ar putea să te lovesc. Nu ești prea nerăbdător să te joci, la noroc, cu adevărata moarte, nu-i așa?

Maestrul coborî bastonul.

— Vei cunoaște adevărata moarte, spuse el, când gărzile Karmei vor fi făcut carne de dat la câini din călăreții tăi.

Prințul tuși și se uită fără interes la scuipatul lui plin de sânge.

— Între timp, ia hai să facem noi politică, sugeră el.

După ce zgomotele bătăliei încetaseră, Strake — înalt, plin de praf, cu părul aproape la fel de roșu ca sângele închegat de pe lama sabiei lui — fu împins cu botul de iapa cea albă, când veni să-și salute prințul, și zise :

— S-a terminat.

— Ai auzit, Maestre al Karmei? Întrebă prințul. Gărzile tale sunt carne pentru câini.

Maestrul nu răspunse.

— Servește-mă acum, și-ți poți păstra viața, spuse prințul. Refuză, și ți-o iau eu.

— Am să te servesc, spuse Maestrul.

— Strake, ordonă prințul, trimite doi oameni jos, în oraș — unul să mi-l aducă înapoi pe Narada, medicul, iar celălalt să meargă în strada Licăririlor, să-l aducă aici pe Jannaveg, cel care croiește pânze de corabie. Din cei trei lăncieri rămași la Hawkana, lasă numai unul, să-l țină pe șanul din Irabek până la asfințit. După aceea, să-l lege și să-l lase acolo, iar el să vină după noi.

Strake zâmbi și salută.

— Acum, cheamă oameni să mă ducă în sală și să stea cu ochii pe Maestrul ăsta.

Arse vechiul lui trup laolaltă cu celelalte. Gărzile Karmei, până la unul, muriseră în bătălie. Dintre cei șapte Maeștri fără nume, numai cel care fusese gras supraviețui. Dacă băncile de spermă și ovule, precum și recipientele de creștere și cele de păstrare a corpurilor nu puteau fi transportate, echipamentul propriu-zis de transfer fu demontat sub supravegherea doctorului Narada, iar componentele sale încărcate pe caii celor căzuți în luptă. Tânărul prinț, călare pe iapa cea albă, urmări cum limbile flăcărilor înghit trupurile. Opt ruguri își aruncau vâlvătăile spre cerul dinaintea asfințitului. Cel care fusese croitor de pânze pentru corăbii își întoarse ochii către rugul cel mai apropiat de poartă, ultimul aprins, ale cărui flăcări abia acum ajungeau în vârf, unde zăcea trupul burduhănos al unuia care purta o robă neagră, cu un cerc galben pe piept. Când focul îl atinse și roba începu să fumege, câinele care se ascunsese în grădina distrusă își înălță capul într-un urlet care aducea a vaiet.

— În această zi, lista păcatelor tale s-a umplut de a dat pe de lături, zise croitorul de vele.

— Dar, ăăă, lista rugăciunilor mele?! replică prințul. Am să mă bizui pe asta, deocamdată. Va trebui ca teologii viitorului să ia, totuși, decizia finală cu privire la acceptabilitatea tuturor acestor fise din rugăciunomaturi. Să lăsăm acum Cerurile să se întrebe ce s-a întâmplat astăzi aici — unde sunt eu, dacă sunt și cine? A sosit vremea să pornim la drum, căpitane. În munți, pentru o vreme, apoi pe drumuri diferite, pentru mai multă siguranță. Nu sunt sigur ce

drum voi apuca, știu numai că duce spre poarta Cerurilor și că trebuie să merg înarmat.

— Legătorul Demonilor, zise celălalt și zâmbi.

Căpetenia lăncierilor se apropie. Prințul dădu din cap. Fură strigate ordine.

Coloana călăreților porni, ieși pe porțile Palatului Karmei, părăsi drumul și se îndreptă spre înălțimile din sud-estul orașului Mahartha, lăsându-și în urmă tovarășii, arzând ca un răsărit de soare.

TREI

Se spune că atunci când a apărut Învățătorul, cei care veneau să-i asculte învățăturile, oameni din toate castele, ca și animale, zei și, întâmplător, sfinți, plecau de la el purificați și înălțați. Era îndeobște acceptat de toată lumea că el primise iluminarea, excepție făcând cei care îl credeau a fi un impostor, un păcătos, un criminal sau un șugubăț practic. Aceștia din urmă nu se numărau cu toții printre dușmanii lui; dar, pe de altă parte, nici toți cei purificați și înălțați nu se numărau doar printre prieteni și susținători. Adepții îl numeau Mahasamatman și unii spuneau că era zeu. Astfel că, după ce se văzu că fusese acceptat ca învățător, că era privit cu respect, că avea pe mulți dintre cei bogați printre sprijinitori și că își câștigase o faimă ajunsă până în ținuturi îndepărtate, se vorbi despre el ca despre Tathagatha, însemnând Cel Realizat. Trebuie să se rețină că în vreme ce zeița Kali (cunoscută și drept Durga, uneori, în momentele ei mai bune) nu dădu niciodată glas opiniei sale cu privire la calitatea lui de Buddha. Ea îi acordase, în schimb, privilegiul unic de a-i trimite, pentru ca el să-i plătească tributul, călăul sfânt, nu un simplu asasin plătit...

Adevărata Dhamma^[47] nu dispare nicidecum până când nu se ridică în lume o falsă Dhamma. Când falsa Dhamma apare în lume, ea face ca adevărata Dhamma să dispară!

Samyutta-Nikaya (II, 224)

În apropierea orașului Alundil se afla o dumbravă deasă de copaci cu coaja albastră și cu frunzișul ca niște pene. Era faimoasă pentru frumusețea ei și pentru pacea ca de mănăstire ce domnea la umbra sa. Fusese proprietatea negustorului Vasu până la convertirea acestuia, moment în care o oferise învățătorului cunoscut sub diverse nume, ca Mahasamatman, Tathagatha și Cel Iluminat, în pădure se adăpostea acest învățător cu adepții lui, iar când intrau în oraș la miezul zilei, vasele lor de cerșit nu rămâneau niciodată neumplute.

Prin dumbravă se afla întotdeauna un mare număr de pelerini. Credincioșii, curioșii, precum și cei care-i pândeau pe ceilalți treceau permanent pe acolo. Veneau călare, veneau cu luntrea, veneau pe jos.

Alundil nu era un oraș prea mare. Avea și căsuțe acoperite cu stuf și bungalouri din lemn; strada lui principală era nepavată și plină de făgașe lăsate de roțile carelor; avea două bazare mari și alte câteva mici; erau câmpuri întinse de cereale, care se revărsau și se unduiau albastre-verzui împrejurul orașului, stăpânite de cei din casta Vaisya^[48] și îngrijite de cei din casta Sudra^[49]; avea multe hanuri (deși nici unul atât de bun ca legendarul așezământ al lui Hawkana, din îndepărtatul Mahartha), datorită constantului aflux de călători; avea sfinții lui și povestitorii lui; și avea templul lui.

Templul era situat pe o mică înălțime din apropierea centrului orașului și avea porți enorme pe fiecare dintre cele patru laturi. Porțile și zidurile dimprejur erau acoperite cu brâie de sculpturi decorative, reprezentând muzicieni și dansatori, războinici și demoni, zei și zeițe, animale și artiști, cupluri care se iubeau și jumătăți de oameni, gardieni divini și devas^[50]. Porțile

⁴⁷ Vechile cărți sacre indiene (n.tr.).

⁴⁸ Legea divină, revelată sub forma preceptelor religioase (n.tr.).

⁴⁹ Casta oamenilor liberi, meșteșugari, negustori etc. (n.tr.).

⁵⁰ Casta servitorilor (n.tr.).

dădeau într-o primă curte, care adăpostea alte ziduri și alte porți, ce conduceau la rândul lor către cea de-a doua curte. Prima dintre ele adăpostea un bazar, unde se vindeau ofrande pentru zei. Mai adăpostea și numeroase mici altare, dedicate zeităților mai puțin importante, în această curte se puteau găsi la orice oră a zilei cerșetori care cerșeau, sfinți care meditau, copii care râdeau, femei care bârfeau, esențe care ardeau, păsări care cântau, bazine de purificare ce clipoceau și rugăciunomaturi care bâzâiau.

Curtea interioară, însă, cu altarele ei masive închinată zeităților importante, era un centru de intensitate religioasă. Oamenii cântau sau strigau rugăciuni, murmurau versete din *Vede*, ori stăteau în picioare sau în genunchi sau prosternați înaintea unor imagini uriașe din piatră, care erau adesea atât de încărcate de ghirlande de flori, pătate cu pastă roșie de *kum-kum* și înconjurată de mormane de ofrande, încât era imposibil de spus ce zeități fuseseră cufundată în mijlocul acelei adorații atât de palpabile. Periodic, trâmbițele templului erau făcute să sune și se lăsa un moment de liniște până când ecourile lor se stingeau, după care zarva reîncepea.

Și nimeni nu punea în discuție faptul că regina acestui templu era Kali. Statuia ei înaltă, din piatră, în altarul său gigantic, domina curtea interioară. Zâmbetul ei abia schițat, probabil nemulțumit de ceilalți zei și de adoratorii lor, era, în felul lui, reținut ca și rânjetele înlănțuite ale craniilor pe care le purta drept colier, la gât. În fiecare mână avea câte un pumnal; și, cu greutatea echilibrată pe amândouă picioarele, la jumătatea unui pas, părea că stătea pe gânduri dacă să execute un dans mai înainte de a-i ucide pe cei veniți la altarul ei. Avea buzele pline și ochii mari. În lumina torțelor, lăsa impresia că se mișcă.

Se potrivea, prin urmare, faptul că își avea altarul așezat față în față cu cel al lui Yama, zeul morții. Se hotărâse, cu destul temei, de către preoți și arhitecți, că el era cel mai potrivit dintre toate zeitățile pentru a-și petrece ziua, minut de minut, uitându-se la ea, ațintindu-și privirea neclintită, dătătoare de moarte, în ochii ei, întorcându-i jumătatea de zâmbet cu zâmbetul lui strâmb. Până și cel mai devotat adorator prefera, de regulă, să facă un ocol, decât să treacă printre cele două altare; iar după căderea

Întinericului, zona lor de curte era întotdeauna sălașul liniștii și al nemișcării, niciodată tulburat de adoratorii întârziați.

Dinspre nord, când vânturile primăverii începură să sufle peste ținut, sosi cel numit Rild. Un bărbat scund, al cărui păr era alb, deși anii îi erau puțini — Rild, care purta zdrențele întunecate ale pelerinului, dar pe al cărui antebraț, când îl găsiră zăcând în mlaștini, cuprins de febră, era înfășurat cordonul stacojiu, de sugrumător, semnul adevăratei lui profesii: Rild.

Rild sosi primăvara, în perioada festivalului, la Alundil cel din câmpurile albastre-verzui, cu căsuțe acoperite cu stuf și bungalouri din lemn, cu drumuri desfundate și multe hanuri, cu bazare și sfinți și povestitori, Alundil al mării renașteri religioase și al învățătorului său, a cărui faimă se răspândise peste multe hotare — la Alundil, cel cu templul a cărui zeiță patroană era regină.

Timpul festivalului.

Cu douăzeci de ani în urmă, micul festival din Alundil fusese o afacere aproape exclusiv locală. Acum, însă, cu afluxul nenumăraților călători, provocat de prezența Iluminatului, care propovăduia Calea cu Opt Cărări^[51], festivalul din Alundil atrăgea atât de mulți pelerini încât locurile de găzduire erau supraaglomerate. Cei care aveau corturi puteau percepe taxe ridicate pentru a le închiria. Grajdurile erau și ele închiriate pentru a fi ocupate de oameni. Până și terenurile virane erau oferite cu chirie, pentru instalarea corturilor.

Alundil îl iubea pe Buddha al său. Multe alte orașe încercaseră să-l atragă departe de dumbrava lui cea vineție: Shengodu, Floarea Munților, îi oferise un palat și un harem pentru a-și aduce învățăturile cu el, pe coline. Dar Iluminatul nu se duse la munte. Kannaka, de pe Fluviul Șarpe, îi oferise elefanți și corăbii, o casă în oraș și o vilă la țară, cai și slujitori, pentru a veni să predice pe cheiurile lui. Dar Iluminatul nu se duse la râu.

Buddha rămase în dumbrava lui și toate lucrurile veneau la el. Cu trecerea anilor, festivalul deveni tot mai mare și mai lung și mai complicat, ca dragonii bine hrăniți, cu solzii toți lucitori. Brahmanii locali nu erau de acord cu învățăturile antirituale ale lui Buddha, însă prezența acestuia le umplea

⁵¹ Potrivit doctrinei budiste, drumul de urmat pentru ajungerea la Iluminare este Calea cu Opt Cărări — reprezentate de opt categorii de acțiuni care trebuie să fie făcute "drept": credință, intenții, vorbire, fapte, trai, strădania, atenție și concentrare (n.tr.).

cuferele cu vârf și-ndesat; așa că se învățară să trăiască în umbra lui largă, nerostind niciodată cuvântul *tir-thika* — eretic.

Timpul festivalului.

Tobele începură să bată în seara celei de-a treia zile.

În cea de-a treia zi, marile *kathakali* își începură bubuitul rapid. Stacato-ul lor, ce se auzea de la mare depărtare, se propaga peste câmpuri până în oraș, peste oraș, peste dumbera vineție și peste terenurile acoperite cu mlaștini de dincolo de ea. Toboșarii, purtând *mundus*-uri albe, goi până la brâu, cu pielea întunecată strălucind de transpirație, lucrau în schimburi, atât era de obositor ritmul pe care îl susțineau; și sunetul nu se întrerupea nici o clipă, nici chiar când noul schimb se așeza pe poziție dinaintea fețelor bine întinse, din piele tăbăcită, ale instrumentelor.

Când întunericul se lăsă peste lume, călătorii și locuitorii orașului, care se puseseră în mișcare de cum auziseră glasul tobelor, începură să pătrundă pe câmpul unde se desfășura festivalul, larg precum un câmp de bătălie din vechime. Acolo își găsiră locuri și așteptară ca noaptea să se adâncească și să înceapă piesa, sorbind între timp ceaiul dulce mirositor pe care-l cumpărau de la tarabele instalate sub copaci.

Un vas mare și pântecos din alamă, de înălțimea unui om, cu fitiluri atârând peste margini, trona în mijlocul câmpului. Fitilurile erau aprinse, iar în apropierea corturilor actorilor licăreau torțe.

Bătaia tobelor, de aproape, era asurzitoare și hipnotizantă, iar ritmurile complicate, sincopate, seducătoare. Când se apropie miezul nopții, cântecele devoționale începură, înălțându-se și coborând după cum le dictau marile *kathakali* și țesând ca o plasă în jurul simțurilor.

Se lăsă o scurtă liniște când Iluminatul sosi împreună cu călugării lui, îmveșmântați în robele lor galbene ca șofranul, aproape portocalii în lumina flăcărilor. Dar ei își traseră jos glugile și se așezară pe pământ cu picioarele încrucișate. După o vreme, numai cântările și glasul tobelor mai umpleau mințile spectatorilor.

Când apărură actorii, gigantici în costumele lor, cu clopoței la genunchi, nu se auziră de fel aplauze: erau toți cu atenția încordată. Dansatorii ritmurilor de *kathakali* erau faimoși, antrenați din copilărie în gimnastica acrobatică și în

străvechile mișcări ale dansului clasic, cunoscând cele nouă mișcări diferite ale gâtului și ale ochilor și sute de mișcări ale mâinilor, necesare pentru a reînvia anticele povești de iubire și de luptă, ale întâlnirilor dintre zei și demoni, ale vitejeștilor bătălii și ale sângeroaselor trădări transmise de tradiție. Muzicanții strigau cuvintele povestirilor, în vreme ce actorii, care nu vorbeau niciodată, redau înspăimântătoarele aventuri ale lui Rama^[52] și ale fraților Pandava^[53]. Cu machiaje în verde și roșu sau negru și alb strălucitor, ei umblau peste câmp, cu fustele unduindu-li-se, cu nimburile închipuite din oglindă pisată, lucindu-le în lumina felinarelor. Când și când, felinarele pâlpâiau și trosneau și era ca și cum un halou de lumină sfântă sau nesfântă le-ar fi jucat în jurul capetelor, ștergând cu totul sentimentul întâmplării, făcându-i pe spectatori să simtă pentru un moment că ei înșiși erau iluzia și că mărețele personaje ale dansului ciclopic erau singurele lucruri reale de pe lume.

Dansul continuă până la revărsatul zorilor și se termină o dată cu răsăritul soarelui. Înainte să se crape de ziuă, oricum, dinspre oraș sosi unul dintre purtătorii de robe galbene, care-și făcu drum prin mulțime și-i spuse ceva la ureche Iluminatului.

Buddha dădu să se ridice, apoi păru să se gândească mai bine și se reaseză. Îi șopti călugărului un mesaj, iar acesta aprobă din cap și părăsi câmpul festivalului.

Buddha, imperturbabil, își îndreptă iarăși atenția asupra spectacolului. Un călugăr așezat în apropiere observă că bătea ușor cu degetele în pământ și hotărî că Iluminatul ținea, probabil, ritmul tobelor, fiind binecunoscut tuturor că el se afla deasupra unor lucruri precum nerăbdarea.

Când piesa se sfârși, iar Surya, soarele, coloră în roz poalele cerurilor de deasupra inelului dinspre răsărit al lumii, fu ca și cum noaptea care tocmai trecuse ar fi ținut mulțimea prizonieră într-un vis încordat și înfricoșător, din care, istoviți, erau abia acum eliberați, pentru a rătăci în ziua ce se năștea.

Buddha și adepții lui se așternură imediat la drum, în direcția orașului. Nu se opriră pentru popas, ci trecură prin Alundil cu mers iute, dar demn.

⁵² Eroul central al *Ramayanei*, una dintre cele mai vechi epopei indiene, și avatar al lui Vishnu (n.tr.).

⁵³ Eroi ai *Mahabharatei*, cel de-al doilea mare poem epic indian (n.tr.).

Când ajunseră iar în dumbrava vineției, Iluminatul își sfătui discipolii să se odihnească, iar el se îndreptă spre un mic pavilion din adâncul pădurii.

Călugărul care adusese mesajul în timpul festivalului se afla în pavilion. Acolo îngrijea febra călătorului peste care dăduse în mlaștini, unde se afunda adeseori pentru a medita mai profund asupra stării de putrezire pe care trupul lui avea să o cunoască după moarte.

Tathagatha îl studie pe bărbatul care zăcea întins pe rogojină. Buzele îi erau subțiri și palide; avea fruntea înaltă, pomeții obrazilor înalți, sprâncenele înghețate, urechile ascuțite; și Tathagatha ghici că atunci când pleoapele acelea aveau să se ridice, ochii ce vor fi lăsați să se vadă urmau să fie de un albastru deschis sau cenușii. Era un aer de... transparentă... sau de fragilitate în starea lui de inconștientă, ce putea să se datoreze în parte febrei care-i măcina trupul, dar care nu îi putea fi atribuită întru totul. Omulețul nu dădea impresia că ar fi unul care să poarte asupra lui lucrul pe care acum Tathagatha îl ridică în mână. Mai degrabă, la o primă vedere, părea a fi foarte în vârstă. Dacă cineva se uita mai bine la el și realiza că părul său fără culoare și trupul subțiratic nu însemnau o vârstă înaintată, ar fi fost izbit de ceva copilăresc în înfățișarea lui. După aspectul pielii, Tathagatha se îndoia că omul din fața sa avea nevoie să se bărbierească prea des. Poate o ușor poznașă încrețire se ascundea acum undeva, între obraji și colțurile gurii. Poate că nici asta.

Buddha ridică stacojiul cordon de sugrumător, care era un obiect purtat numai de călăii sacri ai zeiței Kali. Îi mângâie împletitura fină din mătase. Nu avea nici o îndoială că era destinat să se încolăcească într-un anume fel împrejurul propriului său gât.

Aproape inconștient, îl apucă și făcu mișcărilor necesare cu mâinile.

Apoi își ridică privirile către călugărul care îl urmărea cu ochii holbați, zâmbi cu zâmbetul lui imperturbabil și lăsă cordonul deoparte. Cu o cârpă umedă, călugărul șterse transpirația de pe fruntea palidă.

Omul de pe rogojină se cutremură sub atingere și deschise ochii brusc. Se citeau în ei nebunia febrei și faptul că nu puteau vedea, însă Tathagatha simți o tresărire când le întâlni privirea.

Erau închiși, foarte închiși, aproape negri și era imposibil de spus unde se sfârșea pupila și unde începea irisul. Era ceva extrem de tulburător ca niște ochi de o asemenea putere să aparțină unui trup atât de fragil și stors de vlagă.

Se aplecă și atinse mâinile omului, și fu ca și cum ar fi atins o bucată de oțel, rece și impenetrabilă. Trase cu vârful unghiei o dâră peste dosul mâinii lui drepte. Nici o zgârietură sau adâncitură nu rămase și unghia îi alunecă ușor, ca peste o suprafață de sticlă. Îndoi unghia degetului mare de la mâna dreaptă a omului și-i dădu drumul. Nu se produse nici o schimbare bruscă de culoare. Era ca și cum aceste mâini ar fi fost moarte sau doar niște obiecte mecanice.

Își continuă examinarea. Fenomenul înceta oarecum deasupra încheieturilor mâinilor și se manifesta iar în alte locuri. Mâinile, pieptul, abdomenul, gâtul și porțiuni din spate fuseseră înmuiate în baia morții, care dădea această aparte putere de inflexibilitate. Imersia totală ar fi fost, desigur, fatală, dar așa cum era, omul își schimbase ceva din sensibilitatea tactilă pe echivalentul unor mănuși de protecție invizibile, pieptar de platoșă, apărătoare pentru gât și armură pentru spate, din oțel. Era într-adevăr unul dintre asasinii aleși ai teribilei zeițe.

— Cine mai știe de acest om? Întrebă Buddha.

— Călugărul Simha, răspunse celălalt, care m-a ajutat să-l aduc aici.

— El a văzut asta?

Tathagatha arătă din priviri spre cordonul stacojiu.

Călugărul dădu afirmativ din cap.

— Du-te și scoate-l la iveală. Adu-mi-l de îndată. Nu spune nimănui despre asta, ci doar că un pelerin a căzut bolnav și că-l îngrijim aici. Am să-l veghez eu însumi și am să mă ocup de boala lui.

— Da, Ilustre Doamne!

Călugărul se grăbi să părăsească pavilionul.

Tathagatha se așeză lângă rogojină și se puse pe așteptat.

Trecură două zile înainte ca febra să slăbească și inteligența să revină în ochii aceia negri. Dar pe parcursul celor două zile, toți care trecură pe lângă

pavilion putură auzi glasul Iluminatului vorbind întruna, monoton, ca și cum i s-ar fi adresat în somn celui pe care-l avea în grijă. Când și când, omul bolborosea el însuși cuvinte de neînțeles sau striga, așa cum se întâmplă adeseori în caz de febră mare.

În cea de-a doua zi, omul deschise brusc ochii și privi în sus. După care se încruntă și întoarse capul.

- Bună dimineața, Rild, zise Tathagatha.
- Cine ești?... Întrebă celălalt cu un neașteptat glas de bariton.
- Unul care vă învață calea spre eliberare.
- ...Buddha?
- Sunt numit astfel.
- Tathagatha?
- Mi s-a dat și acest nume.

Celălalt încercă să se ridice, nu reuși, se așeză la loc. În tot acest timp, ochii lui își păstrară expresia neschimbată.

- Cum se face că îmi știi numele? întrebă el în cele din urmă.
- În timpul febrei ai vorbit foarte mult.
- Da, am fost foarte bolnav și fără doar și poate că am bâiguit destule.

M-am ales cu friguri în mlaștina aia blestemată.

Tathagatha zâmbi.

— Unul dintre dezavantajele călătoriei de unul singur este acela că atunci când cazii, nu are cine să te ajute.

— Adevărat, recunosc celălalt și ochii i se închiseră din nou, iar respirația îi deveni profundă.

Tathagatha rămase așezat cu picioarele încrucișate, în poziția lotusului^[54].

Când Rild se trezi iar, era seară.

— Mi-e sete, zise el.

Tathagatha îi dădu apă.

— Foame? întrebă el.

— Nu, încă nu. Mi s-ar răzvrăti stomacul.

⁵⁴ Postura de meditație în practicile yoga (n.tr.).

Se ridică pe coate și se uită la cel care-l îngrijea. Apoi se lăsă iarăși pe rogojină.

— Tu ești acela, anunță el.

— Da, răspunse celălalt.

— Ce ai de gând să faci?

— Să te hrănesc, când ai să spui că ți-e foame.

— După aceea, vreau să spun.

— Să te veghez când dormi, ca nu cumva să faci iar febră.

— Nu asta vreau să spun.

— Știu.

— După ce am să mănânc și am să mă odihnesc și am să-mi recapăt forțele... Atunci?

Tathagatha zâmbi și scoase cordonul de sub robă.

— Nimic, zise el, absolut nimic.

Și-i așeză lui Rild cordonul peste umăr, după care își retrase mâna.

Celălalt clătină din cap și se lăsă pe spate. Întinse mâna și luă șnurul stacojiu. Și-l încolăci peste degete, apoi în jurul încheieturii. Îl mângâie.

— E sfânt, zise el după o vreme.

— Așa s-ar părea.

— Știi la ce este folosit și ce destinație are?

— Desigur.

— Atunci de ce n-ai să faci absolut nimic?

— Nu am deloc nevoie să fac ceva. Toate lucrurile vin la mine. Dacă ceva trebuie să fie făcut, tu ești acela care trebuie să faci.

— Nu înțeleg.

— Știu și asta.

Omul își cufundă privirea în umbrele de deasupra.

— Acum, am să încerc să mănânc, anunță el.

Tathagatha îi dădu fiertură de carne și pâine, pe care bolnavul reuși să le înghită fără să le verse. Apoi Rild bău iarăși apă și, când termină, respira greu.

— Ai jignit Cerurile, declară el.

— Sunt conștient de asta.

— Și ai știrbit măreția zeiței, a cărei supremație nu a fost niciodată pusă la îndoială aici.

— Cunosci.

— Dar îți datorez viața și ți-am mâncat pâinea...

Nu primi răspuns.

— Din cauza asta, trebuie să-mi încalc cel mai sacru jurământ, termină Rild. Nu te pot ucide, Tathagatha.

— Atunci, îmi datorez viața faptului că tu mi-o datorezi pe a ta. Hai să considerăm că suntem chit cu viețile.

Rild scoase un ușor chicotit.

— Așa să fie, zise el.

— Ce vei face acum, dacă ți-ai abandonat misiunea?

— Nu știu. Păcatul îmi este prea mare pentru a-mi permite să mă întorc. Acum, am jignit și eu Cerurile, iar zeița își va întoarce fața de la rugăciunile mele. Am înșelat-o.

— În cazul ăsta, rămâi aici. Cel puțin, vei avea companie în osândire.

— Prea bine, acceptă Rild. Altceva nu mi-a mai rămas de făcut.

Adormi din nou, iar Buddha zâmbi.

În zilele următoare, pe măsură ce festivalul se derula înaintea, Iluminatul predică mulțimilor ce se perindau prin dumbrava vineției. Le vorbi despre unitatea tuturor lucrurilor, mari și mici, despre legea cauzalității, despre devenire și moarte, despre iluzia existenței, despre scânteia *atman*-ului, despre calea salvării prin renunțarea la sine și unirea cu întregul; le vorbi despre realizare și iluminare, despre inutilitatea ritualurilor brahmane, comparându-le formele cu vasele goale de conținut. Mulți ascultau, putini auzeau și câțiva rămâneau în dumbrava vineției, pentru a îmbrăca roba galbenă ca șofranul a celor care caută Adevărul.

Și de fiecare dată când Buddha propovăduia, omul Rild stătea prin apropiere, purtându-și veșmintele negre și platoșele din piele, cu ochii lui ciudați ațintiți fără încetare asupra Iluminatului.

La două săptămâni după însănătoșire, Rild veni la Învățător pe când acesta se plimba printre copaci, meditând. Își potrivi pasul după al lui și, după o vreme, vorbi:

— Iluminatule, ți-am ascultat învățăturile, și le-am ascultat *bine*. Mult am mai cugetat asupra lor.

Celălalt dădu din cap.

— Întotdeauna am fost un om religios, declară el, altfel nici nu m-ar fi ales pentru slujba pe care am avut-o cândva. După ce mi-a devenit imposibil să-mi îndeplinesc misiunea, am simțit un mare gol lăuntric. Îmi pierdusem zeița, și viața nu mai avea nici un sens pentru mine.

Celălalt ascultă în liniște.

— Dar ți-am auzit cuvintele, continuă el, și ele m-au umplut de un fel de bucurie. Mi-au arătat o altă cale către salvare, o cale pe care am simțit-o superioară celei pe care o urmasem mai înainte.

Buddha îi cerceta chipul în vreme ce Rild vorbea.

— Modul tău de a renunța este unul total, pe care eu îl simt a fi bun. Se potrivește cu ceea ce îmi trebuie mie. Prin urmare, cer permisiunea să fiu primit în comunitatea ta de oameni care caută Adevărul și să-ți urmez calea.

— Ești sigur, întrebă Iluminatul, că nu cauți doar să te auto-pedepsești pentru ceea ce apăsă asupra conștiinței tale ca o greșală sau ca un păcat?

— De asta sunt sigur, zise Rild. Am strâns cuvintele tale în mine și am simțit adevărul pe care-l conțin. Cât am fost în slujba zeiței, am ucis mai mulți oameni decât frunze vineții pe crengi, cât vezi cu ochii în jur. Nu mai pun la socoteală femeile și copiii. Așa că nu mă las ușor furat de cuvinte, am auzit prea multe, rostite pe toate tonurile — rugătoare, certărețe, înjurând. Cuvintele tale, însă, mă mișcă, sunt superioare învățăturilor brahmanilor. Cu bucurie aș deveni călău în slujba ta, înlăturându-ți dușmanii cu un șnur galben ca șofranul, sau cu o sabie sau pumnal sau cu mâinile, pentru că sunt iscusit în mânăuirea tuturor armelor — trei vieți mi-am petrecut învățându-le meșteșugul —, dar știu că nu aceasta îți este calea. Moartea și viața pentru tine sunt tot una și tu nu cauți nimicirea dușmanilor tăi. Așadar, cer intrarea în Ordinul tău. Pentru mine n-are să fie un lucru atât de greu cum ar fi pentru alții. Alții trebuie să renunțe la casă și la familie, la strămoși și la avere. Eu nu

am asemenea lucruri. Trebuie să renunți la propria-ți voință, ceea ce eu am făcut deja. Tot ce-mi mai trebuie acum este o robă galbenă.

— A ta este, zise Tathagatha, împreună cu binecuvântarea mea.

Rild îmbracă roba de călugăr budist și începu să postească și să mediteze. După o săptămână, când festivalul era pe sfârșite, se duse în oraș cu vasul de cerșit, împreună cu mai mulți alți călugări. Dar nu se mai întoarse cu ei. Ziua se scurse, se făcu seară, seara se transformă în întuneric. Trâmbițele templului își făcuseră auzite deja ultimele note ale cântecului *nagaswaram*, iar mulți dintre călători părăsiseră festivalul.

Mult timp, Iluminatul umblă prin pădure, meditând. După care, dispăru și el.

Depărtându-se de dumbravă și de mlaștinile de dincolo de ea, către orașul Alundil, deasupra căruia pândeau piscurile pietroase și împrejurul căruia se întindeau câmpurile albastre-verzui, în orașul Alundil, încă împânzit de călători, mulți dintre ei plutind în înălțimile reveriei, pe străzile orașului Alundil, către înălțimea pe care se afla templul, pășea Buddha.

Pătrunse în curtea din afară și aici era liniște. Câinii și copiii și cerșetorii plecaseră. Preoții dormeau. Un slujbaș picotea în spatele unei tarabe din bazar. Multe altare erau de-acum goale, statuile fiind băgate înăuntru. Înaintea altor câteva, credincioșii erau îngenunchiați în rugăciune târzie.

Intră în curtea interioară. Un ascet era așezat pe o rogojină în fața statuii lui Ganesha^[55]. Semăna el însuși cu statuia, nefăcând nici o mișcare vizibilă. Patru felinare cu ulei licăreau în curte, lumina lor pâlpâitoare accentuând și mai mult umbrele lăsate asupra celor mai multe dintre altare. Mici candelă aruncau o lumină slabă peste câteva dintre statui.

Tathagatha traversă curtea și se opri dinaintea statuii înalte a lui Kali, la picioarele căreia licărea un felinar micuț. Zâmbetul zeiței părea că se modifică din clipă în clipă, privind în jos, către omul din fața ei.

Atârnat pe brațul ei întins înainte, înfășurat o dată în jurul vârfului pumnalului, era un cordon stacojiu de sugrumător.

Tathagatha îi întoarse zâmbetul, iar ea păru că se încruntă.

⁵⁵ Zeul înțelepciunii (n.tr.).

— E un abandon, draga mea, zise el. Ai pierdut runda asta. Ea păru că dă ușor din cap, a încuviințare.

— Îmi pare bine să obțin o atât de înaltă recunoaștere într-o perioadă de timp atât de scurtă, continuă el. Dar chiar dacă ai fi reușit, băbuțo, prea puțin ți-ar fi fost de folos. De-acum este târziu. Am început ceva ce tu nu poți opri. Prea mulți au auzit vechile cuvinte. Credeai că s-au pierdut și la fel credeam și eu. Dar ne-am înșelat amândoi. Religia prin care stăpânești tu e foarte veche, zeiță, dar și protestul meu are o tradiție la fel de venerabilă. Prin urmare, numește-mă protestant și ține minte: acum sunt mai mult decât un om. Noapte bună!

Părăsi templul și altarul lui Kali, de unde Yama îl țintuia cu privirile.

Era cu multe luni înainte să se producă miracolul, iar când se înfăptui, nu păru a fi un miracol, pentru că se obișnuiseră treptat cu el.

Rild, care apăruse dinspre nord când începuseră să sufle peste ținut vânturile primăverii, Rild, care apăruse purtând moartea înfășurată pe braț și focul negru în priviri, Rild, cel cu sprâncene albe și urechi ascuțite, vorbi într-o după-amiază, când primăvara trecuse și când lungile zile de vară atârnau fierbinți sub Podul Zeilor. Vorbi, cu vocea lui surprinzătoare de bariton, pentru a răspunde unei întrebări puse lui de un călător.

Omul îi puse și o a doua întrebare, apoi o a treia.

Continuă să vorbească, iar unii dintre ceilalți călugări și câțiva dintre pelerini se adunară în jurul lui. Răspunsurile urmând întrebărilor, care acum veneau de la toți, fură din ce în ce mai lungi, pentru că deveniră parabole, exemple, alegorii.

După care, i se așezară la picioare, și ochii lui negri deveniră ochiuri stranii de apă, și vocea i se pogora ca din Ceruri, limpede și blândă, melodioasă și convingătoare.

Îl ascultară, apoi călătorii își văzură de drum. Dar se întâlniră între ei și stătură de vorbă cu alți călători de pe drum, astfel încât, înainte ca vara să se sfârșească, pelerinii care veneau în dumbrava vineție cereau să-l cunoască pe acest discipol al lui Buddha și să-i asculte cuvintele.

Tathagatha își împărți predicile cu el. Împreună, propovăduiră Calea cu Opt Poteci, învățând mulțimile despre slava Nirvanei, iluzia existenței și lanțurile pe care lumea le aruncă asupra omului.

Și fură momente când însuși Tathagatha cel cu vorbă dulce asculta la cuvintele discipolului său, ce digerase toate lucrurile pe care le predicase el, meditase îndelung și complet asupra lor, iar acum, ca și cum ar fi aflat intrarea într-o mare tainică, se cufunda cu mâinile lui tari ca oțelul în locuri cu ape ascunse, apoi stropea cu adevăr și frumusețe peste capetele ascultătorilor.

Vara se scurse. Nu mai era nici o îndoială acum că doi erau cei care primiseră iluminarea: Tathagatha și micul lui discipol, pe care-l numiră Sugata^[56]. Se spunea chiar că Sugata avea puterea de a vindeca și, când ochii îi străluceau ciudat, iar atingerea de gheață a mâinilor lui se lăsa asupra unui mădular chircit, acel mădular se îndrepta la loc. Și se spunea că unui orb îi revenise brusc vederea în timpul unei predici a lui Sugata.

Două erau lucrurile în care credea Sugata: Calea Salvării și Tathagatha, Buddha.

— Slăvite Doamne, îi spuse el într-o zi, viața mi-a fost goală până în ziua în care mi-ai descoperit Adevărata Cale. Când tu ai primit iluminarea, înainte de a începe să propovăduiești, a fost ca o văpaie de foc și ca un muget de ape, iar tu — pretutindeni și parte a tot ce există: norii și copacii, animalele din pădure, oamenii cu toții, zăpada de pe culmile munților și osemintele de pe câmpuri?

— Da, zise Tathagatha.

— Eu, de asemenea, cunosc bucuria acestor lucruri, spuse Sugata.

— Da, știu, încuviință Tathagatha.

— Înțeleg acum de ce ai spus cândva că toate lucrurile vin la tine: pentru că adusesesi o asemenea doctrină în lume. Înțeleg acum de ce erau zeii invidioși. Bieții zeii! Sunt de plâns. Tu, însă, știi. Știi toate lucrurile.

Tathagatha nu răspunse.

Când vânturile primăverii suflară iarăși peste pământ, anul scurgându-se întreg de la sosirea noului Buddha, din înalt se auzi un strigăt înfricoșător.

⁵⁶ Cel care a trecut la fericire (sanscr.) (n.tr.).

Cetățenii orașului Alundil se opriră pe străzi ca să se uite în sus, spre cer. Cei din casta Sudras, care se aflau pe câmp, își lăsară lucrul și-și ridicară privirile. În marele templu de pe colină se lăsă deodată liniștea. În dumbrava vineție de dincolo de oraș, călugării își întoarseră capetele.

Cel care era născut să stăpânească vântul, străbătea cerurile... Din nord veni — verde și roșu, galben și cafeniu... Lunecarea îi era un dans, calea îi era aerul...

Se auzi încă un strigăt, apoi bătaia formidabilelor aripi, în vreme ce urca deasupra norilor, pentru a se face un punctuleț negru.

După care se prăvăli, ca un meteorit, izbucnind în flăcări, cu toate culorile învăpăiate și strălucitor arzând, pe măsură ce creștea și creștea, depășind orice închipuire despre ceva ce putea trăi la asemenea dimensiuni, la asemenea viteză, la asemenea măreție...

Jumătate spirit, jumătate pasăre, legendă întunecând cerul.

Bidiviul lui Vishnu, al cărui cioc sfărâmă care de luptă.

Pasărea Garuda se roti deasupra orașului Alundil.

Dădu o roată și trecu peste crestele de piatră ce se înălțau dincolo de oraș.

— Garuda!

Cuvântul străbătu în goană orașul, câmpurile, templul, dumbrava.

Numai că nu zbura de una singură; era știut că un singur zeu putea călări pe Pasărea Garuda.

Se făcu liniște. După acele țipete și zbateri tunătoare de aripi, părea firesc să se vorbească doar în șoaptă.

Iluminatul stătu pe drumul dinaintea dumbrăvii, iar călugării se adunară împrejurul lui, cu privirile îndreptate către înălțimile stâncoase.

Sugata veni și se opri alături de el.

— Cu numai o primăvară înainte... zise el.

Tathagatha încuviință dând din cap.

— Rild a dat greș, zise Sugata. Ce lucru mai vine din Ceruri?

Buddha ridică din umeri.

— Mă tem pentru tine, Învățătorule. În toate viețile pe care le-am trăit, tu mi-ai fost singurul prieten. Învățăturile tale mi-au dat pacea. Ei de ce nu te

pot lăsa în pace? Ești cel mai inocent dintre oameni, iar doctrina ta este cea mai blândă. Ce rău le-ai putea tu produce?

Buddha se răsuci în cealaltă parte.

În acel moment, cu o bătaie puternică din aripi și slobozind un țipăt strident din ciocul căscat, Pasărea Garuda se înalță iar deasupra munților. De astă dată nu mai dădu ocol orașului, ci se urcă la mare înălțime în văzduh, dispărând spre nord. Atât de mare fu viteza cu care trecu, încât se făcu nevăzută în câteva clipe.

— Pasagerul a descălecat și a rămas acolo, sugeră Sugata.

Buddha se afundă în dumbrava vineției.

Sosi de dincolo de înălțimile de piatră, mergând pe jos.

Ajunse la o trecere tăiată în stâncă și-și urmă calea, neuzit, cu cizmele sale roșii, din piele, pe drumul pietros.

De dinaintea lui se auzi susur de apă curgătoare, dinspre un pârâiaș care tăia poteca. Aruncându-și peste umeri pelerina roșie ca sângele, înaintă spre o curbă pe care o făcea poteca; rubinul de pe mânerul sabiei strălucea în montura lui stacojie.

Ocolind un colț de stâncă, se opri.

Cineva aștepta mai încolo, lângă bușteanul care trecea peste pârâu.

Ochii i se îngustară pentru o clipă; continuă să înainteze.

Acolo se afla un omuleț ce purta veșmintele negre ale pelerinilor, încins cu un ham din piele, de care era atârnată o sabie scurtă, curbată, din oțel strălucitor. Omul avea capul ras cu grijă, cu excepția unui smoc de păr alb. Sprâncenele îi erau albe deasupra ochilor negri, iar pielea îi era deschisă la culoare; urechile păreau a-i fi ascuțite.

Călătorul ridică mâna și i se adresă omului de dinaintea lui, spunându-i:

— Bună ziua, pelerinule.

Omul nu răspunse, dar îi bară drumul, proptindu-se în fața bușteanului pus de-a curmezișul peste pârâu.

— Iartă-mă, bunule pelerin, dar tocmai vroiam să trec pe aici, iar tu îmi faci trecerea dificilă.

— Greșești, Doamne Yama, dacă socoti că ai să treci pe aici, spuse celălalt.

Cel în Roșu zâmbi, lăsând să se vadă un șir lung de dinți netezi și albi.

— Întotdeauna este o plăcere să fii recunoscut, îl încunoștiință el, chiar și de către unul care transmite informații greșite în celelalte privințe.

— Eu nu mă joc cu vorbele, zise omul în negru.

— Ah? Își înălță celălalt sprâncenele într-o expresie exagerat întrebătoare. Atunci cu ce te joci, domnule? Desigur, nu cu bucata aia de metal îndoit pe care o porți.

— Cu nimic altceva.

— La început am luat-o drept un toiag barbar de rugăciune. Înțeleg că asta este o regiune plină de culte ciudate și de secte primitive. Pentru un moment, am crezut că ești un adept al vreunei asemenea superstiții. Dar dacă, precum zici, este într-adevăr o armă, atunci să cred că știi s-o folosești?

— Oarecum, răspuse omul în negru.

— Bun, atunci, zise Yama, pentru că îmi displace să fiu nevoit să ucid un om care nu știe pe ce lume se află. Mă simt obligat să-ți atrag atenția, oricum, că atunci când te vei afla înaintea Celui Prea Înalt, la judecată, vei fi învinuit de sinucidere.

Celălalt zâmbi ușor.

— De îndată ce te simți gata, zeu al morții, am să înlesnesc ieșirea spiritului tău din învelișul lui trupesc.

— Doar încă un lucru, atunci, zise Yama, și am să pun repede capăt discuției. Dă-mi un nume, să-l spun preoților, ca să știe pentru cine vor face slujbele.

— Am renunțat la numele meu de pe urmă doar cu puțin timp înainte, răspuse celălalt. De aceea, asociatul lui Kali trebuie să-și primească moartea de la unul care nu are nume.

— Rild, ești nebun, zise Yama și-și trase sabia.

Omul în negru și-o trase și el.

— Și se potrivește că te duci fără nume pe drumul pierzaniei. Ti-ai trădat zeița.

— Viața este plină de trădări, răspunse celălalt, înainte să lovească. Venind împotriva ta acum și în acest fel, trădez de asemenea învățăturile noului meu maestru. Dar trebuie să-mi urmez hotărârile inimii. Nici vechiul meu nume, nici cel nou, prin urmare, nu mi se potrivesc și nu sunt meritate — așa că nu mă numi nicicum!

Apoi, sabia i se făcu limbă de foc, săltând cu iuțeală, zăngănind, aruncând văpăi.

Yama dădu înapoi înaintea atacului, cedând teren pas cu pas, mișcându-și numai încheietura pentru a para loviturile ce se abăteau asupra-i.

Apoi, după ce se retrăsese zece pași, se propti pe picioare și nu se mai clinti. Blocajele lui erau acum ceva mai largi, dar ripostele deveniră mai prompte, intercalate cu eschive și atacuri neașteptate.

Se grozăviră cu săbiile până ce sudoarea începu să le picure ca ploaia pe pământ; atunci Yama începu să preseze în atac, încetul cu încetul, forțându-și adversarul să se retragă. Unul după altul, recuperă cei zece pași pe care-i cedase.

Când se aflară iarăși pe locul unde fusese dată prima lovitură, Yama recunoscă, printre dinții încleștați:

— Bine ți-ai mai învățat lecțiile, Rild! Mai bine chiar decât mi-aș fi închipuit! Felicitări!

În timp ce vorbea, adversarul lui își roti sabia într-o complicată figură de dublă eschivă și reuși o ușoară atingere, care-l tăie la umăr, făcându-i sângele să țâșnească și să se amestece imediat cu roșul veșmintelor.

Asta îl făcu pe Yama să se repeadă înainte și, străpungând garda celuilalt, îl atinse la gât cu o lovitură laterală, care l-ar fi putut decapita.

Omul în negru își ridică garda, scuturându-și capul, pară un alt atac și se repezi înainte, pentru a fi respins, la rândul lui.

— Așadar, baia morții îți protejează gâtul, zise Yama. Am să caut intrarea pe altundeva, atunci, și sabia lui cântă un cântec mai rapid, încercând o împunsătură la un nivel mai coborât.

Yama dezlănțui întreaga furie a acelei săbii, mânuită secole întregi de maeștri ai multor vremuri. Cu toate acestea, celălalt îi susținu atacurile,

parând tot mai larg, retrăgându-se repede acum, dar reușind încă să-l țină la distanță, răspunzând cu lovituri de apărare sau contraatacând.

Se retrase până ce ajunse cu spatele la pârâu. Atunci Yama o lăsă ceva mai ușor și comentă:

— Cu jumătate de veac în urmă, când mi-ai fost elev pentru o scurtă perioadă, mi-am spus: "ăsta are în el stofă de maestru". Și nici că am greșit, Rild. Ești probabil cel mai mare spadasin care s-a ridicat prin toate vremurile pe care mi le pot eu aminti. Aproape că-ți pot ierta apostazia când îți văd iscusința. Este, într-adevăr, păcat...

Eschivă apoi o lovitură la piept și, în ultimul moment, se deplasă în jurul loviturii de parare, astfel încât izbi cu tăișul săbiei mult deasupra încheieturii mâinii celuilalt.

Pășind înapoi, parând sălbatic și repezind lovituri spre capul lui Yama, omul în negru ajunse la capătul bușteanului aruncat peste viroaga prin care curgea pârâul.

— Și mâna, Rild?! Într-adevăr, zeița este generoasă cu protecția pe care o acordă. Ia încearcă asta!

Oțelul scrâșni izbindu-se într-o întăritură, crestându-i celuilalt bicepsul când își trecu tăișul peste el.

— Aha, iată și un loc pe care l-a scăpat din vedere! Țipă el. Hai să mai încercăm o dată!

Săbiile li se încrucișau și li se desprindeau din încleștare, eschivau, împungeau, parau, ripostau.

Yama înfruntă un atac complicat cu o împunsătură de oprire, sabia lui, mai lungă, făcând iarăși să țâșnească sânge din brațul adversarului.

Omul în negru păși înapoi pe buștean, repezind o lovitură vicleană înspre capul lui Yama, pe care acesta o pară însă. Forțând încă și mai puternic atacul, Yama îl obligă să se retragă și mai mult, după care izbi lateral cu piciorul în buștean. Celălalt sări înapoi, aterizând pe malul dimpotrivă. Imediat ce atinse pământul, dădu și el un picior în buștean, făcându-l să se miște.

Bușteanul se rostogoli înainte ca Yama să apuce să pășească pe el, se desprinse de pe maluri, se prăvăli în pârâu, rămânând locului preț de o clipă, apoi o luă la vale, dus de curent spre vest.

— Aș zice că nu-s mai mult de șapte-opt pași mari, Yama! Hai, traversează! strigă celălalt.

Zeul morții zâmbi.

— Trage-ți repede răsuflarea, acum, cât mai poți, zise el. Răsuflarea este cel mai puțin apreciat dar din partea zeilor. Nimeni nu-i înalță imnuri, laudând aerul curat, respirat și de rege și de cerșetor, și de stăpân și de câine, deopotrivă. Dar ia să fii fără ea! Bucură-te de fiecare răsuflare, Rild, ca și cum ți-ar fi ultima -pentru că aceea este și ea foarte aproape!

— Se spune că ești priceput la răspunsuri, Yama, spuse cel ce se numise Rild sau Sugata. Se spune că ești zeu, zeul care stăpânește peste împărăția morților și ale cărui cunoștințe depășesc înțelegerea muritorilor. Ți-aș pune, așadar, niște întrebări, cât timp stăm liniștiți.

Yama nu-și afișă zâmbetul batjocoritor, așa cum făcuse la toate celelalte spuse ale adversarului său. Aceasta de-acum avea în ea ceva ritual.

— Ce anume vrei să afli? Îți acord favoarea unei întrebări, înaintea morții.

Atunci, cu vechile cuvinte din *Katha Upanishad*, cel care se numise Rild sau Sugata cântă:

— "Nu se știe ce se întâmplă cu omul, când moare. Unii spun că există în continuare. Alții spun că nu. Acesta este lucrul pe care-aș vrea să-l aflu de la tine."

Yama răspunse și el cu vechile cuvinte:

— „În această privință, până și zeii au unele îndoieli. Nu-i lesne a pricepe, căci natura *atman*-ului lucru adânc este. Pune-mi altă întrebare. Scutește-mă de această favoare."

— „Mă iartă dacă asta-mi vine-n minte, o, Moarte, dar un alt învățător ca tine nu e de găsit și, sigur, altă favoare la care să tânjesc în ăst moment nu e."

— "Rămâi în viață și vezi-ți de cale", zise Yama, băgându-și sabia la brâu. "Te izbăvesc de soarta ce ți-e dată. Alege fii și nepoți; alege elefanți, cai, turme de vite și aur. Alege orice altă soartă — fecioare blonde, care de luptă, instrumente muzicale. Am să ți le dau ție și ele te vor copleși. Dar nu de moarte mă-ntreba."

— "O, Moarte", cântă celălalt, "acestea nu durează decât până mâine. Tine-ți fecioarele, caii, dansurile și cântările pentru tine. O altă soartă nu am să primesc, decât cea pe care am cerut-o -spune-mi, o, Moarte, despre cele ce sunt dincolo de viață, asupra cărora oamenii și zeii au îndoieli."

Yama rămase foarte liniștit și nu mai continuă poemul.

— Prea bine, Rild, zise el, ațintindu-și privirile în ochii celuilalt. Dar nu este ceva despre care să vorbesc. Trebuie să-ți arăt.

Rămaseră așa preț de o clipă, după care omul în negru se clătină. Își trecu brațul peste față, acoperindu-și ochii și din gâtlej îi scăpă un singur suspin.

Atunci Yama își luă de pe umeri mantia și o aruncă peste viroagă, ca pe o plasă de pescuit.

Având greutatea prinse la poale în vederea unei asemenea manevre, mantia căzu asupra adversarului său.

În timp ce se zbătea să se elibereze, omul în negru auzi pași repezi, apoi un trosnet ca de crengi frânte, când cizmele lui Yama, roșii precum sângele, atinseră malul pârâului, de partea pe care se afla el. Dând mantia la o parte și ridicându-și garda, pară noul atac al zeului. Terenul urca în spatele lui, iar el se retrase tot mai mult, până unde panta era atât de abruptă încât Yama nu ajungea cu capul mai sus de mijlocul lui. Atunci își izbi adversarul de deasupra. Yama își croia încet-încet drum în sus, pe pantă.

— Zeu al morții, zeu al morții, cântă el, iartă-mi întrebarea cutezătoare și spune-mi că nu m-ai mințit.

— Vei afla curând, zise Yama, trecându-i cu sabia de-a curmezișul picioarelor.

Apoi expedie o lovitură care ar fi străpuns un alt om, spintecându-i inima. Dar ea ricoșă din pieptul adversarului său.

Ajuns într-un loc unde pământul era afânat, omulețul izbi cu piciorul, iar și iar, trimițându-i lui Yama în ochi o ploaie de țărână și pietriș. Yama își feri ochii cu brațul stâng, dar atunci începu să plouă peste el cu pietre mai mari. Bolovanii se rostogoleau pe pantă, iar el, tot pășind cu cizmele peste ei, își pierdu echilibrul și căzu, alunecând la vale. Celălalt împinse atunci cu piciorul

o bucată mare de stâncă, desprinzând-o și o urmă în josul pantei, cu sabia ridicată în mână.

Nereușind să-și recapete echilibrul la timp pentru a întâmpina atacul, Yama se rostogoli și se lăsă să alunece spre pârâu. Izbuti să se oprească pe marginea râpei, dar văzu bolovanul venind și încercă să se ferească din calea lui. Când se împinse cu ambele mâini în pământ, sabia îi căzu în apa de dedesubt.

Cu pumnalul, pe care îl scosese ghemuindu-se cu greutate, reuși să pareze lovitură înaltă a sabiei celuilalt. Bolovanul se prăbuși plescăind cu mare zgomot, în pârâu.

Apoi mâna stângă îi fulgeră înainte, apucând încheietura care mânuieste sabia. Izbi cu pumnalul în sus și-și simți propria încheietură atinsă.

Rămaseră înțeleștați cu putere unul de celălalt, până ce Yama se lăsă în jos și se rostogoli pe o parte, făcându-i vânt lui Rild.

Nici unul dintre ei nu-i dădu drumul adversarului, ci continuară să se rostogolească, propulsați de forța acelei împingeri. Apoi buza râpei fu lângă ei, sub ei, deasupra lor. Rild simți cum sabia îi zboară din mână când izbi albia pârâului.

Când reveniră la suprafață, gâfâind în căutarea aerului, nici unul nu mai strângea în mână decât apă.

— A sosit vremea botezului de pe urmă, zise Yama și izbi cu mâna stângă. Celălalt blocă lovitură și expedie și el una.

O luară spre stânga, duși de curent, până când picioarele lor atinseră stânca, și încinseră lupta și mai tare, coborând pe firul apei.

Pârâul se lărgea și devenea mai puțin adânc pe măsură ce cobora, până când șuvoiul învolburat le ajunse la înălțimea piepturilor. Pe alocuri, malurile erau mai joase, aproape de suprafața apei.

Yama dădea lovitură după lovitură, cu pumnii și cu muchiile palmelor; dar era ca și cum ar fi asaltat o statuie, pentru că omul care fusese călău sacru în slujba lui Kali primea loviturile fără să clipească și le returna răsucite, cu o forță care putea frânge oasele. Cele mai multe dintre aceste lovituri erau încetinite de apă sau blocate de garda lui Yama, dar una i se abătu acestuia între coaste și osul șoldului, iar alta îi ricoșă din umăr și-i izbi obrazul.

Yama se aruncă pe spate și începu să înoate spre apa mai mică. Celălalt îl urmă și se azvârli asupra lui, dar fu izbit în porțiunea lui impenetrabilă de către o cizmă roșie, iar partea de dinainte a veșmântului îi fu sfâșiată. Își continuă saltul pe deasupra capului lui Yama și ateriză cu spatele pe o porțiune de plajă acoperită cu argilă și nisip fin.

Yama se ridică în genunchi și se întoarse, timp în care celălalt se sculă și trase un pumnal de la brâu. Chipul îi rămase impasibil când Yama se lăsă să cadă pe vine.

Pentru o clipă, privirile li se întâlniră, dar de astă dată celălalt: nu mai șovăi.

— Acum îți pot înfrunța privirea-dătătoare-de-moarte, Yama, spuse el, fără să mai fiu oprit de ea. M-ai învățat prea bine!

Dar în momentul în care se repezi spre el, brațul zeului se abătu, dinspre mijloc, plesnindu-l pe celălalt cu brâul ud, precum un bici, peste coapse.

Când Rild căzu în față, scăpând pumnalul din mână, Yama îl prinse și-l imobiliză; cu o lovitură de picior, ajunseră amândoi la apa adâncă.

— Nimeni nu aduce cântări răsuflării, zise Yama. Dar ia să fie fără ea!

Apoi plonja dedesubt, luându-l cu sine pe celălalt, cu brațele ca niște toarte din oțel arcuite pe lângă corp.

Mai târziu, mult mai târziu, când trupul ud zăcea nemișcat lângă apă, el vorbi moale, cu răsuflarea poticnită:

— Ai fost... cel mai însemnat... care s-a ridicat împotriva mea... din toate timpurile pe care mi le amintesc... Într-adevăr, este păcat...

Apoi, traversând pârâul, își continuă drumul printre stânci.

Intrând în orașul Alundil, călătorul se opri la primul han pe care-l întâlni. Luă o cameră și comandă o baie caldă. Se îmbăie în vreme ce un slujitor îi curăță veșmintele.

Înainte de a se așeza la masă, se apropie de fereastră și se uită în stradă. În aer plutea un miros puternic de slizzard, iar de la parter se auzea larmă de voci multe.

Oamenii părăseau orașul. În curtea din spate se făceau pregătirile pentru plecarea unei caravane în zorii următoarei zile. Noaptea aceasta marca sfârșitul festivalului de primăvară. Dedesubt, în stradă, negustori încă mai făceau negoț, mame alinau copii oboseți, iar un prinț local se întorcea cu suita lui de la vânătoare, cu doi cocoși-de-foc legați în spinarea unui slizzard cu mers lin. Se uită la o prostituată ostenită care discuta ceva cu un preot ce părea a fi și mai ostenit decât ea și care tot dădea din cap, până când, în cele din urmă, se depărtă. O lună se înălțase deja pe cer — părând aurie prin Podul Zeilor — iar o a doua, mai micuță, tocmai apăruse deasupra orizontului. În aerul înserării era o înfiorare rece, care readucea, peste mirosurile orașului, miremele lucrurilor primăverii: micii lăstari și fragedele ierburi, grâul albastru-verzui de primăvară, umezeala pământului, revărsările măloase ale pâraielor. Aplecându-se peste fereastră, reuși să zărească templul ce se înălța pe colină.

Chemă un servitor, care să-i aducă mâncarea în cameră și trimise în oraș după un negustor local.

Mâncă încet, fără să fie prea atent la ce avea în farfurie, iar când termină, se arată și negustorul.

Omul purta o mantie plină cu mostre, din care, până la urmă, călătorul se hotărî asupra unei săbii lungi, curbate și a unui pumnal scurt, drept, punându-și-le pe amândouă la brâu.

Apoi ieși în noapte și o luă în lungul străzii principale a orașului, plină de făgașe de roți. Îndrăgostiți se îmbrățișau în cadrul ușilor. Trecu pe lângă o casă unde bocitoarele plâneau un mort. Un cerșetor se ținu după el șchiopătând, până când se întoarse și-l privi în ochi, spunându-i:

— Tu nu ești șchiop! iar omul se depărtă în grabă, pierzându-se în mulțimea trecătorilor. Deasupra capetelor, artificiile începură să explodeze pe cer, trimițând spre pământ cozi lungi, luminoase, viu colorate. Dinspre templu se auzeau surlele din dovreac cântând melodia *nagaswaram*. Un bărbat dădu buzna peste el, ieșind dintr-un gang și el îi zdrobi încheietura când îi simți mâna umblându-i după pungă. Omul scrâșni o înjurătură și strigă după ajutor, dar el îi făcu vânt în șanț și-și văzu de drum, retezând avântul tovarășilor tâlharului cu o căutătură întunecată.

În cele din urmă, ajunse la templu. Ezită un moment, apoi păși înăuntru.

Pătrunse în curtea interioară în urma unui preot care căra o mică statuie, luată dintr-o nișă exterioară.

Își aruncă privirile prin curte, apoi se duse iute spre locul ocupat de statuia zeiței Kali. O studie îndelung, după care își trase sabia de la brâu și i-o puse la picioare. Când o luă iar și se întoarse, văzu că preotul îl urmărea. Îi făcu semn din cap, iar omul se apropie imediat și-i dădu bună seara.

— Bună seara, părinte, răspunse el.

— Kali îți poate sfinți sabia, războinicule.

— Mulțumesc. A făcut-o.

Preotul zâmbi.

— Vorbești de parcă ai fi sigur.

— Iar asta este o îndrăzneală prea mare din partea mea, ai?

— Păi, s-ar putea să nu fie în cele mai bune toane.

— Totuși, eu i-am simțit puterea pogorându-se asupra mea când îi priveam altarul.

Preotul se lăsă străbătut de un fior.

— Deși am slujba pe care-o am, zise el, este un simțământ al puterii de care m-aș lipsi.

— Te temi de puterea ei?

— Să spunem, zise preotul, că în ciuda măreției sale, altarul lui Kali nu este la fel de vizitat precum cele ale lui Lakshmi, Shakti, Sitala, Ratri și ale celorlalte zeițe mai puțin înspăimântătoare.

— Dar ea este mai mare decât oricare dintre acestea.

— Și mai îngrozitoare.

— Ei și? În ciuda puterii sale, nu este o zeiță nedreaptă.

Preotul zâmbi.

— Care om, după ce a trăit mai mult de un douăzeci de ani, mai vrea dreptate, războinicule? în ce mă privește, eu găsesc îndurarea infinit mai atrăgătoare. Mie dă-mi o zeităte iertătoare în fiecare zi.

— Bine zis, spuse celălalt, dar eu sunt, precum ai spus, războinic. Propria mea natură este apropiată de a ei. Noi gândim la fel, zeița și cu mine. În

general, suntem de acord în cele mai multe privințe. Când nu se întâmplă așa, îmi aduc aminte că ea este și femeie.

— Eu trăiesc aici, zise preotul, dar nu vorbesc cu atâta familiaritate despre cei pe care sunt însărcinat a-i sluji, adică despre zei.

— În public, așa este, zise celălalt. Nu-mi vorbi mie despre preoți. Am băut cu mulți dintre voi și știu că sunteți la fel de blasfemiatori ca și restul oamenilor.

— Există un timp și un loc pentru toate lucrurile, spuse preotul, aruncând o privire înapoi, spre statuia lui Kali.

— Of, of! Spune-mi acum de ce baza altarului lui Yama nu a fost curățată de curând?! Este plină de mizerie.

— A fost curățată nu mai departe de ieri, dar atât de mulți au trecut pe dinaintea lui de atunci, încât pare foarte folosită.

Celălalt zâmbi.

— Atunci, de ce nu sunt deloc ofrande lăsate la picioarele lui și nici rămășițe de la sacrificii?

— Nimeni nu dă flori Morții, zise preotul. Nu vin decât să se uite, apoi pleacă. Noi, preoții, am simțit întotdeauna că cele două statui sunt bine așezate. Fac o pereche teribilă, nu-i așa? Moartea și patroana distrugerii?

— O echipă puternică, zise celălalt. Dar vrei să-mi spui că nimeni nu aduce sacrificii lui Yama? Chiar nimeni?

— Numai noi, preoții, când o cere calendarul ritual, și câte un cetățean, când o persoană iubită este pe moarte și i s-a refuzat încarnarea directă — în afară de cazurile astea, nu, nu am văzut niciodată făcându-i-se lui Yama sacrificii așa, de bunăvoie sau cu dragoste.

— Probabil că se simte ofensat.

— Nici vorbă, războinicule. Nu sunt toate cele ce trăiesc, în sine, sacrificii aduse Morții?

— Într-adevăr, grăiești drept. Ce nevoie are el de bunăvoința sau de afecțiunea lor? Darurile nu sunt necesare, pentru că el ia ce vrea.

— Ca și Kali, încuviință preotul. Și în cazul ambelor zeități, eu adeseori am căutat justificare pentru ateism. Din nefericire, se manifestă amândouă prea puternic în lume pentru ca existența să le fie efectiv negată. Păcat!

Războinicul izbucni în râs.

— Un preot credincios până în măduva oaselor! Îmi place asta. Mă gândilă la încheietura cotului! Uite, cumpără-ți un butoi de soma — pentru sacrificii.

— Mulțumesc, războinicule. Am să cumpăr. Vii să facem împreună o mică libație, acum, în templu?

— Pe Kali, vin! zise celălalt. Dar numai una mică.

Îl însoți pe preot în clădirea centrală și apoi în jos, pe niște scări, până în pivniță, unde se aflau puse la loc de cinste un butoiaș cu soma și două cupe de metal, pline.

— In sănătatea ta și viață lungă! ură el, înălțând cupa.

— Pentru morbizii tăi patroni — Kali și Yama! zise preotul.

— Mulțumesc.

Înghițiră băutura tare, iar preotul mai umplu un rând.

— Să-ți încălzească gâtulejul, pentru la noapte.

— Prea bine.

— Este un lucru bun să-i vezi plecând pe unii dintre călătorii ăștia, zise preotul. Devoțiunea lor a îmbogățit templul, dar i-a și obosit personalul peste măsură.

— Pentru plecarea pelerinilor!

— Pentru plecarea pelerinilor!

Băură iar.

— Credeam că cei mai mulți au venit să-l vadă pe Buddha, zise Yama.

— Este adevărat, răspuse preotul, dar, pe de altă parte, nu sunt nici prea doritori să și-i pună pe zei în cap cu asta. Așa că, înainte de a vizita dumbrava vineție, fac în general sacrificii sau donează câte ceva templului, pentru rugăciuni.

— Ce știi despre unul numit Tathagatha și despre învățătura lui?

Celălalt se uită în lături.

— Eu sunt preot al zeilor și brahman, războinicule. Nu vreau să vorbesc despre acest om.

— Așadar, te-a atins și pe tine?

— Destul! Ți-am făcut cunoscute dorințele mele. Nu este ceva despre care să discut.

— Nu contează... Iar în curând va conta și mai puțin. Mulțumesc pentru soma. Bună seara, părinte.

— Bună seara, războinicule. Zeii să-ți zâmbească în drumul tău.

— Și în al tău.

Urcând scările, se depărtă de templu și-și continuă drumul prin oraș.

Când ajunse în dumbrava vineție, pe cer erau trei luni, mici felinare printre copaci, inflorescențe palide de foc pe deasupra orașului, iar un vânticel cu destulă umezeală în el agita vegetația din jur.

Merse înaintea fără zgomot, pătrunzând în dumbravă.

Ajuns în zona luminată, dădu peste rânduri întregi de figuri nemișcate, așezate pe pământ. Fiecare purta o robă galbenă, cu o glugă tot galbenă trasă pe cap. Stăteau așezați astfel cu sutele și nici unul nu scotea vreun sunet.

Merse la cel mai apropiat.

— Am venit să-l văd pe Tathagatha, zise.

Omul nu păru să-l audă.

— Unde se află?

Omul nu răspunse.

Se aplecă înaintea și privi în ochii pe jumătate închiși ai călugărului. Pentru un moment, se uită adânc în ei, dar fu ca și cum celălalt ar fi fost adormit, pentru că privirile nici măcar nu li se întâlneau.

Atunci, își ridică glasul astfel ca toți cei din dumbravă să-l poată auzi:

— Am venit să-l văd pe Tathagatha, Buddha, spuse el. Unde se află?

Fu ca și cum s-ar fi adresat unui câmp de statui.

— Credeți că așa îl puteți ascunde? strigă el. Credeți că deoarece sunteți mulți și îmbrăcați toți la fel și pentru că nu-mi răspundeți, pentru toate aceste motive n-am să-l pot găsi printre voi?

Nu se auzi decât oftatul vântului strecurându-se printre copacii din dumbravă. Luminile pâlpăiră și frunzele vineții foșniră.

Râse.

— Cu asta, s-ar putea să aveți dreptate, recunosc el. Dar va trebui să vă mișcați odată și-odată, dacă aveți de gând să mai trăiți — și pot aștepta la fel de mult ca oricare dintre voi.

Apoi se așeză pe pământ, sprijinindu-se cu spatele de trunchiul cu scoarță albastră al unui copac înalt, ținându-și sabia pe genunchi.

Imediat, fu cuprins de o stare de somnolență. I se lăsă capul în jos și-i zvâcni de câteva ori. Apoi bărbia i se așeză, să se odihnească, pe piept și începu să sforăie.

Umbla pe un câmp albastru-verzui, cu iarbă ce se apleca înaintea lui, ca să-i deschidă drum. La capătul acestui drum se afla un copac masiv, nu doar crescând peste lume, ci parcă strângând lumea laolaltă cu rădăcinile lui, iar cu ramurile urcând până la ceruri, ca să șoptească din frunze printre stele.

La baza lui stătea un om, cu picioarele încrucișate, cu un zâmbet abia schițat pe buze. Știa că acest om era Buddha, și se așeză dinaintea lui.

— Salutări, o, Moarte, zise cel așezat, încoronat cu o aureolă rozalie, ce strălucea în umbra copacului.

Yama nu răspunse, ci își trase sabia.

Buddha continuă să zâmbească, iar când Yama înaintă, se auzi un sunet ca o muzică îndepărtată.

Yama se opri și privi în jur, cu sabia tot ridicată.

Veniți din cele patru zări, cei patru Regenți ai Lumii se pogorau de pe Muntele Sumernu: Stăpânul Nordului înaintă urmat de ai săi yakshas, toți numai în aur, călărind pe cai galbeni, purtând scuturi ce aruncau văpăi de lumină galbenă; îngerul Sudului sosi urmat de oștirile sale, kumbhandas, călărind pe bidivii albaștri și purtând scuturi din safir; dinspre est veni Regentul ai cărui călăreți purtau scuturi din perle, înveșmântați cu totul în argint; iar dinspre vest își făcu apariția cel ai cărui nagas, călărind pe cai roșii ca sângele, erau înveșmântați în roșu și purtau dinainte scuturi din coral. Copitele armăsarilor păreau a nu atinge iarba și singurul sunet din aer era muzica, ce se auzea tot mai puternic.

— De ce se apropie Regenții Lumii? se trezi Yama întrebând.

— Vin să ducă osemintele de aici, răspunse Buddha tot zâmbind.

Cei patru Regenți traseră de frâie, cu alaiurile în spate, iar Yama stătu în fața lor.

— Ați venit să-i duceți osemintele de aici, zise Yama, dar după ale voastre cine va veni?

Regenții descălecară.

— Nu-l poți lua pe acest om, o, Moarte, zise Stăpânul Nordului, pentru că el aparține lumii, iar noi, cei ai lumii, îl vom apăra.

— Ascultați-mă, voi, Regenți care vă aveți sălașul pe Sumernu, zise Yama asumându-și Aspectul. În mâinile voastre este dată păstrarea lumii, dar Moartea ia din lume pe cine vrea și oricând dorește. Nu vă este vouă dat să vă împotriviți Atributelor mele sau să le judecați lucrările.

Cei patru Regenți se așezară între Yama și Tathagatha.

— Ba, în ceea ce-l privește pe acesta, ne împotrivim ție, Doamne Yama. Pentru că în mâini, el ține destinele acestei lumi. Te vei putea atinge de el numai după ce vei fi înfrânt cele patru puteri.

— Așa să fie, spuse Yama. Care dintre voi mi se va opune cel dintâi?

— Eu, zise purtătorul de cuvânt, trăgându-și sabia de aur.

Yama, cu Aspectul asupra-i, străpunse metalul moale ca untul și-și abătu latul săbiei asupra capului Regentului, trimițându-l la pământ.

Un mare plânset se înalță dinspre rândurile de yakshas și doi dintre călăreții aurii se apropiară să ia trupul căpeteniei lor. Apoi, își întoarseră caii și se înapoiară în nord.

— Cine urmează?

Regentul Estului se înfățișă înaintea lui, purtând o sabie dreaptă din argint și o plasă țesută din raze de lună.

— Eu, zise și-și aruncă plasa.

Yama puse piciorul peste ea, o prinse și o smulse, dezechilibrându-l pe celălalt. Când Regentul se prăvăli, întoarse sabia și-l izbi cu mânerul în falcă.

Doi războinici de argint îl fulgerară cu privirea, apoi își lăsară ochii în jos și-și purtară stăpânul spre est, urmăriți de o muzică distonantă.

— Următorul! zise Yama.

Atunci veni înaintea lui mătăhăloasa căpetenie a nagasilor, care își lepădă armele și-și dădu jos tunica, spunând:

— Am să mă iau la trântă cu tine, zeu al morții.

Yama își lăsă armele deoparte și-și dezbracă veșmintele de la brâu în sus.

În tot acest timp, Buddha stătea în umbra marelui copac, zâmbind, ca și cum parada armelor nu ar fi însemnat pentru el nimic.

Mai-marele peste nagas îl prinse pe Yama de după ceafă cu mâna stângă, trăgându-i fruntea înspre el. Yama îi făcu același lucru; atunci celălalt se răsuci aruncându-și brațul drept peste umărul lui Yama și pe după gât, și îl prinse strâns de cap, trăgându-i-l către șold și întorcându-se cu spatele în timp ce-l aducea spre el.

Întinzându-se peste spatele căpeteniei nagasilor, Yama îi prinse umărul stâng cu mâna stângă, apoi își strecură mâna dreaptă sub genunchiul Regentului și-i smulse ambele picioare de pe sol, săltându-l pe umăr.

Pentru un moment, îl ținu în brațe ca pe un copil, apoi îl înălță la nivelul umărului și-l lăsă brațele să cadă.

Când Regentul izbi pământul, Yama se aruncă peste el cu genunchii, apoi se ridică iar. Celălalt nu.

După ce călăreții Asfințitului plecară, doar Îngerul Sudului, înveșmântat cu totul și cu totul în albastru, mai stătea înaintea lui Yama.

— Și tu? întrebă zeul morții, ridicându-și armele.

— Eu nu am să iau arme din oțel sau din piele sau din piatră, precum își ia un prunc jucăriile, ca să te înfrunt, zeu al morții. Și nici nu am să-mi încerc forța trupului cu tine, zise Îngerul. Știu că am să fiu copleșit dacă fac asemenea lucruri, pentru că nimeni nu ți se poate împotrivi cu armele.

— Atunci, urcă înapoi pe armăsarul tău albastru și ia-o la galop, zise Yama, dacă nu ai de gând să lupți.

Îngerul nu răspunse, dar își aruncă scutul albastru în aer, astfel încât acesta să se învârtă precum o roată de safir, crescând tot mai mare și atârânănd deasupra-le.

Apoi scutul căzu la pământ și începu să se cufunde în el, fără zgomot, crescând în continuare în vreme ce se pierdea din vedere, iarba reacoperind locul unde căzuse.

— Și asta ce vrea să însemne? întrebă Yama.

— Eu nu mă voi întrece activ. Eu doar mă apăr. A mea este puterea opunerii pasive. A mea este puterea vieții, precum a ta este puterea morții. Poți distruge orice trimit eu asupra-ți, dar nu poți distruge totul, o, Moarte. A mea este puterea scutului, nu a sabiei. Viața ți se va împotrivi, Doamne Yama, pentru a o apăra pe victima ta.

Apoi, Cel Albastru se întoarse, urcă pe bidiviul lui albastru și porni spre Sud, cu alaiul de kumbhandas în urmă-i. Sunetul muzicii nu se duse cu el, ci rămase în aerul pe care-l ocupase.

Yama mai făcu un pas, cu sabia în mână.

— Eforturile le-au fost zadarnice, zise el. Ți-a sosit ceasul.

Păși înainte, cu sabia ridicată.

Lovitura nu-și atinse ținta, oricum, pentru că o creangă a marelui copac se prăbuși între ei și-i smulse sabia din mână.

Se întinse să o ridice de jos, dar iarba se aplecă deasupra ei să o acopere, țeșându-se singură într-o urzeală strânsă, indestructibilă.

Blestemând, își scoase pumnalul și lovi iar.

O ramură puternică se aplecă și îi trecu pe dinainte, astfel că Yama înfipse adânc lama în lemnul ei. După care, creanga se arcui iar spre cer, ducând cu ea arma, departe de el.

Ochii lui Buddha erau închiși în meditație și aureola îi lucea în umbră.

Yama făcu un pas înainte, își ridică mâinile, dar iarba i se înnodă în jurul gleznelor, ținându-l pe loc.

Se luptă pentru un moment, smulgându-i rădăcinile încăpățănate. Apoi se opri și-și ridică ambele mâini mult în sus, aruncându-și capul pe spate, cu moartea țâșnindu-i din priviri.

— Ascultați-mă, o, Forțe! strigă el. De acum înainte, locul ăsta va purta blestemul lui Yama! Nici o viețuitoare nu va mai umbla vreodată prin acest ținut! Nici o pasăre nu va mai cânta, nici un șarpe nu se va mai târî pe aici! Locul va fi sterp și uscat, pietros și plin de nisipuri mișcătoare! Nici un fir de iarbă nu se va mai înălța vreodată de aici spre ceruri! Las acest blestem și cobor acest destin asupra apărătorilor dușmanului meu!

Iarba începu să se ofilească, dar înainte de a-l elibera, se auzi un trosnet mare, de lemn crăpat, când copacul, ale cărui rădăcini țineau lumea laolaltă și în ale cărui crengi erau prinse stelele ca peștii în năvod, se înclină înainte, despiciându-se prin mijloc, de sus și până jos, sfâșiind cerurile cu crengile de sus, deschizând cu rădăcinile prăpăstii în pământ și lăsându-și frunzișul să cadă peste el, ca o ploaie albastru-verzuie. O bucată masivă din trunchi se prăbuși asupra lui, aruncând înaintea sa o umbră neagră ca noaptea.

În depărtare, îl mai văzu pe Buddha, așezat în meditație, ignorând, parcă, haosul ce se dezlănțuise împrejurul lui.

Yama își înălță capul cu o zvâcnitură și ochii i se deschiseră brusc.

Se afla în dumbrava vineției, stând cu spatele sprijinit de scoarța unui copac albastru, cu sabia pe genunchi. Vântul tot mai sufla rece și umed, iar luminile tot mai pâlpâiau în bătaia lui.

Yama se ridică în picioare, intuind de-acum unde trebuia să meargă pentru a afla ceea ce îl preocupa.

Trecu de călugări, urmând o potecă bine bătătorită care ducea adânc, în inima pădurii.

Dădu peste un pavilion vinețiu, dar înăuntru nu era nimeni.

Merse mai departe pe cărare până unde pădurea devenea sălbatică. Aici, pământul era umed și din el se înălța o ceață ușoară. Dar drumul se vedea încă bine înaintea lui, luminat de cele trei luni.

Cărarea cobora printre copaci albaștri și vineții, care aici creșteau mai puțin înalți și mai strâmbi decât mai sus. De o parte și de alta a potecii începură să-și facă apariția mici ochiuri de apă, pe care pluteau petece de spumă albă, leproasă. În nări îi pătrunse un miros de mlaștină, iar din pâlcurile de tufișuri se făceau auzite șuierături de creaturi ciudate.

Auzi un zvon îndepărtat de cântece venind de undeva din spate, de deasupra, și-și dădu seama că mulțimea călugărilor pe care îi lăsase în urmă se treziseră de-acum și începuseră să se miște prin dumbravă. Își terminaseră misiunea de a-și uni gândurile pentru a-i impune lui viziunea invincibilității conducătorului lor. Cântările acestora erau, probabil, un semnal, ajungând până...

Acolo!

Era așezat pe o stâncă, în mijlocul unui câmp, scăldat de razele lunii ce cădeau asupră-i.

Yama își scoase sabia și înainta.

Când fu la o depărtare de vreo douăzeci de pași, celălalt întoarse capul.

— Salutare, o, Moarte! zise el.

— Salutare, Tathagatha!

— Spune-mi, de ce te afli aici?

— S-a hotărât că Buddha trebuie să moară.

— Asta nu răspunde la întrebarea mea, totuși. De ce ai venit aici?

— Nu tu ești Buddha?

— Sunt numit Buddha, și Tathagatha, și Iluminatul, și în multe alte feluri.

Dar, ca să răspund la întrebarea ta, nu, eu nu sunt Buddha. Ai reușit deja ceea ce ai hotărât să săvârșești. L-ai ucis pe adevăratul Buddha chiar astăzi.

— Pesemne că memoria a început, într-adevăr, să-mi slăbească, pentru că, mărturisesc, nu-mi amintesc să fi făcut acest lucru.

— Adevăratul Buddha era numit de către noi Sugata, răspuns celălalt. Înainte de asta, era cunoscut drept Rild.

— Rild! chicoti Yama. Vrei să mă faci să cred că el era mai mult decât un călău pe care tu l-ai pus să facă treaba asta?

— Mulți călăi sunt oameni care au fost *convinși* să facă această slujbă, răspuns cel aflat pe stâncă. Rild a renunțat la misiunea lui de bună voie și a devenit un adept al Căii. Dintre toți oamenii pe care i-am cunoscut, el a fost singurul care a atins cu adevărat iluminarea.

— Nu este o religie pacifistă cea pe care o propovăduiești tu?

— Ba da.

Yama își dădu capul pe spate și slobozi un hohot de râs.

— Zei! Atunci e bine că nu predici una militantă! Discipolul tău, iluminat și așa mai departe, aproape că mi-a luat capul în după-amiaza asta!

Pe figura rotundă a lui Buddha se așternu un aer ostenit.

— Crezi că te-ar fi putut înfrânge cu adevărat?

Yama rămase tăcut o clipă, apoi zise:

— Nu.

— Crezi că el știa asta?

— Poate, răspuns Yama.

— Nu vă cunoșteți dinainte de întâlnirea de astăzi? Nu v-ați mai văzut unul pe altul în acțiune?

— Ba da, zise Yama. Ne cunoșteam.

— Atunci, îți știa iscusința și a realizat cum se va sfârși înfruntarea.

Yama rămase tăcut.

— A mers de bună voie în întâmpinarea martiriului său, fără cunoștința mea, la acel moment. Nu cred că s-a dus cu reală speranță de a te înfrânge.

— Atunci, de ce?

— Pentru a dovedi ceva.

— Ce putea spera să dovedească astfel?

— Nu știu. Nu știu decât că trebuie să fi fost așa cum am spus, pentru că l-am cunoscut. I-am ascultat prea adeseori predicile, subtilele parabole, ca să cred că putea face un asemenea lucru fără motiv. L-ai ucis pe adevăratul Buddha, zeu al morții! Tu știi ce anume sunt *eu*.

— Siddhartha, zise Yama, știu că ești un farsor. Știu că nu ești un Iluminat. Îmi dau seama că doctrina ta este ceva ce s-ar fi putut ține minte de oricare dintre Cei Dintâi. Ai vrut tu să o reînvi, pretinzând că îi ești creatorul. Te-ai hotărât să o răspândești, în speranța de a ridica o opoziție religiei prin care stăpânesc adevărații zei. Ți admir efortul. A fost inteligent plănuit și pus în practică. Dar cea mai mare greșeală a ta, simt eu, este că ai ales un crez pacifist, cu care să te opui unuia activ. Sunt curios să aflu de ce ai făcut asta, când erau atâtea religii mult mai potrivite, din care să alegi.

— Poate am fost pur și simplu curios să văd cum va decurge un asemenea contracurent, răspunse celălalt.

— Nu, Sam, nu-i asta, zise Yama. Cred că nu-i decât o parte a unui plan mai amplu pe care l-ai pus la cale, iar în toți acești ani — cât ai pretins a fi un sfânt și ai ținut predici în care nu ai crezut nici tu — ai țesut și alte planuri. O armată, care se întinde mult în spațiu, poate asigura opoziția într-un interval scurt de timp. Un om, restrâns în spațiu, trebuie să-și răspândească opoziția pe o perioadă de mulți ani, dacă vrea să aibă șanse de reușită. Ești conștient de asta, iar acum, că ai semănat sămânța acestui crez de furat, ai plănuit să treci la o altă fază a opoziției. Încerci să fii un om-antiteză-la-Ceruri, opunându-te voinței zeilor de-a lungul anilor, în multe chipuri și dinapoia multor măști. Dar asta se va sfârși acum și aici, falsule Buddha!

— De ce, Yama? întrebă el.

— S-a analizat cu mare grijă, zise Yama. Nu am vrut să facem din tine un martir, încurajând mai mult decât oricând creșterea acestui lucru pe care l predici tu. Pe de altă parte, dacă nu ai fi oprit, el ar continua să crească. S-

a decis, prin urmare, că trebuie să-ți întâlnești sfârșitul în mâinile unui trimis al Cerurilor — dovedindu-se astfel care dintre religii este mai puternică. Așa că, martir sau nu, budismul va fi o religie de mâna a doua de aici înainte. De-asta trebuie să mori tu de moartea adevărată.

— Când am întrebat "de ce?" m-am gândit la altceva. Nu ai răspuns la întrebarea care trebuia. Am vrut să spun de ce tocmai *tu*, Yama? Cum de ai ajuns tu, maestru în arme, maestru și în științe, să fii lacheul unei adunături de bețivani schimbători-de-trupuri, care nu merită nici să-ți lustruiească sabia sau să-ți curețe țevile de încercare? Cum se face că tu, care ești probabil spiritul cel mai liber dintre noi, te înjosești înfometându-ți inferiorii?

— Pentru asta, moartea nu-ți va fi una ușoară!

— De ce? Nu am făcut decât să pun o întrebare, care de mult trebuie să fi trecut și prin mintea altora. Nu m-am simțit ofensat când m-ai numit fals Buddha. Eu știu ce sunt. Tu cine ești, zeu al morții?

Yama își băgă sabia la brâu și-și scoase pipa, pe care o cumpăraseră mai devreme, de la han. O umplu cu tutun, o aprinse, începu să pufăie.

— E limpede că noi doi trebuie să vorbim ceva mai pe îndelete, fie și numai pentru a ne clarifica întrebările, zise el, așa că mă pot face comod.

Se așeză pe o piatră.

— Întâi, un om poate fi superior celor din jur și, cu toate astea, să-i slujească, dacă împreună servesc o cauză comună, care este mai presus decât oricare om. Sunt convins că servesc o asemenea cauză, altfel nu aș face-o. Cred că și tu simți la fel în privința a ceea ce faci, altfel nu te-ai rupe de lume cu viața asta de ascetism mizerabil — deși am băgat de seamă că tu nu ești atât de sfrijit cum sunt discipolii tăi. Ți s-a oferit statutul de zeu, acum câțiva ani, în Mahārtha, după câte-mi amintesc, dar ți-ai bătut joc de Brahma, ai intrat călare în Palatul Karmei și ai umplut cu limacși toate mașinile de rugăciuni din oraș...

Buddha chicoti. Yama îl secondă scurt, apoi continuă.

— Nu a mai rămas pe lume nici un acceleraționist, în afara ta. Este o chestiune moartă, care nu va mai deveni niciodată una de prim interes. Am un anumit respect pentru felul în care te-ai descurcat de-a lungul anilor. Chiar mi-a trecut prin minte că, dacă cineva te-ar face să realizezi lipsa de

perspectivă a situației tale actuale, încă ai mai putea fi convins să te alături stăpânilor Cerurilor. Deși am venit să te ucid, în cazul în care te lași convins de asta acum și-mi dai voie să mă pun chezaș pentru tine, te iau înapoi în Orașul Celest... Dacă accepți acum ceea ce ai refuzat cândva. Or să plece urechea la ce le spun, pentru că au nevoie de mine.

— Nu, zise Sam, pentru că nu sunt convins de zădărnicia poziției mele și am de gând să continuu spectacolul.

Dinspre tabăra din duminică se făcură auzite cântările. Una dintre luni dispăru după vârfurile copacilor.

— De ce nu scotocesc adepții tăi tufișurile, să încerce să te salveze?

— Vin, dacă-i chem, dar n-am s-o fac. Nu e nevoie.

— De ce m-au făcut să visez acel vis prostesc?

Buddha ridică din umeri.

— De ce nu s-au sculat să mă ucidă în vreme ce dormeam?

— Nu asta le este modul de a acționa.

— Tu ai fi făcut-o, totuși, ai? Dacă ai fi putut-o scoate la capăt cu asta?

Dacă nu ar fi știut nimeni că Buddha a făcut-o?

— Poate, zise celălalt. După cum știi, calitățile și slăbiciunile personale ale unui conducător nu constituie indicații certe asupra meritelor cauzei lui.

Yama trase din pipă. Fumul îi învălui capul și se amestecă, învolburându-se, cu cețurile care acum deveneau tot mai dese, târându-se pe deasupra pământului.

— Știu că suntem singuri aici, iar tu ești neînarmat, zise Yama.

— Suntem singuri aici. Dispozitivul meu de călătorit este ascuns ceva mai departe, pe drumul pe care am să plec.

— Dispozitivul tău de călătorit?

— Cu asta, am terminat. Ai presupus corect. Am început ceea ce am stabilit să încep. După ce ne terminăm conversația, am să plec.

Yama râse mânzește.

— Optimismul unei linii aeriene revoluționare stârnește întotdeauna o anumită mirare. Cum îți propui să pleci? Cu un covor fermecat?

— Am să plec la fel cum pleacă și ceilalți oameni.

— Este destul de înduioșător din partea ta. Au să se ridice puterile lumii în apărarea ta? Nu văd nici un copac uriaș care să te apere cu crengile lui. Nu este nici un fel de iarbă deșteaptă, care să mă prindă de picioare. Spune-mi, cum ai să reușești să pleci?

— Te-aș surprinde.

— Ce zici, ne luăm la luptă? Nu-mi place să căsăpesc un om neînarmat. Dacă totuși ai ceva arme pitite prin preajmă, dă-ți la iveală sabia. E mai bine decât fără nici o șansă. Chiar am auzit că Domnul Siddhartha a fost la vremea lui un spadasin redutabil.

— Mulțumesc, nu. Poate altă dată. Dar nu acum.

Yama trase iar din pipă, se întinse și căscă.

— Nu-mi mai vine în minte nici o întrebare pe care să ți-o pun. Este de prisos să mă cert cu tine. Eu nu mai am nimic de spus. Tu ții să mai adaugi ceva acestei conversații?

— Da, zise Sam. Cum arată târfa aia de Kali? Sunt atât de multe relatări diferite, încât îmi vine să cred că este de toate pentru toți...

Yama azvârli cu pipa în el, lovindu-l în umăr și iscând o ploaie de scânteii, care i se prelinse pe braț. Sabia îi era o văpaie strălucitoare deasupra capului, când se avântă spre Sam.

În momentul în care atinse întinderea de nisip dinaintea stâncii, înaintarea îi fu oprită. Aproape căzu, apoi se îndoii de mijloc, dar rămase în picioare și reuși să se îndrepte. Se zbatu, dar nu mai reuși să avanseze.

— Unele nisipuri mișcătoare, zise Sam, sunt mai mișcătoare decât altele. Din fericire, tu ești prins în cele mai puțin mișcătoare. Astfel că îți mai rămâne încă destul timp la dispoziție. Mi-ar face plăcere să prelungesc conversația, dacă aș crede că am vreo șansă de a te convinge să mi te alături. Dar știu că nu am — nu mai mult decât mă puteai tu convinge să te urmez în Ceruri.

— Am să scap, spuse Yama încet, fără să se mai zbată. Am să scap eu cumva și am să vin iarăși după tine.

— Da, spuse Sam, simt că este adevărat. De fapt, peste puțin timp, am să te învăț chiar eu cum să procedezi. Pentru moment, însă, ești ceva după care tânjește orice predicator — o audiență captivă, reprezentând opoziția. Prin urmare, am o scurtă predică pentru tine, Doamne Yama.

Yama își cântări sabia în mână, se decise să nu o arunce și o vârî înapoi la brâu.

— Dă-i drumul la predică, zise el și reuși să prindă privirea celuilalt.

Din locul pe care se afla, Sam simți cum un fior îi scutură tot corpul, dar vorbi mai departe:

— Este uimitor, spuse el, cum creierul ăla al tău de mutant a generat o minte capabilă de a-și transfera puterile în oricare nou creier pe care te hotărăști să-l ocupi. Sunt ani de când nu mi-am mai exersat, la rândul meu, această putere, cum fac în prezent -dar și acest corp se comportă într-o manieră asemănătoare. Indiferent ce trup adopt, se pare că puterea mă urmează în el. Înțeleg că la fel se întâmplă cu majoritatea dintre noi. Aud că Sitala poate să controleze temperaturile pe o mare distanță în jurul ei. Când își ia un nou trup, puterea o însoțește în noul ei sistem nervos, deși la început este destul de slabă. Știu că Agni poate aprinde lucrurile numai uitându-se puțin la ele și dorind să ia foc. Acum, să ne gândim, de pildă, la privirea-morții pe care o îndrepti asupra mea chiar în acest moment. Nu este uimitor cum îți păstrezi tu acest dar în toate timpurile și locurile, peste secole? Adeseori mi-am pus întrebări asupra temeiurilor fiziologice ale fenomenului. Pe tine te-a interesat vreodată aceste aspect?

— Da, zise Yama, cu ochii arzându-i sub sprâncenele întunecate.

— Și care este explicația? O persoană se naște cu un creier anormal, psihicul îi este transferat într-unul normal și, cu toate astea, posibilitățile lui anormale nu sunt distruse în timpul transferului. Cum de este posibil așa ceva?

— Pentru că ai într-adevăr o singură imagine-trup, care este în același timp de natură electrică și chimică. Ea începe imediat să-și modifice noul mediu fiziologic. Noul corp reprezintă un asemenea mediu în jurul lui, și este tratat cam ca o boală, imaginea-trup încercând să o vindece, adică să aducă noul trup la parametrii celui vechi. Dacă trupul pe care-l locuiești acum ar fi să fie făcut nemuritor fizic, ar ajunge cândva să semene cu trupul tău original.

— Foarte interesant.

— De aceea puterea transferată este slabă la început, dar se întărește treptat, o dată cu ocuparea trupului. De aceea este cel mai bine să cultivi un Atribut și, poate, chiar să folosești niște dispozitive mecanice ajutătoare.

— Bun. Asta este o chestiune în legătură cu care mi-am pus întrebări adeseori. Mulțumesc. Apropo, mai exersează cu privirea-morții — deocamdată e doar un pic neplăcută, știi tu. Așa că, oricum, e ceva. Acum, în ce privește predica... Unui om mândru și arogant, ca tine — cu o înzestrare pedagogică admirabilă, care trebuie să-ți fie recunoscuta — i-a fost dat să facă niște cercetări asupra unei anumite boli degenerative, care desfigurează. Într-o bună zi, se îmbolnăvește el însuși. De vreme ce încă nu și-a pus la punct o metodă de vindecare, și-a luat o pauză pentru a se privi în oglindă și să-și zică: "La *mine*, însă, arată chiar bine". Un asemenea om ești tu, Yama. Tu n-ai să încerci să lupți împotriva propriei tale condiții. Din contră, ești mândru de ea. Te-ai trădat când te-ai înfuriat, așa că știi că grăiesc adevărul când spun că numele bolii tale este Kali. Nu ai da tu puterea pe mâinile celui nevrednic, dacă nu ți-ar porunci femeia asta s-o faci. O știu de pe vremuri și sunt sigur că nu s-a schimbat. Nu poate iubi un bărbat. Nu ține decât la cei care-i aduc daruri de haos. Dacă vreodată încetezi să-i slujești scopurile, te dă deoparte, zeu al morții. Nu spun asta pentru că suntem dușmani, ci mai degrabă ca între bărbați. Știi! Crede-mă că știi! Poate că este o nefericire faptul că tu nu ai fost niciodată cu adevărat tânăr, Yama, și nu ai cunoscut prima iubire pe timpul sporilor... Prin urmare, morala predicii mele de pe această mică înălțime este asta: nici oglinda nu te arată propriilor tăi ochi, dacă nu vrei să te vezi. Supăr-o o dată, fie și într-o problemă mărunță, și ai să probezi adevărul spuselor mele, ai să vezi cât de repede rezonază ea și în ce stil. Ce ai să te faci dacă propriile tale arme se vor întoarce împotriva ta, o, Moarte?

— Acum ai terminat de vorbit? Întrebă Yama.

— Aproape O predică este un avertisment, iar tu ai fost avertizat.

— Indiferent care-ți e puterea, Sam, văd că în acest moment ești imun la privirea-morții. Consideră-te norocos că sunt slăbit...

— Asta și fac, pentru că simt cum capul îmi stă să plesnească. Afurisit să fii, cu ochii tăi!

— Într-o zi, am să te pun iar la încercare și, chiar dacă vei rezista privirii mele, în acea zi vei cădea. Dacă nu prin forța Atributului, atunci de tăișului sabiei.

— Dacă asta este o provocare, prefer să amân acceptarea. Ți-aș sugera însă ca, înainte de a întreprinde ceva, să te gândești bine la ce ți-am spus.

Între timp, nisipul îi ajunsese lui Yama până la jumătatea coapselor.

Sam oftă și coborî de pe înălțimea lui.

— Nu este decât o singură cale de a părăsi stânca asta și am să o urmez pentru a pleca de aici. Acum, am să-ți spun cum să-ți salvezi viața, dacă nu ești prea mândru. Le-am dat instrucțiuni călugărilor, să vină să mă salveze, aici, în locul ăsta, dacă aud un strigăt de ajutor. Ți-am spus mai devreme că nu am de gând să strig după ajutor, și este adevărat. În orice caz, dacă începi să strigi după ajutor cu vocea ta cea puternică, au să fie aici înainte să te cufunzi prea mult. Au să te scoată pe teren ferm și n-au să încerce să-ți facă nici un rău, pentru că astfel le este Calea. Îmi place ideea ca zeul morții să fie salvat de la moarte de călugării lui Buddha. Noapte bună, Yama. Te las acum.

Yama zâmbi.

— Va veni și o altă zi, o, Buddha, spuse el. Am să o aștept.

Fugi acum cât poți de repede și de departe. Lumea nu este destul de largă pentru a te ascunde de mânia mea. Am să te urmăresc și am să te învăț despre iluminarea care este focul pur al iadului.

— Între timp, zise Sam, îți sugerez să soliciți ajutorul adepților mei sau să deprinzi dificila artă a respirării nisipului.

Își căută drumul peste întinderea capcanei, urmărit de ochii arzători ai lui Yama.

Când ajunse la potecă, se întoarse.

— Și poate o să vrei să anunți în Ceruri, zise el, că am fost chemat din oraș să aranjez un târg.

Yama nu răspunse.

— Cred că am să închei un târg pentru niște arme, termină el. Niște arme mai speciale. Așa că atunci când vii după mine, ia-ți și prietena cu tine. Dacă ce-o să vadă o să-i placă, poate te convinge ea să schimbi taberele.

Apoi o luă pe potecă și se pierdu în noapte, fluierând, sub o lună albă și una aurie.

PATRU

Se povestește că Domnul Luminii s-a pogorât în Puțul Demonilor, pentru a face acolo un târg cu mai-marele între rakasha. A făcut târgul cu bună-credință, dar rakasha sunt rakasha. Adică sunt creaturi malefice, cu mari puteri, trăind mult și putând lua aproape orice formă. Rakasha sunt aproape indestructibili. Cea mai mare lipsă a lor este un trup adevărat; cea mai mare virtute a lor, onorarea datoriilor făcute la jocurile de noroc. Faptul că Domnul Luminii s-a băgat cu totul în Puțul Iadului dovedește, poate, că el era cam aiurit cu privire la starea lumii...

Când zeii și demonii, deopotrivă progenituri ale lui Praja-pati^[57], s-au luat la luptă, zeii au pus mâna pe principiul vieții, Udgitha, socotind că astfel îi vor putea învinge pe demoni.

Meditară ei asupra Udgithe care funcționează prin nări, dar demonii o străpunseră prin rău. Așadar, prin respirație se poate mirosi atât ceea ce este plăcut, cât și ceea ce duhnește. Astfel că răsuflarea este atinsă de rău.

Meditară ei asupra Udgithe ca vorbire, dar demonii o străpunseră cu răul. Așadar, prin vorbire se spune atât adevărul, cât și neadevrul. Astfel că vorbele sunt atinse de rău. Meditară ei asupra Udgithe care funcționează prin ochi, dar demonii o străpunseră cu răul. Așadar, prin ochi se poate vedea atât ceea ce este plăcut, cât și ceea ce este urât. Astfel că ochiul este atins de rău.

Meditară ei asupra Udgithe ca auz, dar demonii o străpunseră cu răul. Așadar, prin auz se pot auzi atât lucruri bune, cât și rele. Astfel că urechea este atinsă de rău.

Apoi meditară ei asupra Udgithe ca minte, dar demonii o străpunseră prin rău. Așadar, cu mintea se poate gândi atât ceea ce este curat, adevărat și bun, cât și ceea ce este necurat, fals și ticălos. Astfel că mintea este atinsă de rău. *Chhandogya Upanishad(I, II, 1-6)*

⁵⁷ Creatorul universal (n.tr.).

Puțul Iadului se deschide în vârful lumii și duce până jos, în măruntaiele ei.

Este, probabil, tot atât de vechi cât lumea însăși; și dacă nu este, ar putea să fie, pentru că arată de parcă ar fi.

Începe cu un cadru de ușă. Este uriaș, înrămând o poartă din metal călit, făurită de Cei Dintâi, grea ca păcatul, înaltă de trei ori cât statul unui om și lată pe jumătate. Este groasă de doi coți și are un inel din alamă, mare cât un cap de om, o încuietorie complicată, cu placă de presiune și o inscripție care zice de-a dreptul: "Vezi-ți de drum. Țsta nu-i un loc unde să trăiești. Dacă totuși încerci să intri aici, ai să dai greș și ai să mai fii și blestemat. Dacă ai să reușești cumva, atunci să nu te plângi că ai intrat fără să fii avertizat, și nici să nu ne bârâi cu rugăciunile tale de pe patul de moarte." Semnat: "Zeii".

Puțul se deschide în vârful unui munte foarte înalt, numit Channa, din inima unei regiuni cu munți semeți, numiți Ratnagari. În acele locuri este permanent zăpadă, iar curcubeiele călăresc pe spinările țurțurilor uriași care țâșnesc din cușmele înghețate ale piscurilor. Aerul este tăios ca o sabie, iar cerul este strălucitor ca ochii pisicilor.

Foarte puțini pași au călcat vreodată poteca ce duce la Puțul Iadului. Dintre cei care l-au vizitat, cei mai mulți au venit numai ca să se uite, să vadă dacă marea ușă există într-adevăr; și când s-au întors acasă și au spus că au văzut-o, au fost luați, în general, în derâdere.

Numele scrijelite pe tăblia ușii stau mărturie că unii chiar au căutat intrarea. Echipamente cu care să poată fi forțată marea ușă, oricum, nu au avut cum să fie cărate până acolo sau plasate în poziția necesară. Cărarea care duce la Puțul Iadului are mai puțin de douăzeci și cinci de centimetri lățime pe ultimii o sută de metri ai urcușului; și nu e sigur că șase oameni ar putea sta în picioare, chiar îngheșuindu-se, pe ceea ce a mai rămas din cândva largă platformă din fața acelei uși.

Se spune că Pannalal cel Înțelept, ascuțindu-și mintea prin meditație și felurite practici ascetice, a ghicit cifrul încuietorii și a pătruns în Puțul Iadului, petrecând o zi și o noapte sub munte. După aceea a fost cunoscut drept Pannalal cel Nebun.

Vârful numit Channa, în care este fixată marea uşă, se află la depărtare de cinci zile de mers de un mic sat. Este situat în îndepărtatul regat nordic al Malwei. Satul de munte din apropiere de Channa nu are un nume, fiind locuit de oameni mândri și independenți, care nu vor neapărat ca așezarea lor să figureze pe harta perceptorilor de impozite ai rajahului. Despre rajah, e suficient să se știe că este de înălțime medie și de vârstă tot medie, isteț, ușor corpulent, nici pios, nici mai vestit decât alții și nici fantastic de bogat. Bogat este, pentru că percepe impozite mari de la supușii lui. Când supușii încep să se plângă și prin regat umblă murmure de revoltă, el declară război unui regat vecin și dublează impozitele. Dacă războiul nu merge bine, execută câțiva generali și-l pune pe ministrul de pace să negocieze un tratat. Dacă, prin cine știe ce noroc, merge deosebit de bine, pretinde tribut pentru acea insultă care a provocat întreaga afacere. De obicei, totuși, se termină cu un armistițiu, supușilor acrindu-li-se de lupte și împăcându-se cu creșterea impozitelor. Numele lui este Videgha și are numeroși copii. Este îndrăgostit de papagali, care pot fi învățați cântece fără perdea, de șerpi, pe care îi hrănește uneori cu papagalii care nu reușesc să învețe o melodie, și de jocul de zaruri. Nu-i plac copiii în mod deosebit.

Puțul Iadului începe cu poarta cea mare, sus, în munții din partea cea mai de nord a regatului lui Videgha, dincolo de care nu mai sunt regate ale oamenilor. Începe acolo și-și sfredelește drumul în jos, prin inima muntelui Channa, pătrunzând ca un tirbușon în marile coridoare ale peșterilor nesemnalate pe hărți, extinzându-se mult sub munții Ratnagari — cel mai adânc dintre coridoare ajungând până jos, spre rădăcinile lumii.

În fața acestei uși sosi călătorul.

Era îmbrăcat simplu, călătorea singur și părea a ști exact unde se ducea și ce avea de făcut.

Urcase Channa pe poteca ce urmărea muchia ascuțită a muntelui.

Îi luase cea mai mare parte a dimineții pentru a ajunge la destinație: ușa cea mare.

Când fu înaintea ei, se opri o clipă, bău o înghițitură din plosca de apă, se șterse la gură cu dosul mâinii, zâmbi.

Apoi se așeză jos, cu spatele în ușă, și-și luă gustarea de dimineață. Când termină, azvârli peste marginea prăpastiei frunzele în care avusese împachetată mâncarea și le urmări cum cad, legănându-se într-o parte și-n alta prin curenții de aer, până ce le pierdu din vedere. Apoi își aprinse pipa și începu să fumeze.

După ce se odihni, se ridică în picioare și se mai uită încă o dată la ușă.

Mâna i se lăsă peste placa de presiune, se mișcă încet, într-o serie de gesturi precise. Când mâna îi părăsi placa, se auzi un sunet muzical.

Atunci prinse inelul și trase, cu mușchii umărului întinși la maxim. Ușa se mișcă, la început greoi, apoi mai repede. Călătorul sări în lături, iar ea se deschise în afară, depășind platforma.

Mai era un inel, identic cu primul, pe suprafața interioară a porții. Îl prinse când trecu pe lângă el, proptindu-se pe călcâie pentru a opri ușa din mișcare, înainte ca ea să se ducă prea departe pentru a o mai putea ajunge cu mâna.

Un curent de aer cald ieși prin deschizătură, în spatele lui.

Trăgând ușa după el, se opri doar pentru a-și aprinde una dintre multele făclii pe care le avea cu sine. Apoi o luă pe un coridor care se lărgea pe măsură ce înainta.

Drumul pe care pășea cobora vertiginos și, după o sută de pași, tavanul era atât de sus încât nu se mai putea vedea.

După două sute de pași, ajunse la buza puțului.

Se afla acum în mijlocul unei întunecimi vaste, străpunse doar de lumina aruncată de făclia lui. Pereții dispăruseră, cu excepția celui rămas în spate, spre dreapta. Capătul peșterii se contura la mică distanță înaintea lui.

Dincolo de acea margine era ceva ce părea a fi o groapă fără fund. Nu putea vedea de cealaltă parte a ei, dar o știa de formă aproximativ circulară; și mai știa că-și mărea circumferința pe măsură ce se adâncea.

O luă în jos pe poteca ce cobora în spirală pe peretele puțului, simțind curentul de aer cald ce se înălța din adâncuri. Poteca era artificială. Se observa asta, în ciuda faptului că era foarte abruptă. Era nesigură și strâmtă; era plină de fisuri și, pe alocuri, blocată cu moloz. Panta ei mare și șerpuitoare vorbea, însă, despre faptul că erau un scop și un plan în existența ei.

Mergea cu grijă pe firul potecii. La stânga, era peretele. La dreapta, nu era nimic.

După ceea ce păru a fi o eră și jumătate, zări o licărire slabă de lumină departe, sub el, atârând în aer.

Curbura peretelui, oricum, făcea ca drumul să cotească încet-încet, astfel că lumina nu mai plutea în depărtare, ci se vedea undeva dedesubt și ușor spre dreapta.

O altă cotitură a potecii i-o plasă drept înaintea.

Când trecu pe lângă nișa din perete unde era adăpostită flacăra, auzi în minte o voce strigând:

— Eliberează-mă, stăpâne, și-ți voi așterne lumea la picioare!

Dar el grăbi mai departe, fără ca măcar să arunce o privire la aproape-chipul din deschizătură.

Plutind pe oceanul de întuneric ce i se întindea sub picioare, tot mai multe lumini începură să se facă văzute.

Puțul continua să se lărgească. Era plin de licăriri, strălucitoare ca niște flame, dar care nu ardeau; plin de forme, chipuri, imagini pe jumătate conturate. Din fiecare se înălța un plânsei, când trecea:

— Eliberează-mă! Eliberează-mă!

Dar el nu se opri.

Ajunse la fundul puțului și-l traversă, trecând printre steiuri sparte și peste crăpături căscate în stâncile pe care pășea. În cele din urmă, ajunse la celălalt perete, în care juca un foc galben.

Când se apropie, focul deveni roșu aprins, iar când se opri în fața lui, se făcu de un albastru-safir.

Era de două ori mai înalt decât el, pulsa și se răsucea. Mici limbi de foc se întindeau spre el ieșind din perete, dar se retrăgeau ca și cum ar fi atins o barieră invizibilă.

Pe parcursul coborârii, trecuse pe lângă atâtea limbi de foc, încât le pierduse numărul. Mai știa și că altele, mai multe, stăteau ascunse în cavitățile care se deschideau pe fundul puțului.

Toate flăcările pe lângă care trecuse în drumul său spre adânc i se adresaseră, folosind fiecare modul ei specific de comunicare, astfel încât

cuvintele îi sunaseră în cap ca loviturile de tobă: vorbe amenințătoare și vorbe rugătoare, pline de promisiuni. Dar din această extraordinară pălălaie albastră, mai mare decât toate celelalte, nici un mesaj nu i se adresă. Nici o formă nu se răsuci sau undui, ispitindu-l cu miezul ei strălucitor. Flacăra era și flacăra rămase.

Aprinse o altă făclie și o fixă între două stânci.

— Așadar, tu, Cel Urât, te-ai întors!

Vorbele se abătură asupra lui ca o lovitură de bici. Încordându-se, se întoarse spre flacăra cea albastră, apoi răspunse:

— Te numești Taraka?

— Cel care m-a înlănțuit aici ar trebui să știe cum mă cheamă, sosiră vorbele. Nu te gândi, o, Siddhartha, că acum, dacă porți un alt trup, nu mai poți fi recunoscut. Eu privesc prin fluxurile de energie care-ți alcătuiesc adevărata făptură — nu la carnea care le maschează.

— Văd, răspunse celălalt.

— Ai venit să-ți bați joc de mine în închisoare?

— Te-am batjocorit eu în zilele legării?

— Nu, așa este.

— Am făcut ceea ce trebuia, ca să-mi apăr propria specie.

Oamenii erau slabi și puțini la număr. Neamul tău a venit asupra lor și i-ar fi distrus.

— Ne-ai furat lumea, Siddhartha. Ne-ai înlănțuit aici. La ce altă umilință mai vrei să ne supui?

— Poate că există o cale prin care s-ar putea face o oarecare reparație.

— Ce anume vrei?

— Alianță.

— Vrei să te ajutăm în vreo bătălie?

— Întocmai.

— Iar la sfârșit, ai să cauți să ne legi din nou.

— Nu și dacă putem stabili vreo înțelegere dinainte.

— Spune-mi condițiile, zise flacăra.

— În vremurile de demult, poporul tău umbla, vizibil și invizibil, pe străzile Orașului Celest.

- Asta este adevărat.
- Acum, Orașul este mai bine fortificat.
- În ce fel?
- Vishnu Păstrătorul și Yama-Dharma, Domnul Morții, au acoperit Cerurile în întregime, nu numai Orașul — așa cum era pe vremuri — cu ceea ce se spune că ar fi un dom impenetrabil.
- Nu există un asemenea lucru, un dom *impenetrabil*.
- Eu zic numai ce am auzit.
- Sunt multe chipuri de a intra într-un oraș, Doamne Siddhartha.
- Ai să mi le afli pe toate?
- Asta are să-mi fie prețul libertății?
- Al propriei tale libertăți, da.
- Și ceilalți din neamul meu?
- Dacă e să fie eliberați și ei, va trebui să vă înțelegeți cu toții să-mi dați o mână de ajutor ca să asediez acel Oraș și să-l cuceresc.
- Eliberează-ne și Cerurile vor cădea!
- Vorbești și în numele celorlalți?
- Eu sunt Taraka. Vorbesc pentru toți.
- Ce asigurare îmi dai, Taraka, asupra respectării acestui târg?
- Cuvântul meu? Spune, numai, și jur cu bucurie pe orice vrei...
- Ușurința cu care face legăminte nu este cea mai liniștitoare calitate a unui chilipirgiu. Iar tăria îți este și slăbiciune, în orice târguiala ai face. Ești atât de puternic încât nu poți garanta cuiva posibilitatea de a te controla. Nu ai nimic pe care să juri. Singurul lucru pe care l-ai onora ar fi o datorie la joc, dar aici nu avem pe ce să jucăm.
- *Tu* ai puterea de a ne controla.
- Individual, poate. Dar nu și în colectiv.
- Chiar este o problemă dificilă, zise Taraka. Aș da tot ce am ca să fiu liber, dar atunci... Tot ce am este puterea — putere pură, care în esență nu se poate transmite. O forță superioară ar putea-o supune, dar nu asta este rezolvarea. Chiar că nu știu cum să te asigur satisfăcător că îmi voi ține promisiunea. În locul tău, *eu* cu siguranță nu m-aș încrede în mine.

— E ca o dilemă. Așa că am să te eliberez acum — numai pe tine — ca să vizitezi Polul și să iscodești sistemul de apărare al Cerurilor. Cât ai să lipsești tu, eu am să mă mai gândesc la problemă. Fă și tu același lucru și probabil că atunci când ai să te întorci vom putea încheia o înțelegere echitabilă.

— De acord! Izbăvește-mă de această osândă!

— Cunoaște-mi puterea, atunci, Taraka, zise el. După cum pot lega, pot și dezlega... Deci!...

Flacăra izbucni afară din stâncă.

Se înfășură într-o minge de foc și se răsuci pe lângă perete, ca o cometă; ardea precum un mic soare, luminând întunericul;. Își schimba culorile în zbor, astfel încât stâncile străluceau înspăimântător și plăcut, totodată.

Apoi pluti deasupra capului celui numit Siddhartha, prăvălindu-și asupra-i vorbirea sacadată:

— Nu-mi poți înțelege plăcerea de a-mi simți iar puterea eliberată. Îmi dă prin minte să te mai pun o dată la încercare.

Omul de dedesubtul lui ridică din umeri.

Mingea de flăcări deveni compactă. Micșorându-se, spori în strălucire și se așeză ușor pe pământ.

Rămase acolo tremurând, ca o petală căzută dintr-o floare uriașă; după care se rostogoli încet pe podeaua Puțului Iadului și reintră în nișa ei.

— Ești satisfăcut? întrebă Siddhartha.

— Da, veni răspunsul, după o vreme. Puterea îți este neștirbită, Legătorule. Eliberează-mă încă o dată.

— Începe să mă plictisească sportul ăsta, Taraka. Poate că ar fi mai bine să te las cum ești și să caut ajutor în altă parte.

— Nu! îți promit! Cu ce te-ai alege?

— M-aș alege cu lipsa unor probleme cu tine. Ori mă servești în problema asta, ori nu. Asta-i tot. Alege, și ține-te de alegerea făcută și de cuvântul dat.

— Prea bine. Eliberează-mă și am să vizitez Cerurile, pe muntele lor de gheață, să-ți dau raportul asupra slăbiciunilor sale.

— Du-te, atunci!

De astă dată, flacăra ieși mai încet. Se legănă dinaintea lui și luă o formă aproximativ umană.

— Care-ți e puterea, Siddhartha? Cum faci ceea ce faci? îl întrebă.

— Spune-i electrodirecție, zise celălalt. Minte mai presus de energie. E un termen la fel de bun ca oricare altul. Dar oricum ai numi-o, nu căuta s-o mai înșeli încă o dată. Te pot ucide cu ea, deși asupra ta nu poate fi ridicată nici o armă făcută din materie. Du-te, acum!

Taraka dispăru ca un tăciune cufundat în apă, iar Siddhartha rămase printre stânci, luminând cu torța lui întunericul din jur.

Stătu să se odihnească și mintea îi fu invadată de un tumult de voci — promițând, ispitind, implorând. Prin fața ochilor i se perindau imagini de bogăție și splendoare. Haremuri minunate i se scurgeau pe dinainte, iar la picioare i se așterneau mese îmbelșugate. Miresmele de mosc și de magnolie și ceața albăstruie a esențelor arse pluteau în jurul lui, pătrunzându-i sufletul. Se plimba printre flori, urmat de fete cu ochi strălucitori, care purtau cupe cu vin, zâmbitoare; o voce argintie îi cânta, iar făpturi neumane dansau pe suprafața unui lac din apropiere.

— Eliberează-ne, eliberează-ne, cântau.

El, însă, zâmbea și privea, fără să facă nimic.

Treptat, rugăciunile și rugămințile și promisiunile se transformară într-un cor de blesteme și amenințări. Schelete împlătoșate înaintau asupra lui, cu copii trecuți prin săbiile lor de văpaie, ca prin frigări. Împrejurul său erau numai gropi, din care săltau flăcări mirosind a pucioasă. În dreptul feței lui, atârnat de o creangă, se bălăbănea un șarpe ce scuipa venin. O ploaie de păianjeni și broaște râioase curgea asupra-i.

— Eliberează-ne... sau nesfârșit ne va fi chinul! țipau vocile.

— Dacă nu încetați, zise el, Siddhartha se va mânia și vă veți pierde singura șansă de a fi eliberați, pe care chiar o aveți.

Atunci, totul se liniști în jur, iar el își goli mintea, ațipind.

Luă două mese, acolo, în puț, apoi adormi iar.

Mai târziu, Taraka se întoarse sub forma unei păsări cu gheare lungi și-i raportă:

— Cei ca mine pot intra prin gurile de ventilație, zise el, dar oamenii nu au cum. În munte, însă, mai sunt o mulțime de puțuri pentru lifturi. Oamenii ar putea urca lesne prin cele mai largi. Desigur, astea sunt păzite. Dar dacă gărzile sunt ucise și alarmele deconectate, s-ar putea face și asta. De asemenea, sunt perioade când domul însuși este deschis în diverse locuri, pentru a permite aparatelor de zbor să intre și să iasă.

— Foarte bine, zise Siddhartha. Am un regat, la câteva săptămâni depărtare de aici, unde eu sunt stăpânitorul. În locul meu a fost instalat de mulți ani un regent, dar dacă mă întorc, îmi pot ridica o armată acolo. O nouă religie se răspândește acum pe suprafața pământului. Oamenilor le pasă acum mai puțin de zei decât le păsa odată.

— Vrei să jefuiești Cerurile?

— Da, vreau să-i dezvălui omenirii comorile.

— Asta este pe gustul meu. Nu va fi ușor de învins, dar cu o armată de oameni și cu o armată formată de cei din neamul meu, vom fi în stare s-o facem. Eliberează-mi acum poporul, ca să putem începe.

— Cred că va trebui pur și simplu să mă încred în tine, zise Siddhartha. Așa că, bine, să începem!

Și merse la primul tunel din vatra Iadului, care ducea în jos.

În acea zi eliberă șaiszeci și cinci dintre ei, umplând puțul de culorile și de agitația și de lumina lor. Aerul răsună de strigăte puternice de bucurie și de zgomotul trecerii lor de-a lungul și de-a latul Puțului Iadului, schimbându-și forma întruna și jubilând de fericirea libertății.

Fără veste, unul dintre ei luă forma unui șarpe zburător și se năpusti în jos spre Siddhartha, cu aripile desfăcute, șuierând.

Pentru un moment, întreaga sa atenție se concentră asupra lui.

Șarpele slobozi un țipăt scurt, frânt, apoi se spulberă în mii de fărâme, căzând într-o ploaie de scânteii alb-albastre.

Acestea se stinseră, iar el dispăru cu desăvârșire.

Se făcu liniște în puț, iar luminile pulsară și se traseră pe lângă pereți.

Siddhartha își îndreptă atenția asupra celui mai mare punct de lumină, Taraka.

— M-a atacat pentru a-mi pune puterea la încercare? Întrebă el. Ca să vadă de pot și ucide în felul despre care ți-am spus ție că pot?

Taraka se apropie și rămase plutind dinaintea lui.

— Nu la porunca mea a atacat, zise el. Presupun că era pe jumătate nebun de cât a stat întemnițat.

Siddhartha ridică din umeri.

— Pentru o vreme de acum încolo, faceți-vă de cap în voie, zise el. Am să mă odihnesc după treaba asta.

Și părăsi caverna cea mică.

Se întoarse pe fundul puțului și se așeză pe pătura lui, începând să moțăie.

Visă.

Se făcea că alerga.

Umbra i se întindea înaintea și, cum fugea peste ea, se tot lungea.

Se lungi până ce nu mai fu umbra lui, ci o siluetă grotescă.

Deodată, știi că umbra îi fusese depășită de cea a urmăritorului său: depășită, copleșită, încălecată, acoperită.

După care, cunosc un moment de spaimă îngrozitoare, acolo, pe câmpia mărginită peste care fugea.

Știi că acum era propria lui umbră.

Soarta care-l urmărise nu se mai afla în spatele lui.

Știi că el, el însuși, era propria-i soartă.

Știind că, într-un final, se ajunsese din urmă pe sine însuși, izbucni în râs, simțind, de fapt, nevoia să plângă.

Când se trezi iar, umbla.

Urca pe sinuoasa potecă ce urma peretele puțului.

Mergând, trecea pe lângă flăcările înlănțuite.

— Eliberați-ne, stăpâni dumneavoastră!

Și încet, marginile gheții care-i era mintea începură să se topească.

Stăpâni.

Plural. Nu singular.

Stăpâni, spusese.

Știu atunci că nu mergea singur.

Nici una dintre formele dănțuitoare, pâlپătoare nu mergea prin întuneric alături de el, dedesubtul lui.

Cele care fuseseră înlănțuite erau tot înlănțuite. Cele pe care le eliberase se duseseră.

Acum urca înaltul perete al Puțului Iadului, fără să-și lumineze drumul cu vreo torță. Și totuși, vedea.

Vedea fiecare amănunt al potecii din piatră, ca la lumina lunii.

Știa că ochii lui erau incapabili de aceasta.

Și i se adresaseră cu pluralul.

Iar trupul său se mișca, dar nu se afla sub comanda voinței lui.

Făcu un efort să se oprească, să stea liniștit.

Continuă să înainteze în sus pe potecă și atunci buzele i se mișcară, rostind cuvintele:

— Văd că te-ai trezit. Bună dimineața.

În minte i se formă o întrebare, pentru ca imediat să i se răspundă, cu propria-i gură.

— Da, și cum e să fii tu însuți înlănțuit, Legătorule — în propriul tău trup? Siddhartha formă un alt gând:

— Nu-l cred pe nici unul dintre voi capabil să preia controlul asupra mea împotriva voinței mele — nici chiar în somn.

— Ca să-ți răspund cinstit, zise celălalt, nici eu nu credeam. Dar apoi, am avut la dispoziție puterea combinată a multora din neamul meu. Părea că merită încercarea.

— Și ceilalți? Ei unde sunt?

— Au plecat să hălăduiască, până când am să-i chem eu.

— Și cu ceilalți, care au rămas legați? Dacă așteptai, îi eliberam și pe ei.

— Ce-mi pasă mie de ceilalți? Eu acum sunt liber și într-un trup, iarăși!

Ce altceva mai contează?

— Să înțeleg, atunci, că ajutorul pe care mi l-ai promis nu înseamnă nimic?

— Nu tocmai, răspunse demonul. Ne vom întoarce asupra acestei chestiuni peste, să zicem, vreo lună. Ideea mă atrage *cu adevărat*. Simt că un război cu zeii ar fi un lucru excelent. Dar mai întâi vreau să gust plăcerile cărnii, pentru o vreme. De ce m-ai pizmui pentru puțintică distracție după secolele de plictiseală și încătușare la care m-ai supus?

— Trebuie să recunosc, oricum, că mi-e ciudă că te folosești așa de persoana mea.

— Că-ți convine sau nu, va trebui, pentru un timp, să te împaci cu situația. Ai să poți și tu să te bucuri de plăcerile mele, așa că de ce nu iei partea bună a lucrurilor?

— Ai zis că *vrei* să pornești război împotriva zeilor?

— Da, așa intenționez. Aș fi vrut să mă fi gândit eu însumi la asta, pe vremuri. Poate că, astfel, nu am mai fi fost înlănțuiți. Poate că atunci n-ar mai fi fost nici oameni și nici zei pe lumea asta. Nu am prea fost noi niciodată uniți, însă. Independența spirituală însoțește în mod firesc independența noastră individuală. Fiecare și-a purtat propria bătălie în conflictul general cu omenirea. Eu le sunt căpetenie, e drept — în virtutea faptului că sunt mai în vârstă, mai puternic și mai înțelept decât ceilalți. Vin la mine pentru a-i sfătui, mă servesc atunci când le dau ordine. Dar nu i-am comandat niciodată pe toți în bătălie. Am s-o fac, însă, mai târziu. Noutatea va contribui mult la distrugerea monotoniei.

— Îți sugerez să nu amâni, pentru că nu va mai fi nici un "mai târziu", Taraka.

— De ce nu?

— Am venit la Puțul Iadului cu mânia zeilor învolburându-mi-se pe urme. Acum, șaiszeci și șase de demoni umblă în libertate prin lume. Foarte curând, prezența îți va fi simțită. Zeii vor ști cine a făcut lucrul ăsta și vor veni asupra noastră. Elementul surpriză va fi pierdut.

— Am luptat cu zeii pe vremuri...

— Dar acum nu mai suntem pe vremuri, Taraka. Zeii sunt mai puternici acum, mult mai puternici. Ai fost legat vreme îndelungată, iar puterea lor a sporit peste veacuri. Chiar dacă tu te pui în fruntea primei armate de rakasha din istorie, iar eu o susțin în luptă cu o puternică armată de oameni — chiar și

atunci rezultatul final va fi un lucru incert. A amâna acum înseamnă a rata totul.

— Nu vreau să-mi vorbești astfel, Siddhartha. Mă tulburi.

— Asta și vreau. Cu toate puterile tale, dacă-l întâlnești pe Cel în Roșu, îți va sorbi viața cu ochii. Va sosi aici, la Ratnagari, pentru că se află pe urmele mele. Libertatea demonilor este un semnal care-l va îndrepta înapoi. S-ar putea să mai aducă și pe alții cu el. S-ar putea să constați că sunt mai mult decât destui pentru a vă distruge pe voi toți.

Demonul nu răspunse. Ajunseră la gura puțului și Taraka parcurse cei două sute de pași până la marea ușă, care acum era deschisă. Trecu pragul și se uită în jos.

— Te îndoiești de puterea pe care o au rakasha, așa-i, Legătorule? Întrebă el.

Apoi:

— Privește!

Păși în gol, peste marginea prăpastiei.

Nu se prăbușiră.

Plutiră în voia vântului, ca frunzele pe care le lăsasevsă cadă — cât, oare, trecuse de atunci?

În jos.

Aterizară la jumătatea potecii care urca pe muntele numit Channa.

— Nu numai că-ți conțin sistemul nervos, zise Taraka, dar m-am impregnat în tot trupul tău și l-am înfășurat cu energiile ființei mele. Așa că trimite-mă asupra Celui în Roșu, care soarbe viața cu ochii. Mi-ar plăcea să-l întâlnesc.

— Deși poți umbla prin aer, zise Siddhartha, vorbești prostii când spui una ca asta.

— Prințul Videgha își are curtea nu departe de aici, la Pala-maidsu, zise Taraka. Am trecut pe acolo când m-am întors din Ceruri. Înțeleg că e îndrăgostit de joc. Prin urmare, să mergem să-l dijmui.

— Și dacă vine să ni se alătore la joc și zeul morții?

— Ia mai lasă-l! țipă celălalt. Deja nu mă mai amuzi, Legătorule. Noapte bună! Culcă-te la loc!

Se lăsă un mic întuneric și o liniște mare, crescând și micșorându-se.

Zilele care urmau fură doar niște frânturi de lumină.

Ajungeau până la el fragmente de conversație sau de cântece, imagini colorate de galerii cu tablouri, încăperi, grădini. Și o dată văzu o temniță subterană, unde, prinși de niște bare de fier, atârnavă oameni, și el se auzi râzând.

Printre aceste fragmente, avu și visuri și jumătăți de visuri. Erau luminate de focuri, erau înecate în sânge și lacrimi. Într-o catedrală întunecoasă, nesfârșit de mare, aruncă zaruri care erau sori și planete. Meteorii erau mistuiți de flăcări deasupra capului său și comete trasau arcuri de foc pe o boltă de sticlă neagră. Fu străbătut de veselie amestecată cu frică și o știu ca aparținând mai ales altcuiva, fiind, însă, în parte, și a lui. Frica — aceea era toată numai a lui.

Când Taraka bea prea mult vin sau gâfâia în voia lui, înfundat în harem, atunci strânsoarea lui slăbea oarecum asupra trupului pe care îl furase. Dar Siddhartha era tot slab, cu mintea încețoșată, iar corpul îi era beat sau obosit; și știa că încă nu sosise vremea să dispute supremația domnului demonilor.

Erau momente când vedea, nu prin ochii trupului care cândva fusese al lui, ci vedea cum vedea un demon, în toate direcțiile, și dezbrăca de carne și oase pe cei pe lângă care trecea, pentru a le privi flăcărilor ființei, colorate în nuanțele și tonurile pasiunilor lor, pulsând de avariție și poftă și invidie, zvâcnind de lăcomie și mânie, fumegând de ură, micșorându-se de frică și durere. Iadul îi era un loc plin de culori, cumva îmblânzit numai de văpaia rece, albastră a intelectului câte unui învățat, de lumina albă a câte unui călugăr murind, de aura rozalie a câte unei nobile doamne care-i fugea din fața ochilor și de culorile jucăușe, simple ale copiilor.

Cutreiera coridoarele înalte ale palatului din Palamaidsu, pe care-l câștigase la joc. Prințul Videgha zăcea înlănțuit în propriile lui beciuri. Nicăieri pe întinderea împărăției, supușii lui nu aveau habar că pe tron se afla acum un demon. Lucrurile păreau a fi la fel ca întotdeauna. Siddhartha avea viziuni în care se plimba pe străzile orașului pe spinarea unui elefant. Toate femeile din cetate primiseră poruncă să iasă în fața locuințelor lor. Dintre ele, și le

alegea pe cele care-i plăceau și puneă să-i fie duse în harem. Siddhartha realizează, șocat, că asista la alegerea și cântărirea, cu Taraka, a virtuților cutărei matroane, fecioare sau doamne. Fusese atins de poftelē domnului demonilor și ele deveneau treptat ale lui. Când își dădu seama de asta, vigența îi crescu și văzu că nu de fiecare dată mâna demonului era cea care îi înălța cornul cu vin la buze sau plesnea biciul în beciurile închisorii. Ajunse să fie conștient pentru intervale mai mari de timp și, cu anumită oroare, află că în el însuși, ca de altfel în fiecare om, zăcea un demon în stare să răspundă celor de un neam cu el.

Apoi, într-o zi, se împotrivi puterii care-i guverna trupul și-i supusese mintea. Își revenise în mare măsură și coexistă cu Taraka în toate faptele acestuia, și ca simplu spectator și ca participant.

Stăteau pe balconul care dădea în grădină, privind lumina zilei. Taraka transformase toate florile în negru. Făpturi asemănătoare cu niște șopârle veniseră să-și afle sălaș prin copaci și în eleștee, orăcând și fojgând printre umbre. Miresmele și parfumurile care umpleau odată aerul erau înlocuite acum de miasme grele, grețoașe. Șuvițe de fum negru se târau ca șerpii pe pământ.

Se produsēsēră trei atentate asupra vieții lui. Căpitanul gărzii palatului fusese ultimul care încercase. Dar sabia din mână i se transformase într-o reptilă care-l mușcase de față, scoțându-i ochii și umplându-i sângele cu un venin care-l făcuse să se înnegrească și să se umfle, pentru ca, în cele din urmă, să moară strigând după o gură de apă.

Siddhartha îl pândi pe demon și, când momentul fu prielnic, lovi.

Puterea îi revenise, încet-încet, după ziua aceea când și-o folosise ultima oară, în Puțul Iadului. În mod ciudat, independent de creierul corpului său, cum îi spusese Yama cândva, puterea se răsucise ca o morișcă, rotindu-se în jurul spațiului care era el însuși.

Acum se învârtea iarăși repede și el o azvârli împotriva forței celuilalt.

Lui Taraka îi scăpă un strigăt, și o împunsătură de răspuns, din energie pură, se întoarse asupra lui Siddhartha ca o suliță.

Reuși să o devieze parțial, slăbind puțin din forța ei. Totuși, simți durere și răscolire în sine, când arsura atacului îi atinse ființa.

Nu stătu să ia seama la suferință, ci lovi iar, precum lovește un sulițaș în vizuina întunecoasă a unei fiare înfricoșătoare.

Din nou își auzi buzele strigând.

Apoi demonul înălță ziduri negre împotriva puterii lui.

Dar, unul câte unul, acestea căzură sub violența atacurilor sale.

În vreme ce se luptau, vorbiră:

— O, om al multor trupuri, zise Taraka, de ce mă pizmuiești pentru câteva zile petrecute în acesta din urmă? Nu este trupul în care te-ai născut și, la rândul tău, nu ai făcut decât să-l împrumuți pentru o vreme. De ce, atunci, îmi simți atingerea ca pe o pângărire? Într-o zi ai vei purta un alt trup, neatins de mine. Atunci, pentru ce îmi consideri atingerea ca pe o întinare, ca pe o boală? Oare, pentru că tot ceea ce este în tine seamănă cu ceea ce este în mine? Oare, pentru că și tu cunoști plăcerea în felul în care o simt rakasha, gustând durerea pe care o provocă altora ca pe o plăcere, impunându-ți voința cum vrei și asupra cui vrei? De asta? Pentru că și tu, la rândul tău, cunoști și tânjești după lucrurile astea, dar porți și acel blestem omenesc, numit vinovăție? Dacă asta este, îmi bat joc de slăbiciunea ta, Legătorule. Și am să te înfrâng!

— Este așa pentru că eu sunt ceea ce sunt, demone, zise Siddhartha, azvârlindu-și din nou energiile asupra lui. Este așa pentru că eu sunt un om care, întâmplător, aspiră la lucruri mai presus de burtă și falus. Nu sunt sfântul care mă cred a fi budiștii și nu sunt eroul din legendă. Sunt un om care știe mai bine ce este frica și care uneori se simte vinovat. Și, în general, sunt un om care a hotărât să facă totuși ceva, iar tu îmi stai acum în cale. Prin urmare, ți-ai luat asupra ta blestemul meu — chiar dacă înving, chiar dacă pierd acum, Taraka, soarta îți este deja schimbată. Acesta este blestemul lui Buddha: nu ai să mai fii niciodată ceea ce ai fost cândva.

Și toată acea zi, stătură pe balcon, cu veșmintele muiate de sudoare. Ca o statuie stătură, până când soarele coborî de pe boltă și urma lui de aur despărți cuprinsul întunecat al nopții. O lună săltă pe deasupra gardului grădinii. Mai târziu, i se alătură încă una.

— Care este blestemul lui Buddha? continua să întrebe Taraka.

Dar Siddhartha nu-i răspundea.

Străpunsese ultimul zid și acum se împrejmuise cu energii ca niște fulgerări de săgeți arzătoare.

Dinspre un templu din depărtare se auzi bătaia monotonă a unei tobe și, în răstimpuri, o creatură din grădină orăcăia, o pasăre striga sau un roi de insecte năvălea asupra-le, se hrănea cu sângele lor și zbura aiurea.

Apoi, precum o ploaie de stele, sosiră, purtați pe aripile vântului nopții... Eliberării din Iad, ceilalți demoni, care fuseseră sloboziți în lume.

Veniră la chemarea lui Taraka, unindu-și puterile cu ale lui.

Acesta deveni un vârtej, un val mareic, un uragan de fulgere.

Siddhartha se simți lovit de o avalanșă titanică, strivit, înăbușit, îngropat. Ultimul lucru pe care-l știu fu râsul ce i se urcă în gât.

Cât timp trecu până ce-și reveni, nu știa. Era ceva lent, acest timp, iar când se trezi, se afla într-un palat unde umblau, ca servitori, demonii.

Când ultima chingă inestetică a oboselii mentale se desfăcu, se întâmplară lucruri stranii cu el.

Petrecherile grotești continuă. Chefurile se țineau în beciuri, unde demonii animau cadavre pentru a-și obliga victimele să se împreuneze cu ele. Se făceau minuni prin magie neagră, precum dumbrava cu copaci răsuciți — o dumbravă în care oamenii dormeau fără a se mai trezi, țipând când vechi coșmaruri nășteau altele noi. Dar și o altă ciudățenie pătrunsese în palat.

Taraka nu mai era mulțumit.

— Care este blestemul lui Buddha? Întrebă el din nou, când simți prezența lui Siddhartha apăsând iar asupra lui.

Siddhartha nu răspunse imediat.

Celălalt continuă:

— Cred că am să-ți dau înapoi trupul, cât de curând. Sunt obosit de sportul ăsta, de palatul ăsta. Sunt obosit și cred că ziua când vom porni la război împotriva Cerurilor se apropie. Ce zici de asta, Legătorule? Ți-am spus că am să mă țin de cuvânt.

Siddhartha nu-i răspunse.

— Plăcerea îmi scade pe zi ce trece! Știi de ce oare, Siddhartha? Îmi poți spune de ce acum mă încercă simțăminte ciudate, descurajându-mă în

momentele de cea mai mare putere, slăbindu-mă și aruncându-mă la pământ când ar trebui să fiu entuziasmat, când ar trebui să mă umplu de veselie? Asta este blestemul lui Buddha?

— Da, zise Siddhartha.

— Atunci, ridică-ți blestemul, Legătorule, și am să plec chiar astăzi! Am să-ți dau înapoi învelișul ăsta de carne. Mi-e dor din nou de adierile reci ale înălțimilor! Fii bun și eliberează-mă imediat!

— Este prea târziu, o, căpetenie a oștirilor de rakasha. Singur ți-ai atras asupra-ți acest lucru.

— Ce lucru? Cum m-ai legat de astă dată?

— Îți amintești, când ne luptam pe balcon, cum îți băteai joc de mine? Mi-ai zis că și eu găsesc plăcere în chinurile pe care le provoci. Aveai dreptate, pentru că toți oamenii au în ei și ceea ce este întunecat și ceea ce este luminos. Omul este făcut din lucruri diferite, nu dintr-o flacără pură, așa cum ai fost tu cândva. Intellectul i se luptă adeseori cu emoțiile, voința cu dorințele... Idealurile îi sunt în dezacord cu mediul și, dacă le urmează, simte cu acuitate pierderea a ceea ce este vechi — dar dacă nu le urmează, simte durerea de a fi părăsit un nou și nobil vis. Orice face reprezintă și un câștig și o pierdere, o sosire și o plecare. Deplânge întotdeauna ceea ce s-a dus și se teme de o parte din ceea ce stă să vină. Rațiunea se opune tradiției. Emoțiile se opun restricțiilor pe care i le impun ceilalți oameni. Mereu, din înfruntarea acestor lucruri, se iscă ceea ce ai numit blestemul omului și de care ți-ai bătut joc: vinovăția!

— Să știi, așadar — continuă Siddhartha — că de vreme ce am existat împreună în același trup și ți-am împărtășit și eu trăirile, nu întotdeauna cu neplăcere, drumul pe care l-am urmat noi nu este unul pe care circulația se face într-un singur sens. După cum tu mi-ai strâmbat voința către lucrările tale, la fel ți-a fost și ție voința strâmbată, prin repulsia pe care o resimțeam eu față de unele dintre faptele tale. Ai învățat lucrul numit vinovăție și întotdeauna va cădea precum o umbră peste hrana și peste băutura ta. De asta ți-a fost frântă plăcerea. De asta cauți acum să fugi. Dar nu-ți va ajuta la nimic. Te va urmări pretutindeni în lume. Se va înălța cu tine în împărățiile

vânturilor reci și curate. Te va urmări oriunde te vei duce. Acesta este blestemul lui Buddha!

Taraka își acoperi fața cu mâinile.

— Deci așa este când îți vine să plângi, zise el după o vreme. Siddhartha nu răspunse.

— Te blestem, Siddhartha! zise el. M-ai legat iarăși, într-o închisoare chiar mai îngrozitoare decât Puțul Iadului.

— Singur te-ai legat. Tu ți-ai călcat cuvântul. Eu mi l-am ținut.

— Oamenii suferă când rup înțelegerile cu demonii, zise Taraka, dar nici un rakasha nu a mai suferit așa.

Siddhartha nu răspunse.

În dimineața următoare, când stătea la masă, se auzi o bubuitură în ușa camerei.

— Cine îndrăznește? țipă el, dar ușa sări în lături, ruptă din balamale, cu drugul frânt ca un băț uscat.

Cu un cap de tigru cu coarne, așezat pe trupul unei maimuțe cu copite uriașe la picioare și cu aripi în loc de brațe, un rakasha năvăli în încăperea, cu fum ieșindu-i din gură când se făcu, pentru un moment, transparent, revenind apoi la vizibilitate totală, mai dispărând o dată, revenind iar. Din aripi îi picura ceva care nu era sânge, iar pe piept avea o arsură largă. Aerul era plin de miros de păr pârlit și de carne arsă.

— Stăpâne! strigă. A sosit un străin care cere audiență la tine!

— Și nu l-ai putut convinge că nu sunt disponibil?

— Doamne, un întreg corp de gardă a sărit asupra lui, iar el a făcut un semn... A întins mâna spre ei și s-a văzut o flacără atât de strălucitoare încât nici măcar rakasha nu au putut să se uite la ea. Nu a durat decât o clipă... Și au dispărut cu toții, ca și cum nici n-ar fi existat... Iar în peretele din spatele lor s-a căscat o gaură mare... Nu s-a făcut nici un pic de moloz. Doar o gaură perfectă, netedă.

— Și atunci te-ai aruncat tu asupra lui?

— Mulți rakasha au sărit pe el, dar același lucru ne-a respins. A făcut iar gestul ăla cu mâna și trei sau patru dintre ai noștri s-au dus, au dispărut în

lumina pe care o arunca el... Eu nu i-am primit întreaga forță, am fost doar julit de puterea ei. M-a trimis, prin urmare, să-ți aduc mesajul lui... Nu mai reușesc să mă țin la un loc...

Cu asta, dispăru și, acolo unde se aflase creatura, atârna în aer un glob de foc. Vorbele îi pătrundeau acum direct în minte, fără a mai fi rostite.

— Îți poruncește să te prezinți înaintea lui fără întârziere. Altfel, zice că distruge palatul ăsta.

— Cei trei pe care i-a ars și-au reluat și ei propriile forme?

— Nu, răspunse rakasha. Nu mai sunt...

— Descrie-mi-l pe acest străin! ordonă Siddhartha, forțându-și vorbele să-i iasă de pe buze.

— Este foarte înalt, zise demonul, și poartă pantaloni și cizme negre. În partea de sus are un veșmânt ciudat. Este ca o mănușă albă, fără nici un model, care-i acoperă numai mâna dreaptă, întinzându-se în sus pe braț și peste umeri, înfășurându-i gâtul și ridicându-se strâns și neted peste tot capul. Doar partea de jos a feței i se vede, pentru că poartă la ochi lentile mari, negre, care îi stau la o jumătate de palmă depărtare de față. La brâu are o teacă scurtă, din același material alb ca și haina — în care, de fapt, nu ține un pumnal, ci o baghetă. Sub materialul veșmântului, acolo unde îi trece peste umeri și-i ajunge la gât, se vede o umflătură, ca și cum ar avea acolo un pachet.

— Domnul Agni! zise Siddhartha. L-ai descris pe zeul focului!

— Aoleu, ăsta trebuie să fie! zise rakasha. Pentru că atunci când i m-am uitat sub carne, ca să-i văd culorile adevăratei făpturi, am văzut acolo o văpaie ca în inima soarelui. Dacă există un zeu al focului, atunci, într-adevăr, el e.

— Acum, trebuie să fugim, zise Siddhartha, pentru că are să se producă imediat un mare incendiu. Cu ăsta nu ne putem lupta, așa că hai să o ștergem repede.

— Mie nu-mi este frică de zei, zise Taraka, și acestuia chiar mi-ar plăcea să-i încerc puterea.

— Nu îl poți înfrânge pe Domnul Flăcării, spuse Siddhartha. Bagheta lui de foc este invincibilă. I-a fost dată de zeul morții.

— Atunci am să i-o smulg și am s-o întorc asupra lui.

— Nimeni nu o poate mânui fără să fie orbit și fără să-si piardă mâna! De asta poartă îmbrăcămintea aia ciudată. Hai să nîi mai pierdem timpul pe aici!

— Trebuie să văd cu ochii mei, zise Taraka. Trebuie!

— Nu lăsa recent descoperita vinovăție să te împingă să flirtezi cu autodistrugerea.

— Vinovăție? Întrebă Taraka. Ce, eu am minte de bibilică, să mă dădăcești? Nu, nu este vinovăție, Legătorule. Doar că, dacă odată, după tine eu eram cel mai mare, acum în lume au apărut noi puteri. Zeii nu erau chiar atât de puternici pe vremuri, iar dacă într-adevăr și-au sporit puterea, atunci această putere trebuie să fie pusă la încercare — de mine însumi! Stă în natura mea, care este tocmai puterea, să înfrunt orice nouă putere care apare și ori să triumfe asupra ei, ori să fiu legat de ea. Trebuie să pun la încercare puterea Domnului Agni. Să îl înfrâng!

— Dar suntem doi în acest trup!

— Asta este adevărat... Dacă va fi distrus acest corp, am să te port și pe tine cu mine, promit. Deja ți-am întărit flăcărilor, după felul în care suntem noi, rakasha. Dacă acest corp moare, ai să continui să trăiești precum cei din neamul meu. Cândva, am avut și noi trupuri, și-mi amintesc de arta întăririi flăcărilor, astfel încât să poată arde și independent de trup. Asta a fost făcută pentru tine, așa că nu te teme.

— Îți foarte mulțumesc.

— Acum, hai să înfruntăm flacăra și s-o facem mică!

Părăsiră încăperile regale și coborârea scările. Jos, în adâncuri, prizonier în propria-i temniță, prințul Videgha scânci în somn.

Ieșiră prin ușa ascunsă după draperiile din spatele tronului. Când le dădură în lături, văzură că marea sală era goală, cu excepția somnoroșilor din dumbrava cea neagră și a celui care stătea în mijlocul încăperii, având un braț alb încrucișat cu un braț gol și ținând un fluier alb între degetele mâinii înmănușate.

— Vezi cum stă? zise Siddhartha. Este încrezător în puterea lui, și are de ce. Este Agni, din rândul lokapalasilor. Poate vedea până la cel mai depărtat orizont deschis ca și cum s-ar afla la distanță de un braț. Și poate lovi până

acolo. Se spune că într-o noapte a pârjolit chiar și lunile cu bagheta aia a lui. Dacă doar îi atinge capătul cu un contact din mănușă, izbucnește Focul Universal, cu o strălucire orbitoare, făcând materia să dispară și împrăștiind energiile care-i stau în cale. Încă nu este prea târziu să ne retragem...

— Agni! își auzi gura strigând. Ai cerut audiență la cel care stăpânește aici?

Lentilele cele negre se întoarseră către el. Buzele lui Agni se întinseră într-un zâmbet care se dizolvă în cuvinte:

— M-am gândit că am să te găsesc aici, zise el cu o voce nazală și pătrunzătoare. Sfințenia aia era prea de tot și a trebuit s-o ștergi, ai? Să-ți spun Siddhartha sau Tathagatha sau Mahasamatman — sau, pur și simplu, Sam?

— Vorbești prostii, răspuse el. Cel care era cunoscut ca Legătorul Demonilor - cu toate sau cu oricare dintre numele alea — este el însuși legat acum. Ai privilegiul să i te adresezi lui Taraka, Domnul Puțului Iadului!

Se auzi un declic și lentilele se făcură roșii.

— Da, văd adevărul spuselor tale, răspuse celălalt. Am sub ochi un caz de posesiune demonică. Interesant. Și fără îndoială că și stânjenitor.

Ridică din umeri, apoi adăugă:

— Dar pot distruge doi la fel ca pe unul.

— Crezi? întrebă Taraka ridicându-și brațele înainte.

Când făcu astfel, se auzi un bubuit și pădurea cea neagră invadează într-o clipită încăperea, cuprinzându-l pe cel care stătuse acolo, împresurându-l cu crengile. Bubuitul continuă și podeaua se deplasă cu câțiva centimetri sub picioarele lor. De deasupra, se auziră niște pârâituri și zgomotul unor pietre căzând. Începu să plouă cu praf și pietriș.

Atunci se declanșă o fulgerare orbitoare și copacii dispărură, lăsând cioturi scurte și înnegrite pe dușumea.

Cu un geamăt și o trosnitură formidabilă, tavanul se prăbuși.

Când se retraseră prin ușa din spatele tronului, văzură silueta, care stătea tot în centrul sălii, ridicând bagheta drept deasupra capului și descriind un cerculeț.

Un con de strălucire izbucni în sus, dizolvând tot ce atingea. Pe buzele lui Agni mai stăruia încă un zâmbet când uriașele pietre curseră pe jos, fără ca vreuna să-i cadă în preajmă.

Bubuitul continuă, și podeaua crăpă, și pereții începură să se clatine.

Trântiră ușa și Sam simți un val de amețelă când fereastra, care cu un moment înainte se aflase la capătul îndepărtat al coridorului, trecu în goană pe lângă el.

Urcară rapid prin aer, îndepărtându-se, iar corpul îi fu cuprins de o senzație de mâncărime și de bășicare, ca și cum ar fi fost o făptură din lichid, parcursă de un curent electric.

Uitându-se înapoi, cu privirea demonului care putea vedea în toate direcțiile, zări Palamaisu, deja aflat la o asemenea distanță încât putea fi pus într-o ramă și atârnat de perete, ca un tablou. Pe colina înaltă din centrul orașului, palatul lui Videgha se năruia asupra lui însuși, în timp ce raze puternic strălucitoare, ca niște fulgere răsturnate, izbucneau dintre ruine către cer.

— Ți-este răspunsul, Taraka? întrebă el. Să ne întoarcem și să-i încercăm iar puterea?

— Trebuia să aflu, zise demonul.

— Acum dă-mi voie să te avertizez în continuare. Nu am glumit când ți-am spus că poate vedea până la cel mai îndepărtat orizont. Dacă se eliberează repede și-și aruncă privirile în direcția asta, are să ne detecteze. Nu cred că te poți deplasa mai repede decât lumina, așa că-ți sugerez să zbori la înălțime mai mică și să te folosești de teren, pentru acoperire.

— Ne-am făcut invizibili, Sam.

— Ochii lui Agni pot vedea mai adânc în spectrul roșu și mai departe în violet decât oamenii.

Pierdură atunci, rapid, în altitudine. În Palamaisu, oricum, Sam văzu că singura urmă a palatului lui Videgha era un nor de praf pe o culme cenușie de deal.

Deplasându-se ca un vârtej, se îndepărtară cu mare viteză spre nord, până când, în cele din urmă, munții Ratnagari se văzură dedesubtul lor. Când

ajunseră la muntele numit Channa, se lăsară deasupra piscului și aterizară pe micul prag din fața intrării deschise a Puțului Iadului.

Pășiră înăuntru și închiseră ușa.

— Vor urma represalii, zise Sam. Și nici chiar Puțul Iadului nu le va putea înfrunța.

— Cât de încrezători sunt în puterile lor, zise Taraka, de au trimis numai unul!

— Crezi că încrederea lor nu are acoperire?

— Nu, zise Taraka. Dar unde-i Cel în Roșu, despre care ziceai că soarbe viața cu ochii? Nu te gândeați că au să-l trimită pe Domnul Yama, mai degrabă decât pe Agni?

— Ba da, spuse Sam în timp ce se îndreptau către puț, eram sigur că el are să mă urmărească, și tot mai cred că va veni. Când l-am văzut ultima oară, i-am pricinuit oarecari neazuri. Simt că mă va vâna pretutindeni. Cine știe, poate că deja se află în Puțul Iadului, pregătind o ambuscadă.

Ajunseră la buza puțului și intrară pe potecă.

— Nu ne așteaptă înăuntru, anunță Taraka. Măcar acum, și tot așa fi fost prevenit de către cei care au rămas legați, dacă altcineva decât rakasha ar fi trecut pe drumul ăsta.

— O să vină el, zise Sam. Iar când Cel în Roșu va apărea, nu-i va sta nimeni în cale.

— Dar vor încerca mulți, zise Taraka. Uite-l pe primul.

O flacără apărură, în nișa sa din perete, lângă potecă.

În momentul când trecură prin dreptul ei, Sam o eliberă, iar aceasta țâșni în aer ca o pasăre strălucitoare și se lăsă apoi în jos prin puț, într-o spirală strânsă.

Coborârea, pas cu pas, și din fiecare nișă flăcările se revărsau și izbucneau afară. La porunca lui Taraka, unele se înălțau și dispăreau dincolo de buza puțului, ieșind pe ușa cea grea, care purta pe partea din afară cuvintele zeilor.

Când ajunseră la fundul puțului, Taraka zise:

— Hai să-i eliberăm și pe cei ce zac închiși în caverne.

Așa că-și croiră drum prin coridoarele și prin cavernele adânci, eliberându-i pe demonii înlănțuiți acolo.

Apoi, după o vreme — câtă, nimeni nu putea spune — erau cu toții eliberați.

Rakasha se adunară în sala de jos, rânduți în falange de flăcări și strigătele lor se uniră într-un singur sunet, prelung, zbârnâitor, care se rostogolea și se rostogolea, și i se izbea de timpanele lui Siddhartha, până când acesta își dădu seama, uimit, că ei de fapt cântau.

— Da, zise Taraka, este pentru prima oară, după veacuri întregi, când fac asta.

Sam ascultă vibrațiile din interiorul craniului său, prinzând câte ceva din înțelesul șuieratului și al vâlvătăii lor; simțămintele care le însoțeau se transformau în cuvinte și accente ceva mai familiare minții lui:

*Noi suntem legiunile Iadului, la naiba,
Cei surghiuniți ai flăcării căzute.
Noi suntem rasa nefăcută de oameni.
Așa că-i suduim pe oameni. Uitat le fie numele!*

*Această lume ne-a aparținut nouă înaintea zeilor, Pe când rasa oamenilor
nici nu exista.*

*Și când zeii și oamenii s-or duce,
Lumea ne va aparține iar.*

*Munții se prăbușesc, mările se usucă,
Luna va pieri de pe cer.
Podul de Aur va cădea într-o zi,
Și tot ce suflă va muri cândva.*

*Dar noi, cei din Iad, vom izbândi,
Acolo unde zeii dau greș, unde oamenii dau greș.
Legiunile celor blestemați nu pier.
Așteptăm, așteptăm să ne ridicăm iar!*

Sam se cutremură în vreme ce ei cântau înainte, aducându-și aminte de gloria trecută, încrezători în priceperea lor de a supraviețui oricărei situații, de a înfrunta orice forță cu judo-ul cosmic al unei împingeri, al unei trageri și al unei lungi așteptări, văzând cum tot ce nu aprobau ei se întorcea în sine și pierrea. Pentru un moment, aproape că îi veni să creadă că era adevărat ceea ce cântau și că într-o zi nu aveau să mai existe decât rakasha, zburătăcind pe deasupra peisajului găunos al unei lumi moarte.

Atunci își îndreptă gândul către alte chestiuni și-și izgoni indispoziția. Dar în zilele care urmau, și nu numai, ci din vreme în vreme, peste ani, ea îi revenea ca să-i umbrească eforturile și să-și râdă de bucuria lui, ca să-l facă să-și pună întrebări, să cunoască vinovăția, să simtă tristețea și, astfel, să fie umilit.

După o vreme, un rakasha care plecase ceva mai devreme se întoarce și coborî în puț. Plutind în aer, povesti ce văzuse. În timp ce vorbea, flacăra îi luă forma unei cruci tau.

— Asta este forma aceluia car de luptă, zise el. A brăzdat cerul cu o dâră de foc, după care a coborât, venind să se odihnească în valea de dincolo de Culmea Sudică.

— Legătorule, cunoști această navă? Întrebă Taraka.

— I-am mai auzit descrierea, răspunse Sam. Este carul de tunet al Domnului Shiva.

— Descrie-ne ocupantul, îi zise demonului.

— Erau patru, Doamne.

— Patru?!

— Da. Era cel pe care l-ai descris tu ca fiind Agni, Domnul Focului. Cu el este unul care poartă coarne de taur fixate pe un coif lustruit — platoșa îi arată ca bronzul vechi, dar nu este din bronz; e împodobită cu niște ornamente în formă de șerpi și nu pare să-l împovăreze când se mișcă. Într-o mână poartă un trident strălucitor și nu are nici un scut dinainte.

— Țsta-i Shiva, zise Sam.

— Iar împreună cu aceștia doi, se îndreaptă încoace unul îmbrăcat tot în roșu, a cărui privire este întunecată. Acesta nu vorbește, dar din când în când

privirile îi cad asupra femeii care merge alături de el, în stânga. Ea este bălaie la păr și la piele, iar armura i se potrivește cu roșul lui. Are ochii ca marea și zâmbește des, cu buze de culoarea sângelui de om. La gât poartă un colier din cranii. Are un arc, iar la cingătoare o sabie scurtă. În mâini ține un obiect ciudat, ca un sceptru negru, terminat cu un craniu argintiu, care este totodată și roată.

— Țștia doi trebuie să fie Yama și Kali, zise Sam. Ascultă-mă, acum, Taraka, cel mai puternic dintre rakasha, să-ți spun ce se îndreaptă spre noi. Puterea lui Agni, o știi tu prea bine, iar despre a Celui în Roșu ți-am vorbit deja. Acum, cea care pășește de-a stânga Morții are și ea privirea care soarbe viața celui asupra căruia se oprește. Sceptrul ei cu roată țipă ca trâmbițele care vestesc sfârșitul acestui Yuga^[58], și toți cei care vin înaintea tânguiri sale sunt aruncați în deznădejde și confuzie. Ea-i mult mai de temut decât Domnul ei, care este neîndurător și invincibil. Iar cel cu tridentul este Domnul Distrugerii însuși. Este adevărat că Yama este Regele Morții, iar Agni Domnul Flăcărilor, dar puterea lui Shiva este puterea haosului. El este forța care desparte atom de atom, distrugând formele tuturor lucrurilor asupra cărora se întoarce. Împotriva acestora patru, nici chiar puterea dezlănțuită a Iadului nu poate sta. Prin urmare, hai să părăsim imediat acest loc, pentru că ei, mai mult ca sigur, încoace vin.

— Oare nu ți-am promis eu, Legătorule, zise Taraka, să te ajut să lupți împotriva zeilor?

— Da, dar eu vorbeam despre un atac prin surprindere. Aceștia și-au asumat acum Aspectele și și-au luat asupra-le Atributele. Dacă ar fi vrut ei, chiar și fără să mai coboare, ar fi făcut ca muntele Channa să nu mai existe, iar în locul său ar fi rămas un crater adânc, aici, în inima Ratnagarilor. Trebuie să fugim, să ne luptăm cu ei altă dată.

— Îți amintești de blestemul lui Buddha? întrebă Taraka. Îți amintești cum m-ai învățat despre vinovăție, Siddhartha? Eu îmi amintesc și cred că îți datorez această victorie. Îți datorez ceva pentru chinul tău și am să ți-i dau pe acești zei în mână, drept răsplată.

⁵⁸ Ciclu din existența Universului (n.tr.).

— Nu! Dacă într-adevăr vrei să mă slujești, fă-o cu altă ocazie! Acum, m-ai sluji ducându-mă departe de locul acesta, departe și iute!

— Îți este teamă de întâlnirea asta, Doamne Siddhartha?

— Da, îmi este! Pentru că este nebunie curată! Ce-i cu cântecul vostru — "Așteptăm, așteptăm să ne ridicăm iar"? Unde este răbdarea celor din neamul rakasha? Zici că veți aștepta să sece mările și să cadă munții, să dispară lunile de pe cer, dar nu poți să aștepti să hotărâsc eu vremea și locul bătăliei! Eu îi cunosc mult mai bine decât tine pe zeii ăștia, pentru că odinioară m-am numărat printre ei. Nu te pripi. Dacă vrei să mă slujești, scutește-mă de întâlnirea asta!

— Prea bine. Te ascult, Siddhartha. Cuvintele tale mă mișcă. Dar eu tot le-aș încerca puterea. Așa că am să trimit câțiva rakasha împotriva lor. Noi, însă, vom călători departe, tu și cu mine, extrem de adânc, spre rădăcinile lumii. Vom aștepta acolo să primim raportul asupra victoriei. Dacă rakasha au să piardă cumva lupta, atunci am să te duc departe de aici și am să-ți redau trupul. Până atunci, am să-l mai port, oricum, câteva ore, pentru a-ți savura pasiunile pe parcursul bătăliei.

Sam își lăsă capul în jos.

— Amin, zise el și, cu o senzație de furnicătură și de gol în stomac, se simți ridicat de la podea și purtat prin peșteri vaste, nestrăbătute vreodată de om.

În vreme ce grăbeau dintr-o încăpere boltită într-alta, în jos, prin tuneluri și prin spărturi și prin puțuri, prin labirinturi și grote și coridoare de piatră, Sam își lăsă mintea să-i zboare în urmă, să i se cufunde printre amintiri. Se gândi la vremurile recentei lui acțiuni misionare, când căutase să altoiască învățăturile lui Gotama^[59] pe trunchiul religiei prin care era guvernată lumea. Se gândi la acel ciudat Sugata, în ale cărui mâini dăduse și moartea și binecuvântarea. Peste ani, numele lor aveau să se contopească și faptele lor aveau să se confunde. Trăise prea mult ca să nu știe cum amesteca timpul borcanele legendelor. Existase un Buddha real, știa asta acum. Învățătura pe care o oferise, indiferent cu cât de multă prefăcătorie, îl atrăsese pe acest

⁵⁹ Înțelept din vechime, al cărui nume a fost preluat și de Buddha Sakyamuni

credincios adevărat, care ajunsese oarecum la iluminare, marcase mințile oamenilor cu sfințenia lui, iar apoi se dăduse de bună voie în mâinile Morții.

Tathagatha și Sugata aveau să aparțină aceleiași legende, știa, iar Tathagatha avea să strălucească în lumina revărsată de discipolul său. Singură Dhamma avea să supraviețuiască. Apoi mintea i se întoarse la bătălia de la Sălile Karmei și la mașinăriile fiică ascunse într-un loc secret. După care se gândi la nenumăratele transferuri pe care le întreprinsese înainte de momentul acela, al bătăliei pe care o purtase, la femeile pe care le iubise de-a lungul timpului; se gândi la ceea ce putea fi o lume și la ceea ce era lumea aceasta, și de ce. Apoi fu iar cuprins de furia împotriva zeilor. Se gândi la zilele când o mână dintre ei se luptaseră cu rakasha și cu nagas, cu gandharvas și cu popoarele mării, cu demonii kataputna și cu mamele îngrozitoare Străluciri, cu daksinis și cu preta, cu skandas și cu piskas și câștigase, smulgând o lume din haos și clădind primul oraș al oamenilor. Văzuse acel oraș trecând prin toate stadiile prin care poate trece un oraș, până acum, când era locuit de cei care-și puteau răsuci mințile într-o clipită pentru a se transforma în zei, asumându-și un Aspect care le întărea trupurile și le intensifica voința și le extindea puterea dorințelor prin Atribute, ce se abăteau cu forța unei vrăji asupra celor spre care le îndreptau. Se gândi la acești zei și la acest oraș — și îi știa frumusețea și dreptatea, urâțenia și strâmbătatea. Se gândi la splendoarea și la culorile lui, în contrast cu cele ale restului lumii și suspină plin de mânie, pentru că știa că nu va putea niciodată să gândească numai bine sau numai rău despre el. De asta așteptase atât de mult, fără să acționeze deloc. Acum, orice urma să facă, avea să însemne și victorie și înfrângere, și succes și eșec; și indiferent dacă rezultatul acțiunilor lui va fi pieirea sau perpetuarea visului orașului, povara vinovăției el avea să o poarte.

Așteptară în întuneric.

Mult timp, în tăcere, așteptară. Timpul trecea ca un bătrân urcând la deal.

Stăteau pe un prag, deasupra unui ochi de apă neagră și așteptau.

— Nu ar fi trebuit să aflăm până acum?

— Poate că da. Poate că nu.

— Ce ar trebui să facem?

- Ce vrei să spui?
- Dacă nu mai vin deloc... Cât mai stăm aici?
- Vor veni. Cântând.
- Sper.

Dar nu se auzea nici un cântec. Nici un zgomot. În jurul lor era nemișcarea timpului, care nu avea nimic de măcinat.

- De când așteptăm?
- Nu știu. De mult.
- Simt că ceva nu este în regulă.
- S-ar putea să ai dreptate. Să ne ridicăm câteva niveluri, să cercetăm, sau să te duc chiar acum spre libertate?

- Să mai așteptăm un timp.
- Prea bine.

Iarăși fu liniște. Se cufundară în ea.

- Ce-a fost asta?
- Care?
- Un zgomot.
- Nu am auzit nimic, deși folosim aceleași urechi.
- Nu cu urechile corpului... Iarăși!
- Nu aud nimic, Taraka.
- Insistă. E ca un scâncet, dar nu se oprește.
- Departe?
- Da, destul de departe. Ascultă ca mine.
- Da! Cred că este sceptrul lui Kali. Înseamnă că bătălia continuă.
- Atât de mult? Atunci, zeii sunt mai puternici decât am crezut eu.
- Nu, rakasha sunt mai puternici decât am crezut eu.
- Indiferent cine va câștiga sau va pierde, Siddhartha, zeii sunt în momentul de față ocupați. Dacă am reuși să trecem pe lângă ei, nava lor poate că este nepăzită. O vrei?
- Să furăm carul tunetului? Asta este o idee... E o armă extrem de puternică și un mijloc de transport. Ce șanse am avea?

— Sunt sigur că rakasha îi pot reține cât este nevoie — și este un urcuș lung până la gura Puțului Iadului. Noi nu avem nevoie să folosim poteca. Am obosit, dar tot mai pot să ne port prin aer.

— Hai să ne ridicăm câteva niveluri și să vedem ce și cum.

Părăsiră pragul de piatră de lângă ochiul cu apă neagră și timpul începu iar să se scurgă pe lângă ei, pe măsură ce urcau.

În vreme ce înaintau, un glob de lumină le ieși în întâmpinare. Se așeză pe solul peșterii și se transformă într-un copac de foc verde.

— Cum merge bătălia? îl întrebă Taraka.

— I-am încolțit, raportă el, dar nu reușim să-i dovedim.

— De ce nu?

— Este chestia aia împrejurul lor, care ne respinge. Nu știu cum să-i spun, dar nu ne putem apropia prea mult.

— Atunci, cum luptați?

— O ploaie continuă de stânci asupra lor. Mai azvârlim și foc și apă și mari vârtejuri de vânt.

— Și ei cum răspund la asta?

— Tridentul lui Shiva taie drum prin orice. Dar indiferent cât distruge el, noi ridicăm asupra lui tot mai mult. Așa că stă ca o statuie, azvârlind în neființă uragane cărora noi nu le vom pune capăt. Când și când, se oprește ca să ucidă, în vreme ce atacul îl oprește Domnul Focului. Sceptrul zeiței îi domolește pe cei care îi ies înainte. O dată încetiniți, cad în raza de acțiune a tridentului, sau în mâinile ori sub ochii Morții.

— Și nu ați reușit să le faceți nici un rău?

— Nu.

— Unde stau?

— Pe poteca din peretele puțului. Sunt încă aproape de buză. Coboară încet.

— Câți am pierdut noi?

— Optsprezece.

— Înseamnă că a fost o greșeală să punem capăt așteptării ca să începem bătălia asta. Prețul este prea ridicat și nu am câștigat nimic... Sam, vrei să încercăm să luăm carul?

— Merită riscul... Da, hai să încercăm!

— Acum, tu du-te, îl instrui Taraka pe rakasha care își legăna ramurile înaintea lor. Du-te, iar noi te vom urma mai încet. Vom urca de-a lungul peretelui din partea opusă lor. Când începem să ne ridicăm, dublați-vă atacul. Țineți-i ocupați cu totul până ce trecem noi. După aia, țineți-i pe loc, să ne dați nouă timp să le furăm carul din vale. După ce facem asta, eu mă întorc la voi în adevărata mea formă și putem pune capăt bătăliei.

— Mă supun, răspunse celălalt și căzu la pământ pentru a se preface într-un șarpe verde de lumină, care începu să se târască înaintea lor.

Porniră în grabă, alergând o parte din drum, pentru a cruța forțele demonului, necesare la țâșnirea finală împotriva gravitației.

Parcurseseră o distanță uriașă pe dedesubtul munților și, acum, călătoria de întoarcere părea nesfârșită.

În cele din urmă ajunseră, totuși, la talpa puțului; era luminată îndeajuns ca, privind chiar și cu ochii corpului său, Sam să poată vedea în jur. Zgomotul era asurzitor. Dacă pentru a comunica, el și cu Taraka ar fi avut nevoie să vorbească, n-ar fi reușit.

Precum o orhidee fantastică pe o ramură de abanos, focul înflorește pe perețele puțului. Când Agni își mișcă mâna, focul își schimbă forma, zvârcolindu-se. Prin aer, ca niște insecte strălucitoare, dansau rakasha. Vijelia era un vuiet, iar căderea pietrelor era un altul. Pe deasupra tuturor se înălța plânsetul unduitor al craniului-roată pe care Kali îl învârtea ca pe o morișcă înaintea ochilor; și era chiar mai îngrozitor atunci când se înălța peste pragul audibil, scâncind neîncetat. Stânci se sfărâmau și se topeau și dispăreau în plin aer, bucăți din ele, încinse până la alb, săreau în toate părțile, ca scânteile de sub barosul fierarului. Săltau și se rostogoleau și luceau roșietic prin umbrele Puțului Iadului. Pereții erau mușcați și găuriți și calcinați în locurile unde fuseseră atinși de foc.

— Atenție, zise Taraka, pornim!

Se înălțară în aer, deplasându-se pe lângă perețele puțului. Forța atacului dezlănțuit de rakasha sporise, pentru a i se răspunde cu un contraatac și mai intens. Sam își acoperi urechile cu mâinile, dar nu fu de nici un folos împotriva pumnalelor arzătoare dinapoia ochilor, care se răsuceau de fiecare dată când

craniul din argint se abătea în direcția lui. La mică distanță, spre stânga sa, o porțiune întreagă de stâncă dispăru brusc.

— Nu ne-au detectat, zise Taraka.

— Încă, răspunse Sam. Blestematul ăla de zeu al focului poate privi și printr-o mare de tuș, că tot zărește un fir de nisip în mișcare. Dacă se întoarce spre noi, sper să poți eschiva...

— Asta cum a fost? întrebă Taraka înălțându-se brusc cu vreo zece metri, și puțin mai la stânga.

O luară acum iute în sus, urmăriți de o linie arzândă, ce brăzda o dâră de topitură în piatră și nu le dădu pace decât când demonii, scoțând țipete ascuțite, începură să smulgă bolovani uriași și să-i azvârle asupra zeilor, însoțindu-i de uragane și pânze de foc.

Ajunseră la buza puțului, o depășiră și se îndepărtară în grabă.

— Acum trebuie să dăm roată, ca să ajungem la culoarul ce duce la ușă.

Un rakasha apăru din puț și veni fuga alături de ei.

— Se retrag! strigă el. Zeița a căzut. Cel în Roșu o ajută să fugă!

— Nu se retrag, zise Taraka. Ies să ne taie drumul. Barați-le calea!

Distrugeți poteca! Repede!

Rakasha căzu înapoi în puț ca un meteor.

— Legătorule, obolesc tot mai tare. Nu știu dacă mai pot să ne duc de la prag până jos.

— Dar o parte din drum, poți?

— Da.

— Primii o sută de metri, cât este poteca strâmtă?

— Cred că da.

— Bun!

O luară la goană.

În timp ce fugeau în lungul buzei puțului, un alt rakasha se înălță și li se alătură.

— Raportez! strigă el. Am distrus de două ori poteca, dar de fiecare dată, Domnul Focului a ars o alta în stâncă!

— Atunci nu se mai poate face nimic! Rămâi cu noi. Avem nevoie de ajutorul tău în altă problemă.

O luă repede înaintea lor, o dâră roșie luminându-le calea.

Dădură roată puțului și alergară în sus, prin tunel. Când ajunseră la capătul lui, izbiră ușa, deschizând-o larg și pășiră afară pe prag. Rakasha care îi condusesse pe drum trânti ușa în urma lor, spunând:

— Ne urmăresc!

Sam păși dincolo de prag. În timp ce cădea, ușa străluci pentru o clipă, apoi se topi deasupra lui.

Cu ajutorul celui de-al doilea rakasha, coborâră întreaga distanță până la poalele lui Channa și o luară în sus pe o cărare, de cealaltă parte a muntelui. Erau acum protejați de grosimea unui munte. Dar stânca fu biciuită într-o clipită de flacăra.

Cel de-al doilea rakasha țâșni în aer, se rostogoli și se făcu nevăzut.

O luară la fugă pe potecă, îndreptându-se spre valea care adăpostea carul. Când ajunseră, rakasha se întoarse.

— Kali și Yama și Agni coboară, anunță el. Shiva a rămas în urmă, să blocheze coridorul. Agni conduce urmărirea. Cel în Roșu o ajută pe zeiță, care șchioapătă.

Dinaintea lor, în vale, trona carul de luptă. Zvelt și fără ornamente, de culoarea bronzului, deși nu era din bronz, stătea pe o pajiște largă. Arăta ca un turn de rugăciune prăbușit peste cheia de la casa unui uriaș sau ca vreo parte trebuincioasă a unui imens instrument muzical celest care se desprinsese dintr-o constelație și căzuse pe pământ. Părea a fi cumva incomplet, deși ochiul nu-i putea găsi cusur liniilor. Avea acea frumusețe specială pe care o au numai cele mai sofisticate arme, frumusețe care trebuie să fie și funcțională pentru a fi deplină.

Sam îi găsi turela pe laterală și se strecură înăuntru.

— Știi să conduci carul ăsta de luptă, Legătorule? întrebă Taraka. Să-l faci să gonească prin Ceruri, să scuipe distrugerea peste Pământ?

— Sunt sigur că Yama i-a făcut comanda cât mai simplă cu putință. Modernizează ori de câte ori poate. Am mai zburat cu reactoarele Cerurilor și presupun că și ăsta este de același tip.

Păși în cabină, se așeză pe scaunul pilotului și se uită la panoul de control din fața lui.

— La naiba! exclamă el, întinzând mâna și apoi retrăgând-o. Celălalt rakasha apăru brusc, trecând prin peretele din metal al navei și plutind acum deasupra consolei.

— Zeii se deplasează repede, dădu el de veste. Mai ales Agni. Sam dădu bobârnace unei serii de comutatoare și apăsă pe un buton. Lumini se aprinseră pretutindeni pe panoul de comandă și se făcu auzit un bâzâit ușor.

— Cât de aproape a ajuns? întrebă Taraka.

— Aproape la jumătatea pantei. Își lărgeste drumul cu flacăra. Acum aleargă ca pe o șosea. Arde obstacolele. Face un drum neted ca-n palmă.

Sam trase o manetă și potrive un cadran, citind indicatoarele din fața lui. Nava fu străbătută de un tremur.

— Ești gata? întrebă Taraka.

— Nu pot decola la rece. Trebuie să se încălzească. De altfel, panoul ăsta de comandă e mai sofisticat decât am crezut.

— Suntem contra cronometru.

— Da.

Din depărtare, se auziră câteva explozii ridicându-se deasupra sforăitului tot mai puternic al carului de luptă. Sam mai împinse maneta cu încă o diviziune și privi iar cadranul.

După un moment, repetă mișcările și torsul motorului deveni un mormăit ușor.

— S-a zis cu el, zise Taraka. E mort.

— Cine? Ce?

— Cel care s-a dus să-l oprească pe Domnul Flăcărilor. Nu a izbutit.

Se mai auziră câteva explozii.

— Iadul este distrus, zise Taraka.

Sam aștepta cu transpirația curgându-i pe frunte și cu mâna strânsă pe manetă.

— Vine acum... Agni!

Sam se uită prin parbrizul suplu, înclinat.

Domnul Focului pătrundea în vale.

— Adio, Siddhartha!

— Încă nu, zise Sam.

Agni se uită la carul de luptă și își ridică bagheta.

Nu se întâmplă nimic.

Se opri, ochind mai atent; apoi o coborî și o scutură cu furie.

O ridică iar.

Nici de data asta nu izbucni vreo flacăra.

Duse mâna stângă la ceafă și reglă ceva la cutia din spinare. Când făcu asta, lumina țâșni din baghetă, arzând o gaură uriașă în pământ, alături de el.

Ochi iar.

Nimic.

Atunci începu să alerge spre navă.

— Electrodirecție? întrebă Taraka.

— Da.

Sam împinse maneta și reglă iar câteva comenzi. Un muget uriaș crescă în jurul lui.

Apăsă încă un buton și, dinspre partea din spate a navei, se auzi un trosnet. Mai roti încă un potențiomătru, timp în care Agni ajunse la turelă.

Se produse o flamă și un zăngănit metalic.

Sam se ridică de pe scaun și ieși din cabină, pe coridor.

Agni intrase și aținea bagheta asupra lui.

— Nu mișcați... Sam! Demone! strigă el acoperind mugetul motoarelor; în timp ce vorbea, lentilele se comutară și se făcură roșii, iar el zămbi. Demone, zise el, nu face nici o mișcare, altfel și tu și gazda ta veți arde împreună!

Sam se repezi asupra lui.

Agni căzu ușor când fu lovit, pentru că nu crezuse că celălalt avea să-l atace.

— Scurt circuit, ai? zise Sam și îl izbi în beregată. Sau pete în soare? și îl lovi în tâmplă.

Agni căzu pe o parte, iar Sam îi articulă o ultimă lovitură cu muchia palmei, imediat deasupra claviculei.

Împinse bagheta cu piciorul în lungul culoarului și, când se îndreptă spre turelă ca să o închidă, știu că era prea târziu.

— Du-te acum, Taraka, zise el. De-aici înainte este numai lupta mea. Tu nu mai poți face nimic.

— Ți-am promis ajutorul.

— Nu mai ai ce oferi, acum. Ieși cât încă mai poți.

— Dacă asta ți-e voia... Dar mai am să-ți spun un ultim lucru...

— Las-o! Data viitoare, când am să mai fiu prin preajmă...

— Legăturile, este lucrul pe care l-am învățat de la tine... Îmi pare rău...

Eu...

Se produse o clătinare teribilă, o senzație ca de smucitură în mintea și în trupul lui, când privirea-morții, privirea lui Yama, se abătu asupra-i, trecând dincolo de propria-i ființă.

Kali îl privi și ea în ochi; iar când făcu asta, își ridică sceptra amenințător.

Fu precum ridicarea unei umbre și coborârea alteia.

— La revedere, Legăturile, îi sunară cuvintele în minte.

Apoi craniul începu să scâncească.

Simți cum se prăbușește.

O zguduitură.

Se produsese în capul său. Era numai el.

Fu trezit de o pulsație și se simți înfășurat în durere ca în niște bandaje.

Avea lanțuri la încheieturile mâinilor și la glezne.

Era așezat pe dușumeaua unui mic compartiment. Lângă tocul ușii stătea Cel în Roșu, fumând.

Yama dădu din cap, fără să spună nimic.

— De ce sunt încă în viață? întrebă Sam.

— Trăiești în scopul de a onora o întâlnire fixată cu mulți ani în urmă, în Mahārtha, zise Yama. Brahma este deosebit de nerăbdător să te revadă.

— Eu, însă, nu sunt deosebit de nerăbdător să-l văd pe Brahma.

— De-a lungul anilor, asta a devenit oarecum evident.

— Văd că ai ieșit cu bine din nisip.

Celălalt zâmbi.

— Ticălos om mai ești, zise el.

— Știu. Obişnuiesc.

— Înțeleg că aranjamentul tău de afaceri a căzut?

— Din nefericire, da.

— Poate încerci să-ți recuperezi pierderile. Ești la jumătatea drumului spre Ceruri.

— Crezi că am vreo șansă?

— Posibil. Timpurile se schimbă. Brahma s-ar putea să fie un zeu milostiv, săptămâna asta.

— Psihiatrul mi-a recomandat să mă specializez în cauze pierdute. Yama ridică din umeri.

— Ce-i cu demonul? Cel care s-a aflat în mine...

— L-am atins puternic, zise Yama. Nici nu știu dacă l-am dat gata sau numai l-am alungat. Dar nu mai ai de ce să-ți faci griji. Te-am injectat cu izgonitor de demoni. Dacă făptura mai trăiește, va trece tare mult timp până să-și revină după întâlnirea cu noi. Poate n-o să-și mai revină niciodată. Cum s-a întâmplat? Credeam că ești singurul om imun la posedarea demonică.

— Așa credeam și eu. Ce e izgonitorul de demoni?

— Am găsit un compus chimic, nevătămător pentru noi, pe care nu-l poate suporta nici una dintre ființele energetice.

— Bună chestie! L-am fi putut folosi în zilele legării.

— Da, zise Yama. Cum este... posedarea demonică, hm? Cum te simți când mai ai o voință, care ți-o dirijează pe a ta?

— Este ciudat, zise Sam. Înspăimântător și destul de educativ, în același timp.

— În ce sens?

— A lor a fost lumea la început, zise Sam. Noi le-am luat-o. De ce nu ar fi demonii tot ceea ce urâm noi la ei? Din punctul lor de vedere, *noi* suntem demonii.

— Dar cum este?

— Să-ți fie voința dirijată de altul? Tu ar trebui să știi.

Lui Yama îi pieri zâmbetul, apoi îi reveni.

— Ti-ar plăcea să te lovesc, Buddha, nu-i așa? Te-ar face să te simți superior. Din nefericire, sunt sadic și nu am s-o fac.

Sam râse.

— *Touché*, Moarte, zise el.

Rămaseră tăcuți un timp.

— Poți să-mi împrumuți o țigară?

Yama îi întinse una și i-o aprinse.

— Cum mai arată acum Prima Bază?

— Cu greu ai să mai recunoști locul, zise Yama. Și dacă ar dispărea complet cei care se află acolo, tot ar mai fi perfect pentru încă zece mii de ani de-aici înainte. Florile tot ar înflori și muzica ar cânta și fântânile ar undui în culorile spectrului luminos. Mâncărurile calde tot ar mai fi depuse în pavilioane. Orașul în sine este nemuritor.

— Un sălaș potrivit, presupun, pentru cei ce-și zic zei.

— Își zic? Întrebă Yama. Greșești, Sam. Dumnezeuirea este mai mult decât un nume. Este un mod de existență. Nu îl atinge cineva numai prin faptul de a fi nemuritor, pentru că și cel mai de jos lucrător de la câmp poate obține continuitatea existenței. Este, oare, condiționarea unui Aspect? Nu. Orice hipnotizator priceput poate să se joace cu propria imagine. Este ridicarea unui Atribut? Desigur că nu. Pot proiecta mașini mult mai puternice și mai precise decât orice facultate pe care și-o poate cultiva un om. A fi zeu este calitatea de a reuși să fii tu însuți într-o asemenea măsură, încât pasiunile proprii să corespundă cu forțele Universului, astfel ca toți cei care te privesc să știe asta fără să-ți audă numele rostit. Un vechi poet a zis că lumea este plină de ecouri și de corespondențe. Un altul a scris un lung poem despre un infern, în care fiecare om suferea o tortură care coincidea în natură cu acele forțe care-i guvernaseră viața. A fi zeu înseamnă a fi în stare să recunoști în tine însuți acele lucruri care sunt importante, iar apoi să lovești exact acea clapă care le aliniază cu tot ceea ce mai există. Atunci, dincolo de morală sau logică sau etică, ești vânt sau foc, marea, muntele, ploaia, soarele sau stelele, zborul unei săgeți, sfârșitul unei zile, fiorul dragostei. Stăpânești prin propriile pasiuni guvernante. Cei care privesc la zei spun, atunci, fără ca măcar să le cunoască numele: "El este Focul. Ea este Dansul. El este Distrugerea. Ea este Dragostea." Așadar, ca să răspund la ceea ce ai spus, ei nu-și spun singuri zei. Toți ceilalți, însă, da — oricine îi privește.

— Deci asta cântă ei la banjo-urile lor fasciste, îhm?

— Ai ales adjectivul incorect.
— Le-ai folosit tu deja pe toate celelalte.
— Se pare că mințile noastre n-au să se înțeleagă niciodată asupra acestui subiect.

— Atâta vreme cât cineva te întreabă de ce asupriți voi o lume, iar tu răspunzi cu tâmpenii poetice, nu. Cred că nu se poate ajunge la o înțelegere a minților.

— Atunci, hai să alegem un alt subiect de conversație.

— Mă *uit*, totuși, la *tine* și zic: "El este Moartea".

Yama nu răspunse.

— Ciudată pasiune guvernantă. Am auzit că tu ai fost bătrân înainte de a fi tânăr...

— Știi că este adevărat.

— Erai o minune a mecanicii și un maestru al armelor. Ți-ai pierdut copilăria într-o izbucnire de flăcări și, în aceeași zi, ai îmbătrânit. În acel moment a devenit moartea pasiunea ta guvernantă? Sau mai devreme? Sau mai târziu?

— Nu are importanță, zise Yama.

— Îi slujești pe zei pentru că într-adevăr crezi ceea ce mi-ai zis mie, sau pentru că urăști cea mai mare parte a umanității?

— Nu te-am mințit.

— Atunci, Moartea este un idealist. Amuzant!

— Nu tocmai.

— Sau s-ar putea, Doamne Yama, ca nici una dintre presupuneri să nu fie corectă? Pasiunea aia a ta, guvernantă...

— I-ai mai menționat numele, zise Yama, în aceeași cuvântare în care ai asemuit-o cu o boală. Ai greșit atunci și greșești și acum. Nu vreau să mai aud predica aia din nou și, de vreme ce acum nu mă cufund în nisipuri mișcătoare, n-am s-o mai ascult.

— Pace, zise Sam. Dar ia spune-mi, se schimbă vreodată pasiunile guvernante ale zeilor?

Yama zâmbi.

— Zeița dansului a fost cândva zeul războiului. Așa că se pare că totul se poate schimba.

— Atunci când am să mor de moartea cea adevărată, zise Sam, atunci am să mă schimb. Dar până atunci, am să urăsc Cerurile cu fiecare gură de aer pe care o sorb. Dacă Brahma pune să fiu ars, am să scuipe în flăcări. Dacă mă sugrumă, am să încerc să mușc mâna călăului. Dacă mi se taie beregata, fie ca sângele meu să ruginească lama care o face. Este asta o pasiune guvernantă?

— Ai stofă de zeu bun, zise Yama.

— Bun zeu! spuse Sam.

— Înainte să se întâmple, orice se poate întâmpla, zise Yama. Am fost asigurat că ți se va permite să asști la nuntă.

— Nuntă? Tu și Kali? Curând?

— La plinul Lunii celei mici, răspuse Yama. Așa că, indiferent ce decide Brahma, măcar îți pot oferi ceva de băut înainte să se întâmple.

— Pentru asta, îți mulțumesc, zeu al morții! Dar întotdeauna am crezut că nunțile nu se țin în Ceruri.

— Tradiția asta e pe cale să fie ruptă, spuse Yama. Nici o tradiție nu este sfântă.

— Atunci, noroc! zise Sam.

Yama dădu din cap și-și aprinse încă o țigară.

— Apropo, continuă Sam, care este ultima modă în materie de execuții celeste? Întreb din pură curiozitate.

— Execuțiile nu se fac în Ceruri, răspuse Yama deschizând un dulăpior și scoțând o tablă de șah.

CINCI

De la Puțul Iadului până la Ceruri merse, să se alăture acolo zeilor. Orașul Celest adăpostește multe mistere, inclusiv câteva cu privire la propriul lui trecut. Nu se cunoaște chiar totul despre perioada cât a locuit el acolo. Oricum,

se știe că s-a făcut purtătorul de cuvânt al lumii înaintea zeilor, câștigând simpatia câtorva și respectul celorlalți. Dacă ar fi ales să trădeze umanitatea și să accepte ofertele zeilor, spun unii, ar fi putut locui pentru vecie ca Domn al Orașului și nu și-ar fi găsit moartea în ghearele tigrilor-fantomă din Kaniburrha. Se vorbește printre detractorii lui, totuși, că el ar fi acceptat aceste oferte, dar că ar fi fost el însuși trădat ulterior, așa că și-a îndreptat iarăși simpatia către omenirea în suferință, pentru restul zilelor lui, care fură puține...

Încinsă cu fulgere, purtătoare a măsurii, înarmată cu sabia, cu roata, cu arcul,

Devoratoare, susținătoare, Kali, noapte a distrugerii la Capătul Lumii, care străbate lumea în puterea întunericului,
Protectoare, înșelătoare, senină, iubită și drăgălașă, Brahmană,
Mamă a *Vedelor*, sălășluind în cele mai secrete lăcașuri, tăcute, de bun augur,

Blândă, a toate știutoare, iute ca gândul, purtătoare de cranii,
preaputernică, crepuscul, conducătoare neînfrântă, milostivă,
Deschizătoare de drumuri înaintea celor pierduți, dătătoare de favoruri,
învățătoare, valoare în chip de femeie,

Cu inimă de cameleon, practicantă a austerităților, magiciană, paria, fără de moarte și eternă...

Aryatarabhattarikanamashtottarasarakastotra (36-40)

Atunci, ca de alte atâtea ori în trecut, blana ninsă îi fu netezită de vânt.
Umbla prin locul unde se agitau ierburile de culoarea lămâii. Mergea pe un drum șerpuit, pe sub copaci întunecați și flori de junglă, având în dreapta stânci de jasp semețe, cu vine de piatră lăptoasă, străbătute de vinișoare portocalii.

Atunci, ca de atâtea ori înainte, păși în surdină cu labele ei puternice, cu vântul mângâindu-i blana albă ca marmura și cu cele zece mii de miresme ale

junglei amestecându-i-se împrejur; acolo, în crepusculul locului ce numai pe jumătate exista.

Singură, urma poteca fără de timp prin desișul care, în parte, era o iluzie. Tigrul alb este un vânător solitar. Vor mai fi fost și alții străbătând o astfel de cale, dar nici unul nu avea nevoie de companie.

Atunci, ca de alte atâtea ori înainte, se uită în sus, către carapacea netedă, cenușie, a cerului și către stelele care luceau acolo ca niște cioburi de gheață. Ochii, în formă de semilună, i se măriră, și se opri, așezându-se pe labele dinapoi, ca să privească în sus.

Oare ce vâna?

Din gâtlej îi ieși un sunet profund, ca un gălgâit, sfârșind într-un fel de tuse. Apoi sări deodată pe o stâncă înaltă și se tolăni acolo, începând să se lingă pe umeri. Când una dintre Luni se arătă, se puse să o urmărească cu privirea. Părea o figurină modelată din zăpadă ce nu se topea, cu flăcări de topaz izbucnindu-i de sub sprâncene.

Din nou, ca mai înainte, se întrebă dacă ce vedea în jur era adevărata junglă din Kaniburrha. Simțea că se găsea tot între limitele pădurii adevărate. Dar nu putea ști cu siguranță.

Oare ce vâna?

Cerurile se află pe un platou care cândva era un lanț de munți. Munții aceștia au fost retezați și nivelati pentru a se obține un nivel de bază. Solul de deasupra a fost transportat din sudul înverzit, anume pentru vegetația ce acoperă ca un strat de mușchi această structură osoasă. Boltit deasupra întregii zone se află un dom transparent, care o protejează împotriva frigului polar și a orice altceva nedorit înăuntru.

Cerurile sunt înalte și temperate și se bucură de amurguri prelungi și de zile lungi, alene trecătoare. Curenți de aer proaspăt încălzit când este introdus acolo, circulă prin oraș și prin pădure. Înăuntrul domului pot fi generați și nori. Din nori se pot declanșa ploi, care să cadă peste aproape orice zonă. Chiar și o ninsoare poate fi astfel pornită, deși așa ceva nu s-a întâmplat niciodată. În Ceruri a fost întotdeauna vară.

În vara din Ceruri se înalță Orașul Celest.

Orașul Celest nu a crescut cum cresc orașele omenești, în jurul unui port sau în apropierea vreunei câmpii mănoase, pășuni teren de vânătoare, întretăieri de drumuri comerciale sau regiuni bogate în resurse naturale pe care omul și le dorește și alături de care el se așează. Orașul Celest a apărut dintr-un plan avut în minte de primii săi locuitori. Creșterea lui nu s-a petrecut lent și la întâmplare, o clădire adăugată aici, o magistrală retrasată acolo, o structură demolată pentru a face loc alteia, toate părțile îmbinându-se laolaltă într-un tot neregulat și dizgrațios. Nu. Fiecare cerință funcțională a fost gândită, fiecare centimetru de măreție a fost calculat de cei dintâi proiectanți și figurat de dispozitivele de mărire a planurilor. Aceste proiecte au fost coordonate și puse în operă de către un artist arhitect fără pereche. Vishnu Păstrătorul a ținut întregul Oraș Celest în minte până în ziua în care a dat ocol Turlei Preaînalte pe spinarea Păsării Garuda, a privit în jos și Orașul a fost perfect captat într-o picătură de sudoare de pe fruntea lui.

Așadar, Cerurile au izvorât din mintea unui zeu, iar conceperea le-a fost stimulată de dorințele celor din preajma acestuia. Au fost așezate mai degrabă potrivit capriciului, decât unei nevoi, într-o sălbăticie de gheață și zăpadă și stânci, la atemporalul Pol al Lumii, unde numai cei mai puternici dintre cei puternici își fac sălaș.

(Oare ce vâna?)

Alături de Orașul Celest, sub domul Cerurilor se afla pădurea cea mare, Kaniburrha. Vishnu, în înțelepciunea lui, văzuse că trebuie să existe un echilibru între zona citadină și sălbăticie. Sălbăticia poate exista independent de oraș, câtă vreme cei ce trăiesc în oraș au nevoie de mai mult decât de plante domestice de decor. Dacă lumea ar fi toată un oraș, judecase el, locuitorii ar transforma o porțiune din ea în sălbăticie, deoarece în toți se află ceva care, nelămurit, aspiră ca undeva să existe un capăt al ordinii și un început al haosului. Astfel că în mintea lui se ivise o pădure, fremătând de izvoare și de mirosurile vegetației și ale putreziciunii, dând glas strigătelor făpturilor neîmblânzite care locuiau în umbra ei, luptându-se cu vântul și lucind în ploaie, căzând la pământ și ridicându-se iarăși.

Sălbăticia venea până la marginea Oraşului și se oprea acolo, îi era interzis să pătrundă mai departe, după cum și Oraşul se ținea între limitele lui.

Dar dintre creaturile care locuiau în pădure, unele erau prădătoare; acestea nu cunoșteau îngrădiri, venind și plecând după bunul lor plac. Mai-marii acestora erau tigrii albinoși. Dar stătea scris, de către zei, că tigrilor-fantomă nu le era îngăduit să vadă Oraşul Celest; iar astă lege era înscrisă în păienjenișul de nervi dinapoia ochilor lor, făcând Oraşul să dispară. În creierele lor de uriașe pisici albe, lumea era numai pădurea Kaniburrha. Umblau pe străzile din Ceruri, și li se părea că străbat poteci din junglă. Dacă zeii le mângâiau blana când treceau pe lângă ei, era ca și cum vântul și-ar fi lăsat mâinile asupra lor. Dacă urcau o scară îngustă, era o pantă pietroasă cea pe care se cățarau. Clădirile erau steiuri de piatră, iar statuile erau copaci; trecătorii erau nevăzuți.

Dacă cineva din Oraș pătrundea în pădurea cea adevărată, însă, zei și tigri se aflau atunci în același plan al existenței - sălbăticia, factorul de echilibru.

Tuși iar, cum mai făcuse adeseori înainte, iar blana ei ca omătul fu netezită de vânt. Era o tigroaică-fantomă, rătăcind de trei zile prin sălbăticia Kaniburrhei, ucigând și mâncând carnea crudă, roșie, a prăzii, răcnindu-și provocarea de felină largă în beregată, lingându-și blana cu limba ei mare, rozalie, simțind ploaia scurgându-i-se pe spate, picurată de pe frunzele palmate atârând la înălțime, prăvălindu-se în torente din norii strânși grămadă, în mod miraculos, în mijlocul cerului; umblând cu foc în coapse, în urma împerecherii de noaptea trecută cu o avalanșă de blană de culoarea morții, ale cărei gheare îi brăzdaseră șoldurile, mirosul sângelui înnebunindu-i pe amândoi; torcând, în timp ce crepusculul răcoros o învăluia aducând cu sine Lunile, cea aurie și cea argintie și cea pământie. Stătea pe stâncă, lingându-și labele și întrebându-se ce vâna.

Lakshmi, în Grădina Lokapalasilor, ședea alături de Kubera, cel de-al patrulea administrator al lumii, pe o canapea parfumată așezată lângă eleșteul în care se jucau apsarasele. Ceilalți trei lokapalas lipseau în acea seară...

Gângurind, asparasele stropiră cu apa cea parfumată înspre canapea. Domnul Krishna cel Întunecat alege acel moment pentru a-i zice din flaut. Fetele le întoarseră atunci spatele lui Kubera cel Gras și lui Lakshmi cea Drăgălașă și se sprijiniră cu coatele pe marginea bazinului, ca să-l privească pe cântăreț, acolo, sub copacul înflorit, unde zăcea trântit printre burdufuri de vin și rămășițele de la câteva ospete.

Trecu în sus și în jos peste găurile flautului și scoase o notă lungă și tânguitoare, apoi o serie de behăituri ca de capră. Guari cea Blondă, cu care își pierduse un ceas ca s-o dezbrace și apoi păruse să o uite, se ridică de lângă el, se cufundă în bazinul cu apă și dispăru într-una dintre numeroasele peșteri subacvatice. El sughiță, începu o melodie, se opri, începu alta.

— E adevărat ce se spune despre Kali? întrebă Lakshmi.

— Ce se spune? mormăi Kubera întinzându-se după un bol cu soma.

Ea îi luă bolul din mâini, sorbi din el și i-l dădu înapoi. El îl goli, iar un slujitor i-l umplu de îndată ce îl pusese înapoi pe tavă.

— Că vrea un sacrificiu uman, ca să-și celebreze nunta?

— Se poate, zise Kubera. N-ar fi de mirare din partea ei, curvă însetată de sânge cum e ea, mereu transmigrând în vreun animal fioros pentru câte o vacanță. S-a făcut găină-de-foc, odată, și a zgâriat-o pe Sitala pe față, că nu știu ce spusese.

— Când?

— Păi, acum vreo zece-unsprezece avataruri. Sitala a purtat vâl pentru a naibii de multă vreme, până ce i-a fost gata noul trup.

— Ciudată pereche, îi spuse Lakshmi la ureche, mușcându-i-o ușor. Yama, prietenul tău, este probabil singurul care ar trăi cu ea. Gândește-te că o apucă nevricalele cu un amant și-și aruncă asupra lui privirea mortală... Cine altcineva ar putea suporta privirea aia?

— Fără glumă, zise Kubera. Așa l-am pierdut pe Kartikeya, Domnul Bătăliilor.

— Oh?

— Ăhă. E ciudată. Ca și Yama, dar nu chiar ca el. El e zeul morții, într-adevăr. Dar genul lui e moartea rapidă, curată. Kali e mai degrabă ca o pisică.

— A vorbit vreodată Yama despre această fascinație pe care i-o inspiră ea?

— Ai venit aici să bârfești sau să faci ceva?

— Și pentru una și pentru alta, răspunse Lakshmi.

În acel moment, Krishna își adoptă Aspectul, arborându-și Atributul de beție divină. Din flaut începu să-i picure o melodie tristă-amăruie, dulce-acrișoară, molipsitoare. Beția din el se împrăștie prin grădină, în valuri alternative de bucurie și tristețe. Se ridică pe picioarele subțiri și negre și începu să danseze. Trăsăturile lui plate erau lipsite de orice expresie. Părul întunecat și umed îi cădea în inele dese, sârmoase; până și barba îi era la fel de creață. În timp ce se mișca, asparasele ieșiră din bazin, ca să-l urmeze. Flautul îi rătăci pe potecile vechilor melodii, ritmurile devenind tot mai frenetice pe măsură ce el se mișca tot mai repede, până când, în cele din urmă, izbucni în Rasalila, Dansul Dorinței, iar suita lui, cu mâinile pe șolduri, îl urmă cu viteză tot mai mare în mișcările-i rotitoare.

Strânsoarea lui Kubera se întări împrejurul lui Lakshmi.

— Acum, chiar este adoptat un Atribut, zise ea.

Rudra cel Aspru își încordă arcul și slobozi o săgeată. Săgeata se duse străbătând în viteză o mare distanță, pentru a se înfige, în cele din urmă, în centrul țintei.

De lângă el, Domnul Murugan râse mânzește și-și coborî arcul.

— Iar ai câștigat, zise el. N-am cum să trag mai bine de-atât. Își lăsară arcurile și se duseră la țintă, după săgeți.

— L-ai cunoscut deja? întrebă Murugan.

— Îl știam de mult, zise Rudra.

— Accelaționist?

— Atunci nu era. Nu prea era de nici un fel. din punct de vedere politic. Era, totuși, unul dintre Cei Dintâi, unul dintre cei care văzuseră Urath-ul.

— Oh!

— S-a distins în războaiele împotriva Popoarelor Mării și împotriva Mamelor Teribilei Străluciri.

Aici, Rudra făcu un semn în aer.

— Mai târziu, continuă el, nu s-a uitat asta și i s-a dat comanda marșurilor spre nord, împotriva demonilor. În acele zile era cunoscut drept Kalkin, dar acolo a ajuns să fie numit Legătorul. A dezvoltat un Atribut pe care îl putea folosi împotriva demonilor. Cu el i-a distrus pe cei mai mulți dintre yakshas și i-a legat pe rakasha. Când l-au capturat Kali și cu Yama la Puțul Iadului, reușise deja să-i elibereze pe cei mai mulți dintre aceștia. Așa că rakasha sunt iarăși liberi prin lume.

— De ce a făcut lucrul ăsta?

— Yama și Agni spun că făcuse un pact cu căpetenia lor. Ei cred că îi oferise acesteia concesiunea asupra corpului său în schimbul promisiunii de a primi trupe de-ale demonilor, ca să poarte război împotriva noastră.

— Putem fi atacați?

— Mă îndoiesc. Demonii nu sunt proști. Dacă nu s-au putut pune cu numai patru dintre noi la Puțul Iadului, m-aș mira să ne atace pe toți, aici, în Ceruri. De altfel, chiar acum, Yama se află în Vastele Săli ale Morții, proiectând arme speciale.

— Dar unde-i este viitoarea mireasă?

— Cine știe? zise Rudra. Și cui îi pasă?

Murugan zâmbi.

— Cândva te-am crezut pe tine însuși mai mult decât îndrăgostit de ea.

— Prea rece. Prea batjocoritoare, zise Rudra.

— Te-a respins?

Rudra își întoarse fața întunecată, care nu zâmbea niciodată, spre blondul zeu al tinereții.

— Voi, zeitățile fertilității, sunteți mai răi și decât marxistii, spuse el. Tu crezi că toată lumea e stăpânită de pofta trupești. Am fost, pentru o vreme, numai prieteni, dar e prea dură cu prietenii, așa că și-i pierde pe toți.

— Te-a respins?

— Cred că da.

— Iar când l-a luat pe Morgan, poetul câmpiilor, ca iubit — cel care într-o zi s-a încarnat ca cintezoii și și-a luat zborul — tu te-ai apucat să vânezi cintezoii și, într-o lună, aproape că i-ai terminat pe toți din Ceruri, cu săgețile tale.

— Și încă și azi mai vânez cintezoii.

— De ce?

— Nu-mi place cum cântă.

— E prea rece, prea batjocoritoare, fu Murugan de acord.

— Nu-mi place să fiu luat peste picior de *nimeni*, zeu al tinereții. Poți alerga mai repede decât săgețile lui Rudra?

Murugan zâmbi iar.

— Nu, zise el. Și nici prietenii mei lokapalas — și nici nu ar avea de ce.

— Când îmi asum Aspectul, zise Rudra, și-mi iau arcul cel mare, pe care mi l-a dat însuși zeul morții, pot atunci să slobozesc o săgeată cu senzor termic care șuieră kilometri întregi pe urmele unei ținte mișcătoare, lovind-o ca un fulger, mortal.

— Ia hai, atunci, să vorbim despre alte chestiuni, zise Murugan brusc interesat de țintă. Am auzit că oaspetele nostru și-a râs de Brahma cu câțiva ani în urmă, în Maharatha, și a săvârșit violențe în locurile sacre. Înțeleg, totuși, că este unul și-același cu cel care a fondat religia păcii și a iluminării.

— Același.

— Interesant.

— Pe jumătate adevărat.

— Și ce va face Brahma?

Rudra ridică din umeri.

— Numai Brahma știe, răspunse el.

În locul numit Capătul Lumii, unde nu mai este nimic dincolo de marginea Cerurilor decât lucirea depărtată a domului și, mult dedesubt, pământul gol, ascuns sub o ceață alburie ca un fum, se înalță Pavilionul Liniștii, cu laturile deschise, pe al cărui acoperiș rotund, cenușiu, ploaia nu cade niciodată, prin ale cărui balcoane și terase fierbe aburul dimineților și umblă adierile amurgului, prin ale cărui camere aerisite, așezați pe canapelele solide și negre sau pășind printre coloanele cenușii, pot fi găsiți uneori zii contemplativi, războinicii învinși sau cei răniți în dragoste, care vin acolo să cântărească toate lucrurile, dureroase sau zadarnice, sub cerul aflat sub Podul Zeilor, în mijlocul unui loc din piatră, unde culorile sunt puține și singurul sunet este al vântului... Acolo, unde puțin după zilele Celor Dintâi stătuseră filosofii și vrăjitoarele,

Înțeleptul și magul, sinucigașul și ascetul eliberat de dorința de renaștere sau de reînnoire; acolo, în mijlocul renunțării și al părăsirii, al retragerii și al plecării, se află cele cinci încăperi numite Amintirea, Frica, Sfâșierea Inimii, Pulberea și Disperarea; iar acest loc a fost clădit de Kubera cel Gras, căruia puțin îi păsa de oricare dintre sentimentele astea, dar care, ca prieten al Domnului Kalki, a făcut construcția la ordinul lui Candi cea Rea, cunoscută uneori drept Durga și drept Kali, pentru că el singur dintre zei avea Atributul corespondenței neînsuflețite, prin care își putea investi lucrul mâinilor cu simțăminte și pasiuni posibil de experimentat de către cei ce adăstau printre ele.

Se aflau în încăperea numită Sfâșierea Inimii și beau soma, dar nu se îmbătau de fel.

Amurgul se lăsase peste Pavilionul Liniștii, iar vânturile ce suflau prin Ceruri îi mângâiau.

Stăteau pe scaune negre, îmbrăcați în robe negre, și mâinile lui se odihneau deasupra mâinilor ei, pe masa ce îi despărțea; iar horoscopul tuturor zilelor lor se perinda pe peretele ce separa Cerurile de ceruri; și erau tăcuți în vreme ce-și depanau filele secolelor trăite.

— Sam, zise ea în cele din urmă, nu au fost bune?

— Nu, răspunse el.

— Dar în zilele acelea de demult, înainte să părăsești Cerurile pentru a te duce să locuiești printre oameni — atunci, mă iubeai?

— Nu-mi prea aduc aminte, zise el. E tare mult de-atunci. Eram amândoi altfel — alte minți, alte trupuri. Probabil că aceia doi, oricine or fi fost, se iubeau. Nu-mi pot aduce aminte.

— Eu, însă, îmi aduc aminte de zorile lumii ca și cum ar fi fost ieri — zilele acelea, când mergeam împreună la bătălie, și nopțile acelea, când scuturam stelele de pe proaspăt pictatele ceruri! Lumea era atât de nouă și de diferită atunci, cu câte o amenințare pândind din fiecare floare și cu câte o bombă înapoia fiecărui răsărit. Împreună am supus o lume, tu și cu mine, pentru că nimic nu ne dorea, de fapt, pe noi aici și totul se împotriva venirii noastre. Ne-am croit drum prin sabie și foc, pe pământ și pe mare, și am luptat sub mare și în ceruri, până când nu a mai rămas nimic care să ni se opună. Apoi

au fost construite orașe și regate, iar noi i-am înălțat pe cei peste care ne-am ales să împărțim, până când au încetat să ne mai amuze și i-am aruncat iarăși la pământ. Ce știi zeii mai tineri despre zilele acelea? Cum să înțeleagă ei puterea pe care am cunoscut-o noi, Cei Dintâi?

— N-au cum, răspuse el.

— Când ne aveam Curtea în palatul nostru de la malul mării și ți-am dăruit mulți fii și flotele noastre au pornit să cucerească insulele, n-au fost zilele acelea frumoase și pline de farmec? Și nopțile de foc și parfum și vin... Atunci mă iubeai?

— Da, cred că acele două corpuri se iubeau.

— Acelea? Nu suntem chiar atât de diferiți. Nu ne-am schimbat chiar într-atât. Deși vremurile s-au scurs, în ființa fiecăruia sunt anumite lucruri care nu se schimbă, care nu se alterează, indiferent câte trupuri a purtat, indiferent câte iubite a avut, indiferent câte lucruri frumoase sau urâte a privit sau a făcut, indiferent câte gânduri îi trec prin minte sau câte simțăminte încearcă. Sinele cuiva rămâne în centrul tuturor acestora și privește.

— Desfă un fruct și vei găsi în el o sămânță. Este acela centrul? Desfă sămânța și în ea nu vei găsi nimic. Este acela centrul? Noi suntem două persoane diferite de stăpânul și de stăpâna bățăliilor. A fost bine că i-am cunoscut pe aceia, dar asta-i tot.

— Tu te-ai dus să locuiești în afara Cerurilor pentru că erai obosit de mine?

— Aveam nevoie de o schimbare a perspectivei.

— Au fost ani lungi în care te-am urât pentru că plecaseși. Apoi au fost timpuri când am stat în încăperea numită Disperare, dar am fost prea lașă pentru a păși dincolo de Capătul Lumii. Apoi, iarăși, au fost vremuri când te-am iertat și i-am invocat pe cei șapte Rishi^[60] să-mi aducă înaintea ochilor imaginea ta, astfel că te-am privit cum erai atunci și a fost aproape ca și cum am fi umblat iarăși împreună. Alteori ți-am dorit moartea, dar ți-ai făcut prieten din călăul meu și mi-ai transformat furia în iertare. Vrei să spui că nu mai simți nimic pentru mine?

⁶⁰ Înțelepți (n.tr.).

— Vreau să spun că nu te mai iubesc. Ar fi frumos să existe ceva constant și neschimbător în Univers. Dacă un asemenea lucru există, atunci ar trebui să fie ceva mai puternic decât iubirea, și este un lucru pe care eu nu-l cunosc.

— Eu nu m-am schimbat, Sam.

— Gândește-te bine, Doamnă, la tot ceea ce ai spus, la tot ceea ce mi-ai amintit astăzi. Nu de om ți-ai adus tu aminte, ci de zilele de carnagiu pe care le-ați petrecut voi împreună. Lumea a pătruns într-o eră mai blândă, acum. Tu tânjești după focul și oțelul de odinioară. Crezi că este omul, dar cel care-ți tulbură mintea nu-i decât destinul pe care l-ați împărtășit voi doi, destin care a trecut și pe care tu îl numești iubire.

— Indiferent cum îl numesc, nu s-a schimbat! Zilele nu i-au trecut. Este un lucru constant în Univers și te chem să vii să-l împărtășești din nou cu mine!

— Și cu Domnul Yama cum rămâne?

— Ce-i cu el? Ai triumfat în fața celor care s-ar putea numi egalii lui, dacă ar mai fi rămas în viață.

— Să înțeleg, atunci, că Aspectul lui este cel de care-ți pasă ție?

Ea zâmbi, în umbre și adieri.

— Desigur.

— Doamnă, Doamnă, Doamnă, uită-mă! Du-te de trăiește cu Yama și fii iubita lui. Zilele noastre s-au dus, și nu vreau să-mi aduc aminte de ele. Au fost bune, dar s-au dus. După cum este o vreme pentru orice, este o vreme și pentru sfârșitul oricărui lucru. Acum este timpul consolidării victoriilor omului asupra acestei lumi. Este timpul împărtășirii cunoașterii, nu al încrucișării săbiilor.

— Ai să înfrunți Cerurile pentru această cunoaștere? Ai să încerci să supui Orașul Celest, să-i deschizi bolțile către lume?

— Știi bine că da.

— Atunci, încă mai putem avea o cauză comună.

— Nu, Doamnă, nu te înșela singură. Credința ta este de partea Cerurilor, nu a lumii. Știi, doar. Dacă-mi câștig libertatea și mi te alături și luptăm împreună, poate că ai fi fericită o vreme. Dar, învingători sau înfrânți, până la urmă ai fi mai nefericită decât înainte.

— Ascultă-mă, sfânt cu inimă blândă, din dumbrava vineției. Este foarte frumos din partea ta să-mi anticipezi sentimentele, dar Kali își dă credința cui vrea ea, fără să fie datoră nimănui cu nimic. E numai cum vrea ea. Este zeița mercenară, nu uita! Poate că tot ce-ai spus tu este adevărat, iar ea minte când îți zice că încă te mai iubește. Fiind necruțătoare și plină de dorință de luptă, oricum, se duce după mirosul de sânge. Simt că încă mai poate deveni o acceleraționistă.

— Ai grijă ce vorbești, zeiță. Cine știe cine o asculta?

— Nu ascultă nimeni, zise ea, pentru că rareori se rostesc cuvinte în locul acesta.

— Un motiv în plus ca cineva să fie curios atunci când se rostesc.

Ea rămase o vreme tăcută, apoi:

— N-ascultă nimeni, zise ea.

— Ți-au sporit puterile.

— Da. Dar ale tale?

— Cam aceleași, cred.

— Atunci, îmi accepți sabia, roata, arcul, în numele acceleraționismului?

— Nu.

— De ce nu?

— Promiți prea ușor. Și-ți calci promisiunile la fel de iute! precum le faci, iar din cauza asta nu pot avea niciodată încredere în tine. Dacă luptăm și câștigăm în numele acceleraționismului, s-ar putea să fie și ultima mare luptă din lumea asta. Și s-ar putea să fie un lucru pe care să nu-l dorești, pe care să nu-l îngădui.

— Ești un prost, dacă vorbești despre ultime mari bătălii, Sam, pentru că ultima mare bătălie este întotdeauna cea care va urma. Să-ți apar într-o formă mai ispititoare pentru a te convinge că vorbesc adevărul? Să te îmbrățișez într-un trup pe care să se afle pusă pecetea virginității? Te-ar face asta să-mi crezi vorbele?

— Îndoiala, Doamnă, este castitatea minții, iar eu îi port pecetea.

— Atunci, află că nu te-am adus aici ca să te chinui, și că ai dreptate — scuipe pe acceleraționismul tău și deja ți-am numărat zilele. Am vrut să-ți dau

speranțe deșarte, ca să fii azvârlit jos de la o înălțime și mai mare. Numai prostia și slăbiciunea te-au salvat de la asta.

— Îmi pare rău, Kali...

— N-am nevoie de scuzele tale! Mi-ar fi plăcut iubirea ta, totuși. Aș fi folosit-o împotriva-ți la sfârșitul zilelor tale, ca să le fac să treacă mai chinuitor. Dar, cum spui, ne-am schimbat prea mult — și nu mai meriți osteneala. Nu te gândi că *n-aș fi putut* să te fac să mă iubești din nou, cu zâmbetele și cu îmbrățișările de odinioară. Pentru că simt dogoarea din tine și-mi este lesne să o ațâț într-un bărbat. Dar nu ești demn de o moarte cumplită, nu meriți să cazi din înălțimile pasiunii în adâncurile disperării. Nu am timp să-ți dau mai mult decât disprețul meu.

Stele lunecau în jurul lor, arzătoare și mâna ei se retrase de sub a lui pentru a turna încă două pahare de soma care să-i încălzească în noapte.

— Kali?

— Da?

— Dacă are să-ți dea vreo satisfacție, află totuși că încă mai țin la tine. Deși nu este tocmai iubire, sau poate cuvântul nu înseamnă ce am vrut eu să însemne în felurite împrejurări. Este un sentiment fără nume, crede-mă... Mai bine s-o las baltă. Așa că ia-o cum vrei și du-te și distrează-te cu asta. Știi că s-ar putea ca într-o zi să ne luăm iar de beregată, de îndată ce ne vom fi despărțit ca dușmani. Am avut multe împăcări frumoase, dar au meritat ele vreodată chinul care le-a precedat? Știi că ai câștigat și că ești zeița căreia mă închin... Oare nu închinare și respect religios înseamnă amestecul de iubire și ură, de dorință și teamă?

Își băură soma în încăperea numită Sfâșierea Inimii, aflați sub puterea farmecelor lui Kubera.

Kali vorbi:

— Să mă arunc asupra ta și să te sărut acum, spunându-ți că am mințit când am spus că am mințit?... Ca tu să poți izbucni în râs și să spui că ai mințit, pentru a te răzbuna la sfârșit? Haide, Doamne Siddhartha! Mai bine murea unul dintre noi în Puțul Iadului, pentru că mare este mândria Celor Dintâi! Nu ar fi trebuit să venim aici, în acest loc.

— Nu.

— Atunci, să ne despărțim?

— Nu.

— Cu asta sunt de acord. Hai să ne așezăm aici și să ne închinăm unul altuia pentru o vreme.

Mâna ei se lăsă peste a lui, o mângâie.

— Sam?

— Da?

— Ai vrea să faci dragoste cu mine?

— Și să-mi pecetluiesc soarta? Desigur.

— Atunci, hai să mergem în încăperea numită Disperarea, unde vântul nu adie și unde se află o canapea...

El o urmă din Sfășierea Inimii în Disperare, cu pulsul bătându-i tot mai iute în gâtlee și, când o așeză goală pe canapea și-și puse mâna pe moliciunea albă a pântecului ei, știu că, într-adevăr, Kubera era cel mai puternic dintre lokapalas, căci îl sufoca simțământul al cărui nume îl purta acea încăpere, chiar în vreme ce dorințele urcau în el, iar el peste ea... Și îl cuprinseseră o sfârșeală, o încordare, un sunet și adevăratele lacrimi arzând să se reverse.

— Ce dorești, Stăpână Maya^[61]?

— Vorbește-mi despre acceleraționism, Tak al Arhivelor.

Tak își îndreptă frumosu-i trup zvelt și scaunul i se lăsă pe spate cu un scârțâit.

Înapoia lui, tăcute, se aflau băncile de date, ale căror dosare conținând înregistrări cu adevărat rare umpleau rafturile lungi și înalte cu legăturile lor colorate, iar aerul, cu mirosul lor de mucegai.

O cântări din ochi pe doamna din fața lui, zâmbi și clătină din cap. Avea o privire verde, încordată și un aer nerăbdător; părul îi era de un roșu insolent, iar nasul și emisferele obrazilor îi erau stropite cu pistrui abia vizibili. Avea umerii și șoldurile largi, iar mijlocul subțire, sever disciplinat împotriva tendinței lui naturale.

— De ce clatini din cap? Toată lumea vine la tine pentru căpăta informații.

⁶¹ Iluzia existenței (n.tr.).

— Ești tânără, stăpână. Trei avataruri, dacă nu greșesc, îți stau în urmă. În acest punct al carierei, sunt sigur că nu dorești ca numele să-ți fie trecut pe lista specială a tinerilor interesați de aceste cunoștințe.

— Listă?

— Listă.

— De ce ar exista o listă cu asemenea solicitări?

Tak ridică din umeri.

— Zeii colectează cele mai ciudate lucruri, iar unii dintre ei păstrează liste.

— Am auzit întotdeauna vorbindu-se despre acceleraționism ca despre o chestiune complet moartă.

— Așadar, de ce acest interes brusc pentru lucrurile moarte? Ea râse, iar ochii ei verzi sfredeliră cenușiu ochilor lui. Arhivele îi explodară în jur și Tak se află în sala de bal de la

jumătatea Turlei Preaînalte. Era noapte, atât de târziu încât în curând avea să se facă dimineață. Și era o petrecere care se lungea, evident, de multă vreme; dar acum, mulțimea în care se afla se adunase toată într-un colț al încăperii. Se sprijineau unii de alții și se așezau și se înclinau, ascultând cu toții la bărbatul scund, negricios, voinic, ce stătea alături de zeița Kali și vorbea. Era Sam, Marele Suflet, Buddha, care tocmai sosise, împreună cu majordomul lui. Vorbea despre budism și despre acceleraționism și despre zilele legării și despre Puțul Iadului și despre blasfemiile Domnului Siddhartha din orașul Mahartha, de la mare. Vorbea, și vocea îi suna neobosită, iar și iar, hipnotizantă, și cuvintele îi răsunau neconținut, în vreme ce mulțimea de ascultători își pierdea încet-încet cunoștința și cădea de jur împrejurul lui. Femeile erau cu toate destul de urâte, cu excepția Mayei, care izbucni într-un râs micuț și bătu din palme, aducând iarăși Arhivele în jurul lor și pe Tak înapoi în scaunul său, cu zâmbetul încă pe buze.

— Așadar, de ce acest interes brusc pentru lucrurile moarte? repetă el.

— Nu a murit, acela!

— Nu? întrebă Tak. N-a murit?... Stăpână Maya, a murit în clipa în care a pășit în Orașul Celest. Uită-l. Uită-i cuvintele. Fă totul ca și cum el nici n-ar fi existat vreodată. Nu lăsa nici o urmă a lui în mintea ta. Într-o zi ai să vrei să obții înnoirea — află, așadar, că Maeștrii Karmei îl vor căuta în mintea oricui

trece prin sălile lor. Buddha și cuvintele lui sunt o urâciune înaintea ochilor zeilor.

— Dar pentru ce?

— Este un anarhist care pune bombe, un revoluționar de temut. Urmărește prăbușirea Cerurilor înseși. Dacă vrei informații mai amănunțite, va trebui să mă folosesc de aparate, ca să regăsesc datele. Vrei să semnezi o cerere pentru asta?

— Nu...

— Atunci, dă-l afară din mintea ta și încuie ușa.

— Chiar atât de rău este?

— E și mai rău!

— Atunci, de ce zâmbești când spui aceste lucruri?

— Pentru că nu sunt o persoană din cale-afară de serioasă. Caracterul meu nu are nimic de-a face cu mesajul, în orice caz. Așa că, ia seama!

— Tu pari a ști *totul* despre asta. Arhivarii sunt imuni la listele alea?

— Nu tocmai. Numele meu este primul pe listă. Dar asta nu pentru că sunt arhivar, ci pentru că el este tatăl meu.

— El? Tatăl tău?

— Da. Vorbești ca una foarte tânără, oricum. Mă îndoiesc că lui îi trece măcar prin cap că m-a zămislit. Ce este paternitatea pentru zei, care locuiesc o suită de trupuri, aflând despre progeniturile lor de la alții, ce își schimbă, la rândul lor, trupurile de patru sau de cinci ori pe secol? Eu sunt fiul unui trup pe care l-a locuit el cândva, născut dintr-altul care, și el a trecut prin multe, iar eu, la rândul meu, nu mai locuiesc nici eu în trupul în care m-am născut. Relația, prin urmare, este destul de imaterială și interesantă, în primul rând, la nivelul metafizicii speculative. Care este adevăratul tată al unui om? Hazardul care a adus împreună cele două trupuri care l-au generat? Faptul că, din anumite motive, la un moment dat, acestea două s-au plăcut unul pe altul dincolo de orice altă alternativă? Dacă astfel stau lucrurile, atunci de ce se întâmplă așa ceva? A fost simpla foame a cărnii, sau a fost curiozitatea, sau voința? Sau a fost altceva? Mila? Singurătatea? Dorința de a domina? Ce simțământ sau ce gând a fost tată trupului în care am apărut eu pentru prima oară în câmpul conștiinței? Stiu că omul care a locuit acel anumit trup-de-tată

la acel anumit moment este o personalitate complicată și puternică. Pentru noi, cromozomii nu înseamnă nimic, într-adevăr. Dacă trăim, nu cărăm aceste repere după noi, peste veacuri. Nu moștenim cu adevărat nimic, cu excepția unor înzestrări întâmplătoare și a unor sume de bani. Trupurile înseamnă prea puțin în lunga cursă, care este mult mai interesant de speculat sub aspectul procesului mental ce ne-a extras din haos. Sunt încântat că el a fost cel care m-a chemat la viață și mă întreb adeseori ce motive a avut. Vad că ți-a pierit deodată culoarea din obraji, stăpână. Nu am avut de gând să te necăjesc cu discuția asta, ci numai să-ți satisfac oarecum curiozitatea și să înfățișez înaintea minții tale unele gânduri pe care noi, cei vechi, le avem în legătură cu aceste chestiuni. Cândva, tu însăși ai să le privești în lumina asta, sunt sigur. Dar îmi pare rău să te văd atât de supărată. Rogu-te, stai jos. Iartă-mi flecăreala. Tu ești Stăpâna Iluziei. Nu sunt lucrurile despre care am vorbit înrudite cu însăși materia cu care lucrezi tu? Sunt convins că poți spune, după felul în care vorbesc, de ce este numele meu trecut primul pe lista despre care ți-am pomenit. E un caz de adorare a eroului, presupun. Creatorul meu este destul de distins... Acum arăți oarecum învăpăiată la față. Ai vrea o băătură rece? Așteaptă aici un moment... Poftim. Soarbe asta. Acum, despre acceleraționism — este o simplă doctrină care propune ca noi, cei din Ceruri, să dăm celor ce locuiesc dedesubt din cunoștințele și puterile și substanța noastră. Acest act de caritate ar fi îndreptat spre ridicarea condiției lor de existență pe un nivel superior, asemănător celui pe care ne situăm noi înșine. Atunci, fiecare om ar fi asemenea unui zeu, înțelegi? Rezultatul acestui lucru, desigur, ar fi că nu ar mai exista nici un zeu, ci numai oameni. Noi le-am da cunoașterea științelor și a artelor, pe care o stăpânim și, făcând astfel, le-am distruge credința primitivă și le-am înlătura orice temei pentru speranțele de mai bine — fiindcă cel mai bun mod de a distruge speranța sau credința este de a le lăsa să se împlinească. De ce am îngădui ca oamenii să îndure colectiv această povară a stării de zeitate, cum vroiau acceleraționistii, din moment ce le-o conferim în mod individual, atunci când ajung s-o merite? În cel de-al șaiszecilea an al vieții lui, omul trece prin Sălile Karmei. Este judecat, iar dacă a făcut binele, respectând regulile și restricțiile castei sale, acordând atenția cuvenită Cerurilor, progresând din punct de vedere intelectual și moral, atunci

va fi încarnat într-o castă superioară, ajungând ca în final să capete însăși starea de zeu și să vină să locuiască aici, în Oraș. Orice om își primește până la urmă răsplata dreaptă -rare sunt accidentele nefericite - așa încât fiecare om, nu societatea dintr-o dată, ca un întreg, poate ajunge la moștenirea divină pe care ambițioșii acceleraționiști doreau s-o azvârle înaintea oricui, chiar și a celor încă nepregătiți. Poți vedea că această atitudine era înspăimântător de injustă și tendențios proletaristă. Ceea ce urmăreau ei, de fapt, era coborârea nivelului cerințelor pentru starea de zeitate. Or, aceste cerințe sunt stricte în mod necesar. *Tu* ai da puterea lui Shiva sau a lui Agni pe mâinile unui copil? Dacă nu ești nebună, n-ai da-o. Nu, dacă nu vrei să te trezești într-o dimineață și să constați că lumea nu mai există. Asta ar fi reușit acceleraționiștii, prin urmare, și de asta au fost opriți. Acum știi totul despre acceleraționism... Vai, dar arăți teribil de încinsă. Pot să-ți pun îmbrăcămintea pe umeras, până când îți mai aduc ceva rece de băut?... Perfect... Acum, unde eram, Maya? A, da — stafidele din plăcintă... Ei bine, acceleraționiștii pretindeau că tot ceea ce ți-am spus eu acum ar fi adevărat, numai că sistemul ar fi total corupt. Lansau afirmații calomnioase la adresa probității celor care autorizau încarnarea. Unii chiar au îndrăznit să pretindă că Cerurile erau compuse dintr-o aristocrație nemuritoare de hedoniști înrăiți, care se jucau cu lumea. Alții au cutezat să afirme că cei mai buni dintre oameni nu capătă niciodată starea de zeu, ci se alege, în cele din urmă, cu moartea adevărată sau cu încarnarea într-o formă inferioară de existență. Iar alții spuneau chiar că una ca tine a fost aleasă pentru a fi zeificată numai pentru că forma originală și atitudinea ta au stârnit poftele vreunei divinități libidinoase, și nu pentru celelalte evidente virtuți ale tale, draga mea... Hei, dar tu ești plină de pistrui?... Da, astea sunt lucrurile predicate de acei de trei ori blestemați acceleraționiști. Astea sunt faptele de care se face vinovat părintele spiritului meu, sunt rușinat că trebuie să o spun. Ce să faci cu o asemenea moștenire, decât să te minunezi de ea? El închide ciclul unor vremuri mărețe și reprezintă ultima mare schismă printre zei. Oricât de rău ar fi, rămâne, în mod vădit, o figură măreață, acest părinte al spiritului meu, iar eu îl respect precum fiii din vechime pe tații trupurilor lor... Ți-e frig, acum? Hai, dă-mi voie... Uite... Uite... Uite... Hai, acum flutură-ne o iluzie, iubirea mea, grație căreia să pășim într-o lume în care nu există

asemenea nerozii... Așa, acum pe-aici. Cotește pe aici... Fă să apară un nou Eden în buncărul ăsta, ochioasa mea cu privirea verde, verde și buze umede... Ce-i asta?... Ce anume este mai presus de orice în mine, în acest moment?... Adevărul, iubirea mea... Și sinceritatea... Și dorința de a împărtăși...

Ganesha, făcătorul de zei, umbla cu Shiva prin pădurea Kaniburrha.

— Domn al Distrugerii, zise el, înțeleg că deja cauți să începi represaliile împotriva celor de aici, din Oraș, care acordă vorbelor lui Siddhartha mai mult decât un zâmbet disprețuitor.

— De bună seamă, zise Shiva.

— Făcând astfel, sacrifici eficacitatea.

— "Eficacitatea"? Explică ce vrei să spui.

— Omoară-mi pasărea aia verde, de pe creanga de colo.

Shiva își îndreptă tridentul spre pasăre și ea se prăbuși.

— Acum, omoară-i perechea.

— N-o văd.

— Atunci, omoară-mi-o pe oricare alta din stolul ei.

— Nu văd nici una.

— Și cât va zace ea la pământ, nici n-ai să le mai vezi. Așadar, dacă vrei, lovește-l pe primul care pleacă urechea la cuvintele lui Siddhartha.

— Pricep ce vrei să spui, Ganesha. Va umbla liber, pentru o vreme. Va umbla liber.

Ganesha, făcătorul de zei, privi jungla din jurul lui. Deși umbla prin împărăția tigrilor-fantomă, nu se temea de nici un rău. Pentru că Domnul Haosului pășea alături de el, iar Tridentul Distrugerii îi dădea liniște.

Vishnu Vishnu Vishnu privea privea privea la Brahma Brahma Brahma...

Se aflau în Sala Oglinzilor.

Brahma se referea la Calea cu Opt Cărări și la slava care este Nirvana.

După trei țigări, Vishnu își drese glasul.

— Da, Doamne? Întrebă Brahma.

— Pentru ce, îngăduit fie-mi a întreba, această prelegere budistă?

— Nu o găsești fascinantă?

— Nu în mod deosebit.

— Asta este, într-adevăr, ipocrizie din partea ta.

— Cum adică?

— Un profesor trebuie să vădească măcar o fărâmă de interes pentru propriile-i cursuri.

— Profesor? Cursuri?

— Desigur, Tathagatha. Altminteri, ce anume, în anii din urmă, l-ar fi îndemnat pe zeul Vishnu să se încarneze printre oameni, dacă nu să-i învețe pe aceștia Calea Iluminării?

— Eu?...

— Salutare, reformatorul, care ai înlăturat frica de adevărata moarte din mințile oamenilor! Cei care nu s-au născut iarăși printre oameni s-au dus de acum în Nirvana.

Vishnu zâmbi.

— Mai bine să-i încorporezi decât să lupți să-i extirpezi?

— Aproape o epigramă.

Brahma se ridică în picioare, cercetă oglinzile, îl cercetă pe Vishnu.

— Prin urmare, după ce ne debarasăm de Sam, tu vei fi fost adevăratul Tathagatha.

— Cum ne vom debarasa de Sam?

— Încă nu am hotărât, dar sunt deschis la sugestii.

— Aș putea sugera să fie încarnat ca cintezoii?

— Ai putea. Dar atunci, altcineva s-ar putea să vrea ca cintezoii să fie reîncarnat ca om. Simt că nu este lipsit de susținători.

— Ei, avem vreme să ne gândim pe îndelete. Nu mai este nici o grabă acum, dacă se află în custodia Cerurilor. Am să-ți comunic gândurile mele în chestiunea cu pricina de îndată ce voi avea câteva.

— Atunci, pentru moment este destul.

Plecară din sală.

Vishnu ieși din Grădina Desfătărilor a lui Brahma; când el se depărta, intră zeița morții. Ea i se adresă statuii cu opt brațe, cea cu *veena*, iar aceasta începu să ciupească strunele.

Auzind muzica, Brahma se apropie.

— Kali! Drăgălașa Doamnă... anunță el.

— Preaputernic este Brahma, răspunse ea.

— Da, încuviință Brahma, pe cât de preaputemic se prea poate dori. Și atât de prearar faci câte o vizită aici, încât sunt preaîncântat. Vino să pășești împreună cu mine pe cărările înflorite și să discutăm. Ai o rochiță adorabilă.

— Mulțumesc.

Pășiră pe cărările înflorite.

— Cum merg pregătirile de nuntă?

— Bine.

— Vă veți petrece luna de miere în Ceruri?

— Avem de gând să ne-o petrecem departe de aici.

— Unde, dacă-mi îngădui întrebarea?

— Încă nu am căzut de acord asupra locului.

— Timpul zboară pe aripile cintezoii, draga mea. Dacă dorești, puteți locui, tu și cu Domnul Yama, în a mea Grădină a Desfătărilor, pentru o vreme.

— Mulțumim, Creatorule, dar e un loc prea încântător pentru ca cei doi distrugători să petreacă un timp mai îndelungat acolo și să se simtă în largul lor. Mergem noi undeva.

— Cum dorești.

Ridică din umeri.

— Ce altceva îți mai ocupă gândurile?

— Ce mai e cu cel numit Buddha?

— Sam? Vechiul tău iubit? Ce-i cu el, vasăzică? Ce ai vrea să afli în privința lui?

— Cum va fi... tratat?

— Încă nu am hotărât. Shiva a sugerat să mai așteptăm o vreme înainte de a face ceva. În felul ăsta, putem aprecia ce efect a avut asupra comunității Cerurilor. Am hotărât ca Vishnu să treacă drept cel care-a fost Buddha, din rațiuni istorice și teologice, în ceea ce-l privește pe Sam, am să dau ascultare oricărei sugestii rezonabile.

— Nu i-ai mai oferit o dată condiția de zeu?

— Ba da. Însă n-a acceptat-o.

— Dacă ai face-o iar?

- De ce?
- Situația actuală nu ar fi existat dacă el nu era un individ extrem de talentat. Talentele lui l-ar face o achiziție valoroasă pentru panteon.
- Ideea asta mi-a venit și mie. Acum, fără îndoială că va accepta, de voie sau de nevoie. Sunt convins că vrea să trăiască.
- Totuși, sunt căi prin care ne putem asigura că așa este.
- Ca spre, exemplu?
- Psihoproba.
- Și dacă aceasta ar arăta o lipsă de loialitate față de Ceruri, ceea ce e foarte probabil...?
- Nu i se pot schimba gândurile de către cineva precum Domnul Mara?
- Nu m-am gândit niciodată la vinovăția sentimentului tău, zeiță. Dar se pare că ești peste măsură de doritoare ca el să continue să existe, sub orice formă.
- Poate că sunt.
- Știi că s-ar putea să fie... foarte schimbat. Nu va mai fi același dacă i se face acest lucru. S-ar putea ca atunci "talentul" să-i fie cu totul absent.
- De-a lungul vremurilor toți oamenii se schimbă în mod natural — ca opinii, credințe, convingeri. Unele părți ale minții pot fi adormite, în vreme ce altele pot fi trezite. Talentul, simt eu, este un lucru tare greu de distrus — câtă vreme viața însăși rămâne. Este mai bine să trăiești, decât să mori.
- M-ai putea convinge de asta, zeiță... dacă ai avea timp, tu, cea mai adorabilă dintre toate.
- Cât timp?
- Să zicem, trei zile.
- Trei zile, atunci.
- Să ne retragem în al meu Pavilion al Desfătărilor și să discutăm chestiunea pe larg.
- Prea bine.
- Unde este acum Domnul Yama?
- Lucrează în atelierul lui.
- La un proiect îndelungat, cred.
- De cel puțin trei zile.

— Bun. Da, s-ar putea să existe niște speranțe pentru Sam. Este împotriva convingerii mele, dar, după aceea, am să *pot* face aprecieri asupra chestiunii. Da, am să pot.

Statuia cu opt brațe a zeiței celei albastre începu să mângâie strunele *veenei*, făcând ca muzica să picure împrejurul lor în timp ce se afundau în grădină, în vara dinăuntrul ei.

Helba locuia la capătul îndepărtat al Cerurilor, în apropiere de marginea sălbăticiiei. Atât de aproape de pădure era, de fapt, palatul numit Jaf, încât animalele umblau pe lângă peretele transparent frecându-se de el în trecere. Din încăperea numită Viol se puteau vedea potecile adumbrite ale junglei.

În această încăpere, cu pereții împodobiți de comorile furate în viețile trecute, Helba se întreținea cu cel numit Sam.

Helba era zeul și zeița hoților.

Nimeni nu știa care este adevăratul sex al Helbei, pentru că al Helbei era obiceiul de a-și schimba sexul la fiecare încarnare.

Sam privea la o femeie suplă, cu pielea oacheșă, care purta un sari galben și un văl la fel de galben. A avea sandalele și unghiile de culoarea scorțișoarei și purta o tiară ce lucea aurie peste părul ei negru.

— Ai, zise Helba cu voce blândă și murmurată, toată simpatia mea. Numai în acele anotimpuri ale vieții mele când mă încarnez ca bărbat, Sam, îmi folosesc Atributul și mă angajez efectiv în furturi.

— Probabil că ești în stare să-ți adopți Aspectul și acum.

— Desigur.

— Și să-ți asumi Atributul?

— Probabil.

— Dar n-ai s-o faci?

— Nu, câtă vreme port formă de femeie. Ca bărbat, am să fur orice, de oriunde... Vezi colo, pe peretele din spate, unde sunt atârinate câteva dintre trofeele mele? Marea mantie din pene albastre i-a aparținut lui Srit, căpetenia demonilor kataputna. I-am furat-o din peșteră, pe când zăvozii lui se aflau în ghearele somnului, adormiți de mâna mea. Nestemata cu care-ți poți schimba înfățișarea am luat-o tocmai din Tumul Strălucirii, pe care l-am urcat cu

discuri-ventuză prinse la încheieturile mâinilor și la genunchi și la degetele mari de la picioare, în vreme ce Mamele de dedesubt...

— Destul! zise Sam. Știu toate poveștile astea, Helba, pentru că le spui mereu. E atât de mult de când nu ai mai săvârșit un furt îndrăzneț, ca pe vremuri, încât cred că faptele acelea mărețe, de mult trecute, ar cam trebui să fie repetate. Altfel, până și Zeii cei Bătrâni or să uite ce ai fost cândva. Văd că am greșit când am venit aici, și că trebuie să încerc în altă parte.

Se ridică în picioare, ca pentru a pleca.

— Stai, se agită Helba. Sam se opri.

— Da?

— Cel puțin mi-ai putea spune la ce furt îți stă gândul. Poate că-ți pot da vreun sfat...

— La ce mi-ar folosi formidabilele tale sfaturi, împărat al Hoților? Mie nu-mi trebuie vorbe. Eu am nevoie de fapte.

— Poate.,. Zău așa, spune-mi!

— Bine, zise Sam, deși mă îndoiesc că te-ar interesa o sarcină atât de dificilă...

— Poți sări peste psihologia copilului și să-mi spui ce vrei să furi.

— În Muzeul Cerurilor, care este un obiectiv bine construit și permanent păzit...

— Și permanent deschis. Continuă.

— În această clădire, într-o vitrină protejată de un computer...

— Și astea pot fi păcălite de cineva destul de priceput.

— În vitrina asta, pe un manechin, este atârnată o uniformă cenușie, din zale. Împrejurul ei se află o mulțime de arme.

— Aparținând cui?

— Este vechiul veșmânt al celui care a luptat în campaniile din nord în zilele războaielor împotriva demonilor.

— Nu tu erai acela?

Sam își stăpâni zâmbetul și continuă:

— Necunoscut celor mai mulți, există în această vitrină un obiect cunoscut cândva drept Talismanul Legătorului. S-ar putea să-și fi pierdut până acum toate virtuțile, dar, pe de altă parte, se poate și să nu le fi pierdut. Servea ca

mijloc de concentrare pentru adoptarea Atributului special al Legătorului și el găsește că îi este iarăși necesar.

— Care este obiectul ce vrei să fie furat?

— Marea centură de cochilii, încinsă peste mijlocul costumului. Este colorată în roz și galben. Este, de asemenea, plină de micro-circuite miniaturale, care probabil că astăzi nu s-ar mai putea face.

— Nu-i un furt prea greu de săvârșit. Aș putea să mă gândesc, în forma asta...

— Îmi va trebui foarte repede, sau deloc.

— Cât de curând?

— În șase zile, mă tem.

— Ce ai fi dispus să-mi plătești ca să ți-o pun în mâini?

— Aș fi dispus să plătesc orice, dacă aș avea ceva.

— Oh. Ai venit în Ceruri fără nici o avere?

— Da.

— Nefericită situație.

— Dacă-mi reușește fuga, poți cere orice preț.

— Și dacă nu, nu primesc nimic.

— Așa s-ar părea.

— Lasă-mă să cumpănesc. M-ar amuza să fac lucrul ăsta și să te îndatorez.

— Rogu-te, nu lungi prea mult cumpănirea.

— Vino și așează-te alături de mine, Legător al Demonilor, și povestește-mi despre zilele tale de glorie — când tu, cu zeițele nemuritoare, hălăduiași prin lume, răspândind haosul ca pe semințe.

— E mult de-atunci, zise Sam.

— Ar putea reveni zilele acelea, dacă reușești să te eliberezi?

— Ar putea.

— Asta-i bine de știut. Mda...

— Ai s-o faci?

— Grindină, Siddhartha! Dezlegătorule!

— Grindină?

— Și fulgere și tunete. Să vină iarăși zilele acelea!

— În regulă.

— Acum, vorbește-mi de zilele tale de glorie, iar eu am să-ți vorbesc iar despre mine.

— Prea bine.

Gonind prin pădure, înveșmântat numai cu o cingătoare din piele, Domnul Krishna o urmărea pe Doamna Ratri, care refuzase să se acupleze cu el după o cină îmbelșugată. Ziua era limpede și parfumată, dar nici pe jumătate așa de parfumată precum sari-ul albastru ca miezul nopții pe care-l apucă cu mâna stângă. Ea scăpă înaintea lui, pe sub copaci; iar el o urmări, pierzând-o din ochi pentru un moment, când ea o luă pe o potecă laterală ce dădea într-un luminiș.

Când o zări iar, se afla pe o ridicătură, cu brațele goale înălțate deasupra capului, cu vârfurile degetelor lipite unele de altele. Avea ochii pe jumătate închiși, iar unicul ei veșmânt, un voal lung, negru, îi flutura în jurul formelor albe și strălucitoare.

El își dădu seama că își asuma Aspectul și că poate era pe punctul de a-și folosi un Atribut.

Gâfâind, urcă panta în goană, spre ea; ea își deschise ochii și îi zâmbi de sus, coborându-și brațele.

Când ajunse la ea, Ratri îi azvârli vălul în față, iar el o auzi râzând — de undeva din imensa noapte ce îl învălui.

Era neagră și fără stele și fără lună, fără o licărire, scânteiere sau lucire de nicăieri. O noapte soră cu orbirea se lăsase asupra-i.

El pufni, și sari-ul îi fu smuls dintre degete. Se opri tremurând și-i auzi râsul răsunând în preajmă.

— Ți-ai permis prea multe, Doamne Krishna, îi spuse ea, și ai păcătuit împotriva sfințeniei Noptii. Pentru asta, am să te pedepsesc coborând acest întuneric asupra Cerurilor, pentru o vreme.

— Nu mă tem eu de întuneric, zeiță, răspuse el chicotind.

— Atunci, într-adevăr, creierii îți stau în testicule, Doamne, după cum adeseori s-a spus odinioară... Să rămâi pierdut și orb în mijlocul Kaniburrhei,

ai cărei locuitori lovesc fără de veste... și să nu-ți fie frică, asta mi se pare prea cutezător. La revedere, întunecatul. Poate că te mai văd la nuntă.

— Așteaptă, preaiubită doamnă! Ai să-mi accepți scuzele?

— Desigur, pentru că le merit.

— Atunci, ridică noaptea pe care ai pogorât-o asupra acestui loc.

— Cu altă ocazie, Krishna — când am să fiu gata.

— Și până atunci, eu ce mă fac?

— Se spune, Doamne, că prin cântarea-ți din flaut poți vrăji până și cele mai fioroase fiare. Îți sugerez, dacă este adevărat, să-ți iei chiar acum fluierașul și să-i zici cea mai mișcătoare melodie, până când voi găsi eu de cuviință a lăsa lumina zilei să pătrundă iarăși în Ceruri.

— Doamnă, ești crudă! zise Krishna.

— Asta-i viața, Domn al Fluiierelor.

Și Ratri se depărta.

El începu să cânte, clocind gânduri negre.

Veneau. Din cer, pe vânturile polare, peste mări și peste uscaturi, peste zăpada arzătoare și pe sub ea și prin ea, veneau. Schimbătorii de formă lunecau peste câmpurile de alb, și umblătorii prin ceruri cădeau la pământ ca frunzele; trâmbițe sunau peste întinderile pustii și carele zăpezii se năpusteau înainte, cu lumini țâșnind precum săgețile din laturile lor lucioase; cu mantii din blănuri cuprinse de flăcări, cu dâre de fulgi albi de aer suflați masiv dedesubt și în urmă-le, înmănușați și cu ochelari de protecție, clănțănind și derapând, gonind și iscând vârtejuri, veneau; încinși cu centuri strălucitoare, cu măști, cu cozi de foc, copite de diavol, armuri înghețate și căști electrice, veneau; iar în lumea pe care o lăsau înapoia lor, în temple, se întindea bucuria, cu mult cântec și aducere de ofrande și procesiuni și rugăciuni, sacrificii și iertare de păcate, care alegorice și culori. Pentru că mult temuta zeiță avea să se mărite cu Moartea și se spera ca asta să-i ajute pe amândoi să-și îmblânzească dispoziția. Un spirit festiv infectase până și Cerurile și, cu adunările de zei și de semizeii, de eroi și de nobili, de mari preoți și de rajahi favorizați și de brahmani de rang înalt, acest spirit căpăta forță și putere, și

se rotea ca o morișcă de vânt multicoloră, tunând în capetele Celor Dintâi și ale celor de pe urmă, deopotrivă.

Așadar, intrară în Orașul Celest, călărind pe spinările verilor Păsării Garuda, coborând învârtejit în gondole cerești, înălțându-se prin arterele munților, arzând în văpăi peste înghețatele întinderi acoperite de zăpadă, să facă Turla Milehigh să răsunе de cântecele lor, să râdă prin vraja unui brusc și inexplicabil întuneric ce se lăsa și se împrăștia din nou, imediat; și în zilele și nopțile venirii lor a fost spus de către poetul Adasay că semănau cu cel puțin șase lucruri diferite (el era întotdeauna generos cu zâmbetele): o migrație de păsări, păsări strălucitoare, peste un ocean de lapte, fără valuri; o avalanșă de note muzicale prin mintea unui compozitor ușor nebun; o școală de pești din cei care înoată la mare adâncime, ale căror trupuri sunt vârtejuri și râulețe de lumină, dând roată unei plante fosforescente într-o groapă oceanică; Spirala Nebula, colapsată pe neașteptate asupra propriului ei centru; o furtună, a cărei fiecare picătură de ploaie se transformă într-un fulg, o pasăre cântătoare sau o nestemată; și (poate cel mai aproape) un templu plin de statui teribile și grozav de încărcat decorate, brusc animate și cântând, brusc grăbind peste lume, cu flamuri strălucite fluturând în vânt, palate zguduite și turnuri prăbușindu-se pentru a se întâlni în centrul tuturor, pentru a aprinde un foc enorm și a dansa în jurul lui, cu mereu prezenta posibilitate ca fie dansul, fie focul să scape complet de sub control.

Veneau.

Când alarma secretă sună în arhive, Tak luă Sulița Strălucitoare de la locul ei din perete. La diferite ore din zi, alarma alerta diverse santinele. Având o presimțire cu privire la cauza acesteia, Tak fu recunoscător că nu sunase la altă oră. Urcă la nivelul Orașului și se îndreptă către muzeul de pe colină.

Era, totuși, prea târziu.

Deschisă era vitrina și inconștient paznicul. Muzeul era, de altfel, pustiu, din cauza activității din Oraș.

Atât de aproape de arhive era complexul de clădiri, încât Tak îi surprinse pe cei doi coborând de cealaltă parte a colinei.

Agită Sulița Strălucitoare, neîndrăznind s-o folosească.

— Stați! strigă el.

Ei se răsuciră spre el.

— Ai *declanșat* o alarmă! îl acuză unul dintre ei pe celălalt.

Se grăbi să-și prindă centura la brâu.

— Haide, dispari! zise el. Mă ocup eu de ăsta!

— N-aveam cum să declanșez o alarmă! țipă însoțitorul lui.

— Șterge-o!

Rămase să-l înfrunte pe Tak. Însoțitorul lui continuă să se retragă în josul colinei. Tak văzu că era o femeie.

— Pune-l la loc, zise Tak gâfâind. Indiferent ce-ai luat, pune-l la loc... Și poate că reușesc să acopăr...

— Nu, zise Sam. E prea târziu. Acum sunt egalul oricărui de aici și asta este singura mea șansă de a pleca. Te știi, Tak al Arhivelor, și nu vreau să te distrug. Așadar, pleacă... Repede!

— Yama va fi aici dintr-un moment într-altul! Și...

— Nu mă tem de Yama. Atacă-mă sau lasă-mă... Acum!

— Nu te pot ataca.

— Atunci, bun rămas!

Și spunând asta, Sam se înălță în aer ca un balon.

Dar pe când plutea deasupra pământului, Domnul Yama apăru pe versantul colinei, cu o armă în mână. Era un tub subțire și lucitor, cu un pat mic și un mecanism de declanșare voluminos.

Îl înălță și ochi.

— Ultima ta șansă! strigă el.

Dar Sam continua să se înalțe.

Când Yama trăsesese, în dom, deasupra, se făcuse o spărtură largă.

— Și-a adoptat Aspectul și și-a asumat un Atribut, zise Tak. El leagă energia armei tale.

— De ce nu l-ai oprit? întrebă Yama.

— Nu am putut, Doamne. Am fost legat de Atributul lui.

— Nu contează, spuse Yama. Cea de-a treia santinelă o să-l învingă.

Supunând gravitația prin voința lui, se înălță.

Zburând, deveni conștient de o umbră care-l urmărea.

Undeva, exact la periferia câmpului său vizual, îl pândea. Oricum își întorcea capul, îi scăpa vederii. Dar era acolo, tot mai mare.

În fața lui se afla o ecluză. O poartă spre în afară, care plutea deasupra, înaintea sa. Talismanul putea deschide ecluza, îl putea încălzi împotriva frigului, îl putea transporta oriunde în lume...

Se auzi un zgomot de aripi bătând.

— Zboară! tună vocea în capul lui. Sporește-ți viteza, Legătorule! Zboară mai repede! Mai repede!

Era una dintre cele mai ciudate senzații pe care le încercase vreodată.

Se simți deplasându-se înainte, gonind.

Dar nimic nu se schimba. Poarta nu se apropia deloc. În ciuda senzației de extraordinară viteză, el nici nu se clintea.

— Mai repede, Legătorule! Mai repede! striga vocea sălbatic, tunător. Caută să folosești vântul și fulgerele în mers!

Se luptă să curme senzația de mișcare pe care o încerca.

Atunci îl izbi vântul, puternicul vânt ce suflă prin Ceruri.

Îl înfrânse, dar vocea răsună acum chiar lângă el, deși nu vedea nimic, decât umbre.

— "Simțurile sunt caii, iar obiectele drumurile pe care umblă", zise vocea. "Dacă intelectul este legat de o minte împrăștiată, atunci, el își pierde discernământul", iar Sam recunoscute puternicele cuvinte din *Katha Upanishad* urlate înapoia lui. "În acest caz", continuă vocea, "simțurile devin necontrolate, ca niște cai sălbatici și răi sub hățurile unui slab conducător de car."

Iar cerul explodează de fulgere împrejurul său și întunericul îl învăluie.

Căută să stăpânească energiile care-l asaltau, dar nu găsi nimic cu care să se încleșteze în luptă.

— Nu este real! strigă el.

— Ce este real și ce nu? răspunse vocea. Caii tăi o iau razna acum.

Fu un moment de întunecime grozavă, ca și cum s-ar fi mișcat printr-un vid al simțurilor. Apoi fu durere. Apoi nimic.

E greu să fii cel mai în vârstă zeu tinerel din branșă.

Intră în sală, ceru o audiență la un reprezentant al Roții, fu poftit înaintea Domnului Karmei care ar fi trebuit să-i fixeze verificarea cu două zile mai devreme.

— Ei? întrebă nerăbdătorul tânăr.

— Îmi pare rău pentru întârziere, Doamne Murugan. Personalul nostru a fost prins cu pregătirile pentru nuntă.

— Stau de chefulă când ar trebui să-mi pregătească noul trup?

— Nu ar trebui să vorbești, Doamne, ca și cum ar fi cu adevărat trupul *tău*. Este un trup împrumutat ție de către Marea Roată, ca răspuns la prezentele tale nevoi karmice...

— Și nu este gata pentru că personalul se ține de benchetuială?

— Nu este gata pentru că Marea Roată se învârtește într-un chip...

— Îl vreau până mâine seară, cel târziu. Dacă nu este gata, Marea Roată s-ar putea să se transforme într-un tăvălug pentru slujitorii ei. M-ai auzit și m-ai înțeles, Domn al Karmei?

— Te aud, dar vorbele-ți sunt nepotrivite în acest...

— Brahma a recomandat transferul și ar fi încântat ca eu să apar la nunta de la Turla Preaînaltă în noua mea formă. Să-l informez că Marea Roată nu este în stare să-i îndeplinească dorințele pentru că se rotește excesiv de încet?

— Nu, Doamne. Va fi gata la vreme.

— Prea bine.

Se răsuci pe călcâie și plecă.

Domnul Karmei făcu un vechi și mistic semn în urma lui.

— Brahma.

— Da, zeiță?

— În legătură cu sugestia mea...

— Se va face precum ai cerut, madam.

— Aș fi vrut-o altfel.

— Altfel?

— Da, Doamne. Aș dori un sacrificiu uman.

- Nu...
- Ba da.
- Ești, într-adevăr, mai sentimentală decât mă gândeam.
- Va fi făcut sau nu acest lucru?
- Ca să vorbesc deschis... În lumina ultimelor evenimente, aș prefera așa.
- Atunci, e rezolvată?
- Va fi precum dorești. Se afla mai multă putere în el decât mă gândisem eu. Dacă n-ar fi fost de gardă Domnul Iluziei... Ei bine, eu nu mă așteptasem ca unul care fusese așa de liniștit un timp atât de îndelungat să poată fi și atât de... *talentat*, cum ziceai tu.
- Îmi dai mie pe mână afacerea asta, Creatorule?
- Bucuros.
- Și-mi arunci, ca desert, pe Împăratul Hoților?
- Da. Așa să fie!
- Mulțumesc, Preaputernice.
- Pentru puțin.
- Va fi chiar mult. Bună seara.
- Bună seara.

Se spune că în acea zi, în acea măreață zi, Domnul Vayu a oprit vântul să mai sufle în Ceruri și o mare pace s-a lăsat peste Orașul Celest și peste pădurea Kaniburrha. Citragupta, slujitorul Domnului Yama, clădi un rug măreț la Capătul Lumii, din lemn parfumat, eucalipt, esențe, miresme și materiale scumpe; iar peste rug așeză Talismanul Legatarului și marea mantie din pene albastre care aparținuse lui Srit, căpetenie printre demonii kataputna; mai puse acolo și nestemata schimbătoare de formă a Mamelor, din Domul Strălucirii, și o robă galbenă ca sofranul, din dumbrava vineție de lângă Alundil, care se spunea că ar fi aparținut lui Tathagatha, Buddha. Liniștea dimineții de după noaptea Festivalului Celor Dintâi era deplină. Prin Ceruri nu se vedea nici o mișcare. Se spune că demonii zburau nevăzuți prin aerul de sus, dar se temeau să se dea prea aproape de adunarea puterilor. Se spune că ar fi fost multe semne și prevestiri ale căderii celui puternic. Se spune, de

către teologi și istorici ai faptelor sfinte, că numitul Sam își abjurase erezia și cerșise milă de la Trimurti. Se mai spune și că zeița Parvati, care-i fusese fie soție, fie mamă, fie soră, fie fiică, fie toate astea, părăsise Cerurile pentru a locui în doliu printre vrăjitoarele continentului estic, din care se trăgea. În zori, marea pasăre numită Garuda, pe care zboară Vishnu, al cărei cioc sfărâmă care de luptă, tresărise în somn și slobozise un singur strigăt, răgușit, în cușca ei, un strigăt ce răsunase prin Ceruri, făcând zob geamurile, stârnind ecouri peste pământ, trezindu-i până și pe cei cufundați în somnul cel mai adânc. În miezul liniștitei veri a Cerurilor, ziua Iubirii și a Morții începuse.

Străzile Cerurilor erau pustii. Zeii se retrăseseră pentru o vreme înăuntru, în așteptare. Toate porțile Cerurilor fuseseră ferecate.

Hoțul și cel pe care adepții îl numiseră Mahasamatman (considerându-l zeu) fuseseră eliberați.

Aerul se răci brusc, parcă împlinind un soroc.

Mult deasupra Orașului Celest, pe o platformă din vârful Turlei Preaînalte, stătea Domnul Iluziei, Mara Visătorul. Avea pe el mantia-i multicoloră. Ținea mâinile ridicate, iar puterile celorlalți zei îl străbăteau, adăugându-se puterilor lui.

În minte, un vis îi prinse formă. Apoi își aruncă visul precum creasta înaltă a unui val aruncă apă pe plajă.

Dintotdeauna, încă de când le închipuise Domnul Vishnu, Orașul și sălbăticia existau alăturate, deși nu chiar în atingere, accesibile, deși despărțite de o mare distanță — mentală, iară nu spațială. Vishnu, fiind Păstrătorul, făcuse asta dintr-un anumit motiv. Acum, nu încuviința întru totul ridicarea barierei sale, chiar temporar și într-o măsură limitată. Nu vroia să vadă nimic din sălbăticie pătrunzând în Oraș, care, în mintea lui, se înălțase ca triumf perfect al formei asupra haosului.

Și totuși, prin puterea Visătorului, fusese dată tigrilor-fantomă vederea asupra a tot ce se afla în Ceruri, pentru o vreme.

Tigrii-fantomă se învârteau neostenit pe cărările întunecoase și fără vârstă ale junglei care, în parte, era iluzie. Acolo, în locul ce doar pe jumătate exista, o nouă priveliște li se înfățișa înaintea ochilor și, o dată cu ea, un neastâmpăr și un îndemn la vânătoare.

Se zvonea printre navigatori, acei bârfitori care dau ocol lumii și duc vestea, părând a le ști pe toate, că unele dintre uriașele pisici ieșite la vânătoare în acea zi nu erau de fel feline adevărate. Ziceau că se zvonea, prin locurile din lume pe unde trecuseră mai apoi zeii, că unii dintre cei prezenți la Petrecerea Cerească au transmigrat în acea zi, luând asupra-le trupuri de tigri albi de Kaniburrha, pentru a se alătura vânătorii de pe aleile Cerurilor, pornită pe urmele hoțului care dăduse greș și ale celui căruia i se spunea Buddha.

Se zice că, pe când rătăcea pe străzile Orașului, un cintezoii bătrân îi dădu de trei ori ocol, apoi i se așeză lui Sam pe umăr, spunându-i:

— Nu ești tu Maitreya, Domnul Luminii, cel pe care l-a așteptat lumea atâta amar de ani?... Cel a cărui venire am profețit-o eu, cu ani în urmă, într-un poem?

— Nu, pe mine mă cheamă Sam, răspunse el, și mă pregătesc să părăsesc lumea aceasta, nu să intru în ea. Tu cine ești?

— Sunt o pasăre care cândva a fost un poet. Toată dimineața am zburat, de când trâmbița spartă a lui Garuda a trezit zorii. Zburam de colo-colo prin Ceruri căutându-l pe Domnul Rudra,

În speranța de a-l macula cu găinațul meu, când am simțit puterea unei vrăji cuprinzând zarea. Am zburat departe și am văzut multe, Domn al Luminii.

— Ce ai văzut, pasăre-care-ai-fost-poet?

— Am văzut un rug neaprins, ridicat la capătul lumii, împresurat de cețuri și fum. I-am văzut pe zeii care au venit mai târziu, grăbind peste zăpezi și gonind pe sus, prin aer, dând ocol domului pe dinafară. I-am văzut pe cântăreții la *ranga* și la *nepathia* repetând *Masca de Sânge*, pentru nunta Morții și a Distrugerii. L-am văzut pe Domnul Vayu ridicându-și mâinile și oprind vântul care suflă prin Ceruri. L-am văzut pe Mara cel pestriț în vârful turlei celui mai înalt turn și am simțit puterea destinului pe care-l hotărăște el — pentru că am văzut tigrii-fantomă întărâtați grăbindu-se prin pădure, în acea direcție. Am văzut lacrimile unui bărbat și pe cele ale unei femei. Am auzit râsul unei zeițe. Am văzut o suliță strălucitoare înălțată împotriva dimineții și am auzit rostită o juruință. L-am văzut în cele din urmă pe Domnul Luminii, despre care am scris odinioară:

Mereu murind, nicicând murit;
etern sfârșind, nicicând sfârșit;
nesuferit de-ntunecimi,
Înveșmântat doar în lumini,
el pune capăt unei lumi
ca zorii nopții fără luni.
Aceste versuri s-au fost scris
De Morgan, liber ca în vis
Și-n ziua-n care o muri
Ea, profeția-i, s-o-implini.

Pasărea își umflă penele și rămase tăcută.

— Sunt încântat, pasăre, că ai avut norocul să vezi multe, zise Sam, și că în ficțiunea metaforei tale ai cunoscut o anume satisfacție. Din nefericire, adevărul poetic diferă considerabil de cel care înconjoară cele mai multe chestiuni ale vieții.

— Salutare, Domn al Luminii! zise pasărea și își luă zborul.

Când se înălță în aer, fu străpunsă de o săgeată slobozită de la o fereastră din apropiere, de către cineva care nu suferea cintezoii.

Sam grăbi pasul.

Se spune că tigrul-fantomă care i-a luat viața — ca și pe a Helbei, ceva mai târziu — a fost în realitate un zeu sau o zeiță, ceea ce este într-un tot posibil.

Se mai spune și că tigrul-fantomă care i-a ucis nu fusese primul, nici al doilea care încercase acest lucru. Mai mulți tigri fură răpuși de Sulița Strălucitoare, care îi străpungea, se retrăgea de una singură, se scutura, vibrând, de cheagurile de sânge și se întorcea în mâna celui care o aruncase. Tak al Suliței Strălucitoare căzu el însuși, oricum, lovit în cap de un scaun azvârlit de Domnul Ganesha, care intrase neauzit în încăperea, prin spatele lui. Spun unii că Sulița Strălucitoare a fost după aceea distrusă de Domnul Agni, dar alții susțin că a fost aruncată dincolo de Capătul Lumii de către Doamna Maya.

Vishnu nu a fost prea încântat, fiind mai târziu citat ca spunând că Orașul nu ar fi trebuit pângărit cu sânge și că, oriunde află un loc prin care să se strecoare, haosul se va întoarce într-o zi. Dar a fost luat în derâdere de zeii cei mai tineri, pentru că era socotit neînsemnat în Trimurti, iar ideile lui erau știute ca fiind oarecum depășite, tipice Celor Dintâi, printre care se număra. Din acest motiv, el își declină orice participare în afacere și se retrase pentru o vreme în turnul său. Domnul Varuna cel Drept își întoarse fața de la cele ce se petreceau și vizită Pavilionul Liniștii de la Capătul Lumii, unde stătu sub vraja încăperii numite Frica.

Masca de Sânge era de-a dreptul încântătoare, scrisă fiind de poetul Adasay, cel vestit pentru eleganța limbajului, făcând parte din școala antimorganică. Era acompaniată de iluzii puternice, realizate de Visător special pentru această ocazie. Se spune că și Sam umblase sub puterea iluziei în acea zi; și că, mulțumită tot vrăjii, umblase parțial în întuneric, prin miasme fetide, prin locuri de bocet și strigăte, și revăzuse toate chinurile pe care le cunoscuse în viața lui, invocate dinainte-i, strălucitoare sau întunecate, tăcute sau trâmbițând, toate proaspăt sfâșiate din materia memoriei lui și picurând de emoțiile nașterii lor în viața sa, înainte ca totul să se sfârșească.

Ceea ce a mai rămas a fost dus cu alai la rugul de la Capătul Lumii, pus deasupra și ars, cu cântări corespunzătoare. Domnul Agni își ridicase ochelarii de protecție, privise pentru o vreme, apoi flăcările se înălțaseră. Domnul Vayu își ridicase mâna și o pală de vânt sosise să întetească focul. Când se terminase, Domnul Shiva spulberase cenușa dincolo de lume, cu o răsucire a tridentului său.

Judecând lucrurile în ansamblu, împlinite și impresionante fură funeraliile.

De mult nemai-întâmpată în Ceruri, nunta sosi cu întreaga forță a tradiției. Turla Preaînaltă strălucea, orbitor, ca o stalagmită din gheață. Vraja fusese retrasă, iar tigrii-fantomă umblau pe străzile Orașului Celest din nou nevăzătoare, cu blana mângâiată ca de adierea vântului; și dacă urcau o scară abruptă, o pantă stân-coasă urcau; clădirile erau faleze de piatră, iar statuile erau copaci. Adierile de vânt ce cutreierau Cerurile captau cântece și le împrăștiau peste Pământ. Un foc sacru fu aprins în piața din Cercul Central al Orașului. Fecioare, importate cu acest prilej, alimentau focul cu lemn

aromatic, uscat, curat, care trosnea și ardea cu foarte puțin fum și cu fulgi rari de cenușă albă ca zăpada. Surya, soarele, lumina cu asemenea intensitate, încât ziua vibra realmente de limpezime. Mirele, însoțit de un mare alai de prieteni și slujitori înveșmântați cu totul în roșu, străbătu Orașul către Pavilionul lui Kali, unde fură cu toții întâmpinați de servitorii ei și conduși în marea sală de primire. Acolo, Domnul Kubera făcu oficiile de gazdă, așezând alaiul stacojiu, în număr de trei sute de inși, pe scaune negre și pe scaune roșii, alternativ, în jurul lungilor mese din lemn negru, încrustat cu os. Acolo, în acea sală, li se oferi tuturor să bea *madhuparka*, pregătită din miere și lapte și prafuri halucinogene; și ei o băură în compania alaiului înveșmântat în albastru al miresei, care pătrunse în sală purtând perechi de cupe. Suita miresei număra și ea tot trei sute de inși; și pe când erau așezați cu toții și toată lumea băuse deja *madhuparka*, Kubera rosti un discurs, care dură ceva timp, glumind întruna cu ei și presărându-și spusele cu vorbe de înțelepciune practică și cu referiri ocazionale la vechile scripturi. Cortegiul mirelui plecă apoi spre pavilionul din piață, iar cel al miresei se îndreptă într-acolo din direcția opusă. Yama și Kali pătrunseră separat în acest pavilion și se așezară de o parte și de alta a unei mici draperii. Se înălțară multe cântări vechi, iar draperia fu trasă în lături de către Kubera, permițându-le celor doi să se privească pentru prima oară în acea zi. Kubera luă atunci cuvântul, dând-o pe Kali în grija lui Yama, în schimbul promisiunilor zeiței de a-i oferi bogăție și plăcere. Apoi Domnul Yama îi prinse mâna, iar Kali aruncă în foc o ofrandă de grâne și Yama o conduse, haina ei fiind înnodată cu a lui de careva din suita sa. După asta, ea păși peste o piatră de moară și făcură amândoi șapte pași, Kali punând piciorul de fiecare dată pe câte o grămăjoară de orez. Urmă apoi o ploaie ușoară, slobozită din ceruri preț de câteva bătăi de inimă pentru a sfinți momentul cu binecuvântarea apei. Slujitorii și oaspeții se amestecară atunci într-un singur cortegiu și se porniră prin oraș spre Pavilionul lui Yama, unde urma să se țină marele ospăț și chef, și avea să se prezinte *Masca de Sânge*.

Când Sam înfruntase ultimul tigr, acesta dăduse încet din cap, știind pe cine anume vâna. Sam nu avea unde fugi, stătea acolo și aștepta. Pisica nu se grăbea nici ea. O legiune de demoni încercase să coboare asupra Orașului

În acel moment, dar puterea vrăjii îi ținu departe. Zeița Ratri fu văzută suspinând și numele îi fu trecut pe o listă. Tak al Arhivelor fu încarcerat pentru o vreme în temnița de sub Ceruri. Domnul Yama fu auzit spunând: "Viața nu se împotrivesc", de parcă s-ar fi așteptat la contrariul.

Judecând lucrurile în ansamblu, fu împlinită și impresionantă moartea.

Nunta ținu șapte zile, iar Domnul Mara toarse vis după vis asupra mesenilor. Ca pe un covor fermecat, îi transportă prin tărâmurile iluziilor, înălțând palate din fum colorat pe stâlpi de apă și de foc, purtându-le banchetele pe care erau așezați prin canioane de pulbere de stele, străduindu-se, cu mirt și corali, să le supună simțurile dincolo de voința lor, punând asupra-le toate Aspectele, subjugându-li-le, fluturându-le pe dinainte arhetipurile pe care-și bazaseră puterile, potrivit căroră Shiva dansă într-un cimitir Dansul Distrugerii și Dansul Timpului, celebrându-și legenda anihilării celor trei orașe zburătoare ale titanilor, iar Krishna cel întunecat interpretează Dansul Luptătorului în amintirea înfrângerii demonului negru Bana, în vreme ce Lakshmi executa Dansul Statuiei și până și Domnul Vishnu fu silit să reînvie pașii Dansului Amforei, iar Murugan, în noul său trup, își răsede de lumea înveșmântată în oceanele sale, și-și interpretează dansul de triumf deasupra acelor ape ca pe o scenă, dansul pe care-l dansase după uciderea lui Shura, cel care se refugiase în adâncurile mărilor. Când Mara făcea un semn, era vrajă și culoare și muzică și vin. Era poezie și joc. Era cântec și voie bună. Era sport, în care forțele preaputernice și iscusința se puneau la încercare. În ansamblu, era nevoie de vigoare de zeu pentru a rezista celor șapte zile de plăcere.

Judecând toate aceste lucruri, fu împlinită și impresionantă, totodată, nunta.

Când se termină, mireasa și mirele pleacă din Ceruri, să colinde o vreme prin lume, să soarbă plăcerea mai multor locuri. Pleacă, fără servitori sau suită, să umble în voie. Nu anunțară ordinea în care aveau să-și facă turul, nici cât aveau să fie plecați — ceea ce era de așteptat, știut fiind ce glume făceau prietenii lor celești.

După plecarea lor, petrecerea mai continuă puțin. Domnul Rudra, care consumase o cantitate respectabilă de soma, se urcă pe o masă și începu să

slobozească un discurs cu privire la mireasă — un discurs pentru care fără îndoială că ar fi încasat-o, dacă Yama ar fi fost de față. Așa stând lucrurile, Domnul Agni îl plesni pe Rudra peste gură și fu imediat provocat la un duel, în Aspect, de-a latul Cerurilor.

Agni fu condus în zbor pe vârful unui munte de dincolo de Kaniburrha, iar Domnul Rudra ocupă poziție în apropiere de Capătul Lumii. Când se dădu semnalul, Rudra trimise o săgeată cu senzor termic, șuierând, în direcția adversarului său. De la douăzeci de kilometri depărtare, însă, Domnul Agni zări săgeata ce se îndrepta în mare viteză spre el și o arse din zbor cu o rafală de Foc Universal, a cărei putere o folosi în continuare, ca pe un ac de lumină, pentru a-l atinge pe Rudra și a-l face scrum pe locul pe care se afla, străpungând totodată și domul, în spatele acestuia. Astfel, onoarea lokapalasilor fu spălată și un nou Rudra fu ridicat din rândurile semizeilor, pentru a lua locul celui vechi, care pierise.

Un rajah și doi mari preoți muriră otrăviți, destul de colorat, și două ruguri se înălțară pentru a le primi rămășițele albastrui. Domnul Krishna își asumă Aspectul și interpretează o melodie după care muzica nu avea rost să mai existe, iar Guari cea Bălaie se îmbună și veni iarăși la el, cu inima înmuiată, când acesta termină de cântat. Sarasvati, în slava ei, interpretează Dansul Desfătării, și atunci Domnul Mara recrează fuga Helbei și a lui Buddha prin Oraș. Acest ultim vis îi tulbură pe mulți, orice s-ar spune, și multe nume fură trecute pe listă. Un demon îndrăzni să pătrundă în mijlocul lor, cu trupul unui tânăr și capul unui tigru, atacându-l pe Domnul Agni cu o furie teribilă. Fu îmblânzit de puterile reunite ale lui Vishnu și Ratri, dar reuși să scape în necorporalitate înainte ca Agni să-și poată lua bagheta și să și-o îndrepte asupra lui.

În zilele care urmară, în Ceruri se petrecură schimbări.

Tak al Arhivelor și al Suliței Strălucitoare fu judecat de către Domnul Karmei și transmigrat în trupul unei maimuțe; și în minte îi fu înregistrat un avertisment, astfel încât, oriunde avea să se prezinte pentru reînnoire, să i se dea iarăși trupul unei maimuțe, pentru a rătăci prin lume în această formă până când Cerurile aveau să găsească de cuviință să-și întindă mila asupra lui și să-i ridice osânda. Fu apoi trimis în junglele din sud și lăsat acolo să-și consume povara karmică.

Domnul Varuna cel Drept își strânse slujitorii în jurul lui și părăsi Orașul Celest, pentru a-și face casă altundeva, în lume. Unii detractori îi asemuiră retragerea cu cea a lui Nirriti cel Negru, zeul întunericii și al corupției, care părăsise Cerurile plin de ură și de miasma multor blesteme grele. Detractorii lui Varuna nu erau prea numeroși, oricum, pentru că oricine știa că-și merită titlul de Drept și, cum condamnarea lui putea fi cu ușurință interpretată ca întorcându-se împotriva celui ce o rostea, puțini vorbiră pe seama lui în zilele imediat următoare plecării sale.

Mult mai târziu, în perioada Epurării Cerurilor, și alții din rândul zeilor fură exilați în lume. Oricum, plecarea lor își avea începutul în acele zile, când acceleraționismul pătrunsese iar în Ceruri.

Brahma, cel mai puternic dintre zeii din toate cele patru Ordine și dintre reprezentanții celor optsprezece oștiri ale Paradisului, Creatorul a toate, Domnul Cerurilor preînalte și a tot ce se află sub ele, din al cărui ombilic izvorăște un lotus și ale cărui mâini răscolesc oceanele — el, care din trei pași străbate toate lumile, a cărui faimă umple de spaimă inimile vrăjmașilor lui, în a cărui mână dreaptă se află Roata Legii, care priponește urgia legând-o cu un șarpe în loc de funie — Brahma se simți tot mai stânjenit și mai distrat în zilele ce veniră, căci regreta promisiunea date în pripă Stăpânei Morții. Dar de fapt, se prea poate ca el să fi procedat la fel și fără încercările ei de a-l convinge. Efectul major al acțiunilor ei de atunci fu, probabil, că el avu, pentru scurt timp, pe cine arunca vina necazurilor sale de mai târziu. Doar era cunoscut și ca Brahma Infailibilul!

Domul Cerurilor fu reparat în câteva locuri, când petrecerea se sfârși.

Muzeul Cerurilor fu după aceea prevăzut cu pază armată, care să rămână pentru totdeauna pe poziții.

Se plănuiră mai multe partide de vânătoare de demoni, dar niciodată nu depășiră stadiul de proiect.

Fu numit un nou arhivar, unul care nu avea nici cea mai vagă idee în legătură cu cine-i erau părinții.

Tigrilor-fantomă din Kaniburrha li se făcu cinstea de a fi reprezentați simbolic în toate templele de pe pământ.

În ultima noapte a petrecerii, un zeu solitar pătrunse în Pavilionul Liniștii de la Capătul Lumii și rămase pentru multă vreme în încăperea numită Amintire. Apoi izbucni într-un hohot prelung de râs și se întoarse în Orașul Celest; și râsul lui avea în el ceva tânăr și frumos și puternic și curat, iar vântul care adie prin Ceruri îl prinse și-l purtă departe peste Pământ, și toți cei care-l auziră se minunară de ciudata și vibranta notă de triumf pe care o conținea.

Judecând toate aceste lucruri, fu împlinit și impresionant, totodată, sorocul de Iubire și Moarte, de Ură și de Viață și de Nebunie.

ȘASE

În vremea ce urmă morții lui Brahma, peste Ceruri se abătu o perioadă de frământări. Câțiva dintre zei fură chiar izgoniți din Ceruri. Fu un timp în care aproape fiecare se temea să nu fie considerat acceleraționist; și, ca un joc al sorții, într-un moment sau altul al acestei perioade, aproape fiecare fu considerat acceleraționist. Deși Sam, Marele Suflet, era mort, se spunea că duhul lui trăia, bătându-și joc de toate astea. Atunci, în timpul înstrăinării și al intrigilor care conduseră la Marea Bătălie, se șoptea că s-ar fi putut ca nu numai spiritul să-i fie viu...

Când soarele suferinței a apus,
se pogoară pacea aceasta,
Doamne al liniștitelor stele,
această pace a creației
În acest loc, unde mandala se învârte monoton.
Nebunul zice în inima lui
că gândurile-i sunt doar gânduri...
Saraha (98-99)

Era dimineața devreme. Lângă eleșteul lotusului purpuriu, în Grădina Desfătărilor, la picioarele statuii zeiței albastre cu *veena*, se afla Brahma.

Fata care-l găsi cea dintâi crezu că se odihnea, pentru că ochii îi erau încă deschiși. După un moment, totuși, ea își dădu seama că nu respira; iar chipul lui, nespus de chinuit, nu-și schimba deloc expresia.

Începu să tremure, așteptând sfârșitul Universului. Zeul fiind mort, ea înțelegea că asta era normal să urmeze. După o vreme însă, ea se gândi că poate coeziunea internă a lucrurilor reușea să mai țină Universul adunat laolaltă pentru vreun ceas; și așa stând lucrurile, hotărî că era înțelept să aducă problema următoarei Yuga în atenția cuiva mai în măsură să o abordeze.

Îi spuse Primei Concubine a lui Brahma, iar aceasta merse să vadă cu ochii ei, recunoscând faptul că Domnul său era într-adevăr mort, i se adresă statuii zeiței albastre, care începu îndată să cânte la *veena*, și apoi trimise vorbă lui Vishnu și lui Shiva, să vină imediat la pavilion.

Ei veniră, aducându-l și pe Domnul Ganesha.

Văzură trupul, căzură de acord în privința stării lui și le închiseră pe cele două femei în încăperile lor, sub amenințarea execuției.

Apoi ținură sfat.

— Ne trebuie de urgență un alt creator, zise Vishnu. Lista este deschisă pentru propuneri.

— Eu îl propun pe Ganesha, zise Shiva.

— Refuz, spuse Ganesha.

— De ce?

— Nu-mi place să stau pe scenă. Eu mai degrabă rămân undeva în spatele ei.

— Atunci, hai să ne gândim repede la altcineva.

— Nu ar fi înțelept, întrebă Vishnu, să stabilim cauza acestei întâmplări înainte de a trece la numiri?

— Nu, zise Ganesha. Alegerea succesorului este prioritară. Chiar și autopsia poate să aștepte. Cerurile nu trebuie să rămână niciodată fără un Brahma.

— Ce zici de unul dintre lokapalas?

— Poate.

— Yama?

— Nu. El e prea serios, prea conștiincios — un tehnician, nu un administrator. În plus, cred că mai este și instabil psihic.

— Kubera?

— Prea deștept. Mi-e frică de Kubera.

— Indra?

— Prea căpos.

— Agni?

— Poate că da. Poate că nu.

— Poate Krishna?

— Prea frivol, niciodată serios.

— Pe cine propui?

— Care este cea mai mare problemă a noastră la ora actuală?

— Nu mi se pare că avem vreo problemă deosebită la ora actuală, zise Vishnu.

— Atunci, poate că ar fi înțelept să ne punem una chiar acum, spuse Ganesha. Eu cred că cea mai mare problemă a noastră este acceleraționismul. Sam s-a întors, agitând și tulburând apele.

— Da, zise Shiva.

— Acceleraționismul? De ce să dezgropăm morții?

— Ei, dar nu e vorba de morți. Nu jos, printre oameni. Și ne va servi și pentru a le abate atenția de la succesiunea din sânul lui Trimurti și pentru a restabili solidaritatea, măcar de suprafață, aici, în Oraș. Dacă, desigur, nu întreprinzi tu o campanie împotriva lui Nirriti și a zombilor lui.

— Nu, mersi.

— Nu acum.

— Mmm... da, prin urmare acceleraționismul este cea mai mare problemă a noastră în momentul de față.

— Perfect Acceleraționismul este cea mai mare problemă a noastră.

— Cine îl urăște mai mult decât toți ceilalți?

— Tu?

— Prostii! În afară de mine.

— Spune-ne, Ganesha.

— Kali.

— Mă îndoiesc.

— Eu nu. Fiare gemene, budismul și acceleraționismul trag la aceeași căruță. Buddha a tratat-o cu dispreț. Este femeie. Va continua campania.

— Lasă-mă cu fleacurile!

— E-n regulă — Kali.

— Și Yama?

— Ce-i cu el? Lasă-l în seama mea.

— Cu dragă inimă.

— Și eu la fel.

— Prea bine. Atunci, porniți-o prin lume, în carul tunetului și pe spinarea Păsării Garuda. Găsiți-i pe Yama și pe Kali. Aduceți-i înapoi în Ceruri. Eu am să aștept să vă întoarceți și am să mă ocup de chestiunea morții lui Brahma.

— Fie.

— De acord.

— Bună dimineața.

— Bunule negustor Vama, așteaptă! Vreau să discut ceva cu tine.

— Bine, Kabada. Ce dorești?

— Anevoie-mi aflu vorbele pe care vreau să ți le spun. Dar ele sunt privitoare la o anume stare de lucruri care a stârnit mare îngrijorare printre feluriții tăi vecini.

— Oh? Vorbește, dară.

— Cu privire la atmosferă...

— Atmosferă?

— Vânturile și adierile, poate...

— Vânturile? Adierile?

— Și ceea ce poartă ele.

— Ceea ce poartă? Adică?...

— Mirosuri, bunule Vama.

— Mirosuri? Ce mirosuri?

— Mirosuri de... Ei bine, mirosuri de... materii fecale.

— De?... Oh! Da. Destul de adevărat. S-ar putea să fie așa ceva. Uitasem, deprins cum sunt cu ele.

— Te-aș putea întreba cu privire la cauza lor?

— Sunt cauzate de produsul defecării, Kabada.

— Știu și eu asta. Am vrut să te întreb cu privire la *de ce* sunt ele prezente, mai degrabă decât asupra sursei și naturii lor.

— Sunt prezente din pricina găleților din încăperile mele din dos, care sunt pline cu asemenea... chestii.

— Ah?

— Da. Păstrez în acest chip produsele familiei mele. Fac asta de opt zile încoace.

— În ce scop, vrednice Vama?

— Nu ai auzit tu de acel lucru — minunat lucru — lucru în care aceste chestii sunt lepădate — în apă — și apoi de un mâner tras, și apoi, un clipocit puternic, iar chestiile astea sunt date afară, mult sub pământ?

— Am auzit vorbindu-se câte ceva despre un asemenea...

— Oh, i-adevărat, i-adevărat! Un asemenea lucru chiar *există*. A fost născocit de curând, de cineva al cărui nume n-am să-l rostesc, și necesită țevi mari și un scaun fără fund, sau un colac, într-adevăr. Este cea mai minunată descoperire a vremii — și o să am și eu unul, peste câteva luni!

— Tu? Un asemenea lucru?

— Da. Va fi așezat în cămăruța pe care am ridicat-o în dosul casei. S-ar putea chiar să dau o masă în seara aceea și să îngădui tuturor vecinilor să se folosească de el.

— Asta este într-adevăr minunat... Și generos.

— Așa cred.

— Dar... cu... mirosurile?...

— Sunt cauzate de chestiile din găleți, pe care le păstrez până la instalarea aceluia lucru.

— Pentru ce?

— O să am trecut în dosarul karmic că lucrul acesta a început să fie folosit acum opt zile, nu peste câteva luni. Va arăta progresul meu rapid în viață.

— Aha! Acum înțeleg înțelepciunea faptelor tale, Vama. Nu am vrut să apărem ca punându-ne în calea vreunui om ce caută mai binele pentru sine. Mă iartă, dacă am dat impresia asta.

- Iertat ești.
- Vecinii te iubesc, cu mirosuri cu tot. Când ai să fii avansat într-o stare mai înaltă, amintește-ți de asta.
- De bună seamă.
- Un asemenea progres este, probabil, costisitor.
- Destul.
- Vrednice Vama, ne vom desfăta cu atmosfera și cu toate prevestirile ei înțepătoare.
- Asta îmi este abia a doua viață, bunule Kabada, dar deja simt cum se apleacă asupra mea ursita.
- Și eu așijderea. Vânturile Timpului se mișcă de colo-colo și poartă peste omenire numeroase lucruri minunate. Zeii să te aibă în grijă!
- Asemeni. Dar nu uita binecuvântarea Iluminatului, pe care vărul meu de-al doilea l-a adăpostit în dumbrava sa vineție.
- Cum aș putea? Mahasamatman a fost și el tot zeu. Unii spun că Vishnu.
- Mint. El a fost Buddha.
- Adaugă, atunci, binecuvântarea lui.
- Prea bine. Ziua bună, Kabada.
- Ziua bună, vrednice Vama.

Yama și Kali pătrunseră în Ceruri. Descinseră în Orașul Celest pe spinarea păsării numită Garuda. Pătrunseră în Oraș, însoțiți de Vishnu. Fără să piardă vremea cu altceva, merseră direct la Pavilionul lui Brahma. În Grădina Desfătărilor, se întâlniră cu Shiva și cu Ganesha.

- Ascultați-mă, Moarte și Distrugere, zise Ganesha, Brahma este mort și numai noi cinci știm de asta.
- Cum s-au petrecut lucrurile?
- Se pare că a fost otrăvit.
- S-a făcut vreo autopsie?
- Nu.
- Atunci, am să fac eu una.
- Bun. Dar acum alta este problema, și mai importantă.
- Numește-o!

- Succesorul lui.
- Da. Cerurile nu pot rămâne fără un Brahma.
- Exact... Kali, ia spune-mi, ai vrea să fii Brahma, cel al șeii de aur și al pintenilor de argint?
- Nu știu...
- Atunci începe să te gândești la asta, și încă repede. Ești considerată cea mai bună alegere.
- Dar Domnul Agni?
- Nu e prea sus pe listă. El nu pare a fi atât de antiaccleraționist precum madam Kali.
- Înțeleg.
- Așadar, el este un zeu bun, dar nu unul mare.
- Da. Cine să-l fi ucis pe Brahma?
- N-am idee. Tu?
- Încă nu.
- Dar ai să-l afli, Doamne Yama?
- Negreșit, cu Aspectul asupra-mi.
- Poate că vreți să vă sfătuiți, voi doi.
- Vrem.
- Atunci, noi vă lăsăm. Într-o oră luăm cina în Pavilion, cu toții.
- Da.
- Da.
- Pe curând...
- Pe curând.
- Pe curând.

- Doamnă?
- Da?
- O dată cu schimbarea trupurilor, divorțul este automat dacă nu se semnează un contract de continuare.
- Da.
- Brahma trebuie să fie bărbat.
- Da.

- Refuză!
- Doamne...
- Șovăiești?
- Totul este atât de neașteptat, Yama...
- Mai stai să te gândești?
- Trebuie.
- Kali, mă superi.
- Nu asta îmi este intenția.
- Și îți poruncesc să refuzi oferta!
- Sunt zeiță cu drepturi depline, și totodată soția ta, Doamne Yama.
- Asta ce înseamnă?
- Că îmi iau singură hotărârile.
- Dacă accepți, Kali, atunci totul se sfârșește între noi.
- Așa se pare.
- Ce este, pentru numele celor șapte Rishi, acceleraționismul, dacă nu o furtună peste un mușuroi de furnici? De ce s-au pornit așa, dintr-o dată, împotriva lui?
- Pesemne pentru că simt nevoia să fie împotriva a ceva.
- Și tu de ce vrei să te pui în fruntea acestui lucru?
- Nu știu.
- Doar dacă nu cumva există un motiv anume pentru a fi antiaceleraționistă, draga mea.
- Nu știu.
- Eu nu sunt decât un tânăr, ca zeu, dar am auzit că în zilele de la începutul lumii eroul cu care umblai tu — Kalkin — era unul și același cu cel numit Sam. Dacă ai motive să-ți urăști vechiul Domn, iar Sam este într-adevăr acela, atunci aș putea înțelege de ce te-au înrolat împotriva lucrului pe care l-a pornit el. Poate fi adevărat?
- Poate.
- Atunci, dacă mă iubești — iar tu ești cu adevărat Doamna mea — atunci lasă pe altcineva să fie Brahma.
- Yama...
- Vor vrea o hotărâre peste o oră.

- Iar eu o am.
- Care va fi aceea?
- Îmi pare rău, Yama...

Yama părăsi Grădina Desfătărilor înainte de ora cinei. Deși părea a fi o încălcare nesănătoasă a etichetei, Yama, dintre toți zeii, era considerat cel mai disciplinat, iar el era conștient de asta, ca și de motivele ce stăteau în spatele acestei situații. Așa că părăsi Grădina Desfătărilor și se îndreptă spre locul unde se termină Cerurile. Rămase tot restul zilei și noaptea care urmă la Capătul Lumii, fără a fi tulburat de vreun vizitator. Stătu în fiecare din cele cinci încăperi ale Pavilionului Liniștii. Gândurile aparținându-i în exclusivitate, îi fură la rândul lor singuratice. Dimineața, se întoarse în Orașul Celest.

Acolo, află de moartea lui Shiva.

Tridentul lui arsese încă o gaură în dom, dar capătul îi fusese tocit, probabil cu un instrument bont, încă nedescoperit.

Yama merse la prietenul lui, Kubera.

— Ganesha, Vishnu și noul Brahma l-au abordat deja pe Agni, pentru a lua locul Distrugătorului, zise Kubera. Cred că va accepta.

— Excelent pentru Agni, spuse Yama. Cine l-a ucis pe Domn?

— M-am gândit mult la asta, zise Kubera, și cred că în cazul lui Brahma trebuie să fi fost cineva cu care el era destul de familiar pentru a bea răcoritoare împreună, iar în cazul lui Shiva cineva destul de cunoscut pentru a-l lua prin surprindere. Mai mult de-atât, martorul nu știe.

— Aceași persoană?

— Pun banii jos.

— Ar putea fi careva din partida acceleraționiștilor?

— Asta mi se pare greu de crezut. Cei care simpatizează cu acceleraționismul nu sunt organizați în nici un fel. Acceleraționismul a revenit prea de curând în Ceruri ca să fie așa periculos. O conspirație, probabil. Deși cel care a făcut-o e, mai degrabă, un singur individ, fără nici un susținător.

— Ce alte motive ar mai putea exista?

— O răzbunare. Sau vreo zeitățe minoră, care vrea să devină una importantă. De ce o făptură ucide pe alta?

— Te gândești la cineva anume?

— Cea mai mare problemă, Yama, va fi eliminarea suspectilor, nu găsirea lor. In mâinile tale a fost încredințată investigația?

— Nu mai sunt sigur. Cred că da. Oricum, o să aflu cine a făcut-o, indiferent ce poziție are, și o să-lucid.

— De ce?

— Trebuie să fac ceva, am nevoie de cineva pe care...

— Să-lucid?

— Da.

— Îmi pare rău, prietene.

— Și mie. Astea sunt privilegiul și intenția pe care le am, oricum.

— Aș vrea să nu fi vorbit deloc cu mine în legătură cu problema asta. E limpede că este cât se poate de confidențial.

— N-am să spun nimănui, dacă nici tu nu spui.

— Te asigur că nu.

— Și știi că eu o să am grijă de urmele karmice, pentru psiho-probă.

— De asta am și zis. Și am mai vorbit și despre Shiva... Las' să rămână așa!

— Bună ziua, prietene.

— Bună ziua, Yama.

Yama părăsi pavilionul lokapalasilor. După o vreme, zeița Ratri păși înăuntru.

— Salutare, Kubera.

— Salutare, Ratri.

— De ce stai singur aici?

— Pentru că nu are cine să mă facă să nu mai fiu singur. De ce vii aici... singură?

— Pentru că nu aveam cu cine să stau de vorbă, până acum.

— Cauți sfat sau conversație?

— Și una și alta.

— Ia loc.

— Mulțumesc. Mi-e frică.

— Nu-ți e și foame?

— Nu.

— Ia un fruct și o cupă de soma.

— Bine.

— De ce anume ți-e frică și cum te pot eu ajuta?

— L-am văzut pe Domnul Yama plecând de aici...

— Da.

— Mi-am dat seama, când i-am privit fața, că *există* un zeu al morții și că reprezintă o putere de care până și zeii se pot teme...

— Yama este puternic și îmi este prieten. Moartea este puternică și nu este prietena nimănui. Cei doi coexistă, totuși, și este ciudat. Agni este și el puternic, și este Foc. *El* îmi este prieten. Krishna ar putea fi și el puternic, dacă ar vrea. Dar nu vrea niciodată asta. Uzează trupurile cu o viteză fantastică. Bea soma și se ocupă de muzică și de femei. Urăște trecutul și viitorul. Îmi este prieten. Eu sunt ultimul dintre lokapalas și nu sunt puternic. Orice trup îmi iau, se îngrașă rapid. Le sunt mai mult tată decât frate celor trei prieteni ai mei. Dintre ei, eu pot aprecia beția și muzica și dragostea și focul, pentru că sunt lucruri ale vieții și, astfel, îmi pot iubi prietenii ca oameni sau ca zei. Dar celălalt Yama mă înspăimântă și pe mine, Ratri. Pentru că atunci când își asumă Aspectul, este un vid ce face această biată grăsime să tremure. Atunci nu mai este prietenul nimănui. Așa că nu te simți stânjenită că ți-e frică de prietenul meu. Știi că atunci când un zeu este tulburat, Aspectul lui se grăbește să-l mângâie, o, zeiță a nopții, exact ca în clipa de față, când se întunecă în acest chioșc, deși ziua este departe de a se fi sfârșit. Știu că ai trecut pe lângă un Yama tulburat.

— S-a întors cam pe nepusă masă.

— Da.

— Pot întreba de ce?

— Mă tem că este o chestiune confidențială.

— E în legătură cu Brahma?

— De ce întrebi?

— Cred că Brahma a murit. Mă tem că Yama a fost convocat pentru a-l găsi pe ucigașul lui. Mă tem că va da de mine, deși am invocat un secol de noapte asupra Cerurilor. Mă va găsi, iar eu nu pot înfrunta vidul.

— Ce știi cu privire la această presupusă ucidere?

— Cred că sunt fie ultima care l-a văzut pe Brahma în viață, fie prima care l-a văzut mort, în funcție de ce însemnau zvâcniturile lui.

— În ce împrejurări?

— Mă dusesem la pavilionul lui ieri dimineață, devreme, să intervin pe lângă el, poate își lăsa mânia deoparte, ca să îngăduie întoarcerea Doamnei Parvati. Mi s-a spus să-l caut în a sa Grădină a Desfătărilor, și m-am dus acolo...

— Spus? Cine ți-a spus?

— Una dintre femeile lui. Nu știu cum o cheamă.

— Spune mai departe. Ce s-a întâmplat după aceea?

— L-am găsit la picioarele statuii care cântă la *veena*. Zvâcnea. Nu se vedea nici o respirație. După care a încetat și să mai zvâcnească, și a rămas nemișcat. Nu i-am simțit nici bătăile inimii, nici pulsul. Așa că mi-am adus înapoi o parte a nopții, să mă învăluie în umbre și am părăsit grădina.

— De ce nu ai chemat pe nimeni în ajutor? Putea să nu fi fost, totuși, prea târziu.

— Pentru că vroiam să moară, bineînțeles. Îl uram pentru ce i-a făcut lui Sam, și pentru alungarea lui Parvati și a lui Varuna, și pentru ce i-a făcut arhivarului, Tak, și pentru...

— Destul. S-ar putea continua așa toată ziua. Ai plecat direct din grădină, sau te-ai oprit mai întâi pe la pavilion?

— Am trecut pe la pavilion și am zărit-o iar pe fata aceea. M-am făcut nevăzută pentru ea și i-am spus că nu l-am putut găsi pe Brahma și că am să mă întorc mai târziu... Este *într-adevăr* mort, nu-i așa? Ce mă fac eu, acum?

— Mai ia un fruct și niște soma. Da, este mort.

— O să mă urmărească Yama?

— Bineînțeles. Are să-i urmărească pe toți care au fost văzuți prin apropierea aceluia loc. A fost, fără îndoială, o otrăvă cu acțiune rapidă, iar tu ai fost acolo chiar în preajma momentului morții. Așa că e normal să te caute... Și o să te supună la psiho-probă, alături de toți ceilalți. Asta va arăta că nu tu ai făcut-o. Prin urmare, îți sugerez să stai liniștită și să aștepti să fii convocată la cercetări. Nu mai vorbi cu nimeni despre asta.

— Lui Yama ce să-i spun?

— Dacă dă de tine înainte să dau eu de el, spune-i totul, inclusiv faptul că ai vorbit cu mine. Asta pentru că eu nici măcar n-ar trebui să știu că așa ceva s-a întâmplat. Întotdeauna moartea unuia dintre Trimurti este ținută ascunsă cât de mult se poate, chiar cu prețul unor vieți.

— Dar Domnii Karmei ți-o citesc din memorie, când te prezinți la judecată.

— Tocmai de-aia, n-au să ți-o citească din memorie astăzi. Moartea lui Brahma va fi cunoscută de un grup cât mai mic cu putință. De vreme ce Yama s-ar putea să întreprindă cercetările oficiale și tot el este cel care a proiectat psihoproba, nu cred ca vreunul dintre cei cu roată galbenă să fie băgat în afacere, ca să acționeze mașinăriile. Totuși, trebuie să-i spun acest lucru lui Yama — sau să i-l sugerez — imediat.

— Înainte de a pleca...

— Da?

— Ai spus că numai câțiva pot ști despre acest lucru, chiar dacă ar trebui să fie sacrificate vieți. Asta înseamnă că eu...

— Nu. Tu vei trăi, pentru că am să te protejez eu.

— De ce o vei face?

— Pentru că-mi ești prietenă.

Yama acționa el însuși mașina care făcea testul psiho. Verifică treizeci și șapte de subiecți, toți cei care ar fi putut avea acces la Brahma, în grădina lui, în timpul zilei de dinaintea deicidului. Dintre aceștia, unsprezece erau zei sau zeițe, incluzându-i pe Ratri, Saras-vati, Vayu, Mara, Lakshmi, Murugan, Agni și Krishna.

Dintre acești treizeci și șapte de zei și oameni, nici unul nu fu aflat vinovat.

Kubera artificierul stătea la dreapta lui Yama și privea la benzile psiho.

— Ce facem acum, Yama?

— Nu știu.

— Te pomenești că ucigașul a fost invizibil.

— Poate.

— Dar nu crezi?

- Nu cred.
- Și dacă îi supunem probei pe toți cei din Orașul Celest?
- Sunt multe sosiri și plecări în fiecare zi, prin multe intrări și ieșiri.
- Te-ai gândit la posibilitatea de a fi fost un rakasha? Ei sunt iarăși slobozi prin lume, după cum bine știi — și ne urăsc.
- Rakasha nu-și otrăvesc victimele. De asemenea, nu cred să fi putut intra vreunul în grădină, din cauza esențelor contra demonilor.
- Și acum?
- Am să mă întorc în laborator, să mă gândesc.
- Te pot însoți până la Vasta Sală a Morții?
- Dacă vrei.

Kubera se întoarse împreună cu Yama; și în vreme ce Yama se gândea, el parcurse indexul benzilor, pe care-l întocmise când făcea experimente cu primele mașini. Erau abandonate, erau incomplete, desigur; numai Domnii Karnei țineau la zi benzile cu înregistrări privitoare la fiecare dintre ocupanții Orașului Celest. Kubera știa asta, de bună seamă.

Tiparnița fu redescoperită într-un loc numit Keenset, pe râul Vedra. În acest loc se desfășurau și experimente cu țevării sofisticate. În scenă își făcură apariția și doi artiști, delicați pictori de temple, iar un bătrân tăietor de sticlă meșteri un binoclu și își văzu de șlefuit în continuare. Prin urmare, exista indicația ca unul dintre orașele-stat să cunoască o renaștere.

Brahma hotărî că sosise vremea de a porni împotriva acceleraționismului.

În Ceruri se ridică o partidă războinică, iar templele din orașele vecine cu Keenset dădură sfoară în țară credincioșilor să se gătească de un război sfânt.

Shiva Distrugătorul nu purta decât un trident tocit, pentru că adevărata lui nădejde era în bagheta de foc pe care o purta la șold.

Brahma, cel al șeii de aur și al pintenilor de argint, purta o sabie, o morișcă și un arc.

Noul Rudra purta arcul și chivăra celui vechi.

Domnul Mara avea pe umeri o mantie sclipitoare, care-și schimba întruna culorile și nimeni nu putea spune ce fel de arme purta sau ce fel de car de luptă conducea. Pentru că atunci când se uita mai lung la el, omul era cuprins

de ameteți și toate lucrurile își schimbau formele în juru-i, mai puțin caii lui, din ale căror guri picura neconținut sânge, fumegând pe locul unde cădea.

Apoi, dintre semizeii fură aleși cincizeci, încă luptându-se să-și disciplineze Atributele extravagante, nerăbdători să-și întărească Aspectele și să câștige merite în bătălie.

Krishna refuză să meargă la luptă și se duse să cânte la flaut, în Kaniburrha.

Îl găsi tolănit în iarba de pe coama unui deal de dincolo de Oraș, uitându-se la cerul plin de stele.

— Bună seara.

El își întoarse privirile și răspunse la salut dând din cap.

— Ce mai faci, Doamne Kubera?

— Destul de bine, Doamne Kalkin. Dar tu?

— Binișor. Ai cumva o țigară asupra preimpresionantei tale persoane?

— Nu mă despart niciodată de ele.

— Mulțumesc.

— Foc?

— Da.

— Cintezi era cel care-i dădea târcoale lui Buddha înainte ca madam Kali să-i scoată mațele?

— Hai să vorbim despre lucruri mai plăcute.

— Ai ucis un Brahma slab și i-a luat locul unul puternic.

— Oh?

— Ai ucis un Shiva puternic, dar o forță egală o înlocuiește pe a lui.

— Viața este plină de schimbări.

— Ce speri să obții? Răzbunare?

— Răzbunarea face parte din iluziile sinelui. Cum poate un om săucidă ceea ce nici nu trăiește, nici nu moare cu adevărat, ci există numai ca o reflectare a Absolutului?

— Ai făcut o treabă destul de bună totuși, chiar dacă, după cum spui, a fost doar o rearanjare.

— Mulțumesc.

— Dar de ce ai făcut-o?... Și aș prefera un răspuns, nu un tratat.

— Am avut de gând să șterg de pe fața pământului întreaga ierarhie a Cerurilor. S-ar părea acum, însă, că și asta trebuie să urmeze calea tuturor bunelor intenții.

— Spune-mi, de ce ai făcut-o?

— Dacă-mi zici cum de m-ai aflat...

— În regulă. Acum, spune-mi, de ce?

— Am hotărât că omenirea ar putea trăi mai bine fără zei. Dacă i-aș scăpa de ei toți, oamenii ar putea să aibă deschizătoare de conserve și conserve pe care să le deschidă și chestii din astea, fără teamă de mânia Cerurilor. Destul i-am călcat în picioare pe acești bieți naivi. Am vrut să le ofer șansa de a fi liberi să-și construiască tot ceea ce vor ei.

— Dar trăiesc și trăiesc și iar trăiesc.

— Uneori da, alteori nu. Așa fac și zeii.

— Erai aproape ultimul acceleraționist rămas pe lume, Sam. Nimeni nu s-ar fi gândit că erai și cel mai puternic.

— Cum de m-ai descoperit?

— Mi-a trecut prin minte că Sam ar fi fost numărul unu printre suspecți, numai că el era mort.

— Mă gândisem la asta ca la o protecție suficientă împotriva detectării.

— Așa că m-am întrebat dacă ar fi fost vreun mijloc prin care Sam să fi putut scăpa de la moarte. Nu am putut găsi nici unul, în afara unui schimb de trupuri. Cine, m-am întrebat atunci, și-a luat un nou corp în ziua în care a murit Sam? Numai Domnul Murugan. Asta, oricum, nu părea logic, pentru că el a făcut-o *după* moartea lui Sam, nu înainte. Un timp am lăsat deoparte varianta asta. Tu — Murugan — aflându-te printre cei treizeci și șapte de suspecți, ai fost supus probei și ai fost clasat ca nevinovat de către Domnul Yama. Se părea, așadar, că o luasem o pistă falsă... Până când m-am gândit la o modalitate foarte simplă de verificare. Yama putea înșela testul, în ceea ce-l privea; atunci, de ce n-ar fi fost și altcineva în stare? Mi-am amintit în acel moment că Atributul lui Kalkin se *bazase* pe stăpânirea fulgerelor și a fenomenelor electromagnetice. El ar fi putut sabota mașina cu mintea lui, astfel încât să nu se poată vedea nimic suspect. Modul de a-mi verifica ipoteza

era, prin urmare, să iau în considerare nu ceea ce citise mașina, ci mai degrabă *cum* citise. La fel ca amprentele palmelor și ale degetelor de la mâini, nu există două minți care să dea aceeași schemă de înregistrare. Dar trecând din corp în corp, cineva păstrează o matrice mentală similară, în ciuda faptului că este vorba despre creiere diferite. Indiferent de gândurile care se perindă prin minte, modelele de gândire se înregistrează ca unice pentru fiecare persoană. Le-am comparat pe ultimele cu o înregistrare mai veche a lui Murugan, pe care am găsit-o în laboratorul lui Yama. Nu erau la fel. Nu știu cum ai realizat schimbarea corpurilor, dar te știam cine ești.

— Foarte inteligent, Kubera. Cine mai este la curent cu acest ciudat raționament?

— Nimeni, încă. Dar mă tem că Yama, în curând, se va gândi la același lucru. El întotdeauna rezolvă problemele.

— De ce-ți pui viața în primejdie căutându-mă astfel?

— În general, nu se ajunge la vârsta ta sau la a mea fără a fi oarecum rațional. Am știut că tu măcar mă vei asculta înainte de a lovi. Și mai știu și că, atâta vreme cât ceea ce am de spus e corect, nu voi păți nimic rău.

— Ce propui?

— Am suficient de multă simpatie pentru ceea ce ai făcut, ca să te ajut să scapi din Ceruri.

— Mulțumesc, nu.

— Ai vrea să câștigi întrecerea, nu?

— Da, și am s-o fac așa cum știu eu.

— Cum?

— Mă voi întoarce acum în Oraș și, până să mă oprească, voi distruge cât de mulți reușesc. Dacă fac să cadă destui dintre cei mari, ceilalți nu vor fi în stare să mențină locul ăsta laolaltă.

— Și dacă tu ești cel care va cădea? Ce se alege atunci de lume și de cauza pentru care te-ai luptat? Ai să fii în stare să te ridici iar în apărarea ei?

— Nu știu.

— Cum *ai reușit* să te întorci?

— Fost-am cândva posedat de un demon. M-a plăcut destul de mult și mi-a spus, într-un moment când se afla în pericol, că îmi "întărise flăcărilor",

astfel încât să pot exista independent de trupul meu. Uitasem asta până în momentul în care mi-am văzut cadavrul sfârtecat, zăcând pe străzile Cerurilor. Știam un singur loc de unde îmi puteam face rost de un alt corp, acela fiind Pavilionul Zeilor Karmei. Murugan se afla acolo cerând să fie servit. După cum spui, puterea mea este electrodirecția. Acolo am aflat că se lucrează fără sprijinul unui creier, deoarece circuitele erau întrerupte pentru moment, și am intrat eu în trupul cel nou al lui Murugan, iar Murugan s-a dus în iad.

— Faptul că îmi spui despre toate astea pare să însemne că ai de gând să mă trimiți pe urmele lui.

— Îmi pare rău, Doamne Kubera, pentru că îmi place de tine. Dacă îmi dai cuvântul tău că vei uita ce ai aflat și vei aștepta să mă descopere altcineva, îți voi îngădui să trăiești și să pleci.

— Riscant.

— Știu că nu ți-ai dat niciodată cuvântul fără să ți-l ții, deși ești de o seamă cu colinele Cerurilor.

— Care este primul zeu pe care ai să-l ucizi?

— Domnul Yama, de bună seamă, pentru că el, probabil, se ține cel mai aproape pe urmele mele.

— Atunci trebuie să mă ucizi, Sam, pentru că el îmi este frate lokapalas și prieten.

— Sunt sigur că vom regreta amândoi dacă va trebui să teucid.

— Atunci, poate conviețuirea cu rakasha să-ți fi dat și ție ceva din gustul lor pentru rămășaguri?

— De ce fel?

— Câștigi tu, ai cuvântul meu că nu voi sufla o vorbă despre asta. Câștig eu, fugi cu mine pe spinarea lui Garuda.

— Și întrecerea?

— Trântă irlandeză.

— Cu tine, grasule Kubera? Iar eu, în magnificul meu trup nou?

— Da.

— Atunci, poți să lovești tu primul.

Pe o colină întunecată de la capătul celălalt al Cerurilor, Sam și Kubera stăteau unul în fața celuiilalt.

Kubera își retrase pumnul drept și-l repezi în falca lui Sam.

Sam căzu, rămase nemișcat un moment, apoi se ridică încet în picioare. Frecându-și bărbia, reveni pe locul pe care stătuse.

— Ești mai puternic decât pari, Kubera, zise el și lovi.

Kubera se prăvăli la pământ, icnind.

Dădu să se salte de jos, stătu puțin pe gânduri, gemu o dată, apoi se ridică anevoie în picioare.

— Credeam că te dai bătut, zise Sam.

Kubera veni de se postă în fața lui, cu o dâră întunecată, umedă, coborându-i pe bărbie.

În vreme ce el se așeza mai bine pe picioare, Sam se agita.

Kubera așteptă, respirând și acum cu greutate.

Prelinge-te pe zidul cenușiu al nopții. Fugi! Sub o piatră. Ascunde-te! Furia îți transformă lăuntrul măruntaielor în apă. Zgârietura acestor gheare pe spinarea-ți...

— Lovește! zise Sam, iar Kubera zâmbi și-l lovi.

Căzu acolo tremurând, și vocile nopții, compuse din zumzăit de insecte, din vâjăit de vânt și din oftatul ierbii, ajunseră până la el.

Tremuri, ca ultima frunză căzătoare a anului. În piept ai un bloc de gheață. În minte nu mai ai nici un cuvânt, doar culorile panicii mai flutură pe acolo...

Sam își scutură capul și se ridică în genunchi.

Cazi iar, ghemuiește-te și suspină. Pentru că așa începe omul și tot așa sfârșește. Universul este o minge neagră, ce se rostogolește zdrobind tot ce atinge. Acum se rostogolește spre tine. Fugi! S-ar putea să mai ai o clipă, eventual un ceas, până să vină asupra ta...

Își pipăi fața cu mâinile, și le coborî, îi aruncă o privire ucigătoare lui Kubera, se ridică în picioare.

— Tu ai construit încăperea numită Frica, spuse el, în Pavilionul Liniștii. Acum îmi aduc aminte de puterea ta, zeu bătrân. Nu este de ajuns.

Un cal nevăzut gonește peste pășunile minții tale. Îl cunoști prea bine după urmele copitelor, fiecare o rană...

Sam se propti mai bine pe picioare, își încleștă pumnul.

Cerul trosnește deasupra capului tău. Pământul ți se poate deschide sub picioare. Și ce este lucrul acela înalt, ca o umbră, ce se apropie să ți se așeze la spate?

Lui Sam îi tremura pumnul, dar îl expedie înainte.

Kubera se clătină spre înapoi pe călcâie și capul îi sări într-o parte. Rămase, însă, în picioare.

Sam stătu pe loc, tremurând, în vreme ce Kubera își trase înapoi brațul drept, pentru lovitura finală.

— Zeu bătrân, joci necinstit, zise el.

Kubera zâmbi prin sângele care-l podidise și pumnul i se abătu ca o minge neagră.

Yama stătea de vorbă cu Ratri când strigățul Păsării Garuda, care se deștepta, spintecă noaptea.

— Acest lucru nu s-a mai întâmplat niciodată, zise el.

Încet, Cerurile începură să se deschidă.

— Poate că pornește Domnul Vishnu...

— N-a mai făcut-o niciodată în puterea nopții. Și când am vorbit cu el, cu puțin timp în urmă, nu mi-a spus nimic despre așa ceva.

— Atunci, vreun alt zeu a cutezat să se apropie de bidiviul lui.

— Nu! La grajduri, Doamnă! Repede! Probabil că o să am nevoie de puterile tale.

O târî cu el, spre cuibul din oțel al Păsării.

Garuda era trează și nepriponită, dar avea gluga trasă peste cap.

Kubera, care îl cărase pe Sam până la grajduri, îl legă bine în șa, încă în stare de inconștiență.

Coborî înapoi la sol și efectua un control final. Apoi acoperișul cuștii începu să lunece în lături. Ridică lunga piedică metalică pentru aripi și reveni la scara

din funie. Mirosul Păsării era copleșitor. Garuda nu mai avea astâmpăr și-și scutură penele cât două staturi de om.

Încet, Kubera urcă scara.

Când își lega curelele pentru a se prinde pe locul lui, Yama și Ratri se apropiară de uriașa cușcă.

— Kubera! Ce nebunie mai e și asta? strigă Yama. N-ai fost niciodată îndrăgostit de înălțimi!

— Treburi urgente, Yama, răspunse el, și mi-ar fi luat o zi întreagă pentru a pregăti carul tunetului.

— Ce treburi, Kubera? Și de ce nu iei o gondolă?

— Garuda-i mai rapidă. Îți zic eu despre ce-i vorba, când mă întorc.

— Nu-ți pot fi de vreun ajutor?

— Nu. Mulțumesc.

— Dar Domnul Murugan poate?

— În cazul ăsta, da.

— Voi doi nu erați în cele mai bune relații.

— Nici acum nu suntem. Dar am nevoie de serviciile lui.

— Salut, Murugan!... De ce nu răspunde?

— Doarme, Yama.

— Ai sânge pe față, frate.

— Am avut un accident neînsemnat, ceva mai devreme.

— Și Murugan pare a fi cam șifonat.

— A suferit și el același accident.

— Ceva nu e-n regulă aici, Kubera. Așteaptă-mă, că vin în cușcă.

— Nu te băga, Yama!

— Lokapalas nu-și dau ordine unul altuia. Suntem egali.

— Rămâi afară, Yama! Îi ridic gluga lui Garuda!

— Nu face asta!

Ochii lui Yama fulgerară deodată și trupul său se înălță în roșul ce-l învăluia.

Kubera se aplecă înainte cu cârligul și trase gluga de pe ochii Păsării. Garuda își dădu capul pe spate și slobozi încă un strigăt.

— Ratri, zise Yama, întunecă ochii lui Garuda, să nu poată vedea.

Yama se îndreptă spre intrarea în cușcă. O pâclă precum un nor de furtună înconjură capul Păsării.

— Ratri! spuse Kubera. Ridică această negură și coboar-o asupra lui Yama, altfel totul este pierdut!

Ratri ezită un singur moment, apoi așa făcu.

— Vino încoace, repede! strigă Kubera. Vino să încaleci pe Garuda, să mergi cu noi! Avem mare nevoie de tine!

Ea intră în cușcă și nu se mai văzu, în vreme ce întunecimea se tot întindea, ca o baltă de tuș prin care Yama bâjbâia căutându-și drumul.

Scara se smucea și se legăna, iar Ratri încălecă pe Garuda.

Pasărea țipă ascutit și săltă în aer, pentru că Yama înaintase cu sabia în mână și izbise în primul lucru peste care dăduse.

Noaptea fugi din jurul lor și Cerurile rămaseră departe, sub ei.

Când se aflau deja la mare înălțime, domul începu să se închidă.

Garuda se repezi spre porți, țipând iarăși, pătrunzător.

Trecură înainte ca ecluza să se închidă și Kubera dădu pinteni Păsării.

— Încotro ne îndreptăm? întrebă Ratri.

— Spre Keenset, pe râul Vedra, răspunse el. Iar ăsta-i Sam. Este încă în viață.

— Ce s-a întâmplat?

— El este cel pe care-l caută Yama.

— Îl va căuta în Keenset?

— Fără îndoială, Doamnă. Fără îndoială. Dar până îl găsește el, s-ar putea ca noi să fim mai bine pregătiți.

În ziua de dinaintea Marii Bătălii, apărătorii sosiră la Keenset. Kubera împreună cu Sam și cu Ratri dădură tuturor de știre. Orașul Keenset aflase deja despre ridicarea vecinilor, dar nu și despre răzbunătorii care urmau să sosească din Ceruri. Sam instruia trupele care aveau să lupte împotriva zeilor, iar Kubera pe cele care aveau să lupte împotriva oamenilor.

Platoșă neagră fu turnată pentru zeița nopții, despre care a fost spus: „Păzește-ne de lupoaică și de lup, și păzește-ne de hoț, o, Noapte!”

Iar în cea de-a treia zi, înaintea cortului lui Sam, de pe câmpul din afara oraşului, se înfăţişă un stâlp de foc.

— Domnul Iadului a venit să-şi ţină promisiunea, o, Siddhartha! zise vocea ce-i răsună în cap.

— Taraka! Dar cum se face că m-ai găsit — m-ai recunoscut?

— Eu privesc la flăcările care-ţi alcătuiesc adevărata fiinţă, nu la carnea care le ascunde. Ştii, doar.

— Credeam că ai murit.

— A fost cât pe-acii! Ția doi chiar *sorb* viaţa cu ochii! Până şi viaţa unuia ca mine.

— Ti-am spus eu. Ti-ai adus legiunile cu tine?

— Da, le-am adus.

— E bine. Zeii vor veni curând asupra acestui loc.

— Ştiu. De multe ori am vizitat eu însumi Cerurile, de pe vârful muntelui lor de gheaţă, iar iscoadele mele încă se mai află acolo. Aşa că ştiu că se gătesc să vină în acest loc. Cheamă şi oameni să ia parte la bătălie. Deşi nu cred că vor avea nevoie de ajutorul oamenilor, ei socotesc binevenită alăturarea lor la distrugerea oraşului Keenset.

— Da, este de înţeles, zise Sam studiind marele vârtej de flăcări galbene. Ce alte noutăţi mai ai?

— Vine Cel în Roşu.

— Îl aşteptam.

— Îşi caută moartea. Trebuie să-l înfrâng!

— Va avea asupra lui izgonitor de demoni.

— Atunci am să găsesc eu o cale de a i-l înlătura sau de a-l ucide de la distanţă. Va fi aici înainte de lăsarea nopţii.

— Cum vine?

— Într-o maşină zburătoare. Nu atât de mare cât carul tunetului pe care am încercat noi să-l furăm, dar foarte rapidă. Nu aş putea-o ataca în zbor.

— Vine singur?

— Da, dacă nu punem la socoteală şi maşinăriile.

— Maşinării?

— Multe maşinării. Aparatul lui zburător este plin de echipament ciudat.

— Asta s-ar putea să fie de rău.

Stâlpul de foc deveni portocaliu.

— Dar mai vin și alții.

— Parcă ziceai că vine singur.

— Este adevărat.

— Atunci, lămurește-mă ce vrei să spui.

— Ceilalți nu vin din Ceruri.

— Atunci, de unde?

— Am umblat mult de la plecarea ta din Ceruri, de-a lungul și de-a latul lumii, în căutare de aliați printre cei care-i urăsc și ei pe zeii din Ceruri. Că veni vorba, la ultima ta încarnare am *încercat* să te salvez din ghearele tigrilor din Kaniburrha.

— Știu.

— Zeii sunt *într-adevăr* puternici... Mai puternici decât au fost ei vreodată.

— Dar spune-mi cine vine să ne ajute.

— Domnul Nirriti cel Negru, care urăște toate lucrurile, îi urăște pe zeii din Ceruri mai mult decât orice. Astfel că trimite o mie de nevăști, să lupte pe câmpul de la Vedra. A spus că, după bătălie, noi, rakasha, ne putem alege oricare dintre trupurile rămase, ale celor lipsiți de creier, pe care i-a crescut el.

— Nu prea mă încred eu în ajutorul din partea Celui Negru, dar nu am de ales. Cât de curând sosesc toți ăștia?

— Diseară. Însă Dalissa va fi aici mai devreme. Chiar acum, o simt apropiindu-se...

— Dalissa? Cine...

— Ultima dintre Mamele Teribilei Străluciri. Ea singură s-a salvat în adâncuri, când Durga și Domnul Kalkin s-au îndreptat spre turn, pe mare. Toate ouăle i-au fost zdrobite și altele nu mai poate depune, dar poartă în trupul său puterea arzătoare a strălucirii mării.

— Și crezi că are să mă ajute pe *mine*?

— Nu va ajuta pe nimeni altcineva. Este ultima din spița ei. Nu-și va ajuta decât un egal.

— Atunci, află că cea care era cunoscută drept Durga poartă acum trupul lui Brahma, căpetenia dușmanilor noștri.

— Da, ceea ce face ca amândoi să fiți bărbați. Dalissa ar fi putut să se alăture celeilalte părți dacă zeița Kali ar fi rămas femeie. Dar acum s-a dat de partea ta. Ai fost cel pe care l-a preferat.

— Asta mai echilibrează puțin lucrurile.

— Rakasha au strâns turme de elefanți și slizzarzi și tigri uriași, între timp, pentru a le abate asupra dușmanilor noștri.

— Bun.

— Și au convocat și elementalii focului.

— Dalissa este acum pe aproape. Va aștepta pe fundul râului și se va ridica la nevoie.

— Salut-o din partea mea, spuse Sam întorcându-se pentru a intra în cort.

— Bine.

Sam lăasă pânza de la intrarea cortului să cadă în urma lui.

Când zeul morții coborî din cer pe câmpul de lângă Vedra, Taraka se aruncă asupra lui sub forma unui tigru uriaș din Kaniburrha.

Dar imediat căzu înapoi. Izgonitorul de demoni se afla asupra lui Yama, din care pricină Taraka nu reuși să se apropie de zeu.

Rakasha se îndepărtă rostogolindu-se și-și abandonează forma de felină pe care și-o asumase, pentru a deveni un vârtej de pulbere argintie.

— Zeu al morții! explodară cuvintele în mintea lui Yama. Ți aduci aminte de Puțul Iadului?

Îndată, stânci și pietre și pământ nisipos fură absorbite de vârtej și azvârlite prin aer spre Yama, care se învâluie cu mantia și-și apără ochii cu poala ei, fără să se piardă câtuși de puțin cu firea.

După o vreme, furia se stinse.

Yama nu se clintise din loc. Pământul în jurul lui era acoperit cu sfărâmături de piatră, dar lângă el nu căzuse nici una.

Yama își coborî mantia și se uită țintă în vârtej.

— Ce vrăjitorie mai e și asta? suiră vorbele. Cum de reușești să rămâi în picioare?

Yama continuă să privească la Taraka.

— Dar tu cum de reușești să te mai învârti? întrebă el.

— Eu sunt cel mai de seamă dintre rakasha. Am mai suportat privirea ta de moarte.

— Iar eu sunt cel mai de seamă dintre zei. Am rămas în picioare înaintea întregii tale legiuni, la Puțul Iadului.

— Ești un lacheu al lui Trimurti.

— Greșești. Am venit încoace să lupt împotriva Cerurilor, în numele acceleraționismului. Mare este ura ce o port, și am adus arme care să fie folosite împotriva lui Trimurti.

— Atunci socot că trebuie să-mi amân plăcerea de a ne continua lupta...

— Aș zice că-i recomandabil.

— Și, fără îndoială, vrei să fii însoțit până la conducătorul nostru.

— Găsesc eu drumul și singur.

— Atunci, până ce ne vom întâlni iar, Doamne Yama...

— La revedere, rakasha.

Taraka se înalță spre ceruri ca o săgeată de foc și dispăru.

Unii spun că Yama își rezolvase problema stând acolo, în marea cușcă a Păsării, în mijlocul negurii și a găinașului. Alții spun că a refăcut raționamentul lui Kubera la scurt timp după aceea, folosind benzile din Vasta Sală a Morții. Oricum o fi fost, când intră în cortul de pe câmpul de lângă Vedra, el îl salută pe bărbatul care se afla înăuntru, spunându-i Sam. Acesta puse mâna pe sabie și-l înfruntă.

— Moarte, o iei înaintea bătăliei, zise el.

— A intervenit o schimbare, răspuse Yama.

— Ce fel de schimbare?

— De poziție. Mă aflu aici pentru a strivi voința Cerurilor.

— În ce fel?

— Oțel. Foc. Sânge.

— De ce această schimbare?

— În Ceruri se fac divorțuri. Și trădări. Și fapte de rușine. Doamna a mers prea departe, iar acum știu motivul, Kalkin. Eu nici nu îmbrățișez acceleraționismul, nici nu-l resping. Singurul interes pe care-l prezintă pentru mine este faptul că el constituie unica forță din lume în stare să se opună Cerurilor. Am să mă alătur ție, cu această înțelegere, dacă ai să-mi accepți sabia.

— Îți accept sabia, Doamne Yama.

— Și am s-o ridic împotriva oricui din oștirea cerească — în afară de Brahma, pe care n-am să-l înfrunt.

— De acord.

— Atunci, îngăduie-mi să-ți servesc drept conducător al carului de luptă.

— Ți-aș îngădui, numai că n-am nici un car de luptă.

— Am adus eu unul, unul foarte special. Timp îndelungat am meșterit la el și încă tot nu este gata. Dar ne va fi de ajutor și așa.

Trebuie să-l asamblez în noaptea asta, pentru că bătălia va începe mâine, în zori.

— Am simțit eu că va fi așa. Rakasha m-a avertizat asupra mișcărilor de trupe din apropiere.

— Da, i-am văzut când am trecut pe deasupra. Atacul principal se va da dinspre nord-est, peste câmpie. Zeii vor interveni mai târziu. Dar fără îndoială că vor fi grupuri care vor sosi din toate direcțiile, inclusiv pe râu.

— Avem control asupra râului. Dalissa a Strălucirii așteaptă pe fundul lui. La vremea potrivită, poate ridica valuri puternice, făcându-l să fiarbă și să dea peste maluri.

— Credeam că Strălucirea s-a stins!

— În afară de ea, da. Ea este ultima.

— Înțeleg că rakasha luptă împreună cu noi?

— Da, și alții...

— Care alții?

— Am acceptat sprijin — trupuri fără minți... un corp de armată din ei — din partea Domnului Nirriti.

Ochii lui Yama se îngustară, iar nările îi fremătară.

— Asta nu-i bine, Siddhartha. Mai devreme sau mai târziu, va trebui să fie distrus și, oricum, nu este bine să fii dator unuia ca el.

— Știu, Yama, dar sunt disperat. Ar putea ajunge la noapte...

— Și dacă vom câștiga, Siddhartha, răsturnând Orașul Celest, distrugând vechea religie, dând libertate omului către progres industrial, opoziție tot va exista. Nirriti, care în toate aceste veacuri n-a așteptat decât să se sfârșească odată cu zeii, va trebui atunci să fie și el supus. Ori faci asta, ori va fi mai rău ca până acum - căci măcar zeii din Oraș au oarecare îndurare în faptele lor nedrepte.

— Cred că ne-ar fi de ajutor...

— Atunci va trebui să-l suport, când va apărea.

— Asta-i politica, mi se pare. Dar nu-mi face plăcere.

Sam turnă pentru amândoi din vinul negru și dulce de Keenset.

— Cred că l-ai bucura pe Kubera dacă ai trece și pe la el să-l vezi, zise el oferindu-i un pocal.

— Ce mai face? Întrebă Yama acceptându-l și dându-l peste cap dintr-o singură sorbitură.

— Instruiește trupa și predă motorul cu ardere internă tuturor servanților locali, răspunse Sam. Chiar dacă pierdem, unii s-ar putea să scape și să se ducă în altă parte.

— Dacă e să le fie de vreun folos, au nevoie de mai mult decât de proiectarea motoarelor...

— A vorbit de-a răgușit, zile întregi, iar scribii transcriu totul... Geologie, minerit, metalurgie, chimia petrolului...

— Dacă aveam mai mult timp, dădeam și eu o mână de ajutor. Nu mâine sau poimâine, dar...

Sam își termină vinul și umplu iar pocalele.

— Pentru ziua de mâine, conducător de car!

— Pentru sânge, Legătorule, pentru sânge și ucidere!

— O parte din sânge s-ar putea să fie al nostru, zeu al morții. Dar dacă luăm destui dintre dușmani cu noi...

— Eu nu pot muri, Siddhartha, decât dacă vreau eu.

— Cum se poate, Doamne Yama?

- Permite-i Morții să-și aibă micile ei secrete, Legătorule. Pentru că s-ar putea să nu-mi exercit această opțiune în bătălia ce va urma.
- Cum ți-e voia, Doamne.
- În sănătatea ta, și viață lungă!
- În sănătatea noastră!

Zorii zilei bătăliei se iviră, roz precum coapsele proaspăt mușcate ale unei fecioare.

Deasupra râului plutea o ceață ușoară. Podul Zeilor, auriu strălucitor în partea dinspre răsărit și din ce în ce mai întunecat în partea dinspre noaptea ce se retrăgea, despărțea cerul ca un ecuator arzător.

Războinicii din Keenset se strânseseră în afara orașului, pe câmpul de lângă Vedra. Cinci mii de oameni, cu săbii și arcuri, sulite și praștii, așteptau ceasul bătăliei. O mie de zombi stăteau în primele rânduri, conduși de segmentele vii ale Celui Negru, care le coordonau toate mișcărilor prin bătăi de tobă, cu coifurile împodobite cu panglici din mătase neagră, încolăcindu-se ca niște șerpi de fum în bătaia vântului.

Cinci sute de lăncieri se țineau la spatele formației. Ciclonii argintii, care erau rakasha, pândeau în aer. Peste lumea pe jumătate luminată se auzea din vreme în vreme răcnetul câte unei fiare din junglă. Elementaliile focului luceau pe crengile copacilor, ca niște lănci cu flamuri.

Cerul nu avea nici un nor. Iarba de pe câmp era încă umedă și scânteietoare. Aerul era răcoros, pământul destul de moale pentru a face ca pașii să se imprime ușor. Cenușiu și verde și galben erau culorile ce izbeau privirea sub ceruri; iar Vedra își învolbura apele, adunând de pe maluri frunzele căzute din escorta sa de copaci. Se spune că fiecare zi repetă istoria lumii, ieșind din întuneric și frig la lumină neclară și început de căldură, conștiința clipindu-i în ochi pe undeva pe la jumătatea dimineții, gândurile trezindu-se ca un hățiș de emoție illogică și fără obiect, și repezin-du-se de-a valma spre ordinea amiezii, apoi lentul, causticul declin al amurgului, mistica viziune a crepusculului, sfârșitul entropiei, care este iarăși noaptea.

Ziua începu.

În partea cealaltă a câmpului se vedea o linie întunecată. Sunetul unei trâmbițe străpunse aerul și linia începu să înainteze.

Sam stătea în carul lui de luptă din fruntea formației, purtând platoșă lustruită și ținând în mână o lance lungă și grea, ucigătoare. Auzi cuvintele Morții, care purta veșminte roșii și-i era conducător de car:

— Primul lor val este format din călăreții pe slizzarzi.

Sam scrută linia din depărtare.

— Ei sunt, spuse conducătorul carului.

— Prea bine.

Făcu un semn cu lancea și rakasha o porniră ca o maree de lumină albă. Zombii începură să înainteze.

Când valul cel alb și linia cea întunecată se întâlniră, se auziră un amestec de voci, niște șuierături și un zăngănit de arme.

Linia cea întunecată se opri, cu nouri uriași de praf fumegând deasupra-i.

Apoi se auzi sunetul junglei trezite, când fiarele de pradă adunate fură aruncate asupra flancurilor dușmanului.

Zombii mărșăluiau în ritmul lent, egal, al tobelor, iar elementalii focului zburau înaintea lor și iarba se veștejea pe unde treceau.

Sam făcu semn din cap către Moarte, și carul de luptă se mișcă încet înainte, săltând pe perna sa de aer. În urma lui se bulucea oastea orașului Keenset. Domnul Kubera dormea, căzut într-un somn ca de moarte, într-o criptă de sub oraș. Doamna Ratri călărea o iapă neagră în urma formației de lăncieri.

— Șarja le-a fost oprită, zise Moarte.

— Da.

— Toată cavaleria le-a fost azvârlită la pământ și fiarele bântuie printre ei. Încă nu și-au refăcut rândurile. Rakasha se aruncă asupra lor ca o ploaie năprasnică, din ceruri. Acum vine valul de foc.

— Da.

— Îi va spulbera. Chiar acum îi văd pe favoriții fără minte ai lui Nirriti venind asupra lor ca un singur om, toți într-un pas și fără de teamă, cu tobele ținând ritmul, perfect și asurzitor, și nu au nimic peste urechi, absolut nimic.

Privind pe deasupra capetelor lor, după aceea, ne văd pe noi aici, ca într-un nor de furtună și văd că Moartea conduce carul tău de luptă. Inimile încep să le bată mai repede, iar asupra bicepsilor și coapselor li se pogoară o răceală. Vezi cum trec fiarele printre ei?

— Da.

— Să nu fie nici o trâmbiță în rândurile noastre, Siddhartha, pentru că asta nu este bătălie, ci măcel.

— Da.

Zombii ucideau totul în drumul lor, iar când cădeau, se prăbușeau fără un cuvânt, pentru că lor le era egal, iar vorbele nu înseamnă nimic pentru cei nevii.

Măturară câmpul și noi valuri de războinici veniră asupra lor. Cavaleria, însă, fusese sfărâmată. Pedestrașii nu puteau să reziste înaintea lăncierilor și să suporte vederea demonilor rakasha, a zombilor și a infanteriei din Keenset.

Carul de luptă condus de Moarte, cu marginile tăioase ca briciul, trecea printre dușmani ca o flacăra peste un câmp cu iarbă. Proiectilele și săgețile azvârlite se întorceau în aer pentru a-și opri zborul, sub unghiuri drepte, fără a mai putea atinge carul de luptă sau pe ocupanții lui. Focuri întunecate jucau în ochii Morții când strângea între degete inelele duble cu care îndrepta vehiculul într-o direcție sau alta. Iar și iar, se năpustea fără îndurare asupra dușmanului. Iar lancea lui Sam țâșnea ca limba unui șarpe când trecea printre rândurile de războinici.

De undeva, se auzi un semnal de retragere dat de o trâmbiță. Dar prea puțini fură cei care dădură ascultare chemării.

— Șterge-te la ochi, Siddhartha, spuse Moartea, și cheamă o nouă formație. A sosit vremea să forțăm atacul. Manjusri al Sabiei trebuie să comande o șarjă.

— Da, Moarte, știu.

— Stăpânim câmpul de luptă, dar nu și ziua. Zeii veghează, măsurându-ne puterile.

Sam își ridică lancea, dând semnalul, și o nouă mișcare se produse în rândurile trupei. Apoi o nouă tăcere plană deasupra lor. Deodată, încetă orice adiere de vânt, orice zgomot. Cerul era albastru. Pământul era ceva cenușiu-

verzui, frământat sub picioare. Un nor de praf, ca un zid fantomatic, plutea în depărtare.

Sam trecu în revistă trupele și făcu semn cu lancea spre înainte.

În acel moment, se auzi un trosnet de fulger.

— Zeii intră în luptă, zise Moartea uitându-se în sus.

Carul tunetului trecu pe deasupra lor. Nici o ploaie distrugătoare nu coborî, totuși.

— De ce suntem încă în viață? întrebă Sam.

— Cred că mai degrabă vor să ne facă înfrângerea și mai infamă. Dar, s-ar putea și să le fie teamă să utilizeze carul tunetului împotriva creatorului său — și pe bună dreptate.

— În cazul ăsta... zise Sam și dădu semnal trupelor pentru atac.

Carul îl purtă înainte.

În urma lui veneau forțele din Keenset.

Puseră la pământ răzleții. Izbiră gărzile care încercau să-i întârzie. În mijlocul unei ploii de săgeți, îi sfărâmară pe arcași. După asta, dădură piept cu corpul expediționarilor sacri, care juraseră să radă orașul Keenset de pe fața pământului.

Apoi urmară semnalele Cerurilor date de o trâmbiță.

Liniile adverse de luptători umani se despărțiră în două.

Printre ele își făcură loc înainte cei cincizeci de semizeii.

Sam își înălță lancea.

— Siddhartha, spuse Moartea. Domnul Kalkin nu a fost nicicând înfrânt în luptă.

— Știu.

— Am la mine Talismanul Legătorului. Cel care a fost distrus pe rugul de la Capătul Lumii a fost un fals. Am reținut originalul pentru a-l studia. Nu am apucat. Stai numai o clipă, să ți-l prind la brâu.

Sam ridică brațele, iar Moartea îi prinse centura de cochilii în jurul mijlocului.

Făcu semn forțelor din Keenset să se oprească.

Moartea îl duse înainte, singur, pentru a-i înfrunța pe semizeii.

În jurul capetelor câtorva jucau nimburile proaspetelor Aspecte. Alții purtau arme ciudate, pentru a-și uitări ciudatele Atribute. Flăcări coborâra și învăluiră carul. Vânturi îl înlănțuiră. Cei mai avântați se repeziră asupra lui. Sam făcu semn cu lancea și primii trei atacanți se legănară și se prăbușiră de pe spatele slizzarilor lor.

Apoi, Moartea intră cu carul de luptă printre ei.

Marginile lui sunt ca briciul, iar viteza lui este de trei ori mai mare decât viteza unui cal și de două ori mai mare decât viteza unui slizzard.

O ceață îl învăluia în vreme ce gonea, o ceață amestecată cu sânge. Proiectile grele veneau cu mare viteză spre el și dispăreau într-o parte sau alta. Țipete supersonice îi asaltau auzul, dar erau oarecum amortizate.

Cu o figură inexpresivă, Sam își înălță lancea deasupra capului.

Un val de furie îi traversă chipul și fulgere îi izbucniră din vârful lăncii.

Slizzarii și călăreții fură copti și fripti.

Mirosul de carne arsă îi pătrunse în nări.

Râse, iar Moartea întoarse carul pentru încă o trecere.

— Mă priviți? țipă Sam către Ceruri. Uitați-vă, atunci! Și feriți-vă! Tocmai ați făcut o greșală!

— Nu! zise Moartea. Este prea devreme! Nu-ți bate niciodată joc de un zeu înainte de a fi mort!

Și carul mătură iarăși rândurile de semizei, și nici unul dintre ei nu-l putu atinge.

Sunete de trâmbiță umplură văzduhul, iar oștirea sfântă se grăbi să-și sprijine campionii.

Războinicii din Keenset înaintară să se încleșteze în luptă cu ei.

Sam stătea în picioare în carul de luptă și proiectilele cădeau din greu în jurul lui, greșindu-și însă întotdeauna ținta. Moartea îl mâna printre rândurile vrăjmașului, când ca o pană de despicat copaci, când ca un jungher. Cânta în vreme ce gonea, iar lancea lui era limba unui șarpe, trosnind uneori ca plină de fulgere strălucitoare. Talismanul îi lucea cu un foc molcom în jurul mijlocului.

— Îi dăm gata! zise.

— Nu-s decât semizei și oameni pe câmpul de bătălie, spuse Moartea. Încă ne mai testează puterea. Sunt foarte puțini cei care-și mai aduc aminte de întreaga putere a lui Kalkin.

— *Întreaga* putere a lui Kalkin? întrebă Sam. Asta nu a fost niciodată dezlănțuită, o, Moarte. Niciodată, în toate erele acestei lumi. Lasă-i să vină împotriva mea acum și Cerurile vor plânge peste trupurile lor, iar Vedra va avea culoarea sângelui!.. Mă auziți? Mă auziți, voi, zei? Veniți împotriva mea! Va provoc, aici, pe acest câmp de luptă! Înfrunțați-mă cu puterile voastre, în acest loc!

— Nu! zise Moartea. Încă nu!

Pe deasupra capetelor lor vui iar carul tunetului.

Sam își înălță lancea și iadul pirotehnic se dezlănțui în jurul navei ce trecea.

— Nu ar fi trebuit să le arăți că poți face așa ceva! Nu încă!

Vocea lui Taraka se făcu atunci auzită, peste vacarmul luptei și cântecul din creierul lui.

— Acum vin pe râu, o, Legătorule! Iar o altă formație asediază poarta orașului!

— Atunci, cheam-o la luptă pe Dalissa, să se scoale și să facă Vedra să fiarbă cu puterea Strălucirii! Tu du-ți rakasha la porțile Keensetului și spulberă-l pe invadator.

— Mă supun, Legătorule!

Și Taraka se duse.

O rază de lumină orbitoare se abătu din carul tunetului asupra rândurilor de apărători.

— A sosit ceasul, spuse Moartea și făcu semn, fluturându-și mantia.

În ultima formație, Doamna Ratri se ridică în scările telegarului ei, iapa cea neagră. Își trase vălul negru pe care-l purta peste platoșă.

Se auziră țipete de ambele părți când soarele își acoperi fața și întunericul se lăsă peste câmpul de bătălie. Raza de lumină dispăru de sub carul tunetului și dogoarea încetă.

Doar o slabă fosforescență, fără vreo sursă aparentă, se ivi în preajma lor. Asta se întâmplă când Domnul Mara mătură câmpul în carul lui învăluit în nori de culori, tras de cai ce vărsau pe gură râuri de sânge fumegând.

Sam se îndreptă spre el, dar un mare corp de războinici se interpuse între ei; și înainte să-l poată depăși, văzu cum Mara traversa câmpul, ucigând tot ce întâlnea în cale.

Sam își înălță lancea și aruncă priviri fioroase, dar ținta lui își pierdu contururile și-i scăpă; fulgerele nimereau sau prea jos, sau alături.

Atunci, în depărtare, în râu, apăru o lumină blândă. Pâlpâia cald și ceva semănând cu un tentacul păru să se legene pentru un moment sub oglinda apelor.

Zgomot de luptă se făcu auzit din interiorul orașului. Văzduhul era plin de demoni. Pământul părea să se clatine sub picioarele oștenilor.

Sam își înălță lancea și o dără neregulată de lumină țâșni spre cer, făcând să coboare pe câmp încă o duzină de luptători celești.

Tot mai multe fiare mârâiau, răcneau și schelălăiau, gonind prin ambele formații, ucigând în trecere și dintr-o parte și dintr-alta.

Zombii continuau săucidă, mânați de îndemnurile sergenților întunecați și de bătaia susținută a tobelor; iar elementaliile focului se agățau de piepturile cadavrelor, ca și cum s-ar fi hrănit.

— I-am înfrânt pe semizeii, zise Sam. Hai să-l încercăm pe Domnul Mara în continuare.

Îl căutară pe câmpul de luptă, în mijlocul țipetelor și vaietelor, trecând peste cei care aveau să devină cadavre în curând și peste cei care deja erau.

Când îi vedeau culorile carului, toți dădeau bir cu fugiții.

Întoarseră și îl zăriră în cele din urmă, într-un coridor de întuneric, unde sunetele bătăliei se auzeau slab și depărtat. Moartea trase și ea de frâu, și se priviră unii pe alții în ochii scăpărători, prin noapte.

— Ai să stai să te lupți, Mara? strigă Sam. Ori trebuie să te alergăm ca pe un câine?

— Nu-mi vorbi mie despre semenii tăi, ogarul și cățeaua, o, Legătorule! răspunse el. *Tu ești, nu-i așa, Kalkin? E centura ta. Și e genul tău de război.*

Ale tale erau fulgerele ce loveau prieteni și dușmani deopotrivă. *Trăiești, totuși, ai?*

— Eu sunt, spuse Sam cumpănindu-și lancea.

— Și gunoiul de zeu care-ți conduce căruța!

Moartea ridică mâna stângă, cu palma înainte.

— Îți promit moartea, Mara, zise el. Dacă nu de mâna lui Kalkin, atunci de mâna mea. Dacă nu astăzi, atunci în altă zi. Dar o să ai de-a face și cu mine, acum.

Spre stânga, sclipirea râului pulsa din ce în ce mai rapid.

Moartea se lăsă înainte și carul se repezi în mare viteză spre Mara.

Caii Visătorului se cabrară și sloboziră foc pe nări. Săltară înainte.

Săgețile lui Rudra îi căutau prin întuneric, dar și ele erau respinse în lături când se apropiau, arzătoare, de Moarte și de carul său. Explodau alături de ei, sporind pentru un moment lumina slabă.

În depărtare, elefanții smulgeau copaci din pământ, goneau și trâmbițau, urmăriți de rakasha peste câmpuri.

Se auzi un muget puternic.

Mara se transformă într-un gigant, iar carul lui era un munte. Caii săi străbăteau veșniciile în galop. Fulgerele izbucneau din lancea lui Sam precum apa dintr-o fântână arteziană. În jurul lui se iscă brusc un viscol, și însuși frigul spațiului interstelar îi pătrunse în oase.

În ultima clipă, Mara își abandonă carul, sărind jos din el.

Îl izbiră lateral și dedesubtul lui se auzi un scrâșnet, de parcă s-ar fi târât greu pe pământ.

În acel moment, mugetul deveni asurzitor, iar pulsația luminoasă dinspre râu se transformă într-o strălucire constantă. Un val de apă clocotindă mătură câmpul când Vedra se revărsă peste maluri.

Țipetele se întesiră, dar zăngănitul armelor continuă să se audă. Estompat, tobele lui Nirriti băteau încă prin întuneric; de deasupra se prăvăli peste pământ un vuiet ciudat, și carul tunetului se arătă coborând în mare viteză.

— Încotro se duce? întrebă Sam.

— Să se ascundă, spuse Moartea. Dar nu se poate ascunde pentru totdeauna.

— Fir-ar să fie! Câștigăm sau pierdem?

— Asta-i o întrebare bună. Totuși, nu știu răspunsul.

Apele spumegau în jurul carului oprit la pământ.

— Poți să-l pui iar în mișcare?

— Pe întunericul ăsta, nu... Așa, împresurați de apă...

— Și ce facem acum?

— Ne cultivăm răbdarea și fumăm.

Se lăsă pe spate și scapără amnarul.

După o vreme, un rakasha se arătă și pluti în aer deasupra lor.

— Legătorule! raportă demonul. Noii atacatori ai orașului poartă pe ei ceea-ce-izgonește!

Sam ridică lancea și un fulger țâșni din vârful ei. Pentru o frântură de clipă, câmpul fu luminat.

Morții erau căzuți pretutindeni. Grupuri întregi de oameni zăceau în grămezi. Unii se zvârcoleau în luptă, la pământ. Trupuri de animale moarte erau împrăștiate printre ei. Câteva pisici mari încă mai rătăceau la întâmplare, hrănindu-se. Elementaliile focului fugiseră de apa care îi acoperise cu mâl pe cei căzuți și-i muiase pe cei care se mai puteau ține în picioare. Care de luptă sfărâmate și slizzarzi și cai morți formau mormane pe întinderea câmpului. Cu ochii goi și neîncetând să asculte ordinele, zombii rătăceau, ucigând tot ce avea viață și mișca înainte-le. În depărtare, o tobă mai bătea încă, șovăitor. Dinspre oraș se auzeau zgomotele luptei ce continua.

— Găsește-o pe Doamna în Negru, îi zise Sam demonului, și spune-i să alunge întunericul.

— Da, rosti prompt rakasha și zbură înapoi spre oraș.

Soarele străluci iar și Sam își feri ochii.

Măcelul era încă și mai cumplit la lumina zilei, sub cerul albastru și sub Podul de Aur.

În cealaltă parte a câmpului, carul tunetului se odihnea pe o înălțime de pământ.

Zombii uciseră și ultimii oameni care se mai vedeau. Apoi, ca și cum renunțaseră să mai caute viață, tobele încetând, se prăbușiră la pământ și ei.

Sam rămase cu Moartea în carul de luptă. Se uitară în jur după semne de viață.

— Nici o mișcare, spuse Sam. Unde sunt zeii?

— Probabil în carul tunetului.

Rakasha reveni.

— Apărătorii nu pot păstra orașul, raportă el.

— S-au alăturat asediului și zeii?

— Rudra se află acolo și săgețile lui fac mari ravagii.

— Domnul Mara. Și Brahma, cred... Și mai sunt încă mulți alții. E o mare zăpăceală. M-am grăbit.

— Unde se află Doamna Ratri?

— A pătruns în Keenset s-a adăpostit acolo, în templul ei.

— Unde sunt ceilalți zeii?

— Nu știu.

— Am să merg în oraș, spuse Sam, să ajut la apărarea lui.

— Iar eu la carul tunetului, zise Moartea, să-l iau și să-l folosesc împotriva dușmanului - dacă mai poate fi folosit. Dacă nu, o mai avem încă pe Garuda.

— Da, spuse Sam și se ridică în aer.

Moartea sări jos din car.

— Cu bine!

— Asemenea!

Traversară locul măcelului, fiecare în felul lui.

Urcă mica înălțime de pământ, pășind prin iarbă fără să facă nici cel mai neînsemnat zgomot cu cizmele lui din piele roșie.

Își aruncă mantia stacojie pe spate, peste umărul drept și cercetă carul tunetului.

— A fost stricat de fulgere.

— Da, încuviință el.

Se uită spre ansamblul cozii, la cel care vorbise.

Platoșa îi strălucea ca bronzul, dar nu era bronz.

Un model cu mulți șerpi o împodobeau.

Purta coarne de taur la coiful lustruit, iar în mâna stângă ținea un trident lucitor.

— Frate Agni, ai venit în lume.

— Nu mai sunt Agni, ci Shiva, Domnul Distrugerii.

— Îți porți platoșa peste un nou trup și-i ții în mână tridentul. Dar nimeni n-ar putea deprinde mânuirea tridentului lui Shiva atât de repede. De asta îți porți mănușa cea albă pe mâna dreaptă și ochelarii de protecție pe frunte.

Shiva duse mâna la frunte și-și coborî ochelarii peste ochi.

— Este adevărat, știu. Aruncă-ți tridentul, Agni. Dă-mi mănușa și bagheta, centura și ochelarii.

El clătină din cap.

— Îți respect puterea, zeu al morții, viteza și forța, îndemânarea. Dar acum te afli prea departe de mine pentru ca vreuna din calitățile tale să te ajute. Nu te poți apropia, pentru că am să te ard înainte de a ajunge aici. Moarte, ai să mori.

Duse mâna spre bagheta de la brâu.

— Cauți să întorci darul Morții asupra celui ce-l dăruiește?

Jungherul cel roșu îi apăru în mână în vreme ce vorbeau.

— La revedere, Dharma. Zilele ți s-au sfârșit.

Ridică bagheta.

— În numele unei prietenii care a existat cândva, spuse Cel în Roșu, am să-ți dăruiesc viața, dacă mi te predai.

Bagheta tremură.

— L-ai ucis pe Rudra pentru a apăra numele nevestei mele.

— Pentru a apăra onoarea lokapalasilor am făcut-o. Acum sunt zeul distrugerii și una cu Trimurti!

Aținti bagheta de foc, iar Moartea se învălui cu mantia-i stacojie.

Flacăra fu atât de orbitoare încât, la trei kilometri depărtare, apărătorii din Keenset o văzură pe ziduri și se minunară.

Năvălitorii pătrunseseră în Keenset. Se vedeau focuri, se auzeau țipete și lovituri de metal pe lemn și de metal pe metal.

Rakasha prăvăleau clădiri asupra invadatorilor cu care n-o puteau scoate la capăt. Apărătorii, ca și atacatorii, erau puțini la număr. Principalele forțe ale ambelor părți pieriseră pe câmp.

Sam se ridică în vârful celui mai înalt turn al templului și privi în jos peste orașul care cădea.

— Nu te-am putut salva, Keenset, spuse el. Am încercat, dar nu a fost suficient.

Jos, departe, în stradă, Rudra își struni arcul.

Văzându-l, Sam își înălță lancea.

Fulgerele căzură asupra lui Rudra și săgeata explodează în mijlocul lor.

Când aerul se limpezi, pe locul unde stătuse Rudra se afla acum un mic crater, în centrul unei zone unde pământul era ars.

Domnul Vayu apărură pe un acoperiș îndepărtat și chemă vântul să stingă flăcările. Sam își înălță iar lancea, dar atunci o duzină de Vayu apărură pe o duzină de acoperișuri.

— Mara! spuse Sam. Arată-te, Visătorule! Dacă îndrăznești! Se auzi un râs venind de pretutindeni dimprejurul lui.

— Când voi fi gata, Kalkin, sosi vocea din văzduhul plin de fum, *voi îndrăzni*. Oricum, alegerea este a mea... Nu ești amețit? Ce s-ar întâmpla dacă te-ai arunca jos, la pământ? Ar veni rakasha să te poarte? Te-ar salva demonii tăi?

Fulgere se abătură atunci asupra tuturor clădirilor din preajma templului, dar râsul lui Mara acoperi zgomotul. Se stinse în depărtare, când începură să trosnească noi focuri.

Sam se așeză și privi la orașul arzând. Zgomotele luptei se diminuează și se stinseră. Totul era numai o flacără.

Simți în cap o durere ascuțită, care veni și se duse. Apoi veni și nu se mai duse. Apoi îi cuprinse întregul trup și Sam începu să strige.

Brahma, Vayu, Mara și patru semizei stăteau jos, în stradă.

Își înălță iar lancea, dar mâna îi tremura atât de tare încât arma îi scăpă din strânsoare, zăngăni pe țigle și se duse.

Sceptrul închipuit dintr-un craniu și o morișcă era îndreptat spre el.

— Coboară, Sam! zise Brahma mișcându-l ușor, astfel că durerile se deplasară, arzându-i tot corpul. Tu și cu Ratri sunteți singurii rămași în viață! Sunteți ultimii! Predă-te!

Se clătină pe picioare și se prinse cu amândouă mâinile de centura strălucitoare. Apoi se legănă și rosti vorbele printre dinții încleștați:

— Prea bine! Am să cobor ca o bombă în mijlocul vostru!

Dar în acel moment cerul se întunecă, se luminează, se întunecă iarăși.

Un strigăt puternic se înalță peste zgomotul flăcărilor.

— E Garuda! zise Mara.

— De ce ar veni Vishnu acum?...

— Garuda a fost furată! Ați uitat?

Marea Pasăre se lăsa spre orașul arzând ca o titanică Phoenix deasupra cuibului său din flăcări.

Sam întoarse capul și văzu gluga lăsându-se deodată peste ochii lui Garuda. Pasărea își fâlfâie aripile, apoi coborî în picaj spre zeii aflați în fața templului.

— Roșu! strigă Mara. Călărețul! Poartă roșu!

Brahma se roti și întoarse sceptrul scâncitor, îndreptându-l cu ambele mâini spre capul Păsării ce venea în picaj.

Mara făcu un semn cu mâna și aripile Garudaei pârură a lua foc.

Vayu înalță ambele brațe și un vânt ca un uragan izbi precum un ciocan bidiviul lui Vishnu al cărui clonț sfărâmă care de luptă.

Garuda țipă încă o dată, își desfăcu aripile și-și încetini coborârea. Un roi de rakasha începu să i se agite în jurul capului zorind-o, cu lovituri și împunsături, să se lase mai repede.

Pasărea încetini, încetini, dar nu se putu opri.

Zei fugiră care încotro.

Garuda izbi pământul și pământul se cutremură.

Dintre penele de pe spatele ei se ivi Yama, cu sabia în mână. Făcu trei pași, apoi se prăbuși la pământ. Mara ieși dintre ruine și-l izbi de două ori cu muchia palmei după ceafă.

Sam sări înainte ca cea de-a doua lovitură să coboare, dar nu atinse pământul la timp. Sceptrul mai scânci o dată și totul începu să se învârtă în jurul lui. Se strădui să-și stopeze căderea. Încetini.

Pământul era la patruzeci de picioare sub el... Treizeci... Douăzeci...

Pământul era învăluit într-o ceață roșietică, apoi neagră.

— Domnul Kalkin a fost, în sfârșit, înfrânt în luptă, zise cineva abia auzit.

Brahma, Mara și doi semizeii numiți Bora și Tikan fură singurii rămași să-și ia pe Sam și pe Yama din orașul muribund Keenset, de pe malurile râului Vedra. Doamna Ratri umbla înaintea lor, cu un laț înnodat în jurul gâtului.

Îi duseră pe Sam și pe Yama până la carul tunetului, care era încă și mai rău stricat decât atunci când îl părăsiseră, având lipsă o parte a ansamblului cozii și o gaură uriașă căscată în partea din dreapta a bordului. Își prinseră prizonierii în lanțuri, scoțându-le Legătorului — talismanul, iar Morții — mantia cea roșie. Trimiseră un mesaj în Ceruri și după o vreme sosi din înalt o gondolă, care-i duse înapoi în Orașul Celest.

— Am învins, spuse Brahma. Keenset nu mai există.

— O victorie cam costisitoare, am senzația, zise Mara.

— Dar am învins!

— Iar Cel Negru se agită iar.

— Nu caută decât să ne pună puterea la încercare.

— Și ce-o fi gândind el despre faptul că am pierdut o armată întreagă și că până și dintre zei au murit în această zi?

— Ne-am luptat cu Moartea, rakasha, Kalkin, Noaptea și cu Mama Strălucirii. Nirriti nu va mai ridica mâna împotriva noastră, nu după o astfel de victorie.

— Preaputernic este Brahma, zise Mara, apoi se întoarse și plecă.

Domnii Karmei fură chemați să-i judece pe prizonieri.

Doamna Ratri fu izgonită din Orașul Celest și osândită să umble prin lume ca muritoare, pentru a fi de-a pururi încarnată în trupuri de vârstă mijlocie, cu înfățișare mai neatrăgătoare decât a mediei femeilor, trupuri incapabile să poarte întreaga putere a Aspectului sau a Atributelor ei. I se arătă această

îndurare pentru că fu considerată doar o complice întâmplătoare, una înșelată de Kubera, în care ea se încrezuse.

Când trimiseră după Domnul Yama, pentru a fi adus în fața judecătorilor, fu aflat mort în celula lui. În turban, avusese o cutiuță metalică. Această cutie explodase.

Domnii Karmei executară o autopsie și ținură sfat.

— De ce nu a luat otravă, dacă a vrut să moară? întrebă Brahma. O pastilă ar fi fost mai lesne de ascuns decât o cutie.

— Este puțin probabil, spuse unul dintre Domnii Karmei, să fi avut un alt trup, undeva în lume, și să fi încercat să transmigreze cu ajutorul unui dispozitiv de emisie, programat să se autodistrugă după folosire.

— Se putea face așa ceva?

— Nu, sigur că nu. Echipamentul de transfer este voluminos și complicat. Dar Yama se lăuda că poate face orice. Odată a încercat să mă convingă că se poate construi un asemenea dispozitiv. Numai că între cele două trupuri trebuie să fie un contact direct, întărit prin intermediul multor legături și cabluri. Și nici un dispozitiv atât de mic nu ar fi putut genera destulă energie.

— Cine ți-a construit aparatul pentru psihoprobe?

— Domnul Yama.

— Dar lui Shiva carul tunetului? Dar lui Agni bagheta de foc? Lui Rudra arcul cel teribil? Tridentul? Sulița Strălucitoare?

— Yama.

— Ar trebui să vă informez atunci că, în aproximativ același timp când cutiuța probabil că a operat, un generator mare s-a aprins, ca de capul lui, în Vasta Sală a Karmei. A funcționat mai puțin de cinci minute, după care s-a stins iar, singur.

— Energie emisă?

Brahma ridică din umeri.

— E vremea să-l osândim pe Sam.

Zis și făcut. Și de vreme ce mai murise o dată înainte, fără prea mare efect, căzură de acord că o condamnare la moarte nu prea era cine știe ce.

Prin urmare, fu transmigrat. Nu în alt trup.

Se înălță un turn de radioemisie, Sam fu pus sub tranchilizante, conductorii de transfer îi fură atașați cum se cuvenea, dar nu fu nici un alt trup. Fură conectați la convertizorul turnului.

Atman-ul îi fu proiectat în sus, dincolo de domul deschis, în marele nor magnetic ce înconjura întreaga planetă și care se numea Podul Zeilor.

După care i se acordă onoarea rarisimă de a i se organiza a doua oară funeralii în Ceruri. Domnul Yama beneficia de ele mai întâi; iar Brahma, privind fumul ce se înălță din ruguri, se întreba unde se afla în realitate.

— Buddha a trecut în Nirvana, zise Brahma. Propovăduiți asta în temple! Cântați-o pe străzi! Plină de slavă i-a fost trecerea! El a reformat vechea religie, iar noi suntem acum mai buni decât am fost vreodată înainte! Toți cei care gândesc altfel să-și amintească de Keenset!

Așa se făcu.

Dar pe Domnul Kubera nu-l mai găsiră.

Demonii erau liberi.

Nirriti era puternic.

Și, aiurea prin lume, se aflau cei care-și aduceau aminte de ochelari bifocali și de toalete care susurau, de chimia petrolului și de motoare cu ardere internă, și de ziua în care soarele își ascunsese fața dinaintea dreptății Cerurilor.

Vishnu fu auzit spunând că sălbăția intrase în Oraș, în cele din urmă.

ȘAPTE

Alt nume după care este uneori chemat e Maitreya, ceea ce înseamnă Domnul Luminii. După întoarcerea din Norul de Aur, călători până la Palatul Karnei, din Khaipur, unde chibzui și-și adună forțele așteptând Ziua Yugăi. Un înțelept a spus cândva că Ziua Yugăi nu se vede, ci se cunoaște numai după ce s-a dus. Pentru că se ivește ca oricare altă zi și trece în același fel, recapitulând istoria lumii. I se spune uneori Maitreya, ceea ce înseamnă Domnul Luminii...

Lumea este un foc de jertfă, soarele îi este combustibil, razele de soare fum, ziua flăcări, punctele cardinale cenușă și scânteii. În acest foc, zeii oferă credința drept libație. Din această ofrandă, s-a născut Regele Lună.

Ploaia, o, Gautama, este focul, anul îi este combustibil, norii fum, fulgerul flăcără, cenușă, scânteii. În acest foc, zeii îl oferă pe Regele Lună drept libație. Din această ofrandă, s-a născut ploaia.

Această lume, o, Gautama, este focul, pământul îi este combustibil, focul fum, noaptea flăcără, luna cenușă, stelele scânteii. În acest foc, zeii oferă ploaia drept libație. Din această ofrandă, a apărut hrana.

Omul, o, Gautama, este focul, gura lui deschisă îi este combustibil, răsuflarea fum, vorbirea flăcără, ochii cenușă, urechile scânteii. În acest foc, zeii oferă hrana drept libație. Din această ofrandă, s-a născut puterea de a zămisli. Femeia, o, Gautama, este, focul, forma ei îi este combustibil, părul fum, organele flăcără, plăcerile cenușă și scânteii. În această flăcără, zeii oferă puterea de a zămisli drept libație. Din această ofrandă, s-a născut un om. Trăiește atât cât are de trăit.

Când un om moare, este dus să fie oferit în foc. Focul îi devine foc, combustibilul combustibil, fumul fum, flacăra flăcără, cenușa cenușă, scânteile scânteii. În acest foc, zeii îl oferă pe om drept libație. Din această ofrandă, omul se înalță plin de slavă.

Brihadaranyaka Upanishad (VI, ii, 9-14)

Într-un palat albastru, înalt, cu turlle subțiri și porți filigranate, unde izul stropilor sărați ai mării și țipetele albatroșilor umplu văzduhul strălucitor pentru a încânta simțurile cu viață și desfătare, Domnul Nirriti cel Negru vorbea cu cel ce-i fusese adus înainte-i.

— Cum te numești, căpitane? întrebă el.

— Olvagga, Doamne, răspunse căpitanul. De ce mi-ai ucis echipajul, iar pe mine m-ai lăsat în viață?

— Pentru că *ție* am să-ți pun niște întrebări, căpitane Olvagga.

— Cu privire la ce?

— La multe lucruri. Lucruri pe care un bătrân căpitan le-ar putea ști de prin călătoriile lui. Cum este controlul meu asupra căilor de navigație din mările sudice?

— Mai puternic decât credeam, altfel nu m-ai fi avut aici.

— Multora le este frică să se aventureze într-acolo, nu-i așa?

— Da.

Nirriti se duse la o fereastră ce dădea spre mare. Îi întoarse spatele prizonierului. După o vreme, vorbi iar:

— Aud că s-au făcut mari progrese științifice în nord, după... ăăă... bătălia de la Keenset.

— Și eu am auzit asta. Și mai știu și că este adevărat. Am văzut un motor cu aburi. Tiparnița a devenit un lucru obișnuit. Picioarele de slizzard mort sunt făcute să tresară cu ajutorul curenților galvanici. Acum se prelucrează un oțel mai bun. Microscopul și telescopul au fost redescoperite.

Nirriti se întoarse iar cu fața spre el și se studiară reciproc.

Nirriti era un bărbat scund, cu un ochi care îi clipea întruna, un zâmbet ușor, păr negru, strâns cu o bandă din argint, cu nas cârn și iriși de culoarea palatului său. Avea pielea bronzată și strălucitoare.

— De ce nu au reușit zeii din Oraș să oprească lucrul acesta?

— Cred că din cauză că sunt slăbiți, dacă asta vrei să auzi, Doamne. După dezastrul de la Vedra le-a fost oarecum frică să mai zdrobească prin violență mecanismul progresului. Se mai zicea că în Oraș există o stare conflictuală între semizeii și ce-a mai rămas din cei mai în vârstă. Apoi, mai este și problema unei noi religii. Oamenii nu se mai tem de zei cât se temeau odată. Sunt mai hotărâți să se apere; iar acum, când oamenii sunt mai bine echipați, zeii sunt mai puțin dispuși să-i înfrunte.

— Atunci, Sam chiar este câștigător. Peste ani, îi va înfrânge.

— Da, Renfrew. Simt că este adevărat.

Nirriti le aruncă o privire celor doi oșteni care-l flancau pe Olvagga.

— Ieșiți! le ordonă el.

După ce plecară:

— Mă cunoști?

— Da, capelane. Pentru că eu sunt Jan Olvegg, căpitanul de pe *Steaua Indiei*.

— Olvegg. Pare oarecum imposibil.

— Și totuși e adevărat. Am primit acest de-acum bătrân trup în ziua în care Sam i-a zdrobit pe Maeștrii Karmei, la Mahārtha. Eram acolo.

— Unul dintre Cei Dintâi și — da! — creștin!

— Uneori, când scap de juruințele hinduse.

Nirriti îi puse o mână pe umăr.

— Atunci, probabil că întreaga ta ființă se răzvrătește din cauza blasfemiei pe care au ticluit-o!

— Nu-s câtuși de puțin îndrăgostit de ei... Și nici ei de mine.

— Așa s-ar zice. Darmite de Sam — și el a făcut la fel, combinând această multitudine de erezii... Îngropând cuvântul Adevărului și mai adânc...

— O armă, Renfrew, zise Olvegg. Nimic mai mult. Sunt sigur că nu a vrut să fie zeu mai mult decât tine sau decât mine.

— Poate. Dar as fi vrut să fi ales o altă armă. Și dacă au să câștige, sufletele tot pierdute le rămân.

Olvegg ridică din umeri.

— Eu nu sunt teolog, ca tine...

— Dar ai să mă ajuți? De-a lungul vremurilor am pus la punct o forță preaputernică. Am oameni și am mașini. Zici că dușmanii ne sunt slăbiți. Cei fără de suflet pe care îi am eu, născuți nu din bărbat sau din femeie, sunt lipsiți de teamă. Am gondole cerești, multe. Pot ajunge la Orașul lor de la Pol. Le pot distruge templele, aici, pe lume. Cred că a sosit timpul să curățăm lumea de urâciunea asta. Adevărata credință trebuie să revină! Curând! *Trebuie* să fie curând...

— După cum ziceam, nu sunt teolog. Dar și eu aș vrea să văd Orașul căzând, zise Olvegg. Am să te ajut în orice fel voi putea.

— Atunci, le vom lua câteva orașe și le vom distruge templele, să vedem ce reacție provoacă asta.

Olvegg dădu din cap.

— Tu ai să-mi fii sfătuitor. Îmi vei fi suport moral, zise Nirriti și-și înclină capul.

— Roagă-te împreună cu mine.

Bătrânul stătea de multă vreme în fața Palatului Karmei din Khaipur, uitându-se la coloanele lui din marmură. În cele din urmă, unei fete i se făcu milă de el și-i aduse pâine și lapte. El mănăcă pâinea.

— Bea și laptele, tataie. Este hrănitor și-o să-ți fie de folos, să nu ți se usuce trupul.

— La naiba! zise bătrânul. La naiba cu laptele! Și la naiba cu trupul meu! Și cu spiritul, de altfel!

Fata se dădu înapoi.

— Nu ăsta este cel mai potrivit răspuns la milostenie.

— Nu față de milostenia ta am eu nemulțumiri, fetiço. Este vorba de gusturile tale în materie de băuturi. N-ai putea să-mi aduci și mie o picătură din cel mai puturos vin din bucătărie?... Din cel pe care oaspeții îl disprețuiesc, iar bucătarul nu-l varsă nici peste cele mai ieftine bucăți de carne? Tânjesc după zeama de strugure, nu de vacă.

— Poate să-ți aduc un meniu complet? Piei de-aici, până nu chem un slujitor!

El o privi în ochi:

— Nu te supăra, domniță, rogu-te. Cerșitul nu mă prinde prea bine.

Ea se uită în ochii lui ca smoala, din mijlocul unei fețe ruinate de zbârcituri și arse de soare. Barba îi era vârstată cu fire negre. Un zâmbet minuscul îi juca în colțurile buzelor.

— Eh... Urmează-mă pe aici. Am să te iau în bucătărie, să văd ce pot găsi. Cu toate că nu știu deloc de ce aș face-o.

Degetele lui fură străbătute de un tremur când fata se întoarse, iar zâmbetul i se lărgi, pășind în urma ei și privind-i mersul.

— Pentru că și eu te vreau, spuse el.

Taraka, căpetenia rakasha, nu se simțea deloc în largul lui. Zburând dincolo de plafonul norilor care se formaseră în miezul zilei, cugeta asupra puterii. Cândva fusese preaputernic. În zilele | de dinaintea legării nu existase nimeni care să i se fi putut împotrivi. Apoi venise Siddhartha, Legătorul. Aflase

despre el dinainte, că i se spunea Kalkin și că era puternic. Mai devreme sau mai târziu, își dăduse el seama, aveau să se întâlnească, pentru a pune la încercare puterea aceluia Atribut pe care se spunea că îl dezvoltase Kalkin. Când se înfruntaseră, în acea zi teribilă, apusă, când piscurile munților aruncaseră flăcări de furia lor, în acea zi câștigase Legătorul. Dar la a doua lor întâlnire, la veacuri distanță, îl înfrânsese el, cumva și mai categoric. Așadar, acela fusese singurul, iar acum dispăruse din lume. Dintre toate creaturile, numai Legătorul îl înfrânsese pe Domnul Iadului. Apoi veniseră zeii, să-i încerce puterea. Fuseseră firavi în zilele dintâi, căznindu-se să-și disciplineze puterile mutante cu droguri, hipnoză, medicamente, neurochirurgie — măsluindu-le în Atribute — și, peste veacuri, aceste puteri le crescuseră. Patru dintre ei pătrunseseră în Puțul Iadului, numai patru, iar legiunile lui nu fuseseră în stare să-i respingă. Cel numit Shiva era puternic, dar după aceea, Legătorul îl ucisese. Asta se întâmplase așa cum se cuvenea, pentru că Taraka îl recunoscuse pe Legător ca pe egalul lui. Femeia pe care o izgonise? Era doar o femeie și avusese nevoie de ajutor din partea lui Yama. Dar de Domnul Agni, al cărui suflet fusese cândva flacăra strălucitoare, orbitoare — de *acesta* aproape că se temuse. Își aminti de ziua în care Domnul Agni pătrunsesese în palatul din Palamaisu, singur, și-l provocase. Taraka nu-l putuse opri, deși încercase, și văzuse palatul întreg distrus de puterea focului său. De asemenea, nimic din Iad nu-l putuse opri. Își promisese atunci sieși că trebuia să pună la încercare această putere, așa cum făcuse cu cea a lui Siddhartha, pentru a o supune sau pentru a fi supus de ea. Dar nu mai ajunsese niciodată să o facă. Domnul Focului căzuse el însuși înaintea Celui în Roșu -cel de-al patrulea în Puțul Iadului — care îi întorsese cumva flacăra asupra-i, în ziua aceea, lângă Vedra, în bătălia pentru Keenset. Ceea ce însemna că *el* era cel mai mare. Nu îl avertizase până și Legătorul în privința lui Yama-Dharma, zeul morții? Da, cel ai cărui ochi sorb viața rămăsese cel mai puternic din lume. Aproape căzuse sub forța lui, când se aflau în carul tunetului. Îi încercase puterea o dată, scurt, dar se îmbunase pentru că erau aliați în acea luptă. Se spunea că Yama murise după aceea, în Oraș. Mai târziu, se spusese că încă ar mai umbla prin lume. Ca Domn al Morții, era firesc să nu poată muri el însuși decât la propria-i dorință. Taraka o accepta ca pe un fapt, știind ce însemna

această acceptare. Însemna că el, Taraka, avea să se întoarcă în sud, pe insula palatului albastru, unde Domnul Răului, Nirriti cel Negru, îi aștepta răspunsul. Avea să-și dea asentimentul. Pornind de la Mahartha și mergând spre nord dinspre mare, rakasha aveau să se alătore negrei lui puteri, distrugând templele celor șase orașe mai mari din sud-vest, unul după altul, umplând străzile cu sângele locuitorilor și cu legiunile fără flamuri ale Celui Negru — până când zeii aveau să sară în ajutor și să-și găsească, astfel, pieirea. Dacă zeii nu aveau să vină, atunci adevărata slăbiciune avea să le fie cunoscută. Rakasha urmau atunci să răscrolească Cerurile, iar Nirriti să facă Orașul Celest una cu pământul; Turla Preaînaltă trebuia să cadă, domul să fie făcut fărâme, uriașele pisici albe din Kaniburrha să privească peste ruine, iar pavilioanele zeilor și ale semizeilor aveau să fie acoperite de zăpezile Polului. Și toate acestea pentru un singur motiv adevărat — lăsând la o parte alungarea plictiselii, lăsând la o parte grăbirea ultimelor zile ale zeilor și ale oamenilor în lumea stăpânită odinioară de rakasha. Oriunde se petrec lupte mari și se săvârșesc fapte mărețe și fapte sângeroase și fapte incendiare, vine și el... Taraka știa... Cel în Roșu apare de undeva, întotdeauna, pentru că Aspectul lui îl trage spre domeniul care îi este propriu. Taraka știa că avea să caute, să aștepte, să facă orice, oricât de mult urma să dureze, până va veni ziua în care să se uite în focurile negre ce ard înapoia ochilor Morții...

Brahma se uită la hartă, apoi privi înapoi la ecranul de cristal, în jurul căruia era încolăcit un Naga din bronz cu coada în gură.

— Arde, o, preot al meu?

— Arde, Brahma... Întreaga zonă a depozitelor!

— Ordonă oamenilor să stingă incendiile.

— Deja acționează, Preaputernice.

— Atunci, de ce mă tulburi cu chestiunea asta?

— Este teama, Preamărite.

— Teamă? Teamă de ce?

— De Cel Negru, al cărui nume nu-l pot rosti în prezența ta, a cărui putere a crescut fără încetare în sud, cel care controlează căile de navigație, întrerupând comerțul.

— De ce să-ți fie frică să rostești numele lui Nirriti înaintea mea? Îl știu pe Cel Negru. Crezi că el a provocat incendiile?

— Da, Preamărite... Sau, mai degrabă, vreun blestemat aflat în solda lui. Se tot vorbește că încearcă să ne rupă de restul lumii, să ne sece avuțiile, să ne distrugă depozitele și să ne slăbească spiritele, pentru că plănuiește...

— Să vă invadeze, de bună seamă.

— Exact, Preaputemice.

— S-ar putea să fie adevărat, preot al meu. Așadar, spune-mi, crezi că zeii voștri nu vă vor sta alături dacă Domnul Răului atacă?

— Nu a existat niciodată vreo îndoială, Mai-Mare-pestes-Puternici. Nu am vrut decât să-ți amintim situația în care ne aflăm și să ne reînnoim necontenitele implorări pentru îndurare și protecție divină.

— Ți-ai împlinit voia, părinte. Nu ai teamă.

Brahma sfârși transmisiunea.

— Va ataca.

— Desigur.

— Dar cât de puternic este, mă întreb? Nimeni nu știe cu adevărat, Ganesha. Știe cineva?

— Pe mine mă întrebi, Doamne al meu? Pe umilul tău consilier politic?

— Nu mai văd pe nimeni altcineva aici, umil făcător-de-zei. Știi pe cineva care ar putea avea informații?

— Nu, Doamne, nu știu. Toți îl evită pe cel înșelător de parcă ar fi adevărata moarte. Și, în general, chiar este. După cum știi, cei trei semizeii pe care i-am trimis în sud nu s-au mai întors.

— Erau și ei puternici, oricum i-o fi chemând, nu-i așa? Când a fost asta?

— Ultima dată — anul trecut, când l-am trimis pe noul Agni.

— Da, nu era prea grozav, totuși... Folosea tot grenade incendiare... Dar era puternic.

— Ca moral, poate. Când sunt mai puțini zei, trebuie să ne mulțumim și cu semizeii.

— Pe vremuri, aș fi luat carul tunetului...

— Pe vremuri nu era nici un car al tunetului. Domnul Yama...

— Tăcere! Acum avem un car al tunetului. Mă gândesc ca înaltul om de fum, care poartă o pălărie largă, să se aplece asupra palatului lui Nirriti.

— Brahma, cred că Nirriti poate opri carul tunetului.

— De ce?

— După cum am auzit din surse de primă mână, cred că a folosit proiectile teleghidate împotriva vaselor de război trimise în urmărirea briganzilor lui.

— De ce nu mi-ai spus despre asta mai demult?

— Sunt rapoarte foarte recente. Asta este prima ocazie pe care am avut-o pentru a aborda subiectul.

— Atunci, nu crezi că trebuie să atacăm?

— Nu. Așteptăm. Îl lăsăm pe el să facă prima mișcare, ca să-i evaluăm puterea.

— Asta ar însemna să sacrificăm Mahārtha, nu-i așa?

— Ei și? N-ai mai văzut un oraș căzând?... Ce folos i-ar aduce Mahārtha, în timp? Dacă nu-l putem recuceri, *atunci* lasă-l pe omul de fum să-și plece pălăria lui largă și albă peste oraș.

— Ai dreptate. Merită, pentru a-i evalua corect puterile și pentru a-i seca o parte din ele. Între timp, trebuie să ne pregătim.

— Da. Care-ți sunt ordinele?

— Alertează toate forțele din Oraș. Recheamă-l pe Domnul Indra din continentul răsăritean, pe dată!

— Se va face întocmai.

— Și alertează și celelalte cinci orașe de pe râu — Lananda, Khaipur, Kilbar...

— Îndată.

— Atunci, du-te!

— M-am dus.

Timpul precum un ocean, spațiul precum apa lui, Sam în mijloc, stând în picioare, hotărând.

— Domn al Morții, strigă el, enumeră puterile pe care le avem.

Yama se întinse și căscă, apoi se ridică de pe canapeaua stacojie pe care moțăise, aproape invizibil. Traversă încăperea și-l privi pe Sam în ochi.

— Fără să-mi asum Aspectul, iată-mi Atributul.

Sam îi întâlnește privirea și i-o suportă.

— Ți-a fost un răspuns la întrebarea mea?

— În parte, răspunde Yama. Dar a fost mai ales pentru a-ți testa propria-ți putere. Se pare că-ți revine. Îmi suportă privirea-de-moarte mai mult decât ar putea oricare muritor.

— Știi că îmi revine puterea. O simt. Multe lucruri îmi revin acum. În timpul săptămânilor în care am locuit aici, în palatul lui Ratri, am meditat asupra vieților mele trecute. Nu au fost toate ratate, zeu al morții. Am hotărât asta azi. Cu toate că Cerurile m-au înfrânt de fiecare dată, fiecare victorie i-a costat scump.

— Da, se pare că ești mai degrabă un om al destinului. Ei sunt, de fapt, mai slabi acum decât în ziua în care le-ai sfidat puterea la Mahārtha. Sunt mai slabi și față de alții. Pentru că oamenii sunt mai puternici. Au zdrobit zeii Keensetul, dar nu au zdrobit acceleraționismul. Apoi au încercat să îngroape budismul în propriile lor învățături, dar n-au reușit. Eu nu pot spune cu siguranță dacă religia ta s-a slujit de intriga poveștii ăsteia, pe care o scrii tu prin încurajarea accelerării pe orice cale, dar atunci nici vreun alt zeu n-ar putea-o spune. A slujit ca o bună ceață, totuși, le-a distras atenția de la ticăloșia pe care ar fi putut-o face și, de vreme ce chiar s-a întâmplat să fie "luată" drept învățătură, eforturile lor împotriva ei au folosit la stârnirea unui oarecare sentiment antiteocrat. Ai fi putut trece drept inspirat, dacă n-ai fi dat impresia că ești isteț.

— Mulțumesc. Vrei să-ți dau binecuvântarea mea?

— Nu, tu o vrei pe a mea?

— Poate mai târziu, Moarte. Dar nu vrei să-mi răspunzi la întrebare. Spune-mi, te rog, ce puteri sunt de partea noastră?

— Prea bine. Domnul Kubera va sosi în curând...

— Kubera? Unde se află?

— A stat ascuns, lăsând să se scurgă spre lume cunoașterea științifică.

— Vreme de *atâția* ani?! Trupul trebuie să-i fie străvechi! Cum a reușit să se descurce?

— L-ai uitat pe Narada?

— Bătrânul meu medic, din Kapila?

— În persoană. Când ți-ai împrăștiat lăncierii după bătălia pe care ai purtat-o în Mahārtha, el s-a retras în ținuturi ferite, cu câțiva slujitori. A împachetat și a luat cu sine tot echipamentul pe care-l luaseși tu de la Sala Karmei. Eu l-am localizat cu mulți ani în urmă. După Keenset, după evadarea mea din Ceruri cu ajutorul Roții Negre, l-am scos pe Kubera din beciul lui de sub orașul căzut. S-a aliat mai târziu cu Narada, care acum are un magazin de proteze în munți. Lucrează împreună. Am mai plasat încă alți câțiva în diverse locuri.

— Și vine Kubera? Bun!

— Iar Siddhartha este încă stăpân al Kapilei. O chemare la oaste în acel principat încă ar mai fi auzită. I-am înștiințat.

— O mână de oameni, probabil. Dar cu toate astea, e bine de știut... Da.

— Și Domnul Krishna.

— Krishna? Ce caută el de partea noastră? Unde se află?

— A fost aici. L-am găsit a doua zi după ce am sosit. Tocmai se mutase aici cu una dintre fete. Destul de patetic.

— Cum așa?

— Bătrân. Înduioșător de bătrân și de slab, dar tot un bețivan libidinos. Aspectul încă îl mai servește, oricum, aducându-i periodic ceva din vechea charismă și o frântură din colosala lui vitalitate. A fost expulzat din Ceruri după Keenset, doar pentru că nu luptase împotriva lui Kubera și a mea, precum Agni. Rătăcea prin lume de mai bine de o jumătate de secol, bând și iubind și cântând din flautul lui și îmbătrânind. Kubera și cu mine am încercat de mai multe ori să-l localizăm, dar călătoria extrem de mult. Asta este, în general, o nevoie pentru zeitățile renegate ale fertilității.

— De ce folos ne va fi?

— În ziua în care l-am găsit, l-am trimis la Narada pentru un nou trup. Va veni înapoi împreună cu Kubera. Și lui i se refac puterile întotdeauna rapid, după transfer.

— Dar de ce *folos* ne va fi?

— Nu uita că el a fost cel care l-a înfrânt pe demonul negru Bana, pe care până și Indra se temea să-l înfrunte. Când este treaz, e unul dintre cei mai

redutabili luptători care-au trăit vreodată. Yama, Kubera, Krishna și, dacă vrei... Kalkin! Noi vom fi noii lokapalas, și vom sta unul lângă altul.

— Vreau.

— Așa să fie, atunci. Să trimită ei o companie de zei de-ai lor, antrenați, împotriva noastră! Am proiectat arme noi. Este o rușine că trebuie să fie atâtea, fiecare altfel și cu totul neobișnuită. Este o irosire a geniului meu să fac din fiecare o operă de artă, în loc să produc un tip anume, în serie. Dar o impune pluralitatea expresiilor paranormalului. Fiecare are întotdeauna un Atribut care să se opună fiecărei arme în parte. Lasă-i, totuși, să dea piept cu Tunul Gehenna și să fie făcuți fâșii, sau să-și încrucișeze săbiile cu Electrospada, sau să stea înaintea Scutului-Fântână, dotat cu spray-ul cu dimetilsulfoxidcian, și au să afle că-i înfruntă pe lokapalas!

— Acum văd, Moarte, de ce toții zeii, până și Brahma, pot să moară și să fie succedați de alții — toți, în afară de tine.

— Mulțumesc. Ai vreun plan, de orice fel ar fi el?

— Încă nu. O să-mi trebuiască mai multe informații despre forțele aflate în Oraș. Și-au demonstrat Cerurile puterea în ultimii ani?

— Nu.

— Dacă ar fi fost vreun mijloc de a le pune puterea la încercare fără să ne-o arătăm pe a noastră... Poate rakasha...

— Nu, Sam. Nu am încredere în ei.

— Nici eu. Dar uneori te poți înțelege cu ei.

— Cum te-ai înțelege la Puțul Iadului sau la Palamaidsu?

— Bun răspuns. Poate că ai dreptate. Am să mai reflectez. Mă gândesc la Nirriti, totuși. Ce se mai aude cu Cel Negru?

— În ultimii ani, a ajuns să pună stăpânire pe mări. Se zvonește că i-au crescut legiunile și că s-a apucat de construit mașini de război. Ți-am spus cândva, totuși, despre temerile mele în legătură cu asta. Să ne ținem cât mai departe posibil de Nirriti. Nu are decât un singur lucru în comun cu noi — dorința de a răsturna Cerurile. Dar nefiind nici acceleraționist, nici teocrat, dacă reușește, instaurează un Ev de întuneric mai rău decât cel din care ești pe cale de a ieși. Poate că cel mai bine pentru noi ar fi să provocăm o bătălie

între Nirriti și zeii din Oraș, să ne ținem deoparte, iar după aia, să-i dăm la cap învingătorului.

— S-ar putea să ai dreptate, Yama. Dar cum să facem?

— S-ar putea să nici nu trebuiască să facem ceva. E posibil să se întâmple de la sine... Curând. Mahartha e copleșită, retrăgându-se dinaintea mării. Tu ești strategul, Sam. Eu nu sunt decât tacticianul. Te-am adus înapoi să ne spui tu ce să facem. Rogu-te, gândește-te cu atenție la asta acum, când ești iarăși tu însuși.

— Întotdeauna pui accentul pe aceste din urmă cuvinte.

— Da, Predicatorule. Pentru că nu ai mai fost încercat în bătălie de când te-ai întors din starea de fericire... Spune-mi, îi poți, face pe budiști să lupte?

— Poate, dar ar trebui să-mi asum o identitate de care acum sunt scârbit.

— Păi... Poate că nu. Să nu uiți, în caz că suntem la înghesuială. Pentru a ne asigura, exersează și tu în fiecare seară înaintea unei oglinzi lecția aia estetică pe care ai oferit-o la mănăstirea lui Ratri.

— Mai bine nu.

— Știu, dar fă-o, totuși.

— Mai bine aș exersa cu o sabie. Dă-mi așa ceva și-am să-ți dau o lecție.

— Aha! Destul de corect. Dă-mi o lecție și te-ai făcut cu un adept.

— Stai să ajungem în curte și mă ocup eu de iluminarea ta.

Când, în palatul cel albastru, Nirriti cel Negru își ridică mâinile, rachetele schelălăiră înălțându-se spre cer, slobozite de pe punțile vaselor lui lansatoare, pentru a coborî în arc deasupra orașului Mahartha.

Când platoșa sa neagră îi fu prinsă în catarama în jurul pieptului, rachetele căzură deasupra orașului și izbucniră incendiile.

Când își trase cizmele, flota îi pătrunse în golf.

Când mantia-i neagră îi fu prinsă în jurul gâtului și coiful negru din oțel îi fu așezat pe cap, sergenții lui începură să bată ușor tobele sub punțile vaselor.

Când cureaua sabiei îi fu atârnată la mijloc, cei-fără-suflet începură să se agite în burțile corăbiilor.

Când își puse mânușile din piele și oțel, flota lui, împinsă de vântul stârnit de rakasha, se apropie de port.

Când îi făcu semn tânărului său slujitor, Olvaggă, să-l urmeze în curtea palatului, războinicii-care-nu-vorbeau-niciodată urcară pe punțile corăbiilor și priviră la portul cuprins de flăcări.

Când motoarele negrei gondole celeste începură să uruie și ușa se deschise înaintea lor, primul dintre vasele lui aruncă ancora.

Când intrară în gondolă, prima formațiune a trupelor sale pătrunse în Mahārtha.

Când ajunseră la Mahārtha, orașul căzuse.

Păsărelele cântau în înaltele, înverzite locuri din grădină. Pești, precum monedele vechi, stăteau pe fundul bazinului albastru. Florile abia deschise erau mai ales roșii, cu petale mari; dar mai era și câte una galbenă pe lângă banca ei din jad. Banca avea un spătar alb, din fier forjat, de care ea își sprijinea mâna stângă în vreme ce privea dalele de piatră peste care se târșâiau cizmele lui, îndreptându-se spre ea.

— Domnule, asta este o grădină particulară.

El se opri înaintea băncii și privi în jos spre ea. Era musculos, ars de soare, cu ochii și barba întunecate, inexpresiv până în momentul în care zâmbi. Purta haine albastre, din piele.

— Oaspeții nu vin aici, adăugă ea, ci folosesc grădinile celorlalte aripi ale clădirii. Treci pe sub bolta...

— Întotdeauna ai fost binevenită în grădina *mea*, Ratri, zise el.

— A ta?...

— Kubera.

— Doamne Kubera! Nu ești...

— Gras. Știu. Corp nou. Și am muncit din greu: i-am construit armele lui Yama, le-am transportat...

— Când ai sosit?

— În clipa asta. L-am adus înapoi pe Krishna, împreună cu un transport de focoașe, grenade și mine antipersonal...

— Oh, zei! Cât de mult a trecut...

— Da. Foarte. Dar scuze tot ți se cuvin, așa că am venit să ți le prezint. M-am frământat în toți acești ani. Îmi pare rău, Ratri, pentru noaptea aia, de

demult, când te-am târât în povestea asta. Aveam nevoie de Atributul tău, așa că te-am luat cam cu arcanul. Nu-mi place să folosesc așa oamenii.

— Oricum aș fi părăsit Orașul cât de curând, Kubera. Așa că nu te simți mai vinovat decât ești. Aș prefera, e drept, o formă mai atrăgătoare decât cea pe care o port. Dar nu este ceva esențial, totuși.

— Am să-ți fac rost de un alt trup, Doamnă.

— Altă dată, Kubera. Rogu-te, stai jos. Ți-e foame? Ti-e sete?

— Da și da.

— Uite niște fructe și soma. Sau ai prefera ceai?

— Soma, mulțumesc.

— Yama zice că Sam și-a revenit din sfințenie.

— Perfect. Nevoia de el este tot mai mare. Dar probabil că Sam nu i-a spus lui Yama.

Ramurile se agitară violent într-un copac din preajmă și Tak își dădu drumul la pământ, aterizând în patru labe. Pășii peste dalele din piatră și se opri lângă bancă.

— M-a trezit toată vorbăria asta, mârâi el. Cine-i tipul, Ratri?

— Domnul Kubera, Tak.

— Dacă mata ești el... atunci, oh, cât te-ai schimbat! zise Tak.

— Același lucru se poate spune și despre tine, Tak al Arhivelor. De ce ești tot maimuță? Yama te-ar putea transmigra.

— Sunt mai folositor ca maimuță, spuse Tak. Sunt un spion excelent, mult mai bun decât un câine. Sunt mai puternic decât un om. Și cine poate deosebi o maimuță de alta? Am să rămân în forma asta până când n-o să mai fie nici o nevoie de serviciile mele speciale.

— Lăudabil. Au mai sosit vești în legătură cu mișcările lui Nirriti?

— Vasele lui se apropie de marile porturi mai mult decât aveau obiceiul în trecut, spuse Tak. Și par a fi și mai multe. În afară de asta, nimic. Se pare că zeii se tem de el, de vreme ce nu-l distrug.

— Da, zise Kubera, pentru că acum este un necunoscut. Înclin să cred că toată povestea asta este rezultatul greșelii lui Ganesha. El i-a permis să părăsească nevătămat Cerurile și să ia cu sine echipamentul pe care l-a luat. Cred că Ganesha avea nevoie de cineva ca dușman al Cerurilor, la rezeală.

Nu cred să fi visat el niciodată ca un atehnic să poată folosi echipamentul așa cum l-a folosit acesta și să construiască forțele pe care le comandă acum.

— Este o logică în ceea ce spui, zise Ratri. Și eu am auzit că Ganesha procedează uneori astfel. Acum ce va face?

— O să-i cedeze lui Nirriti primul oraș pe care-l atacă, o să-i observe mijloacele ofensive și-o să-i cântărească puterea — dacă îl poate convinge pe Brahma să stea pe loc. *Apoi* o să-l lovească pe Nirriti. Mahārtha trebuie să cadă, iar *noi* trebuie să stăm pe aproape. Ar putea fi interesant de urmărit.

— Dar crezi că vom face mai mult decât să privim? Întrebă Tak.

— Desigur. Sam știe că va trebui să fim gata să-i facem mai mult decât fărâme, după care să încercăm să culegem câte ceva. Va trebui să ne mișcăm tot atât de repede ca și ceilalți, și s-ar putea ca asta să se întâmple cât de curând.

— În sfârșit, zise Tak. Mi-am dorit întotdeauna să merg la bătălie alături de Legător.

— În săptămânile următoare, sunt sigur că aproape tot atâtea dorințe se vor împlini câte vor rămâne neîmplinite.

— Încă niște soma? Fructe?

— Mulțumesc, Ratri.

— Și tu, Tak?

— Poate o banană.

În umbra pădurii, pe culmea unui deal înalt, Brahma stătea, ca statuia unui zeu călare pe un grifon, privind în jos spre Mahārtha.

— Pângăresc templul.

— Da, răspunse Ganesha. Sentimentele Celui Negru nu s-au schimbat cu trecerea timpului.

— Într-un fel, este păcat. În alt fel, este înspăimântător. Trupele lui aveau puști automate și pistoale.

— Da. Sunt foarte puternici. Să ne întoarcem la gondolă.

— O clipă.

— Mă tem, Doamne... că sunt prea puternici, în acest moment.

— Ce propui?

— Nu pot trece râul înot. Dacă vor să atace Lananda, trebuie să o ia pe uscat.

— Adevărat. Numai dacă nu au destule nave cerești.

— Iar dacă vor să atace Khaipurul, trebuie să meargă și mai departe.

— Oho! Iar dacă e să atace Kilbarul, trebuie să meargă încă și mai departe! Ia zi! Ce vrei să spui?

— Cu cât merg mai departe, cu atât problemele logistice le cresc și cu atât mai vulnerabili devin la tacticile de gherilă de-a lungul drumului...

— Propui să nu fac altceva decât să-i hărțuiesc? Să-i las să străbată ținutul luând oraș după oraș? Au să prăduiască până când le vin întăriri, să-și întărească pozițiile pe care le-au câștigat, apoi au să pornească mai departe. Numai un nebun ar face altfel. Dacă așteptăm...

— Ia uită-te jos.

— Ce? Ce se întâmplă?

— Se pregătesc să pornească mai departe.

— Imposibil!

— Brahma, uiți că Nirriti este un fanatic, un nebun. Nu vrea Mahārtha sau Lananda sau Khaipur. Vrea să ne distrugă templele și pe noi înșine. Singurele lucruri de care mai este interesat în orașe sunt sufletele, nu trupurile. Se va deplasa pretutindeni, distrugând orice simbol al religiei noastre pe care-l va întâlni, până când ne vom hotărî noi să purtăm lupta cu el. Dacă nu facem nimic, atunci probabil că va trimite misionari.

— Ei bine, trebuie să facem ceva!

— Atunci, să-l obosim în vreme ce se mișcă. Iar când va fi destul de slab, lovim! Să-i dăm Lananda. Și Khaipurul, dacă este necesar. Chiar și Kilbarul și Hamsa. Când va fi destul de istovit, îl zdrobim. Ne putem lipsi de orașe. Câte nu am distrus noi înșine? Nici nu ne mai aducem aminte!

— Treizeci și șase, zise Brahma. Hai să ne întoarcem în Ceruri, să mă gândesc la asta. Dacă îți urmez sfatul, iar el se retrage înainte de a fi prea slab, atunci înseamnă să pierdem enorm.

— Sunt dispus să pun pariu că nu va face așa ceva.

— Nu tu ești cel care azvârle zarurile, Ganesha, ci eu. Și, vezi tu, îi are cu el pe blestemații ăia de rakasha! Să plecăm repede, înainte să ne detecteze.

— Da, repede!

Întoarseră spre pădure slizzarzii pe care-i călăreau.

Krishna își puse flautul alături când mesagerul fu adus înaintea lui.

— Da? întrebă el.

— Mahārtha a căzut...

Krishna se ridică în picioare.

— Iar Nirriti se pregătește de marș asupra Lanandei.

— Ce au făcut zeii pentru a se apăra?

— Nimic. Absolut nimic.

— Vino cu mine. Lokapalas trebuie să se strângă la sfat.

Krishna își lăsă flautul pe masă.

În noaptea aceea, Sam stătu în cel mai înalt balcon al palatului lui Ratri. Ploaia cădea în jurul său, venind ca niște unghii reci prin rafalele de vânt. La mâna stângă, îi lucea un inel din fier, cu o licărire de smarald.

Fulgere cădeau și cădeau și cădeau, și rămâneau.

Ridică mâna și tunetele mugiră și mugiră, ca strigătele de moarte ale tuturor dragonilor care vor fi trăit cândva, undeva...

Noaptea se retrăgea pe măsură ce tot mai multe dintre elementaliile focului se strângeau în fața Palatului Karmei.

Sam ridică amândouă mâinile împreunate și elementaliile urcară în văzduh ca una și rămaseră plutind în noapte.

Făcu un semn și se deplasară deasupra Khaipurului, trecând de la un capăt al orașului la celălalt.

Apoi dădură roată.

Apoi se despărțiră și începură să danseze în furtună.

Sam coborî mâinile.

Elementaliile coborâră și rămaseră înaintea lui.

Sam nu se clinti. Așteptă.

După o sută de bătăi de inimă, veni și-i vorbi din întunericul nopții:

— Cine ești tu, să comanzi sclavii demonilor rakasha?

— Adu-mi-l pe Taraka, zise Sam.

— Nu primesc ordine de la nici un muritor.

— Atunci uită-te la flăcările adevăratei mele ființe, că de nu, te leg de catargul ăla metalic pentru drapele și rămâi acolo cât o să te țină el.

— Legătorule! Trăiești!

— Adu-mi-l pe Taraka, repetă el.

— Da, Siddhartha. Numaidecât.

Sam plesni din palme și elementalii săltară spre cerul negru, iar noaptea fu iarăși întunecată în jurul lui.

Domnul Iadului luă o formă umană și intră în camera în care se afla Sam, singur.

— Ultima oară când te-am văzut a fost în ziua Marii Bătălii, zise el. Mai târziu, am auzit că au găsit o cale de a te distruge.

— După cum vezi, n-au reușit.

— Cum de ai pătruns iar în lume?

— Domnul Yama, Cel în Roșu, m-a făcut să apar.

— Într-adevăr, mare este puterea lui.

— S-a vădit a fi suficientă. Cum o mai duc rakasha la ora actuală?

— Bine. Continuăm lupta.

— Într-adevăr? În ce fel?

— Îl ajutăm pe vechiul nostru aliat — Cel Negru, Domnul Nirriti — în campania împotriva zeilor.

— Bănuiam eu. Țasta-i motivul pentru care te-am contactat.

— Vrei să vii de partea lui?

— M-am gândit cu grijă și, împotriva obiecțiilor camarazilor mei, vreau să vin de partea lui — cu condiția să facă o înțelegere cu noi. Vreau să-i transmiți mesajul meu.

— Care-i mesajul, Siddhartha?

— Mesajul e că lokapalas — aceștia fiind Yama, Krishna, Ku-bera și eu însumi — vom lupta de partea lui împotriva zeilor, aducându-ne toți susținătorii, puterile și mașinăriile, pe care să le folosim contra lor, dacă este de acord să nu pornească război împotriva adepților budismului sau hinduismului care există în lume, pentru a-i converti la convingerile lui... Și,

de asemenea, să nu caute să suprimă acceleraționismul, cum au făcut zeii, dacă ieșim victorioși. Uită-te la flăcările lui când rostește răspunsul și spune-mi dacă grăiește adevărul.

— Crezi că va fi de acord cu asta, Sam?

— Cred. Știe că va câștiga adepți, o dată ce zeii nu vor mai fi pentru a impune hinduismul ca acum. Poate vedea asta din ceea ce am reușit eu cu budismul, în ciuda opoziției lor. Simte el că asta este singura cale corectă și că e menită să câștige în competiție. Cred că, pe motivul ăsta, va fi de acord cu competiția *corectă*. Du-i mesajul și adu-mi răspunsul lui. E-n regulă?

Taraka șovăi. Fața și mâna stângă i se transformară în fum.

— Sam...

— Ce-i?

— Care este calea cea dreaptă?

— Ăăă... Pe mine mă întrebi *asta*? De unde să știu eu?

— Muritorii te numesc Buddha.

— Asta-i numai din cauză că sunt chinuți de limbaj și de ignoranță.

— Nu. Am privit la flăcările tale și te-am numit Domnul Luminii. I-ai legat după cum ne-ai legat și pe noi, i-ai eliberat după cum ne-ai eliberat și pe noi. A ta a fost puterea de a le da o credință. Ești ceea ce pretinzi a fi.

— Am mințit. Eu însumi nu am crezut niciodată în asta și nici acum nu cred. Aș fi putut alege pur și simplu o altă cale — religia lui Nirriti, să zicem — numai că o crucificare doare. Aș fi putut-o alege pe cea numită islam, numai că știu prea bine cum se amestecă el cu hinduismul. Alegerea mea s-a bazat pe calcul, nu pe inspirație, și sunt un nimic.

— Ești Domnul Luminii.

— Du-te acum și transmite-mi mesajul. Putem discuta religie în altă zi.

— Lokapalas, zici, sunt Yama, Krishna, Kubera și tu însuți?

— Da.

— Atunci, *trăiește*. Spune-mi, Sam, înainte să plec... L-ai putea înfrânge pe Yama în luptă?

— Nu știu. Totuși, nu cred. Nu cred că poate cineva.

— Dar el te-ar putea înfrânge pe tine?

— Probabil, într-o luptă dreaptă. De câte ori ne-am întâlnit ca dușmani, în trecut, am fost uneori norocos, iar alteori am reușit să-l păcălesc. M-am duelat cu el recent și e fără pereche. Este prea priceput în ale distrugerii.

— Înțeleg, zise Taraka, iar mâna dreaptă și jumătate din piept îi dispărură. Atunci, noapte bună ție, Siddhartha! Îți iau mesajul cu mine.

— Mulțumesc, noapte bună și ție!

Taraka se făcu tot un fum și se destrămă în furtună.

Mult deasupra lumii, răsucindu-se: Taraka.

Furtuna urla în jurul lui, dar el abia dacă îi lua în seamă furia.

Trăsnetele cădeau și ploaia curgea și Podul Zeilor nu se mai vedea.

Dar nici unul dintre aceste lucruri nu-l preocupa.

Fiindcă el era Taraka, cea mai mare căpetenie a demonilor rakasha, Domnul Iadului...

Și fusese creatura cea mai puternică din lume, în afara Legătorului.

Acum Legătorul îi spusese că era Unul-și-Mai-Mare... Și că aveau să lupte împreună, ca înainte.

Cât de insolent stătuse el în roșul lui și în puterea lui! În ziua aceea. Cu mai bine de o jumătate de veac în urmă. În apropiere de Vedra.

A-l distruge pe Yama-Dharma, a înfrânge Moartea — asta ar dovedi supremația lui Taraka...

A dovedi supremația lui Taraka era mai important decât a-i înfrânge pe zei, care aveau să moară într-o bună zi, oricum, pentru că ei nu erau rakasha.

Așadar, mesajul către Nirriti, mesajul Legătorului — căruia îi spusese că Nirriti avea să fie de acord — urma să fie rostit numai furtunii, iar Taraka se va uita la flăcările ei și va ști că adevăr a grăit.

Pentru că furtuna nu minte niciodată... Și întotdeauna spune: *Nu!*

Sergentul negru îl aduse în tabără. Fusese plin de strălucire, în armura lui cu ornamentații lucitoare și nu fusese capturat; venise drept la el și-i spusese că are un mesaj pentru Nirriti. Din acest motiv, sergentul se hotărâse să nu-l ucidă pe dată. Îi luă armele, îl conduse în tabără — acolo, în pădurea de lângă Lananda — și-l lăsă sub pază în timp ce-și consultă conducătorul.

Nirriti și Olvegg stăteau în cortul cel negru. Înaintea lor era desfășurată o hartă a Lanandei.

Când îi îngăduiră să aducă prizonierul în cort, Nirriti îl privi și-i făcu semn sergentului să iasă.

— Cine ești? întrebă el.

— Ganesha, din Oraș. Cel care te-a ajutat să fugi din Ceruri. Nirriti păru să se gândească la asta.

— Ei bine, îmi amintesc de prietenul din zilele de demult, zise el. De ce ai venit la mine?

— Pentru că timpul este prielnic. Ai întreprins, în fine, marea cruciadă.

— Da.

— Aș ține sfat numai cu tine, în legătură cu asta.

— Vorbește, așadar.

— Dar el?

— A vorbi înaintea lui Jan Olvegg este tot una cu a vorbi înaintea mea. Spune ce ai în minte.

— Olvegg?

— Da.!

— Așa, care va să zică. Am venit să-ți spun că zeii din Oraș sunt slabi. Prea slabi, simt eu, pentru a te înfrânge.

— Simțisem și eu asta.

— Dar nu sunt atât de slabi pentru a nu fi în stare să-ți pricinuiască pierderi imense, când se vor pune în mișcare. Asta ar putea atârna în balanță, dacă-și adună toate forțele la momentul potrivit.

— Am venit la luptă știind și eu așa ceva.

— Preferabil ar fi ca victoria să te coste mai puțin. Știi că sunt un simpatizant al creștinilor.

— La ce te gândești?

— M-aș oferi să conduc niște lupte de gherilă numai pentru a-ți spune că Lananda este a ta. Nu o vor apăra. Dacă ai să continui să înaintezi cum ai făcut până acum — fără să-ți consolidezi cuceririle — și dacă te duci asupra Khaipurului, Brahma nu-l va apăra nici pe el. Dar când ai să ajungi la Kilbar, cu forțele slăbite în urma bătăliilor pentru primele trei orașe și de pe urma

acestor hărțuieli ale noastre pe parcursul drumului, Brahma va lovi cu întreaga putere a Cerurilor, astfel că s-ar putea să cobori pentru a te apăra sub zidurile Kilbarului. Toate puterile Orașului Celest sunt pregătite. Te așteaptă să încerci porțile celui de-al patrulea oraș de pe râu.

— Înțeleg. Asta-i bine de știut. Înseamnă că se tem de ce sunt în stare.

— Desigur. Ai să înaintezi tocmai până la Kilbar?

— Da. Și am să înving și la Kilbar. Am să trimit după cea mai puternică armă a mea, înainte să atacăm orașul. Puterile pe care le-am păstrat pentru a le folosi împotriva Orașului Celest însuși vor fi dezlănțuite asupra dușmanilor mei când au să vină în apărarea osânditului Kilbar.

— Și ei vor aduce arme puternice.

— Atunci, când ne vom întâlni, rezultatul nu va sta, cu adevărat, nici în mâinile lor, nici într-ale mele.

— Există o cale pentru a înclina balanța și mai mult, Renfrew.

— Oh? Ce mai ai în minte?

— Mulți semizeii sunt nemulțumiți de situația care domnește în Oraș. Voiseră o campanie prelungită împotriva acceleraționismului și împotriva adepților lui Tathagatha. Au fost dezamăgiți când, după Keenset, nu a urmat așa ceva. De asemenea, Domnul Indra a fost chemat din continentul estic, unde purta războiul împotriva vrăjitoarelor. Indra ar putea fi făcut să aprecieze sentimentele semizeilor — iar adepții lui vor veni încinși de pe un alt câmp de bătălie.

Ganesha își aranjă mantaua.

— Continuă, zise Nirriti.

— Când ajung la Kilbar, spuse Ganesha, s-ar putea să nu lupte pentru apărarea lui.

— Înțeleg. Cu ce te vei alege tu din toate astea, Ganesha?

— Cu satisfacția.

— Nimic altceva?

— Aș vrea să-ți amintești ziua în care am făcut această vizită.

— Așa să fie! Nu am să uit și te voi răsplăti după aceea... Gardă!

Pânza de la intrarea cortului se dădu la o parte și cel care-l adusesese pe Ganesha păși înăuntru.

— Escortează-l pe omul acesta oriunde mai vrea să ajungă și dă-i drumul să plece nevătămat, ordonă Nirriti.

— Ai să te încrezi în el? Întrebă Olvegg după plecarea lui Ganesha.

— Da, spuse Nirriti, dar am să-i dau argintii după aceea.

Cei patru lokapalas țineau sfat în camera lui Sam din Palatul Karmei, din Khaipur. Mai erau de față și Ratri împreună cu Tak.

— Taraka spune că Nirriti nu este de acord cu condițiile noastre, zise Sam.

— Bun, spuse Yama. Mă temeam că o să accepte.

— Iar dimineață atacă Lananda. Taraka crede că vor lua orașul. Va fi ceva mai dificil decât a fost cu Mahārtha, dar el este sigur că vor ieși învingători. Și eu la fel.

— Și eu.

— Și eu.

— După care va veni spre acest oraș, Khaipur. Apoi Kilbar, apoi Hamsa, apoi Gayatri. Undeva în lungul acestui traseu, el știe că zeii au să pornească împotriva-i.

— Desigur.

— Deci noi suntem la mijloc și nu avem prea multe variante de ales. Nici măcar nu putem face o înțelegere cu Nirriti. Credeți că putem face una cu Cerurile?

— Nu! spuse Yama izbind cu pumnul în masă. Tu de care parte ești, Sam?

— A accelerației, răspunse el. Dacă se poate asigura prin negocieri și nu prin vărsare inutilă de sânge, atunci cu atât mai bine.

— Eu mai degrabă aș face un târg cu Nirriti, decât cu Cerurile!

— Hai să votăm, la fel cum am procedat și înainte de a lua contact cu Nirriti.

— Și nu ai nevoie decât de un vot pentru a câștiga.

— Astea mi-au fost condițiile când am intrat în rândul lokapalasilor. Mi-ați cerut să vă conduc, așa că și eu cer puterea de a decide în caz de balotaj. Dați-mi voie să vă explic raționamentul meu înainte de a vorbi despre vot.

— Prea bine... Spune!

— Cerurile, în ultima vreme, au adoptat o atitudine mai liberală în privința acceleraționismului, după câte înțeleg eu. Nu a fost nici o schimbare oficială de poziție, dar nici nu s-a mai făcut nimic împotriva acceleraționismului — probabil din cauza bătăii pe care au luat-o la Keenset. Nu am dreptate?

— Perfectă dreptate, zise Kubera.

— Este posibil să se fi dumirit că a porni asemenea acțiuni de fiecare dată când Știința își ițește capul hidos este prea costisitor. Erau oameni care luptau împotriva lor în bătălii. Împotriva Cerurilor. Iar oamenii, ca și noi înșine, au familii, au legături care-i fac să fie slabi — și sunt obligați să păstreze un dosar karmic fără pată, dacă vor renaștere. Și cu toate astea, luptau. Așadar, Cerurile au trecut la o mai mare îngăduință în ultimii ani. De vreme ce aceasta este situația de fapt, nu au nimic de pierdut încuviințând acceleraționismul. În fond, l-ar putea întoarce în favoarea lor, ca pe un blând gest de îndurare divină. Cred că ei ar fi înclinați să facă și concesiile pe care nu le-a făcut Nirriti...

— Eu vreau să văd Cerurile căzând, zise Yama.

— Desigur. Și eu. Dar gândește-te bine. Numai cu ceea ce

le-ai dat oamenilor în ultima jumătate de veac, pot Cerurile să mai țină multă vreme lumea în mână? Cerurile au căzut în ziua aia, la Keenset. Încă o generație, poate două, și puterea lor asupra muritorilor s-a dus. În bătălia asta cu Nirriti au să fie iarăși afectați, chiar dacă victorioși. Mai dă-le câțiva ani de glorie decadentă. Devin tot mai neputincioși, cu fiecare anotimp. Și-au atins culmea. Declinul le-a început.

Yama își aprinse o țigară.

— Nu-i așa că vrei să-l omoare cineva pe Brahma în locul tău? Întrebă Sam.

Yama rămase tăcut, trase din țigară, suflă fumul. Apoi:

— Poate. Poate că asta vreau. Nu știu. Nu-mi place să mă gândesc la asta. Probabil că este adevărat, totuși.

— Vrei să te asigur că Brahma va muri?

— Nu! Dacă încerci asta, teucid!

— Simți că nu știi cu adevărat dacă vrei ca Brahma să moară sau nu. Poate pentru că urăști și iubești în același timp. Ai fost bătrân înainte de a fi

fost tânăr, Yama, iar ea a fost singurul lucru la care ai ținut vreodată. Am dreptate?

— Da.

— Atunci, nu am nici un răspuns pentru tine, pentru problema ta, dar trebuie să privești ceva mai detașat chestiunea noastră.

— Foarte bine, Siddhartha. Votiez să-l oprim pe Nirriti aici, la Khaipur, dacă Cerurile ne vor sprijini.

— Are cineva vreo obiecție? Nimeni nu spuse nimic.

— Atunci, haideți până la templu, să facem o comandă la compartimentul de comunicații.

Yama își stinse țigara.

— Dar nu am să vorbesc eu cu Brahma, zise el.

— Am să port eu discuția.

Ili, cea de-a cincea notă a harpei, sună în Grădina Lotusului Purpuriu. Când Brahma activă ecranul din pavilionul lui, văzu un bărbat care purta turbanul albastru-verzui al celor din Urath.

— Unde este preotul? Întrebă Brahma.

— E prins pe-afară cu treburi. Îl pot târî încoace, dacă ai chef să auzi niscaiva rugăciuni...

— Cine ești tu, care porți turbanul Celor Dintâi și intri înarmat în templu?

— Am sentimentul straniu că am mai trecut o dată prin asta, zise omul.

— Răspunde-mi la întrebare!

— Vrei ca Nirriti să fie oprit, Doamnă? Sau vrei să-i dai toate orașele din lungul acestui râu?

— Pui la încercare răbdarea Cerurilor, muritorule! N-ai să părăsești viu templul.

— Amenințările tale nu înseamnă nimic pentru cel care este mai mare peste lokapalas, Kali.

— Lokapalas nu mai există și nu aveau nici un șef.

— Îl ai în fața ochilor, Durga.

— *Yama*? Tu ești?

— Nu, dar este aici, cu mine, ca și Krishna și Kubera.

— Agni este mort. Fiecare nou Agni a murit de-atunci...

— Keenset. Știu, dulceața mea. Eu nu am fost membru al echipei inițiale. Rild nu m-a ucis. Tigru-fantomă, care va rămâne anonim, a făcut treabă bună, dar nu destul de bună. Iar acum am trecut iarăși Podul Zeilor, înapoi. Lokapalas m-au ales drept șeful lor. Vom apăra Khaipurul și-l vom înfrânge pe Nirriti, dacă Cerurile ne ajută.

— Sam... Nu se poate să fii tu!

— Atunci spune-mi Kalkin, sau Siddhartha, sau Tathagatha, sau Mahasamatman, sau Legătorul, sau Buddha, sau Maitreya. Sam sunt, totuși. Am venit să mă închin ție și să facem un târg.

— Anume?

— Oamenii au putut trăi cu Cerurile, dar Nirriti este altceva. Yama și Kubera au adus arme în oraș. Îl putem fortifica și pune la punct o bună apărare. Dacă Cerurile își alătură puterile, Nirriti își va afla înfrângerea la Khaipur. Vom face asta dacă Cerurile acceptă acceleraționismul și libertatea religioasă, și pun capăt domniei Maeștrilor Karmei.

— Asta nu-i mare lucru, Sam...

— Primele două nu trebuie decât să fie acceptate ca existând și ca având dreptul să meargă mai departe. Cea de-a treia se va petrece și dacă vrei voi, și dacă nu — prin urmare, îți dau ocazia de a fi mărinimoasă în privința asta.

— Va trebui să mă gândesc...

— Ai un minut. Te aștept. Dacă răspunsul este totuși *nu*, noi ne retragem și-l lăsăm pe Renfrew să ia orașul, să pângărească templul. După ce va mai lua încă și altele, va trebui să-l înfrunți. Noi nu vom mai fi atunci prin preajmă. Vom aștepta până ce se sfârșește totul. Dacă vei mai fi în scenă, nici măcar n-ai să mai poți negocia termeni așa de buni ca ăștia pe care ți i-am propus acum. Dacă nu, cred că noi vom reuși să-l înfrângem cumva pe Cel Negru și ce-o mai rămâne din zombii lui. În orice caz, noi obținem ce vrem. Pentru tine, însă, e mai simplu să accepți propunerea mea.

— E-n regulă! Am să mobilizez imediat toate forțele. Vom lupta cot la cot în această ultimă bătălie, Kalkin. Nirriti va pieri la Khaipur! Ține pe careva acolo, în sala de comunicații, să rămânem în legătură.

— Am să-mi fixez aici statul major.

— Acum, dezleagă preotul și adu-mi-l aici. Are de primit niște ordine divine și, în scurt timp, o vizită divină.

— Bine, Brahma.

— Sam, așteaptă! După bătălie, dacă ne vom mai afla în viață, aș vrea să discut cu tine... Cu privire la închinăciunea reciprocă.

— Vrei să te faci budistă?

— Nu. Iarăși femeie...

— Există un loc și un timp pentru toate lucrurile, deci și pentru ăsta.

— Când și unde va sosi ceasul, am să fiu acolo.

— Ti-l aduc pe preot, acum. Rămâi pe fir.

După căderea Lanandei, Nirriti făcu o slujbă printre ruinele aceluia oraș, rugându-se pentru victoria asupra celorlalte. Sergenții lui întunecați bătură ușor în tobe, iar zombii căzură în genunchi. Nirriti se rugă până când transpirația îi acoperi fața ca o mască de sticlă și lumină și începu să i se prelingă înăuntrul platoșei-prote-ză, care-i dădea tăria mai multora la un loc. Atunci își ridică fața către ceruri, se uită la Podul Zeilor și spuse "Amin".

Apoi se întoarse și se îndreptă spre Khaipur. În spatele lui, oștirea se ridică în picioare.

Când Nirriti sosi la Khaipur, zeii îl așteptau.

Așteptau și trupele din Kilbar, alături de cele din Khaipur.

Și semizeii și eroii și nobilii așteptau.

Și înalții brahmani și mulți dintre adepții lui Mahasamatman așteptau.

Aceștia din urmă, veniți în numele Esteticii Divine.

Nirriti se uită la câmpul minat ce conducea la zidurile cetății și-i văzu pe cei patru călăreți, care erau lokapalas, așteptând lângă porți, cu flamurile Cerurilor fluturând în vânt, alături.

Își coborî viziera și se întoarse spre Olvegg.

— Ai avut dreptate. Mă întreb dacă Ganesha așteaptă înăuntru.

— Vom afla destul de curând.

Nirriti continuă să înainteze.

Fu ziua în care Domnul Luminii stăpâni câmpul. Zombii lui Nirriti nu intrară nicicând în Khaipur. Ganesha se prăbuși sub sabia lui Olvegg, pe când încerca să-l înjunghie pe la spate pe Brahma, care se apropiase de Nirriti pe o înălțime de pământ. Atunci căzu Olvegg, ținându-se de burtă, și începu să se târască spre o stâncă.

Brahma și Cel Negru rămaseră atunci față în față, pedestri, iar capul lui Ganesha se rostogoli într-un șanț.

— Acela mi-a spus Kilbar, zise Nirriti.

— Acela îl vroia pe Kilbar, interveni Brahma, și a încercat să-l *facă* pe Kilbar. Acum știu de ce.

Se repezică unul asupra altuia și platoșa lui Nirriti îl apără cu tăria mai multora la un loc.

Yama dădu pinteni calului spre înălțimi și fu învăluit într-un vârtej de praf și nisip. Își ridică mantia în fața ochilor și în jurul lui izbucni un râs.

— *Unde ți-e acum privirea-de-moarte, Yama-Dharma?*

— Rakasha! mârâi el.

— Da, eu sunt, Taraka.

Și Yama fu imediat udat learcă de apă multă; iar calul se cabra și căzu pe spate.

Era în picioare, cu sabia în mână, când vârtejul de văpaie se întrupa sub formă de om.

— Te-am spălat de ceea-ce-izgonește, zeu al morții. Acum te vei pogori în nimicnicie, sub mâna mea!

Yama se repezi cu sabia înainte.

Își despică adversarul de la umăr până la coapsă, dar nici o picătură de sânge nu curse și nici un semn al trecerii sabiei sale nu se vădi.

— Nu mă poți secera ca pe un om, o, Moarte! Dar iată ce-ți pot face eu ție!

Taraka se aruncă asupra lui, prinzându-i brațele pe lângă corp și răsturnându-l la pământ. Se iscă o jerbă de scânteii.

În depărtare, Brahma stătea cu genunchiul pe spinarea lui Nirriti și-i trăgea capul spre spate, să-i frângă grumazul în tăria platoșei negre. Atunci

sări Indra din spinarea slizzardului său și-și înălță Sabia-Trăsnet asupra lui Brahma. Auzi cum i se frânge gâtul lui Nirriti.

— Mantia te protejează! strigă Taraka de la pământ, unde se încleștase în trântă cu Yama; și atunci privi Moartea în ochi...

Yama simți că Taraka slăbise îndeajuns pentru a-l putea arunca deoparte.

Sări în picioare și începu să alerge spre Brahma, fără să se mai oprească pentru a-și culege sabia de pe jos. Pe înălțime,

Brahma para iar și iar Trăsnetul, cu sângele țâșnindu-i din ciotul brațului stâng retezat și șiroindu-i din rănilor de la cap și de la piept. Nirriti îi ținea glezna prinsă într-o strânsoare de oțel.

Yama strigă puternic, atacând cu pumnalul.

Indra se dădu înapoi, unde nu-l mai putea ajunge sabia lui Brahma, și se întoarse să-l înfrunte.

— Un jungher împotriva Trăsnetului, Cel în Roșu? întrebă el.

— Da, icni Yama, lovind cu mâna dreaptă și trecând pumnalul în stânga, pentru adevărata lovitură.

Vârful pătrunse în brațul lui Indra.

Indra scăpă Trăsnetul și-l izbi pe Yama în falcă. Yama căzu, dar îi prinse și-i trase lui Indra picioarele, prăvălindu-l la pământ.

Aspectul îl cuprinse atunci deplin și, când se uită la Indra, acesta păru să se ofilească sub privirea lui. Taraka îi sări în spinare exact în momentul în care Indra muri. Yama încercă să se elibereze, dar simțea ca și cum un munte i s-ar fi așezat pe umeri. Brahma, care zăcea alături de Nirriti, își smulse centura, ce fusese înmuiată în izgonitor de demoni. Cu mâna dreaptă o azvârli peste spațiul care-i separa, astfel încât ea ajunse alături de Yama.

Taraka se retrase, iar Yama își întoarse privirea asupra lui. Trăsnetul săltă atunci de unde căzuse la pământ și se repezi spre pieptul lui Yama.

Yama prinse cu ambele mâini lama, ajunsă cu vârful la câteva degete de inima lui. Începu să înainteze, iar sângele îi picura din palme și cădea pe pământ.

Vârful îl atinse pe Yama.

Yama se trase într-o parte, răsucindu-se, iar sabia îl spintecă în trecere, de la osul pieptului până la umăr.

Atunci ochii i se făcură ca două sulite și rakasha își pierdu forma umană, devenind un fum. Lui Brahma îi căzu capul în piept.

Taraka dădu un țipăt când Siddhartha veni în galop spre el, călărind pe un cal alb, cu aerul trosnind și mirosind a ozon în juru-i.

— Nu, Legătorale! Tine-ți în frâu puterea! Moartea mea aparține lui Yama...

— Oh, demon nebun! spuse Sam. N-ar fi trebuit să fiu...

Dar Taraka nu mai era.

Yama căzu în genunchi alături de Brahma și-i legă un garou peste ce-i mai rămăsese din brațul stâng.

— Kali! spuse el. Nu muri! Vorbește-mi, Kali!

Brahma gâfâi și ochii i se zbătură încercând să se deschidă, apoi i se închiseră iar.

— Prea târziu, murmură Nirriti și-și întoarse capul spre Yama. Sau poate că la timp. Ești Azrael, nu-i așa? Îngerul Morții...

Yama îl lovi și sângele de pe mână îl mânji pe Nirriti pe față.

— "Fericiți sunt cei sărmani în duh, pentru că a lor este împărăția cerurilor"^[62], spuse Nirriti. "Fericiți sunt cei ce bocesc, pentru că ei vor fi mângâiați. Fericiți sunt cei supuși, pentru că ei vor moșteni pământul."^[63]

Yama îl plesni iar.

— "Fericiți sunt cei ce flămânzesc și însetează după dreptate, pentru că ei vor fi săturați. Fericiți sunt cei îndurători, pentru că ei vor avea parte de îndurare. Fericiți sunt cei cu inima curată, pentru că ei îl vor vedea pe Dumnezeu..."

— "Și fericiți sunt cei împăciuitori", zise Yama, "pentru că ei vor fi numiți copii ai lui Dumnezeu"^[64]. Tu cum te potrivești în tablou, Cel Negru? Tu copilul cui ești, de te-ai comportat așa cum te-ai comportat?

Nirriti zâmbi și zise:

— "Binecuvântați sunt cei prizoniți din pricina dreptății lor, pentru că a lor este împărăția cerurilor."^[65]

⁶² *Evangelia după Matei*, 5: 3

⁶³ *Evangelia după Matei*, 5:4,5

⁶⁴ *Evangelia după Matei*, 5: 9

⁶⁵ *Evangelia după Matei*, 5: 10

— Ești nebun, spuse Yama, și de asta nu am să-ți iau viața. Stinge-te singur, când ești gata, ceea ce se va întâmpla curând.

După care, îl ridică pe Brahma în brațe și plecă înapoi, spre oraș.

— "Fericiți sunteți, când oamenii au să vă ocărăscă", zise Nirriti, „și au să vă prigonească și au să spună tot felul de lucruri rele și neadevărate despre voi, din pricina mea...” [66]

— Apă? întrebă Sam deșurubând capacul bidonului și ridicându-i capul lui Nirriti.

Nirriti îl privi, își linse buzele, dădu ușor din cap. Sam îi picură apă în gură.

— Cine ești? întrebă Nirriti.

— Sam.

— Tu? *Tu* te-ai ridicat iar?

— N-are importanță, zise Sam. N-a fost prea greu.

Ochii Celui Negru se umplură de lacrimi.

— Înseamnă că tu ai să câștigi, totuși, icni el. Nu înțeleg de ce a îngăduit-o El...

— Asta este doar o lume, Renfrew. Cine știe ce se întâmplă în altă parte? Și, oricum, nu era chiar lupta pe care am vrut s-o câștig. Îmi pare rău pentru tine și-mi pare rău pentru toate. Sunt de acord cu tot ce i-ai spus lui Yama, și asemenea sunt adepții celui pe care ei îl numesc Buddha. Nu-mi mai amintesc dacă eu, într-adevăr, am fost acela sau dacă a fost un altul. Dar acum m-am depărtat de el. Mă voi întoarce iar să fiu om și-i voi lăsa pe oameni să-l păstreze pe Buddha în inimile lor așa cum este. Oricare i-ar fi sursa, mesajul era curat, crede-mă. Asta este singurul motiv pentru care a prins rădăcini și a rodit.

Renfrew mai înghiți un strop de apă.

— "Astfel, pomii buni aduc roade bune..." [67] spuse el. O voință mai mare decât a mea a hotărât ca eu să mor în brațele lui Buddha, a hotărât pentru această lume Calea asta... Dă-mi binecuvântarea ta, o, Gautama. Mor acum...

Sam își lăsă capul în jos.

⁶⁶ *Evanghelia după Matei*, 5: 11

⁶⁷ *Evanghelia după Matei*, 7: 17

— "Vântul suflă spre miazăzi și se întoarce spre miazănoapte. Cutreieră neconținut și adierea ei se întoarce iar, potrivit legilor ei. Râurile se scurg toate în mare și, totuși, marea nu se umple. În locul de unde izvorăsc, acolo se întorc râurile iarăși... Lucrul care a fost, acela va mai fi, și ceea ce se face, aceea se va mai face... Nu este nici o amintire a lucrurilor de dinainte, după cum nu va fi vreo amintire nici a lucrurilor ce stau să vină pentru cele ce vor veni după aceea..." [68]

Apoi îl acoperi pe Cel Negru cu mantia lui cea albă, pentru că acela murise.

Jan Olvegg se născu într-o iesle din oraș. Sam trimise după Kubera și după Narada, să vină să-l întâlnească la Sala Karmei, pentru că se părea că Olvegg nu avea să rămână mult în viață în actualul lui trup.

Când pătrunseră în sală, Kubera se împiedică de un cadavru ce zăcea sub arcada intrării.

— Cine?... întrebă el.

— Un Maestru.

Alți trei purtători ai roții galbene zăceau pe coridorul ce ducea la camerele de transfer. Toți purtau arme.

Găsiră încă unul lângă instalații. Împunsătura unei săbii îl nimerise exact în centrul cercului galben și arăta precum o țintă intens folosită. Gura îi era deschisă pentru țipătul pe care nu-l mai slobozise niciodată.

— Să fi făcut asta oamenii din oraș? întrebă Narada. Maeștrii deveniseră din ce în ce mai nepopulari în ultimii ani. Poate că s-au folosit de nebunia bătăliei...

— Nu, zise Kubera, ridicând pânza pătată ce acoperea trupul de pe masa de operație, uitându-se la el și lăsându-o iar să cadă. Nu, nu oamenii din oraș au fost.

— Atunci, cine?

Aruncă o privire înapoi către masă.

— Brahma, zise el.

— Oh!

⁶⁸ *Eclesiastul* 1: 6, 7,9,11

— Careva i-a spus, probabil, lui Yama că nu poate folosi mașinăria pentru a încerca un transfer.

— Atunci, unde-i Yama?

— N-am idee. Dar mai bine am lucra repede, dacă vrem s-o scoatem la cap cu Olvegg.

— Da. Haide!

Tânărul cel înalt pătrunse cu pași mari în Palatul Karmei și întrebă de Domnul Kubera. Purta o sulită lungă, strălucitoare, pe umăr și nu încetă să umble de colo-colo, cât timp așteptă.

Kubera intră în cameră, aruncă o privire la sulită, la tânăr și spuse doar un cuvânt.

— Da, sunt Tak, răspuse sulițașul. Altă sulită, alt Tak. Nu mai era nici o nevoie să rămân maimuță, prin urmare n-am mai rămas. Vremea plecării este aproape, așa că am venit să-mi iau rămas bun... De la tine și de la Ratri...

— Unde te duci, Tak?

— Aș vrea să văd restul lumii, Kubera, înainte să reușești tu să mecanizezi toată vraja din ea.

— Ziua aceea nu este deloc aproape, Tak. Lasă-mă să te conving să mai stai o vreme...

— Nu, Kubera. Mulțumesc, dar căpitanul Olvegg este nerăbdător s-o ia din loc. El și cu mine plecăm împreună.

— Încotro o s-o luați?

— Răsărit, apus... Cine știe? Spre acea parte de lume care ne va face cu mâna. Spune-mi, Kubera, cine stăpânește acum carul tunetului?

— Inițial, i-a aparținut lui Shiva, desigur. Dar acum nu mai există nici un Shiva. Brahma l-a folosit mult timp...

— Dar acum nu mai există nici un Brahma. Cerurile sunt pentru prima oară fără nici unul dintre ei — de când domnește Vishnu Conservatorul. Așa că...

— Yama l-a construit. Dacă aparține cuiva, lui îi aparține...

— Iar lui nu-i folosește la nimic, încheie Tak. Așa că mă gândesc să-l împrumutăm noi, Olvegg și cu mine, pentru călătoria noastră.

— Cum adică lui nu-i folosește la nimic? Nimeni nu l-a văzut în astea trei zile, după bătălie...

— Salut, Ratri, zise Tak.

Zeița nopții intră în încăpere.

— "Păzește-ne de lupoaică și de lup, și ocrotește-ne de hoț, o, Noapte, și fii așa de bună și treci."

Se înclină, iar ea îl atinse pe creștet.

Apoi el o privi în față și, pentru un splendid moment, zeița umplu spațiul, până în adâncuri și până în înalturi. Strălucirea ei izgoni întunericul...

— Trebuie să plec, zise el. Mulțumesc, vă mulțumesc pentru binecuvântările voastre.

Se întoarse repede și porni spre ușă.

— Așteaptă! zise Kubera. Ai vorbit despre Yama. Unde se află?

— Caută-l la Hanul Găina-de-Foc-cu-Trei-Capete, spuse Tak peste umăr, dacă trebuie într-adevăr să-l cauți. Poate-ar fi mai bine să aștepți până te caută el pe tine, totuși.

După care, Tak plecă.

Când Sam se apropie de Palatul Karmei, îl văzu pe Tak grăbind în jos pe trepte.

— Tak, o bună dimineață ție! strigă el, dar Tak nu-i răspunse până când fu aproape să se ciocnească de el.

Se opri brusc și-și acoperi ochii, parcă ferindu-i de lumina soarelui.

— Doamne! Bună dimineața!

— Încotro te grăbești, Tak? Tocmai ți-ai încercat noul trup și ai ieșit să-ți iei masa de dimineață?

Tak râse mânzește.

— Cam așa ceva, Doamne Siddhartha. Am o întâlnire cu aventura.

— Așa am auzit și eu. Am vorbit cu Olvegg aseară... Drum bun, în călătoria voastră!

— Vroiam să-ți spun că știam că ai să câștigi. Știam că ai să găsești răspunsul.

— Nu a fost *răspunsul*, dar un răspuns a fost și n-a însemnat mare lucru, Tak. A fost numai o bătălie mică. O puteau face foarte bine și fără mine.

— Mă refer, zise Tak, la tot. Ai fost prezent în tot ce-a condus la asta. A trebuit să fii aici.

— Cred că am fost... Da, cred într-adevăr că am fost... Ceva reușește întotdeauna să mă atragă lângă copacul asupra căruia urmează să se abată fulgerul.

— Soarta, Doamne.

— Mai degrabă o întâmplătoare conștiință socială și comiterea unei greșeli corecte, mă tem.

— Ce vei face acum, Doamne?

— Nu știu, Tak. Încă nu m-am hotărât.

— Vii cu Olvegg și cu mine? Să colinzi cu noi prin lume? Să guști aventura împreună cu noi?

— Mulțumesc, nu. Sunt obosit. Poate cer vechea ta slujbă și devin Sam al Arhivelor.

Tak chicoti iar.

— Mă îndoiesc. Să ne vedem cu bine, Doamne. La revedere, acum.

— La revedere... E ceva...

— Ce?

— Nimic. Pentru o clipă, un gest al tău mi-a amintit de cineva cunoscut, cineva de demult. Nu-i nimic. Noroc!

Îl bătu pe umăr și păși pe lângă el.

Tak grăbi pasul.

Hangiul îi spuse lui Kubera că, într-adevăr, aveau un oaspete care se potrivea cu descrierea aceea, la etaj, camera din fund, dar poate că nu era bine să fie deranjat.

Kubera urcă la etaj.

Nu răspunse nimeni la bătaia lui, așa că încercă ușa.

Era încuiată pe dinăuntru, așa că începu să bată cu pumnul.

În cele din urmă, auzi vocea lui Yama:

— Cine e?

- Kubera.
- Pleacă de-aici, Kubera.
- Nu, deschide! Altfel, aștept la ușă până când ieși.
- Atunci, stai o clipă.

După o vreme, auzi un drug ridicat și ușa se crăpă câteva degete.

— Nici un iz de băătură în răsufierea ta, prin urmare așa zice că-i vorba de vreo fetișcană.

- Nu, spuse Yama privind-l prin ușă. Ce dorești?
- Să aflu ce-i în neregulă. Să te ajut, dacă pot.
- Nu poți, Kubera.
- De unde știi? Sunt și eu un artizan — de alt tip, desigur.

Yama păru să se gândească la asta, apoi deschise larg ușa și se dădu într-o parte.

- Intră, zise el.

Fata stătea pe dușumea, cu un morman de diferite obiecte înaintea-i. Abia dacă era mai măricică decât un copil și strângea la piept un cățeluș alb, pătat cu maro. Se uită la Kubera cu ochi măriți, speriați, până când el făcu un semn cu mâna și ea începu să zâmbească.

- Kubera, zise Yama.
- Ku-bra, zise fata.
- Este sora mea, spuse Yama. O cheamă Murga.
- Nu știam că ai o soră.
- Este retardată. A suferit un accident cerebral...
- Congenital, sau e efectul transferului? întrebă Kubera.
- Efectul transferului.
- Înțeleg.
- Este sora mea, repetă Yama. Murga.
- Da, zise Kubera.

Yama căzu în genunchi alături de ea și luă de jos un cub.

- Cub, zise el.
- Cub, zise fata.

Ridică un băț.

- Băț, zise el.

— Băț, zise fata.

Culese o minge și i-o ținu dinainte.

— Minge, zise el.

— Minge, zise fata.

Luă cubul și i-l arătă iar.

— Minge, repetă ea.

Yama îl lăsă să cadă.

— Ajută-mă, Kubera, zise el.

— Am s-o fac, Yama. Dacă există o cale, o vom găsi.

Se așeză pe jos alături de el și-și ridică mâinile.

Bățul apăru cu subțirime și mingea cu rotunjime și cubul cu pătrățime și fata izbucni în râs. Până și cățelul păru a studia obiectele.

— Lokapalas nu se dau bătuți niciodată, zise Kubera, iar fata luă de jos cubul și-l privi îndelung, înainte de a-l numi.

Acum se știe că, de la Khaipur, Domnul Varuna s-a întors în Orașul Celest. Sistemul de promovare în ierarhiile Cerurilor cam atunci începu să se prăbușească. Domnii Karmei fură înlocuiți cu Veghetorii Transferurilor, iar funcția lor fu despărțită de temple. Fu redescoperită bicicleta. Fură înălțate șapte altare budiste. Palatul lui Nirriti fu transformat într-o galerie de artă și în Pavilionul Kama. Festivalul din Alundil continuă să fie ținut an de an, iar dansatorii lui erau fără pereche. Dumbrava vineție încă mai exista, îngrijită de credincioși.

Kubera rămase cu Ratri în Khaipur. Tak plecă împreună cu Olvegg, în carul tunetului, spre o destinație necunoscută. In Ceruri domnea Vishnu.

Cei care se rugau celor șapte Rishi le mulțumiră acestora pentru bicicletă și pentru oportunul avatar al lui Buddha, pe care-l numiră Maitreya — nume care înseamnă Domnul Luminii — fie pentru că putea provoca fulgere, fie pentru că se abținea de la a face așa ceva. Alții continuă să-l numească Mahasamatman și ziceau că era zeu. El preferă, totuși, să renunțe la Maha- și la -atman, și-și spuse în continuare Sam. Nu pretinsese niciodată că ar fi zeu. Date fiind împrejurările, n-ar fi fost de vreun folos nici admiterea uneia, nici a

celelalte. De asemenea, nu rămase cu ai lui timp suficient pentru a face teologie. Există câteva relatări contradictorii în legătură cu zilele plecării sale.

Singurul lucru comun tuturor acestor legende este că o mare pasăre roșie, cu coada de trei ori mai lungă decât trupul, veni la el într-o zi pe amurgit, pe când se plimba călare pe malul râului.

Părăsi Khaipurul a doua zi, înainte de apariția zorilor, și nimeni nu-l mai văzu de atunci.

Acum, unii spun că apariția păsării a coincis cu plecarea lui, dar că nu a avut nici o legătură cu ea. A plecat pentru a afla pacea anonimului unei robe galbene ca șofranul, fiindcă-și împlinise misiunea pentru care se întorsese, spun ei, și pentru că era deja ostenit de zgomotul și faima victoriei lui. Pesemne că pasărea i-a amintit cât de repede trece o asemenea strălucire. Sau poate că nu, dacă el luase deja hotărârea.

Alții spun că nu a îmbrăcat iarăși roba și că pasărea era un mesager al Puterilor-de-Dincolo-de-Viață, care-l chemau înapoi la pacea Nirvanei, pentru a cunoaște pe totdeauna Marele Repaus, fericirea nesfârșită, și pentru a asculta cântecele pe care le îngână stelele pe țarmurile mării celei mari. Spun că a traversat Podul Zeilor. Spun că nu se va mai întoarce nicicând.

Alții spun că și-a luat o nouă identitate și că încă umblă printre oameni, pentru a-i păzi și călăuzi în zilele de luptă, pentru a preveni exploatarea celor de jos de către cei care ajung la putere.

Și mai sunt și alții, care spun că pasărea a fost un mesager; nu al lumii care va să vină, ci al acesteia, și că mesajul pe care-l purta nu era pentru el, ci pentru mâniaitorul Trăsnetului, Domnul Indra, cel care privise Moartea în ochi. O asemenea pasăre precum cea roșie nu mai fusese văzută niciodată înainte, deși neamul lor este acum știut că există pe continentul răsăritean, acolo unde Indra purtase bătălii împotriva vrăjitoarelor. Dacă pasărea purta ceva asemănător inteligenței în capul său de culoarea flăcărilor, ar fi putut duce mesajul vreunei trebuințe din acel ținut îndepărtat. Se cuvine să fie amintit că Doamna Parvati (care-i fusese lui Sam fie soție, fie mamă, fie soră, fie fiică, sau poate toate la un loc) fugise spre acele meleaguri — în vremea când tigri-fantomă priviseră asupra Orașului -, pentru a sălășlui acolo cu vrăjitoarele, pe care și le socotea neamuri. Dacă pasărea a purtat un

asemenea mesaj, povestitorii acestei povești nu se îndoiesc defel că Sam a plecat îndată spre continentul răsăritean, pentru a o izbăvi pe Doamnă de orice pericol va fi existat.

Acestea sunt cele patru versiuni ale povestirii cu Sam și Pasărea cea Roșie care îi vesti plecarea, așa cum sunt ele diferit păstrate de către moraliști, mistici, reformatori sociali și romantici. Fiecare poate, îndrăznesc a spune, să aleagă versiunea care îi este mai pe plac. Va trebui, oricum, să-și aducă aminte că asemenea păsări nu se găsesc nicidecum pe continentul apusean, dar par a fi destul de multe în răsărit.

Cam după o jumătate de an, Yama-Dharma părăsi Khaipurul. Nu se știe nimic special despre zilele plecării zeului morții, despre care cei mai mulți oameni ar vrea informații pe larg. A lăsat-o pe sora lui, Murga, în grija lui Ratri și a lui Kubera, iar ea creșcu și se transformă într-o femeie răpitor de frumoasă. Se poate să fi călătorit spre răsărit, poate chiar să fi trecut marea. Pentru că există o legendă altundeva, despre cum s-a dus Cel în Roșu împotriva puterilor celor Șapte Stăpâni din Komlat, ținutul vrăjitoarelor. În privința aceasta, noi nu putem fi siguri — nu mai mult decât putem fi în privința adevăratului sfârșit al Domnului Luminii.

Dar priviți în jurul vostru...

Moartea și Lumina se află pretutindeni, întotdeauna, și ele încep, sfârșesc, se luptă, asistă în și la Visul Nenumit care este lumea, arzând cuvinte în Samsara^[69], poate pentru a crea ceva frumos.

...De vreme ce purtătorii robei galbene ca șofranul încă mai meditează la Calea Luminii, iar fata care se numește Murga merge zilnic la templu, pentru a-i oferi celui nevăzut unica ofrandă ce-l poate ajunge acolo unde e. Flori...

⁶⁹ Lumea, ca manifestare, deci ca iluzie (n.tr.).

*
*